מעריב

MAARIV • معاريف • העתון הנפוץ ביותר במדינה

לגליון זה מצורף [redacted] השבועון לספורט ורכב

40	היום 68 עמוד
יום ה' 28.8.86	כ"ג באב תשמ"ו
גליון מס' 11810 – שנה ל"ט	
המחיר 40 אג' (כולל מע"מ) המחיר באילת (ללא מע"מ) 35 אג'	
המייסד והעורך הראשון ע. קרליבך ז"ל	

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" © 1986

מודעפון
24 שעות ביממה
מודעות
לוח מעריב
לבעלי כרטיס אשראי
38 38 38

מזג אוויר

טמפרטורות רגילות בעונה. גובה הגלים מ־40 עד 80 ס"מ
● הטמפרטורות:
ירושלים 17–29;
תל־אביב 21–30;
נהריה 20–30; אילת 26–39.
הטמפרטורות בארץ ובעולם בעמוד 14.

ריהוט נוער
■ ספריות
שולחנות כתיבה
ומיטות
מתרבה עץ טבעי
■ אספקה מיידית
מבצע
12 תשלומים
ריהוט לתרבות עצמית
סקאנדיה

„מצרים תסרב לשמוע את שלושת ה„לאווים' של ישראל", כותב עורך „אל־מוצוואר" הקהירי המקורב לנשיא

מובארך לפרס: בלי ויתור לפלשתינים תיכשל הפיסגה

„אל־מוצוואר" המוסר על כך מזהיר: „תהיה זו טעות אם פרס יבוא כדי לומר לא לאש"ף, לא לנסיגה כוללת ולא למדינה פלשתינית" ● במקביל לבואו של קמאל לקהיר, אתמול, מסר ראש המשלחת המצרים לשיחות טאבה על התרפה במחלוקת בין ישראל ומצרים בעניין הבורדים ● ד"ר האמר: פרס יציע בפיסגה הנחת צינור גז ממצרים לישראל

מאת שמר גבאי,
רפאל בן ודוד ליפקין

מצרים לא תהיה מוכנת לשמוע מפי ראש הממשלה שמעון פרס, בשיחות הפיסגה שלו עם הנשיא חוסני מובארך, את שלושת הלאווים של ישראל – לא לאש"ף, לא לנסיגה כוללת ולא למדינה פלשתינית – כותב המבקר עורכו הראשי של השבועון הקהירי הרישמי „אל־מוצוואר" מכרם מוחמד אחמד. זו הפעם הראשונה שמצרים מתייחסת בצורה רישמית לקיומה של הפיסגה הצפויה.

מכרם, העיתונאי המקורב ביותר לארמון הנשיאות, כותב בגליון השבוע כי ... ישראל ... את הפיסגה ... של הנשיא בראש אל־תין, שבו איתן לא מכבד את חוסיין מלך ירדן. מקורות בקהיר טענו כי ישראל דחתה קודם שני מקומות שהוצעו על ידי מצרים לקיומה של הפיסגה – את נואייבה (נביעות) ואת איסמעיליה.

עורכו הראשי של „אל־מוצוואר" מזהיר, בהמשך מאמרו, כי תהיה זאת טעות גדולה אם פרס יבוא לפיסגה כדי להשמיע את שלושת הלאווים או את ההצעות הישנות שהושמעו באוזני מלך מרוקו חסן השני במבצע אי־פראן. לדבריו, מצרים כבר הבהירה לפרס שאם לא יהיה ויתור לפלשתינים, המאמצים להבנתה של הפיסגה והצירות קידומה יהיו לשווא. היא תיכשל.

(סוף בעמוד 9)

בני זוג נהרגו בתאונה בדרכם לטיפול במחלת הסרטן שלהם

רכבם של קורט וביאטה מאייר, בני 68, סטה ממסלולו ליד צומת אשדוד והתנגש במשאית

● מכוניתם של בני הזוג אחרי התאונה (צילם יורם אבני)

מאת גיל יהילוביץ'

קורט וביאטה מאייר, בני 68, נהרגו אתמול בתאונת דרכים קילומטר וחצי מדרום לצומת אשדוד, כאשר היו בדרכם לטיפול אצל רופא מומחה לסרטן. רכבם של בני הזוג, תושבי מושב שרשת, סטה מסלולו בלי ... בברורה מכתיב נמיקטו והתנגש חזיתית במשאית שבאה ממול.

(סוף בעמוד 9)

,אנו לא פראייריות' אמרו האחיות והודיעו על נטישה

ינטשו בשבוע הבא גם את המחלקות הקריטיות, כולל טיפול נמרץ, לב ויולדות ★ בישיבת חרום סוערת אמרו: „שיבוא הגאון המבריק ביותר במדינה ויציע לנו באיזו דרך ללכת פרט לשביתה"

מאת דליה מזורי

האחיות החליטו אתמול לפרוש לקראת סוף השבוע הבא את בתי החולים. הפעם, מאיימות האחיות, זו תהיה נטישה כללית – הן יעזבו את כל מחלקות האישפוז לרבות היחידות הקריטיות לטיפול נמרץ, מחלקות הלב, היולדות והפגיות. בכנס חירום, שנערך אתמול

(סוף בעמוד 9)

אפ.בי.אי. חיפשה במשרדי אל אופ

לאמת את החשד ששלושה קציני חיל האויר מעורבים בריגול תעשייתי ובגניבת סודות

מאת יוסף ולטר,
סופר הצבאי של „מעריב"

הבולשת הפדרלית של ארה"ב, אפ.בי.אי., ערכה חיפוש לפני זמן מה במשרדי חברת „אל אופ" באמריקה, כדי לאמת את החשד ששלושה קציני חיל האויר מעורבים בריגול תעשייתי ובגניבת סודות מחברת „ריקון אופטיקל". אנשי האפ.בי.אי. הושדים, כי

(סוף בעמוד 9)

הפרופסור שכל אמריקה מחפשת – שוהה בחיפה

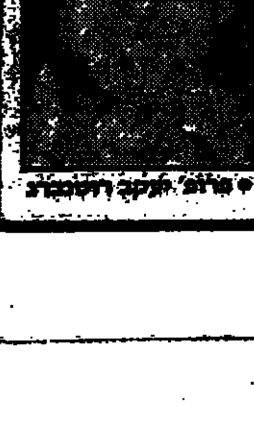

● פרופ' יעקב רוטנברג

(סוף בעמוד 9)

דיירים פונו ביפו אחר פיצוץ בלוני גז

אשה אחת נפגעה (ידיעה בעמוד 9)

הרצוג לפרס: אינני מאושר מקידום איש השב"כ שחננתי

מאת רפאל מן,
סופר המדיני של „מעריב"

נשיא המדינה חיים הרצוג, הביע לפני ימים אחדים בפני ראש הממשלה, שמעון פרס, את

(סוף בעמוד 9)

מטוסים אמריקנים בבריטניה: „יתכן כדי להלום בלוב"
(ידיעה בעמ' 5)

לשימת לב

איגוד העובדים הליברליים

הרשות השיפוטית העליונה בהסתדרות החליטה בישיבתה מיום 27.8.86 לקבל את תביעת האיגוד ולהכיר באיגוד העובדים הליברליים כסיעה עצמאית בהסתדרות.

צבי רנר
יו"ר איגוד העובדים והסיעה בהסתדרות

אם בשר
קפיק אם נותן איכות, וכמה באימון!

איינשטיין
פשטות גאונית -
מעבד התמלילים של עתונאי מעריב

בית וגן
ביום ראשון הקרוב

„פרס יתן סטירה ליהודי בריה"מ אם יוותר לרוסים בעניין המשלחת"

טוען ארגון אסירי ציון ★ פרס לשמיר: אני מקווה שמשלחת ישראלית תבקר במוסקווה ★ המיליארדר האמריקני ד"ר ארמנד האמר: משימתי – לשכנע את הרוסים להסכים לטיסות ישירות לישראל ★ נתן שרנסקי: אם הסובייטים יגלו שישראל מפגינה חולשה – הם לא יעשו שום ויתורים

מאת ישעיהו אביעם, רפאל מן ואריה בנדר

„אם ראש־הממשלה שמעון פרס, אכן החליט שישראל תארח בארץ משלחת קונסולרית רוסית בלי שיתנה ביקור גומלין של משלחת ישראלית בבריה"מ – הרי שהוא נותן בעצם סטירה ליהודי בריה"מ."

כך טען אתמול ארגון אסירי ציון מברית־המועצות, המאגד בתוכו כ־500 אסירי ציון לשעבר, במסיבת עתונאים שקיים בתל־אביב. מ"מ יו"ר הוועד הפועל של הארגון, אברהם שטוקרבין, אמר כי ארגונו נאבק יחד עם ארגונים נוספים ועם ממשלת ישראל למען עלייתם ארצה של יהודי ברית־המועצות ואין הם נאבקים במשטר הסובייטי.

ראש הממשלה שמעון פרס הבהיר אתמול בשיחת טלפון עם ממלא מקומו יצחק שמיר, כי ישראל עומדת על „עקרון ההדדיות" ומצפה כי בריה"מ תאפשר למשלחת ישראלית לבקר במוסקווה במקביל לביקור המשלחת הסובייטית בישראל. פרס אמר, לדברי מקורות המשרד החוץ, כי לא חל שינוי בעמדה הישראלית ולא התקבלו החלטות חדשות מאז השיחה בהלסינקי לפני כעשרה ימים.

המיליארדר האמריקני, ד"ר ארמנד האמר, ייפגש בשבוע הבא עם מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבאצ'וב, ויעלה בפניו את נושא עלייתם של יהודי בריה"מ לישראל.

„אני מקווה שאצליח להביא לפתיחה מחדש את השערים בפני יהודים הרוצים להגר", הוא אמר אתמול בנאום התודה שנשא אחרי שקיבל תואר ד"ר כבוד לפילוסופיה מאוניברסיטת תל־אביב. „אני מקווה שהסובייטים יסכימו לאשר הפעם טיסות ישירות לישראל, אולי עם תחנת ביניים בבודפשט. אם אכן יתמזל מזלי ואצליח במשימה זו אחוש שעשיתי דבר מה מעבר לעסקים".

ארמנד האמר הוא חסיד נלהב של דיפלומטיה שקטה. הוא דוחה מכל וכל את הרעיון של שימוש באלה כלפי הסובייטים ומביא כדוגמא את הצלחתו הגדולה של הנשיא ריצ'ארד ניקסון בשנת 1972 כאשר בשיא תקופת הדטנט ובשיחה דיפלומטית שקטה הצליח לשכנע את מנהיגה דאז של בריה"מ ליאוניד ברז'ניב לפתוח את השערים לרווחה. בשנה אחת יצאו אז מבריה"מ כ־50 אלף יהודים.

גם ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ, יצחק שמיר, שהיה בין מברכיו של האמר, התייחס בדבריו לקשריו רבי־השנים של האמר עם בריה"מ. „כמה אנשים יכולים להתגאות בכך שהכירו מקרוב וקיימו יחסים אישיים עם ולדימיר לנין ומנחם בגין?", שאל.

נתן שרנסקי, שכינס אתמול בירושלים מסיבת עתונאים עם אמו אחיו וגיסתו שעלו השבוע לארץ, אמר: „ויתור ישראלי לדרישות הרוסיות, הוא צעד נורא ומסוכן מאוד, לא רק לגבי המו"מ עם הרוסים אלא לגבי כל המאבק המתנהל כיום בעולם למען יהודי ברה"מ. אינני דיפלומט ואינני מומחה לפוליטיקה. אבל אני חושב שאני יודע מספיק על הק.ג.ב וכיצד השיטה הסובייטית עובדת. ישנם דברים רבים, כמו עניינים שברות, שהם אינם מבינים, אבל דבר אחד הם מבינים היטב: חולשה. ברגע שהם מגלים ששותפם למו"מ מגלים סמני חולשה ומתחילים לסגת, הם לא יעשו שום ויתורים."

אמו של נתן, אידה מילגרום, שרעדה מהתרגשות ואחזה כל העת בידו של בנה, הודתה במלים חמות לכל הגורמים שאפשרו את שחרור בנה ואת איחוד המשפחה בישראל. „שלא כמו במסיבות עתונאים קודמות הפעם אני מדברת בשמחה וללא דמעות", אמרה ברוסית ונתן תרגם את דבריה לאנגלית ולעברית. „עכשיו, כשאני עם משפחתי, אני חייבת לזכור את כל ידידינו שבאו אלי בימים הקשים במוסקווה. מייד לאחר מאסרו של נתן, היתה לי תחושה שאני יחידה בעולם ושאין באפשרותי לעשות דבר כדי להחזירו אלי. אבל עד מהרה גיליתי כי לידי עומדים אנשים נפלאים כמו אידה נודל, סלומון אלברט, דינה ביילינה ורבים אחרים."

יהושע ביצור מוסר:

יו"ר סיעת התחיה, ח"כ גאולה כהן, דרשה אתמול למנוע את בואה של משלחת קונסולרית סובייטית לישראל, אם הרוסים לא יסכימו מראש לשוחח בין השאר גם על בעיות יהודי ברית המועצות.

ח"כ פנחס גולדשטיין (ליכוד) דרש לכנס מייד את ועדת החוץ והבטחון של הכנסת כדי לדון בנושא זה.

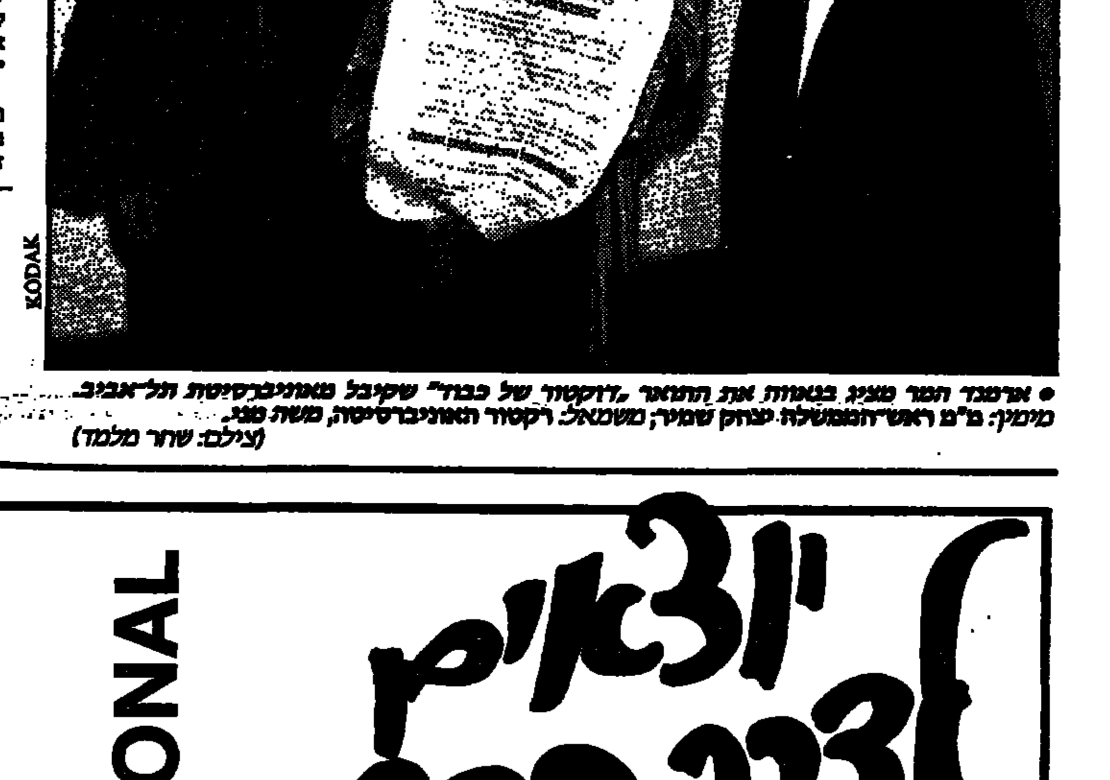

• ארמנד האמר מציג בגאווה את התואר „דוקטור של כבוד" שקיבל מאוניברסיטת תל־אביב. מימין: מ"מ ראש־הממשלה יצחק שמיר, משמאל: רקטור האוניברסיטה, משה מני. (צילום: שחר מלמד)

קיסר מתפלל ערבית

מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, אימץ לו מנהג שבכל סיום של ביקור רשמי ביישוב בלשהו הוא פוקד גם בית־כנסת מקומי. בתמונה: קיסר מתפלל תפילת ערבית בבית־כנסת בשיכון המזרח בראשון לציון.

(תצלום: „סטודיו צבי")

תינוק בן 18 יום הוחרם בברזיל מ'הוריו' הישראלים

המשטרה: הם רכשו אותו באמצעות מתווך ב־1000 דולר

מאת דוד מרקוס, סופר „מעריב" בריו דה ז'נירו

משטרת ריו דה ז'נירו עצרה זוג ישראלי, ליונל רוזנברג בן 29 ואשתו רחל (רשנסקי) בת 25, בחשד כי קנו תינוק בן 18 יום ב־1000 דולר ופעלו להוציאו באופן בלתי חוקי מברזיל.

בני הזוג מחזיקים גם באזרחות קנדית בנוסף לאזרחות ישראלית. ביחד איתם נעצר גם אזרח ארגנטיני תושב ברזיל בשם רוברטו רולה, בחשד שתיווך יחד עם אשתו בין בני הזוג מישראל והאם מברזיל.

ליונל הוא מנתח שוקים ואשתו סטודנטית לפסיכולוגיה. הם מסרו למשטרה כי לא ידעו שהם עוברים על החוק. לדבריהם, עו"ד ישראלי בעל אזרחות ברזילאית, אנריקה בצורה, הוא שתיווך תמורת תשלום בינם ובין האם הארגנטינית.

התינוק, שכבר ניתן לו השם „נח", על־שמו של הצעירה מישראל – הועבר לרשות השלטונות.

מקורות אמריקניים ל„מעריב": ארה"ב תמשיך לנהל מגעים עם תומכי אש"ף בשטחים

מאת אבינעם בר־יוסף

ארצות־הברית תמשיך לנהל מגעים עם גורמים פלשתינאיים המזוהים עם אש"ף, להוציא את תומכי החזיתות המרובות, למרות שבאופן עקרוני תתמוך בכל הצעדים שיוסכמו בין רבת־עמון וירושלים לשיפור איכות החיים בשטחים ולחיזוק הגורמים המתונים, המזוהים עם תומכי ירדן.

מקורות אמריקניים בכירים מסרו ל„מעריב", כי המשך המגעים עם גורמי פת"ח ובכלל זה תומכי אש"ף בשטחים, יערכו משום שלדעת ארצות־הברית אי־אפשר להגיע להסכם שלום באיזור ללא תמיכת הגורמים הלאומיים בקרב הפלשתינים.

אותם מקורות הבהירו, כי בשלב זה לא עומד על הפרק שום מפגש משותף בין ראש ממשלת ישראל, שמעון פרס והמלך חוסיין, לא בשיתוף הנשיא רייגן ולא בשיתוף הנשיא מובארק. לדברי המקורות, שר החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, אינו מתכנן שום ביקור באיזור לפני הרוטאציה.

גורמים ישראליים טענו לאחרונה, כי הצעדים שננקטו במקביל לצעדי המלך נגד הפת"ח, היו בעידודה של ארצות־הברית שרמזה כביכול שצריך לעזור לחוסיין במלחמתו בטרור.

המקורות האמריקנים ציינו, כי ארצות־הברית מסתייגת מחלק מן הצעדים שננקטו על־ידי חוסיין ומן היד הקשה המופעלת על ידו אפילו כלפי תומכיו המסורתיים, החוששים עתה להביע תמיכה גלויה במאבקו נגד ערפאת. הם הדגישו, כי לא ימליצו לישראל לסגור עתונים במזרח ירושלים המבקרים את המלך, למרות רצונה של ירדן – כי זוהי פגיעה גסה בחופש העתונות.

הטכנאים: ההסתדרות אישרה השבתת השידורים; הברפלד: לא נכון

מאת אילנה באום

„מהלילה איבדו הטכנאים ברדיו ובטלוויזיה את תמיכת ההנהלה בתביעתם לתשלום דמי איזון."

כך הגיב אמש מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, על הפסקת השידורים ברדיו ובטלוויזיה למשך חצי שעה בין שמונה וחצי ותשע בערב. הטכנאים הודיעו כי אם לא תכנס ההנהלה למשא ומתן עימם יחריפו את העיצומים, ויתכן שאף יפגעו במשדרי הרשות.

יו"ר ועד הטכנאים ברדיו, יואל מן, אמר: „מתוך קריאה בעתונים נודע לנו כי מנכ"ל רשות השידור תומך בתביעתנו. אנו שמחים על כך, אך מה עשה המנכ"ל עד היום כדי לממש את תביעתנו?"

יו"ר ועד הטכנאים בטלוויזיה, צירן סוידי, אמר: „הנהלת רשות השידור לא מצאה לנכון לשבת אתנו למשא ומתן. לא היתה לנו ברירה אלא לנקוט בעיצומים."

ההשבתה אמש הפתיעה את ההנהלה, בעיקר לנוכח הסכם השכר שנחתם עם ההסתדרות בראשית השבוע לפיו מתחייבים הצדדים לשמור על שקט תעשייתי. הפסקת השידורים ברדיו ובטלוויזיה, עם התראה קצרה בלבד מראש, תואמה – לטענת הטכנאים – עם ההסתדרות כדי שרשות השידור לא תוכל להוציא צווי מניעה זמניים נגד העובדים, דבר שהיה מוציא את העוקץ מההשבתה.

הטכנאים ברשות השידור נוקטים עיצומים אלה, לדבריהם, לפי הוראות ההסתדרות במחאה על שאינם מקבלים דמי איזון, בניגוד לכל עובדי המדינה.

„לא נכון", אמר אמש בתגובה יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד. „ההסתדרות לא נתנה כל אישור לטכנאי רשות־השידור להשבית את השידורים אמש."

היום יקיימו הטכנאים אספות עובדים עם הפסקות עבודה. צוותים טכניים לא יצאו מחוץ למתקני רשות השידור.

קטיושות נפלו בגליל; איש לא נפגע

מאת מאיר הראובני

טילי קטיושה נורו אתמול בצהרים לעבר הגליל ורצועת הבטחון בדרום לבנון. איש לא נפגע ולא נגרם נזק, למעט קריעת כבל חשמלי.

תושבי האיזור שמעו היטב את קולות הנפץ.

הכנסת תדון בשבוע הבא ב„פישפשוק"

יוזם הדיון, ח"כ מנחם הכהן מהמערך, מקווה שהקיבוץ ייאלץ לדפסיק את „שוק השבת"

מאת יהושע ביצור

יו"ר הכנסת שלמה הלל, החליט לזמן את הכנסת לישיבת פגרה ביום רביעי בשבוע הבא, כדי לדון בעניין חילול השבת הנגרם – לטענת 20 ח"כים – מהפעלת ה„פישפשוק" בקיבוץ ניר אליהו בשבתות.

יו"ר הכנסת החליט על כך לאחר שח"כ מנחם הכהן מהמערך הגיש לו אתמול בקשה חתומה על־ידי הח"כים. בין החותמים, גם ח"כ בנימין בן אליעזר מהמערך. ח"כ אפרים שלום מהמערך החליט לבסוף שלא לחתום.

ח"כ הכהן מקווה שהכנסת תקבל החלטה שתקרא לקיבוץ ניר אליהו שלא להפעיל את ה„פישפשוק" בשבתות.

ח"כ אפרים שלום, מבקש שבדיון יועלה גם מצבם הקשה של המושבים, אך מלשכת ראש הממשלה ביקשו ממנו להימנע מכך.

רק סיעת תכלת־לבן תייצג את הליכוד בהסתדרות

הליברלים ייוצגו בסיעה נפרדת

מאת סופר „מעריב"

סיעת הליכוד בהסתדרות תהיה מורכבת להבא מסיעת תכלת לבן (חרות) בלבד ותמשיך לשאת את השם „הליכוד", בעוד ש־38 נציגי הליברלים, אשר נאלצו לפרוש יהקימו סיעה נפרדת, ויקראו „איגוד העובדים הליברלים".

עו"ד חיים שטנגר, נציג סיעת הליכוד־תכלת לבן, ביקש אתמול מרשות השיפוט העליונה של ההסתדרות בראשות אליהו נאווי, לדחות את תביעת הנציגים הליברליים, שהוגשה באמצעות עו"ד צבי יפה, לאפשר להם לשאת את השם „הליכוד" במקום נציגי חרות. רשות השיפוט בענתה לבקשת עו"ד שטנגר.

CASE INTERNATIONAL

יוצאים לדרך חדשה

אנו שמחים להודיע כי חברתנו, (מקבוצת חברות אחים לינסון מהנדסים) מייצגת עתה את CASE INTERNATIONAL בטרקטורים וכלים חקלאיים.

מהיום אנו יוצאים לדרך חדשה – בטוחה, אחראית ואמינה, כמסורת חברת אחים לינסון, הפועלת בישראל מאז שנת 1930.

עם צאתנו לדרך, נשמח ליצור קשר ולספק שרותים לכל מי שבידו ציוד חקלאי של CASE INTERNATIONAL. לשם כך, אנא מלאו את הספח המצורף.

שם ______ טלפון ______
כתובת ______
סוג ומודל הציוד שברשותך ______

case IH

חברה ישראלית למנועים וטריילרים בע"מ
(אחים לינסון מהנדסים)
ת.ד. 390 ת"א מיקוד 61003 טל. 03-622671

האלוף דרורי: „קפץ" מספר המתנדבים לקצונה מאז יציאת צה"ל מלבנון

מאת [illegible],
כתבו הצבאי של „מעריב"

תופעת סרבנות הקצונה שהיתה בצה"ל בזמן שהיה צה"ל בלבנון נעלמה לחלוטין והיום מתדפקים מאות חיילים על שערי בית הספר לקצינים, ומבקשים להיות קצינים. הדבר מאפשר לצה"ל להעלות את דרישות הסף הנדרשות ממועמדים לקורס קצינים ולערוך מיון קפדני באופן שרק הטובים ביותר יתקבלו למסלול קצונה – גילה אתמול מפקד המפח"ש (מפקדת חילות השדה) היוצא, אלוף אמיר דרורי, במסיבת כתבים צבאיים.

האלוף דרורי מסיים מחר את תפקידו כמפקד המפח"ש ויוצא לחופשה לקראת מינויו כסגן רמטכ"ל. את מקומו תופס אלוף אורי שגיא.

אלוף דרורי גילה עוד, כי צה"ל צמצם במידה ניכרת את מספר החיילים שנקלטים בבית הספר לקצינים. הדבר מתאפשר תודות ליישומה של תוכנית חדשה של הכשרת הקצונה בצה"ל, וכן היעלמות תופעת הסרבנות. תוכנית ההכשרה החדשה מאפשרת לאתר את החיילים המתאימים לקצונה בשלבים מוקדמים. חיילים אלה נשלחים לקורס קצינים חודשים ספורים אחרי תחילת שירותם וכך בסיימם את קורס הקצינים עומדת בפניהם יתרת שירות חובה ממושכת יותר כקצינים מבעבר. העלאת דרישות האיכות גרמה לכך, שמספר הנושרים מקורס הקצינים הוא מועט ביותר. במקביל צומצמו גם מסלולי ההכשרה. הרחבת מרחב השירות של קצין בחובה מצמצמת את הצורך בחתימה לקבע, וכך חוסך צה"ל משכורות רבות של אנשי קבע.

אלוף אמיר דרורי מסיים שנה ורבע של שירות כמפקד המפח"ש. הוא קיבל את התפקיד אחרי שדן שומרון, מפקד המפח"ש הראשון מונה לסגן רמטכ"ל. בשעתו התנגד דרורי להקמת המפח"ש, ועל רקע זה אף הגיש את התפטרותו לרמטכ"ל. דרורי טען אז כי בסוף שנות ה־70 הורחבו סמכויותיה של מפקדת ההדרכה בצה"ל, ולמפקד [illegible] נקציות של מפקדת חילות השדה מבלי שיהיה [illegible]

לחילות אלה. בכל זאת, כאשר הציע לו הרמטכ"ל הנוכחי, רב אלוף משה לוי, את תפקיד מפקד המפח"ש, הוא הסכים.

דרורי הסביר אז, כי הוא הסכים משני טעמים: סיבה אישית וסיבה עניינית. במישור האישי, עמדה בפניו הברירה לפרוש מהצבא אחרי שדן שומרון מונה לסגן רמטכ"ל. לאחר שהתבקש על ידי הרמטכ"ל ושר הבטחון לקבל עליו את התפקיד – הוא הסכים. דרורי עשה אז את השיקול הקר: לקבל פיקוד על גוף שהתנגד להקמתו או ללכת הביתה. דרורי העדיף להישאר, מה גם שלדבריו הובטח לו כי הוא יתמנה לסגן רמטכ"ל עוד בתקופת כהונתו של סגן אלוף לוי.

במישור הענייני הסביר, כי הוא ידע את מצבו של המפח"ש ובעקבות פניות של קציני החיל הראשיים לבוא למפח"ש ולגבש את דפוסי עבודתו, החליט כי התפקיד מעמיד בפניו אתגרים רבים וחשובים, שעיקרם בניית מפקדה שתרכז את חילות השדה, תיבנה את זרוע היבשה ותהיה דרך ביניים בין המטה הכללי והחילות.

אתמול, במסיבת העתונאים, ביש ר דרורי: שלוש שנים אחרי הקמת המפקדה, תהליך הקמת המפח"ש השלם באופן בסיסי, המפקדה היא עובדה קיימת בצבא, למרות [illegible] המפח"ש לצבא, בנוף המוסף על בניין כוח היבשה.

בשיפור צורת הלחימה, פיתוח אמצעי לחימה על פי צורכי הצבא, ריכוז המשאבים הדרושים להצטיידות באמצעי הלחימה הדרושים, טיפול בכוח האדם של כל יחידות השדה, טיפוח הקצונה ואנשי הקבע והכשרת הבדוות באימונים.

את הבעיות המרכזיות שעמדו בפני המפקדה החדשה, עם הקמתה, היתה ריכוז סמכויות, בעיקר בתחום התקציבי, תחום פיתוח אמצעי לחימה והצטיידות, שרוכזו עד הקמת המפח"ש באגפי המטה הכללי. בשלוש שנות קיום המפקדה הועברו אליה סמכויות אלה כמעט במלואן.

נוסף לכך, הועברו למה"ד סמכויות הקשורות בגיבוש תורה, פיתוח אמצעים והצטיידות. עם העברת הסמכויות הוקם במפח"ש גוף שעוסק בתיכנון ארוך טווח, לרבות עבודות הקשורות בצרכים העתידיים של צה"ל, תהליך בניית צבא היבשה וההצטיידות, כל אלה בראיה של האילוצים התקציביים והתאמת צה"ל לשדה הקרב העתידי. באחרונה הגישה המפקדה למטה הכללי תוכנית מגובשת, כולל ניתוחים והערכות לגבי צרכי צבא היבשה בשנים הבאות. תוכנית זו נמצאת עתה בדיון.

הקמת המפקדה החדשה שינתה גם את מעמדם של קציני החיל הראשיים. הם מתמקדים בבסיסי ההדרכה, ועוסקים בטיפול בכוח אדם עד רמת רב־סרן, ובפיתוח תורת לחימה היעודית לכל חיל וחיל. ההישענות על בסיסי ההדרכה היא שמעניקה לקציני החיל הראשיים את היכולת לפתח את התורה ולנסות אמצעי לחימה חדשים בבתי הספר המרכזיים של כל חיל וחיל.

אלוף דרורי אומר כי הקמת המפקדה החדשה איננה מכבידה על תקציב הבטחון בגלל תוספת כוח אדם. הוא הדגיש כי הקמת הגופים השונים במפח"ש נעשתה על חשבון חיסולם של גופים מקבילים במפקדות קציני החיל הראשיים ובאגפי המטה הכללי. מספר האנשים המשרתים כיום במפח"ש אינו עולה על מספר האנשים שהיו בעבר במפקדות קציני החיל הראשיים.

יותר מ־2000 בני־אדם נחנקו למוות מהתרוממות ענן גאז בצפון קמרון

„פתאום היה חום נורא; השכנים שלי צרחו, ירקו דם ונפלו"

מאת דן פישר,
כתב „לוס אנג'לס טיימס"

על הדלת הבוקתה בת שני החדרים כתוב באנגלית „ברוך לשלום". בתוך הבוקתה כמה רהיטים פשוטים, שתי מזוודות, ועל מסמרים הנעוצים בקיר תלויות ארבע שמלות של ילדות קטנות.

העולם צליל קולן של ילדות קטנות לא נשמע בבקתה מאז יום חמישי האחרון. הקול היחיד היה קירקורה של תרנגולת הנוברת בחלקת האדמה התחוחה שהופיעה לפתע בחצר.

„כאן קברתי אתמול שמונה גופות", אמר סגן־אלוף ג'יימס סאטו, העומד בראש כוח ההצלה של צבא קמרון שנשלח לסייע לאיזור האסון. „עכשיו השמלות הקטנות אינן שייכות לאיש".

„רק תרנגולת שרדה"

„העיזים, החזירים, הפרות, האנשים – כולם מתו" אומר סאטו. „רק התרנגולת הזו שרדה, לא ברור כיצד".

סאטו הדריך את קבוצת העיתונאים הראשונה שהגיעה לאיזור, מאז התפשט הגאז הרעיל מתחתית אגם ניוס הסמוך ביום חמישי בלילה, כשהוא עוטף את הכפרים בסביבה בענן רעיל שתבע לפחות 1,500 קרבנות ואולי אף 2,000 באיזור צפוני זה של קמרון.

הגבעות כוסו בגוויותיהם הנפוחות של מאות בהמות מתות. שלושת הכפרים שנפגעו בצורה הקשה ביותר – ניוס, צ'ה וסובום – היו שוממים כמעט להוציא פרט לצוותי ההצלה וקומץ ניצולים או קרובי משפחה שבאו לקבור את יקיריהם או להציל את הרכוש שנותר.

הגאז הרעיל שסרם זוהה נמוג ככל הנראה, וצוותי ההצלה יכלו להסיר את מסכות גאז שלהם. ואולם הם נאלצו לקשור ממחטות על פיהם ולאטום את נחיריהם מפני הריח הנורא של גופות נרקבות כשהם עוסקים בקבורתם.

„אנו קוברים אותם בסמוך לבתיהם משום שאין אפשרות להעבירם, ומצבן של חלק מהגופות אינו מאפשר אפילו נגיעה בהן", אומר סאטו. „אנו משתמשים בציוד צבאי הקברים ניכרים קרוב ככל האפשר למקום המצאן של הגופות, כדי שאפשר יהיה פשוט לגלגלן לתוכם".

לדברי סאטו לא ניתן לאמוד את מספר ההרוגים במדוייק שכן חלקם נקברו על ידי קרוביהם לפני שהגיעו צוותי ההצלה, ואחרים נקברו על ידי הצבא בלא שיימנו מספרם. והערכה האחרונה היא שיותר מ־1,500 מתו באסון. יתר על כן, מוסיף הקצין, בתים רבים על דרכי העפר מחוץ לכפרים עדיין לא נסרקו, וסביר להניח שגם שם ישנם קרבנות רבים.

„בסיכומו של דבר אנו מעריכים שיש אף יותר מ־2,000 מתים", אומר נגוואנג גומגה, ראש מחלקת השירותים הממשלתית במחוז.

צבע המים בימת ניוס, שהוא בדרך כלל כחול זוהר, הפך לחום־אדמדם, ככל הנראה בצבע החומר שהתרומם מקרקעית האגם. חוקר האסון פרנסואה לבר, מהמרכז הלאומי הצרפתי למחקר מדעי, אמר כי מקור הצבע מחלקיקי הבוץ האדומים, והוא סימן לכך שהפעילות הוולקאנית התת־קרקעית עדיין נמשכת.

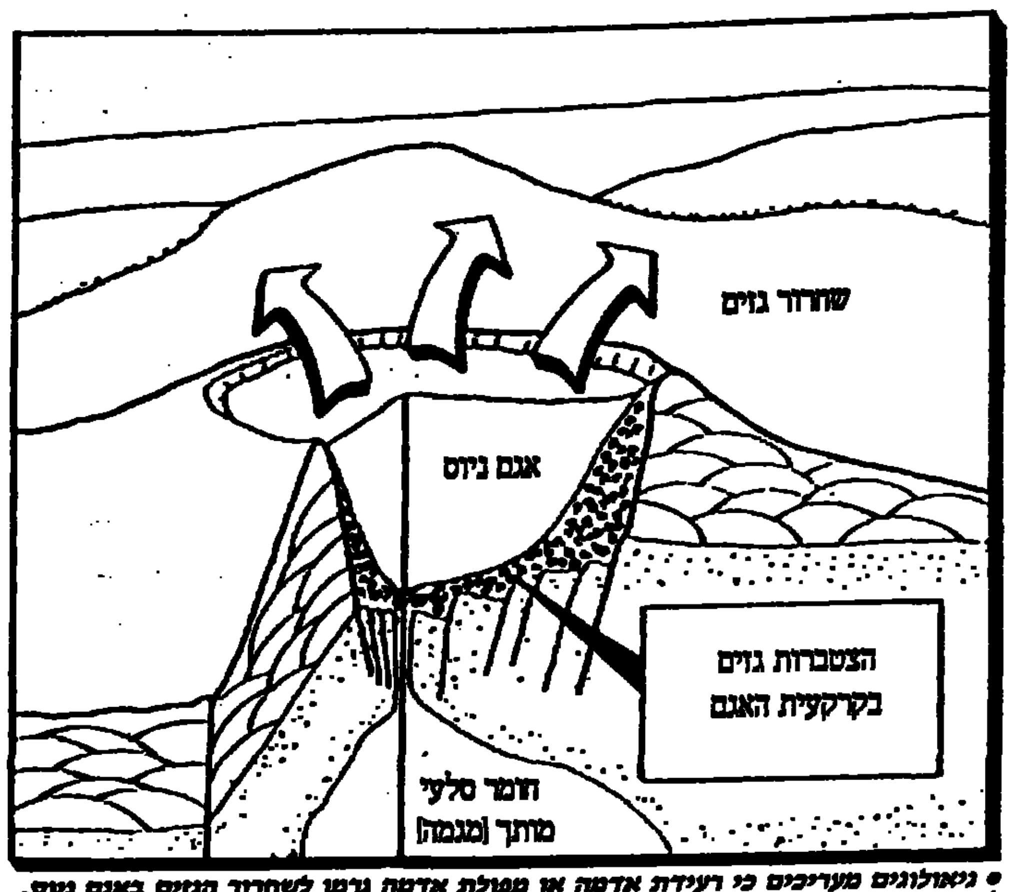

• גיאולוגים מעריכים כי רעידת אדמה או מפולת אדמה גרמו לשחרור הגזים באגם ניוס. להערכתם המרכיב העיקרי בענן המוות שגרם למותם של אלפי בני אדם היה גז דו־תחמוצת הפחמן. גז זה כבד מהאוויר, ואחרי שהשתחרר, זרם לשטחים נמוכים וגרם לחנק המוני של בני אדם וחיות. (איור: א.ב)

בירנן פאקה, איש משרד המידע והתרבות במחוז, אמר כי שמע לראשונה על האסון מעובד ממשלתי שבא על גבי אופנוע מהכפר ונס לביתו. האיש מצא אנטילופה מתה לצד הדרך, ובתחילה חשב כי זהו סימן למזל. ואולם מאוחר יותר גילה גופות בני אדם והוא עצמו החל להשתעל ולחוש סחרחורת. הוא סב על עקבותיו והביא את השמועה שמשהו איום קרה.

16 טונות מזון משומר

בינתיים, ביום שלישי, החלה להגיע עזרה מבחוץ לעיר המחוז באמנדה. מטוסי C־130 מתוצרת ארה"ב של צבא קמרון הגיעו כשהם נושאים 16 טונות של מזון משומר לכפרים שנפגעו. כשהמוני ילדי בית ספר ניצבו לפתח המטוסים ופרקו את הקופסאות אחת אחת בשיטת הסדר הבע.

ראש צוות ההצלה הישראלי, אשר הגיע ביום שני בבוקר למקום האסון, אמר כי המבצעים ככל הנראה לא נפגעו כל כך קשה פיזית – כמו שהם מוכי עשר. „נראה שאלה שניצלו נפגעו קלות בלבד. לפחות כפי שנראה עד עתה" אמר דוקטור מיכאל וינר. „ידוע לנו על כוויות, פגיעות קלות בריאה ובעיקר תגובות של טראומה קלה".

הדוקטור וינר אומר כי הלהבות הרעילות הפיצו מספר גזים תמציים, כמו גם דו־תחמוצת הפחמן, למרות שטבעה של התערובת עדיין בלתי ברור. לדבריו, כשהוא מופיע בכמויות גדולות עשוי הגאז לגרום לחנק. להערכתו מתו רוב הקרבנות בחנק, תוך שניות מעטות.

נח"לאים נוסח אפריקה

מאת אהרן [illegible]

למרות שנותקו היחסים בין ישראל לקמרון [illegible] ממשלת קמרון ליישם כמערכת את שיטת הנח"ל [illegible] חצי שנה בצבא, חצי שנה [illegible]

סגן שר החקלאות אברהם כץ־עוז, [illegible] לקמרון, סיפר כי [illegible] באפריקה, ישנם כיום [illegible]

[illegible]

רניס צ'ין, סוחר בן 32 מהכפר סובום, אמר כי התעורר ביום חמישי בלילה והתקשה לנשום. „ישבתי על המיטה והתחלתי להתנשם בכבדות" הוא מספר. לאחר מכן יצא החוצה כשהוא במצב של חצי הכרה, פרץ את דלת המיסבה של בית שכנו, הנעול בדרך כלל בלילה כדי למנוע כניסת בעלי חיים, ושם הוא נמצא שוכב. שהותו בחדר האטום כנראה הצילה את חייו.

ניצול אחר מסובום, ציגאה דיוויד ואמבוונג, מספר: „פתאום היה חום נורא. הריח היה כשל גאז בישול. כולם נראו כאילו הם שיכורים. כולם החלו להשתעל ואחרים הקיאו דם. וכששמעתי את השכנים שלי צורחים ונופלים ארצה, ברחתי הביתה, ושתיתי שמן תמרים. כך ניצלתי".

אין חשמל ואין טלפון בגבעות נידחות אלה, ומאות הבקתות שנפגעו לא יכלו להזהיר אחת את השניה מפני האסון הקרב ובא. השמועה עברה באיטיות גם שרבים כל כך מתו שלא נשאר מי שיעבירה.

לבר תושר כי האסון נגרם על ידי גאז וולקאני שהיה כלוא זמן רב באגם והשתחרר עקב התפרצות במעמקי המים של הלוע הרדום. „הגאז היה כבד יותר מן האוויר, לכן אלה שהתגוררו במקומות הנמוכים היו הראשונים להפגע", הוא מסביר.

ניצולים בסובום, שמונה קילומטרים מן האגם, ופקידי מימשל המחוז אמרו כי התפשטות הגאז החלה ביום חמישי בלילה ולא ביום שישי כפי שדווח תחילה. הענן הרעיל התרומם מעל הגדה הצפונית של אגם ניוס, המכסה את לועו של הר הגעש – ועטף את כל האיזור של כעשרה קילומטרים רבועים.

בכפר ניוס, נקודת הישוב הקרובה ביותר לאגם, נהרגה כל האוכלוסיה שמנתה אלף בני אדם, פרט לאשה אחת וילד אחד. בכפר אחר, ניוס־עיליות, השוכן בנקודה גבוהה יותר, לא נפגע איש. בסובום, דיווחו אנשי צוות ההצלה „יכלו להיות שני אנשים שעמדו אחד על יד השני ומשב רוח מיקרי גרם למותו של האחד בעוד שהשני לא נפגע".

לתשומת לב נוסעי אל על

תנועת הנוסעים לחו"ל הנמצאת בתקופה זו בשיאה, גורמת עומס יתר בנמל התעופה בן־גוריון.

על מנת להקל על הליכי הבידוק לטיסה ולהמנע מעמידה בתורים ארוכים, חברת אל על, מבקשת מנוסעיה להשתמש בשירות "טרום טיסה".

שימוש בשירות "טרום טיסה", מאפשר להגיע לנמל התעופה למחרת (ביום הטיסה), שעה וחצי בלבד לפני ההמראה, ישירות לבקורת הדרכונים.

נוסעים שאינם משתמשים בשירות "טרום טיסה", מתבקשים להגיע לנמל התעופה, **לפחות שעתיים וחצי לפני מועד ההמראה.**

שירות "טרום טיסה" מאפשר להירשם לטיסה (לא כולל טיסות לילה), להפקיד המזוודות, לשלם מס נמל, לתאם מקום ישיבה ולקבל את כרטיס העליה למטוס ערב לפני הטיסה.

שירות "טרום טיסה" לשירותך, בכל ערבי השבוע (למעט ימי ו' וערבי חג), כדלקמן:
- תל־אביב, מסוף אל על, ליד תחנת הרכבת ברחוב ארלוזורוב, בשעות 23.30-16.00.
- ירושלים, רחוב הלל 12, בשעות 22.30-18.45.
- חיפה, רחוב העצמאות 80, בשעות 22.00-18.30.

במוצ"ש וחגים, מצאת השבת/החג.

פרטים נוספים אצל כל סוכני הנסיעות ובמשרדי אל על ברחבי הארץ.

ELAL אלעל

גם מנכ"ל משרד הדתות הופתע כשניצח ב„למפנה" את אברהם מלמד

הרב סלומון: החלטתי להתמודד כשראיתי שאני מקובל במפד"ל

מאת יהושע ביצור

„אם אבחר במנהיג המפד"ל ואהיה נציגה בממשלה, אפעל קודם־כל למצות בבחירות הבאות את הפוטנציאל של המחנה הדתי־לאומי, המאפשר לנו להשיג 20 מנדטים לכנסת. אם לא אבחר, אפעל בכל כוחי לזבולון המר או לאבנר שאקי להשיג את המטרה הזאת."

כך מבטיח מנכ"ל משרד הדתות, הרב משה סלומון, שנבחר השבוע כמועמד סיעת „למפנה" להחליף את ד"ר בורג בממשלה. הוא עצמו הופתע לא מעט מנצחונו הבלתי צפוי על הח"כ לשעבר אברהם מלמד, שנהנה מתמיכת המנגנון המפלגתי בראשותו של רפאל בן נתן, אשר נודע כאיש ה„חוק" של המפד"ל וכבר אה עלה על שרטון. לדבריו, בימים האחרונים הופעלו עליו לחצים כבדים מצד מקורביו של רפאל בן־נתן, המורכב בעיקר מפעילי המנגנון, לבטל את מועמדותו.

לדבריו, רק בליל־שבת החליט סופית להציג את מועמדותו. הוא

עשה זאת מפני שבוועידת המפד"ל שנערכה לפני שבועות מספר הוא זכה במפתיע במקום השלישי בבחירות לוועדה המתמדת. מספר הקולות שזכה בו, נטע בו את האמונה כי יוכל לגבור על המועמדים האחרים בתוך סיעת המפד"ל ולאחר מכן במושב השני של ועידת המפלגה, שיכונס בשבוע הבא כדי לבחור את

האיש אשר יירש את ד"ר יוסף בורג בממשלה.

הרב סלומון נולד לפני 51 שנה במושב כפר אברהם הסמוך לפתח תקוה, שהיה המושב השיתופי הראשון של תנועת הפועל המזרחי. אביו, הרב דוד סלומון ז"ל, היה רב המושב ודמות ידועה במערכת החינוך הדתי־לאומי. הוא ייסד את רשת „תורה ומלאכה" והיה מתלמידיו הראשונים של הרב הראשי קוק ז"ל. הרב משה סלומון הוא אחד מ־11 בניו ובנותיו.

הוא למד בישיבות פוניבז' וחברון, הוסמך לרבנות על ידי רבה של פתח תקוה, הרב ראובן כץ ז"ל, ועשה תחילה חמש שנים בעיירה נתיבות בנגב בתפקידים חינוכיים שהוטלו עליו בעת שרותו ברבנות הצבאית. ב־1962 ירש את אביו בכהונת ראש הישיבה הטכנולוגית בכפר אברהם, ומילא תפקיד בכיר בניהול הרשת של הישיבות הללו.

בשלב זה הוא נמשך גם אל הפעילות הציבורית והפוליטית ונבחר ב־1969 כחבר הנהלת המפד"ל מטעם סיעת „למפנה". לפני ארבע שנים

נקרא על־ידי ד"ר יוסף בורג לנהל את ענייני משרד הדתות. הוא זוקף לזכותו את העובדה שהצליח להוריד את המשרד הפרובלמאטי הזה מן הכותרות ולייעל אותו במידה ניכרת.

אחיו הוא רבה של פתח תקוה, הרב ברוך שמעון סלומון שהפך למוקד משבר היחסים בין דתיים וחילוניים בהתמודדו בהפגנות ליל שבת מול קולנוע היכל. מה אומר מנכ"ל משרד הדתות על אחיו „תפקידו של רב להאבק נגד חילולי שבת אך על דרך הפעולה דעותינו חלוקות. חז"ל כבר אמרו, כי כשם שפרצופיהם אינם שוים כך דעותיהם אינן שוות. אבל אין לשכוח כי בפתח תקוה הפרה העירייה את הסטטוס קוו בתחום הדת. האמת היא כי מרבית המפגינים מול קולנוע היכל הם מן המחנה הציוני דתי ולא חרדים."

מסיחים כלפיו כי הוא שלח את בנו ללמוד בישיבה של „השחורים" בירושלים. תשובתו: „הייתי מבסוט אילו הפך לחילוני. אינני מבסוט שהוא לומד הרבה תורה. הוא משרת בצה"ל כמו כל אחד אחר."

מעריב

[illegible] בן 18 יום הוחרם [illegible]

[illegible] לדוריו' הישראלים

הסבאים: ההשתו[illegible]

[illegible]שה השבתת השחו[illegible]

הכנסת תדון בשבת [illegible]

הבא ב„פישפשוק"

רק סיעת תכלת־לבן [illegible]

את הליכוד בהסתדרות

13 נהרגו ו־200 נפצעו במהומות דמים בסואטו

רובם נפגעו מירית משטרת דרום אפריקה

מאת כתבי סוכנויות הידיעות ביוהנסבורג

בהתלקחות החמורה ביותר מאז הוכרז על מצב החירום בדרום לפני חודשיים וחצי, נהרגו אתמול בסואטו 13 איש ו־70 נפצעו. 12 איש נהרגו בידי כוחות הביטחון.

מקורות אחרים מסרו כי לפחות 200 איש נפצעו, רובם מירית המשטרה.

המהומות החלו שלשום בערב בלב סואטו והתפשטו לשכונות אחרות, על רקע החרם שהטילו התושבים השחורים על תשלום דמי שכירות. המהומות נמשכו גם אתמול. בסואטו יש עכשיו חרם כפול, בבתי הספר השחורים, ונגד תשלום דמי שכירות לרשות המקומית.

מספר הנפגעים במהומות לא ידוע במדויק, מכיוון ששלטונות דרום אפריקה מונעים מעיתונאים להיכנס לאיזור. בינתיים יצאה דרום אפריקה להתקפת הסברה נגד שכנותיה, הפועלות להטלת סנקציות כלכליות עליה. פקידים בפרטוריה אמרו לכתב רויטר כי דרום אפריקה תפרסם בימים הקרובים את הסכם הסחר שנחתם עם ממשלת זימבאבווה בחודש שעבר, בעצם הימים שבהם היה ראש ממשלת זימבאבווה רוברט מוגבה בוועידת חבר העמים בלונדון, קרא לסנקציות על דרום אפריקה והעליב את ראש ממשלת בריטניה על שהתנגדה להנהגת הסנקציות.

בבירת זימבאבווה מכונסים עתה שרי החוץ של המדינות הבלתי מזדהות, לקראת ועידת ראשי מדינות אלה בשבוע הבא. בדברי פרשנות ששודרו אתמול ברדיו דרום אפריקה נאמר כי „האורחים המכובדים (שרי החוץ וראשי המדינות הבלתי מזדהות) יגלו שאחוז גבוה של מוצרי המזון שהם קונים בהאררה באים מדרא"פ. עוד יגלו כי הבנקים בהאררה אינם מקבלים את מטבע מקומי ודורשים תשלומים במטבע מערבי או בראנד הדרום אפריקני. וכאשר ראשי המדינות ייכנסו להאררה בשיירות מפוארות, מוטב שיחשבו שהדלק מדרא"פ הוא שמסיע אותם".

קרובי משפחה מכסים בעיתונים את גופתו של צעיר שחור שנהרג אתמול במהומות בסואטו (תצלום: א.פ.)

גרמניה חוסמת זרם הפליטים מהעולם השלישי

קנצלר מערב גרמניה הלמוט קול הודיע אתמול על שורת צעדים להקטנת זרם הפליטים ממדינות העולם השלישי.

גרמניה תמשיך במדיניות של מתן מקלט לנרדפים בשל דיעות פוליטיות, אולם אין היא מוכנה לקלוט „פליטים כלכליים", הבאים למערב גרמניה אך ורק מסיבות כספיות.

„מספר מבקשי המיקלט המדיני אצלנו גדל מחודש לחודש", אמר קול. „אם התופעה תמשך צפויים אצלנו של מעל 100,000 מהגרים ב־1986, שרק 16 אחוז מהם קיבלו אישור שהם קורבנות של רדיפות פוליטיות".

קול אמר כי גרמניה תדרוש עתה אשרת כניסה או אשרת מעבר מאזרחים מסוימים ממדינות העולם השלישי וחברות התעופה קיבלו הוראות להבטיח שנוסעים ממדינות אלה יראו אשרות כניסה למערב גרמניה כאשר הם מוכרים לאותם אנשים כרטיסי טיסה.

הוא אמר כי מעתה יידרשו אשרות לאזרחי לבנון, סוריה, גאנה, פאקיסטן ובנגלאדש, המדינות שמהן באים רוב הפליטים. (רויטר)

יוהנה פקולה תשחק ב„בריחה מסוביבור"

מאת וייקוסלאב רודוביץ', סופר „רויטר" ביוגוסלאביה

רשות הטלוויזיה האמריקנית סי.בי.אס. מצלמת בימים אלה דראמה המבוססת על אחת הבריחות הנועזות ביותר במלחמת העולם השניה, הבריחה ממחנה־הריכוז הנאצי סוביבור, במזרח פולין.

את הדראמה יפיק, בתקציב של ששה מיליוני דולארים, המפיק דנים דוסי, שכבר רשם לזכותו את הלהיט הקולנועי „במערב אין כל חדש". הוא חיפש אתר מתאים ברחבי אירופה והחליט על הגבעות הירוקות באזור ליובליאנה סמוכה שביוגוסלאביה.

שני ניצולים מהבריחה, אסתר ראב ותומאס בלאט, המתגוררים בארצות הברית, משמשים כיועצים, והסרט כולל ליהוק בינלאומי של 70 משתתפים, הבולטים בהם אלן ארקין, יואנה פאקולה, רוטגר האואר, ג'ק שפארד ופאטי לאוה.

לפי ההערכות הרשמיות, בסוביבור ניספו 250,000 יהודים עד לבריחה, ב־14 באוקטובר 1943. ה־600 שנותרו הרגו את [illegible] הס"ס ומיהרו אל שערי החופש. מחציתם שרדו, ו־37 מהם חיים עדיין.

בסרט מתוארים ליוטננט ששה פשרסקי – שבוי מלחמה רוסי (ראטגר האואר), שמתחבר עם ליאון (אלן ארקין) לוקה (יואנה פאקולה), יצחק (ג'ק שפארד) ואחרים, ויחד הם מתכננים את הבריחה ההמונית.

אסיר ציון יולי אידלשטיין חולה מאוד

מאת ישעיהו אביעם

מצבו של אסיר ציון יולי אידלשטיין בן ה־29, אשר נותח לפני כחודש בבית החולים בעיר נובוסיבירסק, מחמיר והולך. הרופאים לא הצליחו להתגבר על מצבו הקשה; הוא סובל עתה בכליותיו מחום גבוה ביותר. כך נמסר למרכז למידע למען יהודי ברה"מ בירושלים.

אידלשטיין, מורה לעברית ממוסקבה וחוזר בתשובה, נשפט לפני שנתיים לשלוש שנות מאסר ונשלח למחנה כפיה ליד גבול מונגוליה. בינואר נפצע קשה בתאונת עבודה ושבועות רבים סירבו שלטונות הכלא להעבירו לבית חולים.

בינתיים הגיעו ידיעות כי שלטונות הכלא בציסטופול ממשיכים להתעלל לאסיר ציון הד"ר יוסף ביגון. החודש שוב הוכנס לצינוק על סירובו להסיר את הכיפה מעל ראשו ובוטל הביקור משפחתי שהיה זכאי לו בנובמבר.

50 ישראלים נשדדו באמסטרדם בחודש אחד

אלפי מכורים להרואין בעיר מחפשים קורבנות

מאת ח. בלייך, סופר „מעריב" בהאג

המחלקה הקונסולרית בשגרירות ישראל בהאג נאלצת הקיץ להושיט סיוע לישראלים רבים שתעודותיהם וחפצי הערך שלהם נשדדו מהם באמסטרדם. באמסטרדם אלפי מכורים להרואין, הזקוקים נואשות לכסף למימון רכישת הסם, ותופעת „הגניבות הקטנות" נהפכה למגיפה.

לפחות 50 ישראלים הגיעו בחודש שעבר לשגרירות ישראל בהאג בלי מסמכים ובלי כסף. השגרירות יכולה לסייע להם רק בהנפקת דרכונים חדשים והלוואה של 50 דולר, שהם מתחייבים להחזיר בארץ. לעיתים מצליחה משטרת הולנד למצוא אחרי כמה ימים פריטים גנובים ומביאה לשגרירות דרכונים, ארנקים וכן חפצים שונים.

שיטות העבודה של הפושעים משתכללות. כך למשל מתיישב זר ע"י זוג ישראלים הסועדים במסעדה, הוא מתעניין במוצאם ובשפה הם מדברים. בעוד שהישראלים מסבירים פניהם למקומי מגיע שותפו לפשע, חוטף תיק או ארנק ושני הפושעים נעלמים בריצה.

עוד שיטה: כלב רועים מאומן היטב מוחדר למסעדה, תופס בלועו ארנק ויוצא במהירות החוצה שם ממתין לו בעליו. הארנק מושלך במהירות למכונית ממתינה שנעלמת בדהרה. השודד בעל הכלב, ממשיך לטייל עם כלבו כאילו לא אירע דבר.

צעירים דנים כתבו „הו צ'י מין" על מטוסו של „ראמבו"

מאת אסתר ארלשטון, סופרת „מעריב" בקופנהגן

משטרת קופנהגן מתלוננת על מחדל באמצעי הביטחון בנמל התעופה של העיר אחרי שקבוצת צעירים צירה בשבוע שעבר [illegible] (בתמונה), על מטוסו הפרטי של השחקן האמריקני [illegible].

[illegible] „ראמבו". סטאלונה הרגיז את הדנים כאשר הצהיר במסיבת עיתונאים כי „האלימות חייבת לבוא על ענשה" [illegible] את הפושעים, עין תחת עין, שן תחת שן". סטאלונה בא בסוכות שעבר לקופנהאגן עם אשתו [illegible].

הצעירים הדנים אמרו לכתבים: „סטאלונה הוא [illegible] ולכן רצינו לפגוע בו".

הרוסים הביאו לוושינגטון מומחים לענייני המזה"ת

סגני שרי החוץ של ארה"ב וברה"מ פתחו בשיחות

מאת עפרה ישועה־ליית, סופרת „מעריב" בוושינגטון

המזרח־התיכון העסיק אתמול את קבוצת הדיונים האמריקנית־סובייטית שהחלה שני ימי דיונים בוושינגטון, בראשות סגני שרי החוץ של שתי המדינות.

הסובייטים הביאו איתם, כפי שנמסר, גם כמה פקידים הנחשבים למומחים בתחום המזרח־התיכון. הפקיד הבכיר של הממשל בתחום זה, עוזרו המיוחד של שר החוץ ג'ורג' שולץ, ריצ'ארד מרפי, שהה אתמול בדיונים רוב שעות הבוקר.

על פרטי השיחות לא נמסר אתמול דבר. דובר משרד החוץ בוושינגטון אמר שעדיין מוקדם לסכם את הדיונים. השיחות הן דיוני הכנה לקראת פגישתם הצפויה של שרי החוץ של ארה"ב וברה"מ, שנועדה ל־19 בחודש הבא.

סגנו של שר החוץ ג'ורג' שולץ, מייקל ארמאקוסט, עומד בראש המשלחת האמריקנית לשיחות. בראש המשלחת הסובייטית עומד סגנו של שר החוץ שוארדנאדזה, אנאטולי אדאמישין.

בתוך כך מסרו מקורות בוושינגטון, כי „קשה מאוד לתאר" ששר החוץ שולץ יוליס לבקר במזרח־התיכון בזמן הקצר שנותר עד לפתיחת עצרת האו"ם, ב־15 בספטמבר.

בנסיכויות הנפט כבר אוכלים את הרזרבות

התושבים נקראו לרסן רכישת מכוניות רולס רויס

מאת שמי גבאי, סופר מעריב לענייני ערביים

משבר כלכלי שלא היה כמותו מכה בנסיכויות הנפט הערביות, הנאלצות עתה „לאכול" את הרזרבות הכספיות שצברו בשנות השפע. כוויית, למשל, הודיעה אתמול על גרעון בתקציב המ[illegible] ב־4.5 מיליארד דולר.

שליטי האמירויות קראו אתמול לאזרחיהם להדק את החגורה ולהפסיק רכישת מכוניות „רולס־רויס" ו„מרצדס", או להזמין מטוסי ג'אמבו בשביל מוזמנים לעריכת חתונות פאר או אירועים אחרים בקהיר, בלונדון ובפאריס.

השליטים גילו בצער כי במחצית הראשונה של השנה הנוכחית ירדו הכנסותיהם מנפט עוד ב־50 אחוזים לעומת אותה תקופה אשתקד. „זה אור אדום המחייב אותנו לשוב לערכים המדבריים שלנו ולהפסיק את הבזבוזים לאלתר", נאמר בהודעה רשמית שפרסמה בנסיכויות המפרץ.

מעריב. להיות בעניינים.

קרא מחר במעריב יום ו':

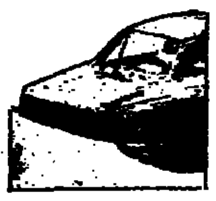

שערוריה אמיתית!
בחקירה מיוחדת חושפים אביבה מין ועמנואל רוזן „מערב פרוע" בישראל. עשרות מכוניות נגנבות לפי הזמנה, כולם יודעים ולא עושים כלום, גם המשטרה.

דיוקנו של אליקים רובינשטיין
אהרון דולב כותב על מזכיר הממשלה הבא.

מסע – יום ארוך אל תוך קמרון
מאת שליח מעריב רפאל מן.

ויקי שירן נוסעת לניו־יורק
ומתבוננת את המהפכה.
ראיון עם יעל פרמלמר

תחקיר: על יחידת דיגל המתפוררת – אלי דנון ★ הר הבית בידו של מנחם ספן – אבי רז ★ זאב לזאב כלב, מגילת יוחסין של כלבים – אורית הראל ★ סימני נפש – הומור וסאטירה ★

מעריב

חברת החשמל לישראל בע"מ

מכרז מס' 86/1239

החברה מזמינה בזה הצעות

לביצוע עבודה בתחנת משנה באזור נתיבות (הנדסה אזרחית)

פרטים וטופסי המכרז אפשר לקבל תמורת תשלום של 230 ש"ח (כולל מ.ע.מ), במשרדי אגף הביצוע, רחוב החשמל 18, תל־אביב, בין השעות 09.00–12.00 עד יום ה' 5.9.86.

על ההצעות להגיע למשרדינו עד יום ה' 18.9.86 שעה 12.00.

רשאים להשתתף במכרזים הנ"ל רק „קבלנים רשומים".

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז רכב 4/86

„מקורות" חברת מים בע"מ
מודיעה בזאת על

מכירת רכב משומש

הפירוט כלהלן:

2 יח' פיג'ו 504 פרטי אוט' 1800	שנת ייצור 79, 1977 (עם מנוע)
3 יח' פיג'ו פרטי 304	שנת ייצור 79, 1978
2 יח' פיג'ו פרטי 104	שנת ייצור 78, 1977
5 יח' סובארו פרטי 1200	שנת ייצור 1979
2 יח' סובארו פרטי 1600	שנת ייצור 1979
3 יח' סובארו פרטי 1400	שנת ייצור 79, 1978
2 יח' סובארו פרטי 1800	שנת ייצור 81, 1979
3 יח' סובארו פרטי 1600	שנת ייצור 80, 1979
8 יח' פיג'ו 404	שנת ייצור 79, 1978, 1977
5 יח' פולקסווגן טנדר תא כפול	שנת ייצור 79, 1978

המכוניות המוצעות הללו מאוחסנות במחסן הראשי, באזור, רח' הפלד 1.
ניתן לראותם בימים א', ב', ג', ד', בתאריכים 31/8 – 3/9/86 (כולל) בשעות 08.00–12.00.
יש לפנות במקום או טלפונית 03-806111 למר א. דזכובני.
פרטים וטפסים להגשת הצעות, ניתן לקבל במחסן הראשי באזור, וכן במשרדי החברה בת"א, לינקולן 9 – במודיעין.
את ההצעות כולל הערבות הבנקאית או צ'ק בנקאי בגובה 10% או כל המתאה שהיא שתניח את דעתה של „מקורות", יש להגיש במעטפות סגורות לתיבת המכרזים הנמצאת במשרדי החברה בת"א, לינקולן 9, עד לתאריך 5.9.86 שעה 12.00.
תשלום דמי העברת הבעלות יחול על חשבון הקונה בלבד.
„מקורות" חברת מים בע"מ אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

תיק/4998

פקודת החברות
צו פירוק ואסיפות ראשונות

שם החברה: ש.פ.ה. שירותי פיקוח הנדסי בע"מ – בפירוק. מען המשרד הרשום: רח' יצחק שדה 34, תל־אביב. בית המשפט המחוזי של: תל־אביב־יפו. ת.א. 543/86. תאריך צו הפירוק: 14.7.86. היום והמקום לאסיפות ראשונות: 31.10.86 במשרד הכונס הרשמי, רח' בן יהודה 14, תל־אביב. שעת האסיפה: 1. נושים בשעה 10.30. 2. משתתפים בשעה 11.00.

תיק/4997

פקודת החברות
צו פירוק ואסיפות ראשונות

שם החברה: בנמי שרותי הנדסה בישראל (1980) בע"מ – בפירוק. מען המשרד הרשום: רח' יצחק שדה 34, תל־אביב. בית המשפט המחוזי של: תל־אביב־יפו. ת.א. 541/86. תאריך צו הפירוק: 14.7.86. היום והמקום לאסיפות ראשונות: 31.10.86 במשרד הכונס הרשמי, רח' בן יהודה 14, תל־אביב. שעת האסיפה: 1. נושים בשעה 10.30. 2. משתתפים בשעה 11.00.

תקליט חדש

להשיג בחנויות התקליטים

הועדה המקומית לתכנון ולבניה עמק חפר

הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה

ניתנת בזאת הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ובניה בקשה לשימוש חורג בגוש 8164 חלקה 92 מושב בארותיים ההקלה המבוקשת היא כדלקמן:
קו בנין בחזית לתוספת לבית מגורים קיים פחות מ־5 מ' המותר בהתאם לקוי הבנין ברחוב.
כל מי שיש לו התנגדות למתן ההקלה רשאי להגיש לועדה את התנגדותו המנומקת בתוך 15 יום מפרסום הודעה זו.

שמעון דגני
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה
עמק חפר

מעריב | ...טוסי תקיפה | ...בריטניה „בכ... | ...מטוס אמריק... | ...נשגה פצ... | ...ינס": ...הפע... | הודעה למ... | ...ARU ...986

מעריב

מטוסי תקיפה אמריקנים הגיעו לבריטניה „בדרכם להלום בלוב"

דובר משרד ההגנה הבריטי: „המטוסים באו במסגרת תרגיל של נאט"ו שנקבע מזמן ★ מחלוקת על היחס הראוי לקדאפי מפלגת עוזרי רייגן במועצה לביטחון לאומי בוושינגטון

מאת י. פינקלסטון ועפרה ישועה ליית

אמש הגיעו לבריטניה 18 מטוסי F-111 אמריקנים והתעורר שמועות, כי התקפה אמריקנית נוספת נגד לוב עומדת להתבצע בקרוב, למרות הכחשות האמריקנים כי בוא המטוסים קשור לדיווחים כי הנשיא רייגן מתבנן מהלומה נוספת נגד קדאפי, בגלל ראיות חדשות לכך שלוב מעורבת במעשי טרור בהיקף גדול.

דובר משרד ההגנה הבריטי אמר, שהמטוסים הגיעו לבריטניה במסגרת תרגיל של נאט"ו שנקבע מזמן, „בלי קשר להכרזות האחרונות של האמריקנים ביחס ללוב". בלונדון מציינים, כי אותו תידרוך – שהמטוסים הם עניין שיגרתי – שימש את האמריקנים לפני ההתקפה על מטרות לוביות באמצעות מטוסים אמריקנים שהוצבו בין השאר על אדמת בריטניה.

מקורות בוושינגטון סבורים כי דיווחים סותרים שהגיעו בימים האחרונים לעיתונות, חושפים מחלוקת עמוקה ומאבקי כוח בין עוזריו של הנשיא רייגן במועצה לביטחון לאומי, בעניין לוב. כתבים מדיניים מסרו, ימים בבירות ארה"ב קיבלו בימים האחרונים תדרוכים מפקידים בכירים, הטוענים באוזניהם שארצות־הברית מתכננת, או לפחות שוקלת, „מכת מנע" נגד הלובים, משום שקדאפי חידש את הטרור הבינלאומי.

לעומתם מצטטים כתבים אחרים פקידים בכירים לא פחות, האומרים שאין כל מתיחות חדשה ביחסי שתי המדינות. לדברי פקידים אלה, התמרונים שמנהלת ארצות־הברית בימים אלה בים־התיכון סמוך לחופיה של לוב, בסיוע כוחות מצריים, אינם אלא „פעילות שגרתית" שתוכננה כבר לפני חודשים רבים.

בעוד „ניו־יורק טיימס" טוען שהממשל מנסה להרגיע את הרוחות" ולהפיס את הדעת כמה שנוגע לתמרונים בלוב, טוען „וושינגטון פוסט" בהבלטה, שארצות־הברית מנהלת „מלחמת עצבים" נגד קדאפי, כדי שיפעל בצורה „בלתי רציונלית", שתצדיק הענשתו במכת מנע.

„וושינגטון טיימס" המקורב ל„ניצים" במפלגה הרפובליקנית פירסם אתמול ידיעה, כי נעצרו שמונה אזרחים לוביים, שנשאו מטעני חבלה אשר נועדו לפוצץ את השגרירות האמריקנית בקהיר.

דובר משרד החוץ האמריקני אמר, שאין בסיפור זה אפילו שמץ של אמת. מקור בממשל הסביר אתמול ל„מעריב": הסיפור כולו הוא חלק ממלחמת האיתנים המתנהלת בין האגפים השונים במועצה לבטחון לאומי. קדאפי, המוחזק בצרות שרנות, אינו אשם כלל, המסכן – הוא רק משמש כדור משחק בין שני המחנות בוושינגטון...

● ההוריקאן „צ'ארלי" שפקד את האיים הבריטיים גרם את מותם של לפחות חמישה בני אדם ונזקים גדולים ברכוש, וקלקל את החופשה השנתית למליוני נופשים. בתמונה: כביש מוצף בדבלין, אירלנד; שני נהרות סמוכים עלו על גדותיהם אחרי גשמים עזים ורוח חזקה. (כתב י. פינקלסטון, תצלום א.פ.)

מטוס אמריקני הפיל בשגגה פצצת מימן

זה אירע ב־1957 בבסיס של חיל האוויר האמריקני בניו מכסיקו

לפני כמעט שלושים שנה הפיל בשגגה מפציץ אמריקני פצצת מימן שעוצמתה גדולה פי כמה מאות מהפצצה שהוטלה על הירושימה, בעת נחיתה בבסיס חיל האוויר ליד אלבוקרקי בניו מכסיקו שבארה"ב – גילה דובר משרד האנרגיה האמריקני.

גם המטוס, מפציץ בי־36, וגם פצצת המימן מארק־17, כבר אינם משמשים את חיל האוויר.

כפי הנראה נפלה הפצצה מהמטוס לאחר אימונים מעל מדבר בירת בניו מכסיקו, בגלל תקלה במנגנון השיחרור – מתברר ממסמכים של חיל האוויר שפורסמו זה עתה.

„זה היה בלתי אפשרי שהנשק יופעל. יש לנו מנגנוני בטיחות רבים לכל כלי נשק שלנו", אמר ג'קסון.

למארק־17 היתה עוצמת התפוצצות של עשרה מגאטון (שווה ערך למיליון טונות ט.נ.ט. או לאלף קילוטון). הפצצה האטומית שהוטלה על הירושימה היתה בעלת עוצמת התפוצצות של כ־16 קילוטון.

הפצצה הוטלה בטעות בעת נחיתה בבסיס חיל האוויר קירטלנד, ב־22 במאי 1957. בעת נפילתה הפעילו חומרי־נפץ קונבנציונאליים שהיו בתוכה, וגרם מכתש בעומק 3.6 מטרים בקצה מסלול הנחיתה.

הפרטים על התאונה היו חסויים עד לאחרונה, כש„אלבקרקי ג'ורנאל" השיג את המסמכים.

בדו"ח נאמר, כי חומר־הנפץ הבלתי גרעיני שהיה בפצצה התלקח והשמיד אותה, אך „התלקחות גרעינית לא היתה אפשרית".

הפנטגון מסר, כי „בדיקה באיזור לא העלתה רדיואקטיביות מעבר לקצה המכתש... לא היו בעיות בריאות או בטיחות". (רויטר)

„ג'יינס": ברה"מ סוגרת את הפער ביכולת הצי

תקציבים מצומצמים בארה"ב ובריטניה מסייעים לברית המועצות לסגור את הפער עם המערב בתחום יכולת הצי הימי שלה – נאמר בסקירה האחרונה של „ג'יינס" על ציי המלחמה בעולם שהתפרסמה אתמול בלונדון. בסקירה נאמר כי הקיצוץ שהטיל הקונגרס האמריקני על תקציב ההגנה בא לביטוי בעיקר בתחום צי המלחמה.

הקרב על הכתר

תיקו במשחק ה־12

הדוקרב עובר מלונדון ללנינגרד

מאת שאול הון

המשחק ה־12 בדוקרב לאליפות העולם בשחמט נסתיים אמש בתיקו. אלוף העולם גארי קספרוב מוביל ביתרון נקודה נגד המועמד לכתר, אנטולי קרפוב, בשיעור 6.5:5.5.

בכך נסתיימה מחציתו הראשונה של הדוקרב בלונדון. לאחר הפוגה של שבוע יחודש הדוקרב בלנינגרד. בשבת תיערך בלונדון מסיבת פרידה חגיגית לשני היריבים. הפוגת שבוע הימים היא לטובת קרפוב, שאינו עומד כקספרוב במאמץ ממושך. נשיא פיד"א (איגוד השחמט הבינ"ל), הפיליפיני פלורנסיו קמפומאנס, שהוא ידידו האישי של קרפוב, הצליח להעביר בפיד"א את ההחלטה לטובת קרפוב. קספרוב דרש שהדוקרב יימשך בלנינגרד ללא הפוגה.

במשחק שנערך אמש מנע קספרוב מיריבו ניצול היתרון שהיה לו ולאחר 4 שעות הוסכם תיקו.

לבן: קספרוב שחור: קרפוב

1. ר4 ד5, 2. ג4 ה6, 3. פ־ג3 ר־ה7, 4. פ־ו3 פ־ו6, 5. ר־ו5 0־0, 6. ה־ה3 פ־ד7, 7. ה3 פ־ו8, 8. צ־ג1 ג6, 9. ר־ד3 פ־ד7, 10. 0־0 ד־ג4, 11. ה־ג4 ג5 (במקום ה5 במשחק העשירי), 12. מ־ה2 א6, 13. צ־ד1 ג־ד4, 14. פ־ד4 (מאיים 15. פ־ה6 וכו'), 16. ה־ה6+ מ־ח8, 17. מ־ה4 ומקבל את הכלי ביתרון שני רגלים) מ־ה7, 15. פ־ה4 ר־ה5, 16. פ־ו3 ר־ב8, 17. מ־ד2 ב5, 18. ר־ה2 פ־ו6, 19. פ־ג5+ מ־ה8, 20. מ־ד4 ר־ב7 (שחור הצליח להפעיל את שני רציו ועמדתו יציבה), 21. מ־המה ה־גג, 22. ב3 ו3, 23. ו3 (למנוע ו4) ה־8 (מבטיח תיקו בשל רצים שוני־מסלול), 24. ה־ר צ־א7, 25. צ־ג6 מ־ו3, 26. ר־ה2 ר־ה5, 27. ח3 ר־ו6, 28. צ־ו1 צ־ד6, 29. מ־ו2 ר־ה7, 30. צ־ד2 ב4, 31. ה־ו4 41, 32. ה־ה4 5א, 33. 41 צ־ד8, 34. צ־צ וכאן הציע קספרוב תיקו – וקרפוב הסכים מיד.

★ שוודיה, ברחוניה והנמרק הודיעו אתמול שלא ישתתפו באולימפיאדת השחמט, שתיערך בנובמבר בדובאי, משום שישראל הודחה ולא הוזמנה.

גם גרמניה עשויה להוריד שער הריבית

בשוקי הכספים בעולם ממתינים במתח להחלטתה של מערב גרמניה בקשר לשער הריבית ועיסקות בין־בנקאיות, כפי שאירע בארה"ב.

מועצת הבונדס־בנק, הבנק המרכזי המערב גרמני המונה 17 מנהלים, עומדת להתכנס היום, בעקבות לחץ גובר מצד ארה"ב לנהוג כמותה ולקצץ את הריבית על מנת לעודד את המשק ולהגדיל את היבוא.

בגרמניה חוששים שהקלת האשראי תגדיל את זרימת הכספים למשק ותעורר את האינפלציה. למערב גרמניה שרק התחדש הידיעה על ירידה נוספת של 0.4 אחוז במדד יוקר המחיה לאוגוסט.

אנשי שוק הכספים סבורים כי הבונדס־בנק לא יקצץ את הריבית הבין־בנקאית לפני הישיבה הבאה של מועצת המנהלים שתתכנס ב־11 בספטמבר. באותה עת, אומרים הברוקרים כבר תתבהר התמונה של זרימת הכספים במשק הגרמני. אז עשויה גרמניה לפעול בתאום עם יפאן ולהוריד את שער הריבית.

גם נגיד הבנק המרכזי היפאני סטושי סומיטה אינו נוטה להוריד את שער הריבית בתקופה הנוכחית באומרו וקבע אתמול כי אין זה הזמן המתאים להקלת האשראי במשק. (עיר)

יפאני זוכה מרצח אחרי 29 שנה בכלא

יפאני בן 62, שהורשע לפני 29 שנה ברצח ושוד, זוכה אתמול בתום משפט בבית משפט באזור הצפוני הוקאידו.

האיש, יושימיטסו אומרה, המשוחרר כעת בערבות, נדון למאסר עולם ב־1957 באשמת רצח ושוד שבוצעו בשנת 1950, לאחר שהנאשם הראשי הפליל אותו.

בתחילה הודה אומרה, אך לאחר מכן הכריז שהוא חף מפשע. אתמול פסק השופט, כי העדות הראשונה נמסרה תחת לחץ. פרקליטיו של אומרה אמרו לבית המשפט, כי ההודאה נסחטה ממנו בעינויים על־ידי חוקרי המשטרה. (א.פ.)

עמידר AMIDAR
החברה הלאומית לשיכון עולים בישראל בע"מ

דירות למכירה לזכאים

במסגרת פעולות משרד הבינוי והשיכון מוצעות למכירה דירות חד קומתיות ובבתי קומות במקומות הבאים:

המקום	מס' חדרים בדירות המוצעות	הכתובת להרשמה וקבלת פרטים
קרית שמונה	4,3	קרית שמונה, מרכז מסחרי
צפת	3,2	צפת, רח' ירושלים 76
טבריה	4,3,1.5	טבריה, מרכז מלאכה של מימונה
נצרת עלית	4,3,2	נצרת עלית, רחוב הרוד 3
בית שאן	3,2	בית שאן, רח' שאול המלך 62
עפולה עלית, גבעת המורה	3	עפולה עלית, מבנה תעשיה ליד בית אשכול
עכו	4,3,2,1	עכו, רח' טרומפלדור 17
מעלות	4,2.5,2	עכו, רח' בן עמי 11
נשר, תל חנן	4,3,2,1	תל חנן, בית 801
טבעון	3,2,1	תל חנן, בית 801
רכסים	4,2	תל חנן, בית 801
יוקנעם	3,2	תל חנן, בית 801
רמת אליהו (ראשל"צ)	3,2,1	ראשון לציון, רח' פינסקר 22
רחובות – ק. משה, סלע, כפר גבירול	3,2.5,2	רחובות, רח' בנימין 21
מזכרת בתיה	3	רחובות, רח' בנימין 21
קרית גת	3	קרית גת, מרכז מסחרי
באר שבע צפון	4,3,2	באר שבע, דרך הנשיאים, מרכז גולדשטיין
באר שבע מרכז	3,2	באר שבע, מרכז הנגב
באר שבע דרום	3,2	באר שבע, דרך הנשיאים 13

פרטים על הדירות והמחירים – ניתן לקבל במשרדי עמידר המפורטים לעיל.

חלק מהדירות טעונות שיפוץ שיבוצע ע"י הרוכש ובמימונו, מתוך כספי ההלוואה שהוא זכאי לקבל.

ניתן לרכוש 2 דירות צמודות.

הדירות מוצעות לזכאים, יוצאי צבא ובני זוגם: זוגות צעירים זכאים בישובי פיתוח, משפחות זכאיות בתוספת 3, זכאים להטבות חסרי דיור, עולים חדשים הזכאים לקבל הלוואה ויחידים.

ההרשמה לקניית הדירות תתקיים בימים 31.8.86 עד 9.9.86. בין הנרשמים תיערך הגרלה, לפי סדר עדיפות המפורט בטופס המצורף לטופס ההרשמה.

על המעוניינים להביא עמם: תעודת זכאות או אישור הלוואה ודמי הרשמה בסך –.50 ש"ח.

ימים ושעות קבלת קהל: ימים ב'-ה' – משעה 08.30–12.00
ימים א', ג' – משעה 08.30–12.00
ומשעה 16.00–18.00

עמידר לרווחת הדייר

סוף שבוע עם
הארץ
עיתון לאנשים חושבים

איש הסוכריות
עידן סוויסה בבתי הכלא
דוד ארליך

מושבי ההר: מפסידים בלבד
סיכום / רן כסלו

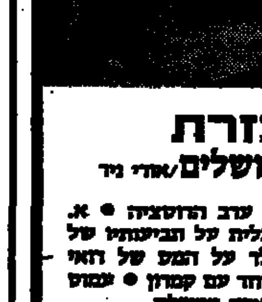

צפת: הגאולה השחורה
החרדים משתלטים על העיר
/רומן פריסטר

עתונות מצונזרת
על עיתוני מזרח ירושלים/אודי ניר

יואל מרקוס על יצחק שמיר ערב הרוטציה ● א. שוייצר על המערך ● דן מרגלית על הביצועים של שצ'רנסקי ● נחמיה שטרסלר על המס של ... החשבון ● אריה לביא על מסחר עם קמרון ● עמוס בן ורד על הבטחת נשיאים וראשי ממשלה
מקורות מדיניים / עקיבא אלדר ● הטור השלישי / לילי גלילי ● כוסות רוח / ב. מיכאל ● בדק ובדק / צבי הראל ● הטלוויזיה של השבוע / חדה בושם

הודעה חשובה למזמיני SUBARU 1986

הודעות וידיעות לא מדויקות גורמות לבהלה.

אנו מודיעים לכל
לקוחותינו הנאמנים שהזמינו סובארו 86
כי מחירי המכוניות לא יועלו ולא ישונו.

כל מי שהזמין סובארו 86 יקבל הודעה מלפונית.
כאשר מכוניתו תגיע לארץ.
כדי לבוא ולשלם את כל מחיר המכונית.

לקוח ששילם את מלוא התשלום יקבל הודעה מלפונית מחברתנו על המועד לקבלת המכונית המוזמנת.

אנו מתנצלים על הלחץ שנוצר בשבועות האחרונים עקב הביקוש הרב.

בברכה,
הנהלת יפאוטו בע"מ

הנהג
עשה לך מנהג – קח עמך חייל לדרך

הלהיטים הגדולים של קיץ '86 עכשיו בחנויות התקליטים
אלבומים חדשים ל:
★ מדונה – TRUE BLUE
★ סי.סי. קאץ' – CATCH THE CATCH
★ דיבור חדיש – READY FOR ROMANCE
מעל גבי תקליטי הד־ארצי

● מחסום הגביה ביציאה מבית־החולים (צילום: ראובן קסטרו)

לתל השומר נכנסים חינם – משלמים ביציאה

מאת דליה מזורי

גזירות חדשות בתל השומר: כל הבא במכוניתו בשערי בית החולים חייב לשלם, בצאתו, שקל וחצי. „זה לא מס ולא דמי כניסה. התשלום גם לא בא כדי לפתור את בעיות התקציב של ביה"ח. אלה הם בסך הכל דמי חניה", הסביר.

המנהל האדמיניסטרטיווי של ביה"ח, ישראל הררי אמר, כי ליד בתי חולים אחרים כמו ביילינסון והאיכילוב ישנם מגרשי חניה פרטיים בהם גובים תשלום עבור החניה. גם בתי חולים אחרים בארץ נמצאים עתה בשלבי התארגנות לקראת גביית כספים לחניה. „אצלנו החניה מתפרשת על פני כל שטח בית החולים, ולכן החלטנו לגבות בעבורה תשלום. היות שלא רצינו שיהיו פקקים בכניסה החלטנו לגבות את הכסף ביציאה".

פטורים מתשלום יהיו עובדי ביה"ח, נהגי אמבולנסים ומוניות.

אח מבי"ח וולפסון חשוד בגניבה מנפטר

מאת איה ארנשטיין

אח, מבית החולים „וולפסון" בחולון, חשוד בגניבת כספים וטבעת זהב מארנקו של אדם שנפצע קשה בתאונת דרכים ונפטר. האח, אלפרד בינשטוק, בן 46, תושב בת־ים הודה במעשה. אתמול הובא החשוד לבית משפט השלום בתל־אביב ומעצרו הוארך ב־24 שעות במקודת השופטת דבורה ברלינר.

בשיחה עם מנהל בית החולים „וולפסון" התברר כי באחרונה ארעו גניבות רבות מפצועים המגיעים לבית־החולים.

בבית המשפט, סיפר נציג המשטרה, כי ב־20 בחודש אירעה תאונת דרכים ברחוב יהודה הימית ביפו שם נפצע קשה דוד מרכוס והועבר לבית החולים „וולפסון". נכדו מסר כי שבארנקו של הסב היו 350 דולר 300 שקל וטבעת זהב שהיו חסרים כשקיבל את חפצי הניפטר.

בתחילת החקירה היתה סברה שאנשי הצוות הרפואי התרשלו בכך שלא הכניסו מייד את חפצי המנוח לכספת. תפנית בחקירה חלה כאשר אחות ניידת טיפול נמרץ מסרה בעדותה שהיא הביאה את הפצוע לבית החולים וחיפשה מיסמך מזהה לגביו. בנוכחות האח החשוד היא חיפשה בכיסיו ומצאה ארנק ובו הכסף הזר, דבר שגרם לה ולבינשטוק להתפעל.

בינשטוק הוזמן בעיקבות זאת לחקירה, תחילה מסר עדות שקרית ורק בשלב מאוחר יותר הודה שגנב את כספי הנפטר ומכר את הדולרים, תמורתם קיבל 504 ש"ח. השופטת החליטה להאריך את מעצרו ביממה כדי לאפשר לחוקרים לבדוק אם החשוד מעורב גם במקרי הגניבה הנוספים שהיו בבית החולים.

גם מינהל המקרקעין מתנגד ל„פישפשוק"

מאת דליה פלג

צו מניעה נגד קיבוץ ניר אליהו הוציא אתמול מינהל מקרקעי ישראל המורש למנות את השטח ולהחזירו למצבו הקודם. לדברי מנהל מחוז המרכז במינהל מקרקעי ישראל נשלחה הודעה על כך לקיבוץ בטרם נפתח מרכז הקניות בשבת לקהל הרחב.

„הקרקע הינה חקלאית ולמרות שהיא נמצאת במשבצת הקיבוץ מטרת ניצול השטח הוא להקלאות בלבד... כל שינוי יעוד קרקע חקלאי חייב לעבור בנוסף לוועדה המקומית ולוועדה המחוזית גם אישור הוועדה לשמירה על קרקע חקלאית", אמר מיקי הררי, מנהל מחוז המרכז במינהל, המוסיף כי אין קשר לדרישה לסגור את ה„פישפשוק" לצער פוליטי.

ילדה נפגעה בעת ניטרול חפץ חשוד

ילדה בת 6 נפצעה ביום ד' בלילה באופן קל ברגלה מרסיס מתכת במגדל לך פיצוץ החפץ חשוד בסימטת האריים באזור יהודה. החפץ שפוצץ היה חפץ עשוי מתכת תוך כדי עבודת חבלן המשטרה, עף אחד מרסיסי המתכת ופגע בילדה שישבה במרחק ניכר מן המקום. כאמור היא נפגעה באופן קל ונלקחה לביה"ח „שיבא" לטיפול. (ע)

מעריב מקומי

אשדוד

□ מים במשטח חברת החשמל המעילה מודיע את מתקן התפלת מי הים, הנמצא בתחנת הכח „אשכול". ההפעלה, הנעשית בתקופה זו של מצוקה במים, היתה ל־3 חודשים שלאחריהם יבוטל הנושא מחדש. הפעלת המתקן היא באמצעות יחידה לייצור חשמל „אשכול א'" שהספקה 50 מגווט. המתקן של „חברת התפלה" וחברת החשמל תקבל התזר הוצאות ההפעלה הישירות.

בית שאן

□ במעט אורגם נסיון לבצע מעשה מגונה בחיילת צה"ל שנסעה בטרמפ מצומת נוה אור, בעמק בית שאן, נכשל אתמול. החשוד, תושב בית שאן, בן 38, נשוי, נסע במכונית שכורה ולקח את החיילת בצומת. תוך כדי הנסיעה ניסה, תוך איום בסכין, לבצע מעשה מגונה בחיילת. החיילת התנגדה וגרמה לנהג לעצור. כשעצר את רכבו הצליחה לחמוק ולהתלונן בתחנת המשטרה בבית שאן. לאחר חקירה נעצר החשוד ונמצא במקלט בתחנת המשטרה.

חיפה

□ הספינה לא במזחה. „הספינה", אחד ממקומות הבילוי הפופולאריים ביותר בחיפה, שנסגרה לאחרונה בחוף בת־גלים, ניצלה אתמול מ„טביעה". בדיון שנערך בבית־משפט השלום בחיפה טען נציג המשטרה כי המקום אינו עומד בתקנות הבטיחות וכי קיימת סכנה חמורה לבטחונם של המבקרים בו. בעלי העסק, התחייבו לתקן את המיפגעים הקיימים והוסכמת המשטרה, קבל השופט את בקשתם ולא הוציא צו סגירה למועדון. בהחלטה שנתקבלה מתחייבים הבעלים להקים תוך שלושה ימים גשר זמני, שיוחלף בגשר קבוע. לטענת המשטרה הגשר הקיים צר מדי ואינו עומד בתקנות הבטיחות. עוד נקבע שתוך שבועיים יותקנו דרכי יציאה בשתי הקומות העליונות וכי עד אז לא יורשו לשהות בכל אחת מהן יותר מ־40 איש בבת אחת.

מצפה־רמון

□ כואב מאוד – „שר דעתה של ממשלת ישראל, שבראשה עומד הטוען להמשך דרכו של דוד בן־גוריון", כתב ביום ד' ראש המועצה המקומית מצפה־רמון, שמואל כהן, במברק דחוף לראש הממשלה, שמעון פרס. ראש המועצה הביע במברקו את זעם תושבי העיירה, על כך שהממשלה דחתה השבוע את ביצוע הצעדים, שהומלצו ע"י ועדת המנכלים לצורך שיפור המצב הקשה בעיירה.

עפולה

□ דבר במגמה כוח שוטרים, מתחנת עפולה, עצר בלילה שעבר שני אנשים, תושבי הכפר ערב שיבלי באיזור התבור, כחשודים בנסיון לפגוע בשוטר במוט ברזל ובבריחה ממעצר. שעות אחדות לפני כן, בשעת ערב, הבחין שוטר שנסע ברכבו בכביש עפולה – טבריה בטרקטור שעלה על הכביש בנסיבות חשודות בדרך עפר מכוון הכפר נעורה. משסירבו שני נוסעי הטרקטור לעצור, על פי דרישת השוטר, ירה באקדחו באויר ורק אז נעצרו. שלושה חיילי מילואים שעברו במכונית במקום התערבו הבחינו בנעשה וראו כיצד אחד משני נוסעי הטרקטור לוקח מוט ברזל ומנסה להכות בו את השוטר. הם התערבו ועצרו בעדו ובכוחות משותפים הכניסוהו למכוניתו של השוטר. לאחר שעזבו את המקום הצליח החשוד לברוח מהמכונית ונמלט לעבר השדות אחרי חברו.

השוטר הבחין שהם בורחים לכוון הכפר ערב שיבלי. לאחר שריווח על ההתרחשות התארגן כוח שוטרים בתחנת המשטרה בעפולה ויצא לכפר בשעת לילה לעצור את שני החשודים. חקירתם נמשכת.

קרית־חיים

□ מחיפות עירום ויקטור עייש גנב את תיקה של צעירה מקרית־חיים, התקשר לביתה ודרש 5000 דולר תמורת תמונות העירום שלה שהיו בתוכו; כך טען אתמול בבית־משפט השלום בחיפה נציג המשטרה שבקש להאריך את מעצרו של החשוד כי סחט את הצעירה. בפגישה שנערכה בינו לבין הבחורה, כך נטען, הוא מסר לה חלק מהתמונות וקבל ממנה מעטפה שהכילה כביכול חלק מהכסף הנדרש. בקרבת מקום המתינו אותה עת גם בלשי המשטרה, בפניהם התלוננה על מעשה הסחיטה. למעטפה הצמד חומר זיהוי הנדבק בידיו של הפותח אותו. נציג המשטרה טען אתמול בבית המשפט כי בידיו של החשוד נתגלה החומר.

קרית חשמל

□ בזכות „הזקן" מאות מותיקי קרית־השמל, ילדיהם ונכדיהם יתכנסו מחר בערב במגרש הכדורסל, שהיה המגרש המואר הראשון בארץ, כדי לחגוג את יובל ה־50 להקמתה של הקריה. השכונה, שהוקמה הודות למאמציו של פנחס רוטנברג, „הזקן מנהריים", בעיצומן של מאורעות 1936 הוקמה לחוף הים שליד חיפה במטרה לשכן את עובדי חברת־החשמל סמוך למקום עבודתם ולדאוג להם. 24 מהילדים שגדלו בקריה, נמנים היום גם הם על עובדי חברת־חשמל וחלק מהם יזמו וארגנו את כנס היובל.

רחובות

□ דבקות במטרה מפקד משטרת רחובות, סנ"צ זאב אבקוזן, שיבח אתמול את אלון ליריאי ויוסי ברומר, אזרחים שלכדו פורץ ולא הרפו ממנו למרות שהלה נאבק בהם וגרם להם חבלות. סמוך לשעה 4 לפנות בוקר הבחין אחד האזרחים בתנועה חשודה בוילה ליד ביתו. הוא ירד עם שכן למקום השניים הבחינו בדמות נמלטת. התפתח מירדף הארוך מאבק, במהלכו התחנן העבריין: „יש לי עליתנאי. תרחמו עלי תוותרו". כשנוכח לדעת שהשניים אינם מתכוונים לוותר לו שלף מכשיר חד והחל להאבק בהם.

רמלה

□ סמים באשכים סוחר סמים מרמלה, בעל עבר פלילי עשיר, מצא דרך מקורית לאחסן את הסמים שמכר לצרכנים שונים. אתמול בלילה נתפס החשוד, בן 23, כשבין מכנסיו מתחבאות 115 מנות סם הראין. הצעיר הובא לתחנת המשטרה ברמלה עלידי בלשי התחנה ומתנדבי המשא"ז במהלך מבצע לביעור נגע הסמים המתקיים ברחוב שפלה. לפתע רחף שוטר הבית. לאחר מירדף קצר במסדרונות התחנה נתפס והודיפו על גופו נמצאו הסמים.

תל־אביב

□ חינוך בבג"צ ארבע אמהות מתל־אביב עתרו אתמול לבג"צ, בבקשה שיחייב את עיריית תל־אביב ומשרד החינוך לקבל את ילדיהם לבית־הספר למבע שיתחיל לפעול במבנים הישנים של האוניברסיטה באבו־כביר. העירייה מתכננת להפעיל בבית־הספר יום לימודים ארוך ותכנית לימודים שתורכב יחד עם אוניברסיטת תל־אביב. הילדים יוכלו להשתמש בגן הבוטני והאולוגי הצמוד לבית הספר. ההורים טוענים כנגד מבחני קבלה של תלמידים על פי מבחנים פסיכוטכניים. לטענתם, מבחנים פסיכוטכניים נוגדים גם את חוק חינוך חובה, שאינו מאפשר להתנות קבלה לבית־ספר יסודי במבחנים כלשהם. העותרים קובלים כי המבחנים הפסיכוטכניים חודרים לתחום הפרט ולעולמו הנפשי של הילד בניגוד לחוק הגנת הפרטיות, וכי בניגוד לחוק התקבלו לבית הספר תלמידים מכפר שמריהו הרצליה ורמת־השרון.

משתתפים: אורי בינדר, יצחק בן־חורין, אמיר גילת, מאיר הראובני, גיל יורולוביץ' דליה פלג.

● שוטר שומר שלא תופרע שלוות היציקה ברחובו של רופא השיניים (צילום: צביקה ישראלי)

סגרו רחוב כדי לצקת בטון בדירת רופא

מאת יצחק בן־חורין

משטרת רמת־גן אישרה אתמול סגירת רחוב קטן ללא מוצא ברמת־גן, הציבה שלטי אין כניסה ושוטר שפינה את כלי הרכב, כדי לאפשר לאחר הצהריים, רופא שיניים מקומי, לבצע יציקה של הגג על גג ביתו.

מי שניסה אתמול להכנס לרחוב בגדלת יוסף בין השעות תשע בבוקר עד ארבע אחר הצהריים, גילה אותו סגור.

משטרת רמת־גן הציבה שילוט המודיע על סגירת הרחוב „לאור עבודה שתבוצע בכביש, כל הרכבים החונים בשעות אלו יגררו במקרה של הפרעה בעבודה". אולם כל עבודה לא בוצעה בכביש. לעומת זאת עבדה מוצר בית מספר 8 מכונית לעירבול בטון.

אחת השכנות הגיבה ברוגזה: „רימו אותנו. המשטרה כתבה שמתקנים כביש, ופינו את המכוניות. אנו נלחמים על כל מקום חניה ומישהו חצוף מפנה אותנו בגלל עבודות פרטיות. שישלחו את השוטר למקום שצריך אותו".

אבי אבבית, עוזר ראש עיריית רמת־גן, אמר: „אם אין ברירה, זה לא נורא לסגור רחוב קטן לכמה שעות לאפשר לבן־אדם לבנות בית. למשטרה יש סמכות לסגור רחוב וההחלטה היתה שלה".

מלישכת דוברת מחוז תל־אביב נמסר כי „מדובר בסיטואציה צרה שבה היה צורך להתנות מערבלי בטון לשם עבודות יציקה שאין להפסיק באמצע. לא היה מקום ברחוב למכוניות נוספות. לפיכך ניתן לקבלן שוטר בשכר לסגירת הכביש עד תום עבודות היציקה. הקבלן ומזמין העבודה, התחייבו להודיע לשכנים על חוסר הנוחות הזמנית שתיגרם להם".

פשרה בפ"ת: הפגנות – בכל שבת שלישית

בבית המשפט הגבוה לצדק הושגה אתמול פשרה בין נציגי הציבור החרדי בפתח־תקווה לבין משטרת ישראל, שלפיו יוכל הציבור החרדי להפגין מול קולנוע „היכל" בלילות שבת במשך 7 פעמים ב־24 השבועות הקרובים.

ההסדר הושג בעקבות עתירה לבג"צ, שהגישו כמה מאנשי הציבור החרדי בפתח־תקווה נגד מפקד מחוז המרכז של המשטרה. כזכור לא אישרה המשטרה להורדים לערוך הפגנות מול קולנוע „היכל". בהודעה לבג"צ מטעם המשטרה נאמר, כי ההפגנות מול קולנוע „היכל" גורמות לריתוק אלפי שוטרים, ומשימות משטרה אחרות, חיוניות לא פחות נפגעות.

נציגי הצדדים קיימו ביניהם מגעים, ובסופו של דבר מסרו כי הגיעו לפשרה. לפי הסדר הפשרה במשך 24 השבועות הקרובים יוכלו להפגין מול הקולנוע 7 פעמים בלבד. ההפגנות יהיו בתיאום עם המשטרה. בלילות שבת, שבהן לא יתקיימו הפגנות, תתיר המשטרה לקיים במקום משמרות מחאה. עפ"י ההסדר לא יקיימו מול הקולנוע תהלוכות כיאם רק „הפגנה סטאטית". שופטי בית המשפט העליון קיבלו את הסדר הפשרה והורו על מחיקת העתירה.

לקראת ליל שבת הקרוב קיבלו החרדים רשות להפגנה בהשתתפות אלף איש. המשטרה תפעיל 50 סדרנים דתיים לשמור על הסדר בנוסף לאנשי המשטרה. (עתים)

אסיר נמלט נתפס בוינה – יוסגר לארץ

מאת גיל יורולוביץ'

במבצע משותף למשטרת ישראל ומשטרות ברחבי אירופה נלכד השבוע האסיר הנמלט, מרק ליטבק, בן 26, תושב רחובות, החשוד בשורת פריצות, מעשי שוד וזיוף מסמכים בארץ ובחו"ל. נציג משטרת מרחב השפלה יצא לוינה להביא את האסיר ארצה.

בעת משפטו ריצה ליטבק, בכלא באר־שבע, עונש של שנתיים מאסר על גניבת רכב. בסוף 1983 יצא לחופשה ולא שב.

עם הזמן הגיעו למשטרה ידיעות כי ליטבק הסתבך בפלילים באירופה. לבסוף נעצר באוסטריה והוחל בהליכי הסגרה. ביום שישי הוא אמור להיות מוחזר ארצה.

בידן
הבידה החדשני
חוויה בחדר השירותים

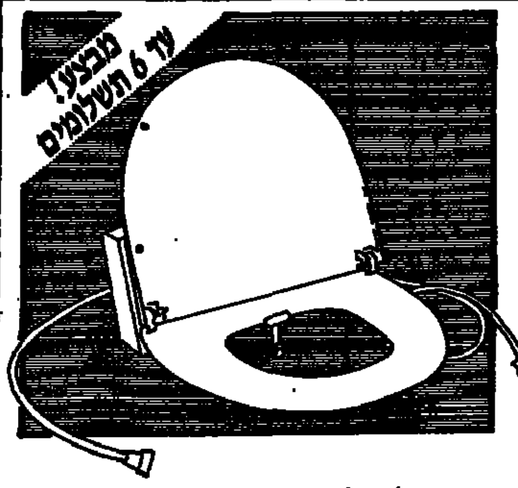

בידן - מושב אסלה מיוחד המוזרים זרם מים חמימים לשטיפת חלקי הגוף האינטימיים לאחר השימוש בשירותים.
בידן - מותקן בקלות על כל סוגי האסלות, חוסך שטח הנדרש לבידה ואינו מצריך פריצת קירות והתקנת אינסטלציה מיוחדת.
בידן - חשוב במיוחד: לנשים, לסובלים מטחורים, לילדים ולמתפנקים.
בידן - זול ב-50% מרכישת בידה והתקנתו.
בידן - מוצר איכות להיגיינה אישית של כל בני המשפחה.
שיווק והפצה: "דרך" קידום ושיווק בע"מ רח' פרץ 15 ת"א, טל. 03-371603
מורכב בקיבוץ רגבים עבור "פלסטמט" בע"מ רח' הרוא"ה 15 ר"ג טל. 03-722820
38 38 38
לכבוד "דרך" קידום ושיווק בע"מ
רח' פרץ 15 ת"א
נא לשלוח לי מידע נוסף וחומר הסברה בכתב.
שם ______
כתובת ______ מיקוד ______
טלפון ______

אולפן בת־דור לאמנות המחול
מנהלת: ז'נט אורדמן
סגנית מנהלת: רוזלין סובל־קסל.
שנת הלימודים החדשה תחל ביום ד' 3.9.86
בלט קלאסי ★ מחול מודרני ★ ג'ז
יסודות המוסיקה
שיעורים לגברים, שיעורי בוקר למקצועיים
אולפני בת־דור שמחים להודיע על פתיחת כיתות חדשות לקליטת ילדים/ות מוכשרים/ות בגילאי 6 עד 10.
בחינות כניסה: יום א' 31.8 (מתחילים עד גיל 14)
הרשמה: אבן־גבירול 30, ת"א טל' 03-263175/6/7 מ־9.00—16.00 – ימי שישי מ־9.00—14.00.

הודעה חשובה
כל המקבל את הצ'קים הגנובים הנושאים את מספרי החשבון הרשומים מטה, שם כספו על קרן הצבי.
בנק מסד 48739
פועלים אחוזה 100436
פועלים חדרה 159630
דיסקונט מרכז כרמל 177598
א. גרוס חיפה

ציפוי אמבטיות באמאיל
„העשור"
במבצע –.150 + מע"מ
03-377116, 03-373668, 02-416621.

שוויץ
מוסף מיוחד שיסקור את שוויץ והגורמים המסחריים הקשורים בה
יצורף ל„מעריב" ב־29.9.86
חברות ועסקים הקשורים מסחרית עם שוויץ מתבקשים להתקשר אל זאב ג'יל או עפר גל: טל' 03-333107, 03-333041, 03-333087

הנהג.
עשה לך מנהג – קח עמך חייל לדרך

תל־אביב הילטון בע"מ
טל. 03-640263
מכרז 4/86
מוצעים בזה למכירה עודפי הציוד אשר הוצא לבלאי ע"י מלוננו, כדלהלן:
א. אביזרי אינסטלציה לצנרת מים.
ב. מכונה לעשיית מתחת.
ג. מכונות כתיבה, אנגלית, ידנית.
ד. ציוד מטבח.
ה. עמודים מקל לקיר, מבערים.
ו. פלורסצנטים.
ז. בגדי עבודה, מדים, כיסויים.
בדבר הפרטים נא לפנות לבר אבריאן – המח"ח בימים א'-ה' בשעות 08.00 – 10.00 בלבד. הפיקדון לציוד הנ"ל ע"ג טופסי ההצעה שניתן להשיג במקום. אין מלוננו מתחייב לקבל הצעה כל שהיא.

מועדון מטיילי מעריב

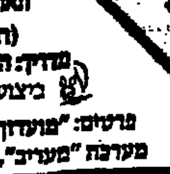

טיולים ליוון 15 יום
יוון ואיי הים האגאי
תאריך יציאה: 10.10 (חופשת סוכות)
מדריך: ...
ביצוע: "פאות הכיכר"
פרטים: "מועדון מטיילי מעריב", מערכת "מעריב", טל. 03-439207

המשטרה תחקור העלמות מיסמכים מפסק־הדין „המשופץ" של חריש

חקירה פנימית בבית המשפט העלתה כי לא היה דופי בפעולות היועץ המשפטי חריש בעת ששימש כשופט בבית המשפט המחוזי

מאת ברוך מאירי

משטרת ישראל תחקור את פרשת העלמות המסמכים מבית המשפט המחוזי בתל־אביב, בפסק־דין שניתן על־ידי השופט יוסף חריש, לפני התמנותו ליועץ המשפטי לממשלה.

מדובר בתיק האזרחי „המפורסם" אשר בו נתן השופט חריש את פסק הדין בעל־פה עוד בחודש מרס ואילו פסק־הדין המנומק, בכתב, ניתן בתחילת חודש יוני.

מנהל בית המשפט, אריה הגר, קבע בצורה מפורשת, כי „לא היה כל פגם בפעולותיו של יוסף חריש ואין שום דופי, מכל בחינה שהיא במעשיה של המתמחה אסתר ברזוויס".

היועץ המשפטי לממשלה, חריש, טען בעת פרסום הפרשה, בצורה נחרצת, כי הוא כתב פרוטוקול מפורט מאותה ישיבה בה הודיע על פסק־הדין, וכי „יד נעלמת העלימה את המסמך החשוב מהתיק".

עתה לאור הקביעה, כי לא היה כל פגם בפעולותיו של חריש כשופט, החליט אתמול מנהל בתי המשפט, אריה הגר, להגיש תלונה למשטרת ישראל על גניבת מסמכים מתוך התיק.

• הרמטכ"ל, רב־אלוף, משה לוי מוכיח שיש לו די והותר דם גם לאחר „פרשת המטויים" — עובדה הוא תורם מדמו למגן דוד אדום (צילום: ראובן קסטרו)

מורים יהודים משיקגו: „בכל זאת זועזענו מביטויי השחקנים של תיאטרון חיפה"; תבורי: „לא אמרתי הדברים המיוחסים לי"

מאת אבינועם בר־יוסף ודוד זהר

קבוצה של מורים מנוער החינוך היהודי בשיקגו שיגרו לאחרונה מכתב לממלא מקום ראש הממשלה ושר החוץ יצחק שמיר ובו הם מביעים זעזוע עמוק על התבטאויותיהם של שחקני תיאטרון חיפה דורון תבורי ויוסף אבו־וורדה, שהשוו בדיון שנערך בשיקגו בערב יום השואה, את מדינת ישראל לגרמניה הנאצית.

במכתב שהגיע בימים אלה ללשכת שר החוץ, כותבות שרה שפירו וליסה דרמן כי לא היו חוזרות לנושא אלמלא הגיע לידיעתם שהדיווח על התקרית היה מעוות.

שפירו ודרמן כותבות כי המחזה היה מרגש ומעורר מחשבה. אולם במסגרת הדיון שנערך אחר כך אמר תבורי כי לדעתו בכל אדם יש צדדים חיוביים בצד „נאצי קטן" השוכן בכל אחד מאיתנו.

הערה זו גרמה לביקורת וצעקות ואז לדבריהם הגיב תבורי באומרו כי „ישראל היום דומה לגרמניה של שנות העשרים".

המכתב פנה לעבר יוסף אבו־וורדה שהחל את תשובתו באומרו „אני לא יהודי. אני נולדתי בישראל וגדלתי בחיפה. אני פלשתינאי". „תארו לעצמכם את הכעס שתקף אותנו", נאמר בהמשך המכתב. „האיש הזה שנוסע בעולם עם תיאטרון חיפה כשהוא מייצג את מדינת ישראל מכריז על עצמו כפלשתינאי ולא כישראלי וממשיך ומצהיר שישראל דומה היום מאוד לגרמניה הנאצית".

בתגובה על הדברים הכלולים במכתב אמר אתמול השחקן דורון תבורי: „בפעם אני יודע כמה — לא אמרתי את הדברים המיוחסים לי. אין דבר זר לי יותר מאשר הקלישאה הנבובה האומרת שהפוטנציאל הנאצי חבוי בכל אחד מאיתנו.

הוסיף תבורי: „אשר להזדעקותן של הגברות הנכבדות ביחס להתבטאויות של יוסף אבו־וורדה, הרי לא היה עולה על דעתן לדרוש מיהודים אמריקנים להתכחש ללאומיותם היהודית".

ערב הוקרה ל 31 חסידי אומות עולם — בת"א

ביוזמת התנועה לא"י טובה, „מעריב", אל־על, אמ"י והמועצה הציונית

התנועה למען ארץ ישראל טובה בשיתוף מערכת „מעריב", אל־על, אמ"י (אגודת אמני ישראל), המועצה הציונית בישראל ו„יד ושם" יערכו ערב הוקרה לחסידי אומות העולם אשר שמו נפשם בכפם להצלת יהודים. בערב ישתתפו 31 חסידי אומות העולם המתגוררים כיום בארץ ואשר הוכרו ע"י יד ושם כחסידי אומות העולם.

ערב ההוקרה ייערך בת"א ויופק ע"י התנועה למען ארץ ישראל טובה במרחב ת"א בראשות אל"מ מיל. טטלה לוי ועליזה עופר. דובר התנועה מסר כי סוכם עם נציגי „יד ושם" בראשות ד"ר יצחק ארד ויו"ר הוועדה לחסידי אומות העולם השופט מ. בייסקי כי לערב ההוקרה יוזמנו גם כמה חסידי אומות העולם המתגוררים בחו"ל. דובר התנועה מסר כי ערב ההוקרה נועד לכבד ולהוקיר עם מעשיהם של חסידי אומות העולם ולחלוק להם את הכבוד הראוי להם על מעשה הצלתם של יהודים נרדפים בתקופת השואה תוך כדי סיכון נפשם. שותפי הערב שבהכנתו הוחל לפני כשלושה חודשים יבליטו בפני תלמידי בתי הספר התיכוניים, שיוזמנו להשתתף בערב ההוקרה, את סיפוריהם האישיים של חסידי אומות העולם המתגוררים בארץ. ערב ההוקרה ייערך על טהרת ההתנדבות וע"פ התכנית ישתתפו בו מיטב אמני ישראל.

• „קשה לנו להאמין שבני עמנו יכלו לעשות מעשי זוועה כאלו", אמרו אתמול 120 בני נוער, חברי תזמורת הנוער הלאומית של גרמניה, בעת סיור שערכו ב„יד־ושם". הצעירים, העושים בארץ לסדרת קונצרטים, סיירו במוזיאון „יד־ושם", צפו במבנים קודרות ומזעזעות בתמונות הזוועה ושמעו הרצאה מפיו של בנימין ערמון, יליד גרמניה, מנהלו לשעבר של אגף ההסברה ביד־ושם, שסיפר על נסיונו האישי בתקופת השואה. אח"כ ביקרו הצעירים ליד אנדרטת הזכרון ללוחמים היהודים במלה"ע השניה וכל אחד מהם הניח פרח ליד אש התמיד באוהל יזכור. אל חברי התזמורת נלווה גם שגריר גרמניה בישראל.
(כתב: אריה בנדר צילם: יוסי זמיר „יסקופ 80")

בית המשפט: „לא צריך לבדוק מתחת לגלגלי המשאית"

בית המשפט העליון זיכה ביום ג' מכל אשמה נהג משאית שדרס למוות בלוד ילדה בת שלוש וחצי כאשר נסע לאחור. הילדה שיחקה תחת גלגלי המשאית והנהג לא הבחין בה.

„אין למצוא את הנהג אשם רק בגלל שלא כרע ותחתיו כדי להביט תחת המשאית", קבעו שופטי בית המשפט העליון גבריאל בך, אליעזר גולדברג ויעקב מלץ, וזיכוהו.

מוחמד אבו־צעלוק מלוד החנה את רכבו בשכונת מגורים בעיר לכמה דקות. כאשר נכנס חזרה למשאית נסע לאחור, על מנת להסתובב, ואז דרס למוות את הילדה, ששיחקה תחת גלגלי משאיתו. בית המשפט השלום בלוד הרשיע אותו בגרימת מוות מתוך רשלנות. הנהג ערער בפני בית המשפט המחוזי בתל אביב, ושם קבעו השופטים ברוב דעות, כי הנהג התרשל שעה שלא הקיף את המשאית כדי לבדוק אם ילדים משחקים לצידה.

הנהג ערער בפני בית המשפט העליון, והשופטים אימצו הפעם את דעתו של שופט המיעוט במחוזי. הם קבעו, כי בנסיבות שהיו לא היה צריך לבדוק מתחת למשאית. „לא התקיימו נסיבות שחייבו הדלקת אור אדום אצל המערער, כנהג סביר, כי ילד מסתתר תחת המשאית, זאת משום שגובה המשאית היה נמוך והמשאית חנתה רק דקות ספורות", קבעו השופטים. הם הוסיפו, כי הנהג אמנם התרשל כאשר לא הקיף את משאיתו ולאחר שחזר אליה, אך לדעתם, לא הוכח קשר סיבתי בין רשלנותו זו לבין מותה של הילדה.

הוצא צו עיכוב יציאה נגד פלטו שרון

מאת אריה אורנשטיין

שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב אורי גורן הוציא אתמול צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד איש העסקים שמואל פלטו־שרון. הצו הוצא לבקשת גיסו של פלטו, ג'ק אסולין. תוקף הצו יהיה עד לדיון בבקשה שיתקיים במשך שני הצדדים בחודש הבא.

כזכור טען אסולין כי פלטו־שרון חייב לו 391 אלף ש"ח תמורת עבודות שונות. לדבריו, הודיע לו פלטו כי הוא רואה כבטל הסכם שנחתם ביניהם להסדר התשלומים. באמצעות פרקליטו, עו"ד נתן מינקוביץ', ביקש אסולין להוציא צו עיכוב יציאה מן הארץ נגד גיסו כדי להבטיח את פסק הדין העשוי להנתן נגדו.

פרקליטו של פלטו־שרון, עו"ד יצחק לאלו, טען בתגובה לדברי אסולין כי פלטו חתם על ההסכם בשל סחיטה שאסולין הפעיל נגדו.

עוקלו כספים של חברת „קדמוס"

שופט בית המשפט המחוזי בתל־אביב אורי גורן הטיל אתמול עיקול עד לסכום של 65 אלף ש"ח על כספים של חברת הנסיעות „קדמוס" — מארגני טיולים ליוון בעיקר. העיקול הוטל לבקשת אהוד ברקאי, מי שהיה אחד המנהלים בעבר של חברת „קדמוס".

פרקליטו של ברקאי, עו"ד אביגדור קגסי, ציין בבקשה כי התובע התחייב בערבויות אישיות בגין הלוואות ש„קדמוס" נטלה. טענתו היא כי על סמך ערבותו זו גבה ממנו באחרונה בנק הפועלים סכום של 60 אלף ש"ח ועל כן חייבת החברה להחזיר לו סכום כסף זה.

אין ברירה!
מהיום אנחנו במשטר חדש!
משטר של משמעת מים!

1.5 מיליארד ממייק. זהו האוורדראפט הלאומי של בנק המים בישראל. כדי לכסות על האוורדראפט העצום הזה, חייבים לעבור במהירות למשטר של משמעת מים. אין ברירה!
אם אנחנו רוצים שענף החקלאות שמזרים מיליארדי דולרים לקופת המדינה ימשיך להתקיים ושילדי ירושלים לא יחיו על קצבת מים, חייבים להתרגל למשטר החדש.
משטר של משמעת מים הוא הדרך היחידה להתמודד בדלדול החמור של מאגרי המים המתוקים, תוצאה של 3 שנות בצורת!!!
בשעה שמכסות המים לחקלאות, קוצצו דרסטית ובשעה שהתיכנון החקלאי עובר מהפכה להתאים עצמו למצב החדש, חייב המגזר העירוני לגרום את תרומתו לחסכון במים.
רק אם נסגור
עבור למשמעת מים!
לשכת הפרסום הממשלתית

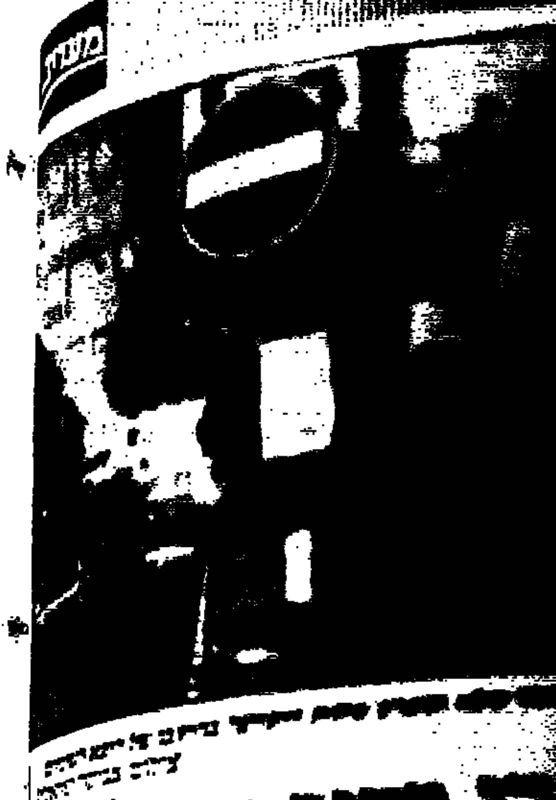

ת רחוב כדי לצעקת
בסח בדירת רופא

דה בפ"ת: הפגנות — בכל שבת שלישית

אסיר נמלט נתפס
דינה — יוסגר לארץ

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965
מחוז תכנון מקומי ירושלים

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המפקח ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה ירושלים שבתל ערשים הפקדה תכנית מפורטת הנקראת „תכנית מפורטת מס' 427 קטרין השדרה".
ביחד עם התשריט המצורף אליה.
אלה הם השטחים הכלולים בתכנית: כמסומן בקו כחול בתשריט.
עיקרי הוראות התכנית, קביעת גבולות תכנית מפורטת ויעוד קרקעות במסגרתה, קביעת אזורים, יעדים, תכליות ושמושים.
כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה את עצמו נפגע על ידי התכנית וכן מהנדס ועדה מקומית שמרחב התכנון שלה כלול בתחום התכנית או גובל איתו, רשאי תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה האמורה.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה – צפון

מה/5007

בקשת התברות

צו פירוק ואספות ראשונות

שם החברה: דין סמנות בע"מ – בפירוק. מען המשרד הרשום: רח' הירקון 114, תל־אביב. בית המשפט המחוזי של: תל־אביב־יפו, ת.א. 1117/86. תאריך צו הפירוק: 3.8.86. היום והמקום לאספות ראשונות: 7.10.86 במשרד הכונס הרשמי, רח' בן יהודה 14, תל־אביב. שעת האספות: 1. נושים בשעה 12.00. 2. משתתפים בשעה 12.15.

מה/4976

בקשת התברות

צו פירוק ואספות ראשונות

שם החברה: סבריה קלאב הוטל בע"מ – בפירוק. מען המשרד הרשום: רח' ריב"ל 18, תל־אביב. בית המשפט המחוזי של: תל־אביב־יפו, ת.א. 600/86. תאריך צו הפירוק: 17.4.86. היום והמקום לאספות ראשונות: 23.9.86 בבית הדואר, רח' הפטמן 1, תל־אביב. שעת האספות: 1. נושים בשעה 10.00. 2. משתתפים בשעה 11.00.

מה/4994

בקשת התברות

צו פירוק ואספות ראשונות

שם החברה: ישראל טיים – שר קל אב הוטלס בע"מ – בפירוק. מען המשרד הרשום: רח' ריב"ל 18, תל־אביב. בית המשפט המחוזי של: תל־אביב־יפו, ת.א. 544/86. תאריך צו הפירוק: 10.7.86. היום והמקום לאספות ראשונות: 7.10.86 במשרד הכונס הרשמי, רח' בן יהודה 14, תל־אביב. שעת האספות: 1. נושים בשעה 13.00. 2. משתתפים בשעה 13.30.

עיריית אשדוד
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעת פרסום/שמוש חורג
עפ"י הוראות סעיף 149 לחוק התכנון והבניה – תשכ"ה 1965

בהתאם לסעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית, בקשה להיתר שמוש חורג מתכנית מפורטת מס' 103/03/3 (תיק בניה שח – 452), שם המבקש: קופת־חולים לאומית, סמנ: ת.ד. 2045 אשדוד.
מהות הבקשה: היתר שימוש חורג ממגורים למרפאת קופת־חולים לאומית, בחלקה 3 בגוש 2464 ברחוב הפלמ"ח 25/13/42 אשדוד.
כל המעוניין יוכל לעיין בבקשה ובתכנית המצורפת אליה ללא תשלום, במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשדוד בשעות קבלת קהל.
כל הרואה עצמו נפגע או עלול להפגע כתוצאה מאישור/שמוש חורג, רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים במשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפרסום זה.

א. אמלאי
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה, אשדוד

כתיבה במכונה
בשיטה עיוורת
תלמדו
ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85,
☎ 231985

הנהג
עשה לך מנהג –
קח עמך חייל לדרך

קבלת מודעות 24 שעות ביממה
מודעות
משפחתיות ואבל
וכל יתר סוגי המודעות ל
מעריב
לעת מעריב
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דהקף־דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363
239952

למשפחת שלום מני

אתכם באבלכם הכבד על מותה ללא עת של הבת

תמר ז"ל

אבנר איגוד לביטוח
ההנהלה
והעובדים

אוניברסיטת בר־אילן
הפקולטה למשפטים

מודיעים בצער על פטירתה ללא עת של הסטודנטית

תמר מני ז"ל

ומביעים תנחומים כנים למשפחה
בנחמת ציון וירושלים תנוחמו

ההנהלה, הסגל והסטודנטים

לחברינו יעקב קדר

אתך באבלך
על מות אמך

אטל ז"ל

בית אשלים

בית שקם

משתתף באבלה הכבד של
משפחת כהן
במות העובד

מנחם כהן ז"ל

לשמעון רביב

אתך באבלך הכבד על מות

אמך ז"ל

בית כבלים

לנמי ואורי סטוליאר
ובני ביתם

תנחומינו הכנים על מות

אביכם

משפחת רוב
משפחת ג'אגודה מאוסטרליה

ללימן גבי

משתתפים באבלך הכבד על מות

אביך

הרשות לפיתוח אמצעי לחימה

לאנדרי למאנס

משתתפים באבלך הכבד על מות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה

לדינה צמרת

משתתפים בצערך על מות

אמך ז"ל

דיירי הבית
רחוב הל"ה 17, גבעתיים

לכל יוצאי אומיאן, רדייק לילון, אושפאל, טאראגין, דאבייק.
· חיזון דאייגל בישראל

ביום ראשון, כ"ז במנחם אב תשמ"ו (31.8.86) בשעה 16.30 תתקיים אזכרה לקדושינו ליד המצבה בבית העלמין „הדרום" (בגבול חולון–בת־ים).

נפגשים ליד השער החדש.

הועד

לבן־ציון קרינר

אתך באבלך הכבד
על מות בנך

יואב ז"ל

המועצה האזורית באר־טוביה
הוועדה לבנין ערים טוביה

לבן ציון קרינר ומשפחתו

משתתפים בצערכם הכבד על מות

יואב ז"ל

ה. גרוסמן – ד. איתן
מהנדסים יועצים

למשפחת לסינגר
ולבית „דורינא"

תנחומינו הכנים על מות

יעקב לסינגר ז"ל

חיים הרדוף
וצוות סימבול

לחברת „דורינא"

משתתפים בצערכם במות מנהלכם

יעקב לסינגר ז"ל

„גלובל" תובלה בין לאומית בע"מ
ההנהלה והעובדים

למשפחת לסינגר

אתכם באבלכם על מות
ראש המשפחה

יעקב לסינגר ז"ל

צוות העובדים
חברת ג. הלר ושות'

האוניברסיטה העברית בירושלים
הפקולטה למדעי החברה
שירות הייעוץ הסטטיסטי
והמחלקה לסטטיסטיקה

אבלים על פטירתה של

רינת בהט ז"ל

ומשתתפים בצער המשפחה

למשפחת גיטמן

אתכם באבלכם הכבד
על מות יקירנו

שמעון גיטמן
ז"ל

משפחת פרידנזון

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

נתן גנט

מכשאנוב – פרנקפורט

הלוויה תתקיים מחר, יום שישי, כ"ד באב תשמ"ו, 29.8.86, בשעה 11.00 לפנה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול.

נפגשים ליד השער.

אשתו: שרה גנט
בתו וחתנו: נעמי ויורם ויסברם
הנכדות: דנה, שלי וטלי
אחותו: גרצ'ה גולדבליט
אחיו: סמי גנט
וכל בני המשפחה

בצער וביגון כבד אנו מודיעים
על פטירתו של יקירנו

שמואל אקרון

(אוקריינ'יק)

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו (28.8.86), בשעה 11.30 לפנה"צ, בבית העלמין בקרית־שאול, ת"א.

שמעון ורחל אקרון
דוד וקטי אקרון ובנ"ב
גדעון ודבורית אקרון ובנ"ב
אהובה ורמי בר־כוכבא ובנ"ב

יקירתנו

ריבה ביברמן

איננה

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו (28.8.86) בשעה 11.30 לפני הצהריים בבית העלמין בקרית־שאול.

שמעון ושרה רביב ובנ"ב
נועה ויאיר שריר ובנ"ב
אחיה, אחיותיה וגיסותיה

השבעה בבית שריר, רח' רבינה 11 רמת־אביב.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

יוסף (יופ) גסנר

ההלוויה התקיימה אתמול, יום רביעי, 27.8.86.

משפחות גסנר
הנכד: מיכאל חזן

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

ד"ר יוסף (יופ) גסנר ז"ל

הלוויה התקיימה אתמול, כ"ב מנחם אב תשמ"ו (27.8.86).

שמעון גסנר
וצוות העובדים
בית מסחר לגומי ירושלים

הלפה שנה לפטירת יקירנו

דרור קנר ז"ל

נעלה לקברו ונתייחד עם זכרו ביום ראשון, כ"ז באב תשמ"ו, 31.8.86 בשעה 4.30 אחה"צ בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הראשי.

המשפחה

במלאת שש שנים לפטירתה של יקירתנו

עפרה רונן ז"ל

תתקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ז באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 15.30, בבית העלמין בקבוץ יזרעאל.

משפחות:
רונן – קבוץ יזרעאל
שפר – קבוץ יפעת

השופט

עמיהוד זאבי

איננו

הלוויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86, בשעה 11.00 לפנה"צ מבית הלוויות סנהדריה ירושלים להר־המנוחות, גבעת־שאול.

המתאבלים: אביו: יצחק זאבי
אשתו: ויטיה
בתו: אורית
בנו: גל

מרכינים ראש
על מותו הפתאומי של חבר וידיד

השופט עמיהוד זאבי ז"ל

ומשתתפים בצערה הכבד של המשפחה

הנשיא ושופטי
בית המשפט המחוזי ירושלים

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירת בעלי, אבינו וסבנו היקר

אברהם טיקן

יוצא אולקניק

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו (28.8.86), בשעה 17.00, בבית העלמין החדש ברמת־השרון, צומת מורשה.

המשפחה המתאבלת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של

נתן מינגלגרין

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86 בשעה 11.00 לפנה"צ בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון–בת־ים.

אוטובוס יצא בשעה 10.30 לפנה"צ מבית המנוח, רח' אבן גבירול 176 תל־אביב.

המשפחה המתאבלת

במלאת שנה לפטירת יקירינו

רגינה בנדזינסקי

ובנה

דן בן־גיא ז"ל

נקיים אזכרה ביום ראשון, כ"ז באב תשמ"ו (31.8.86) בשעה 16.30 בבית העלמין בחולון.
נפגשים ליד השער הישן.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת בעלי, אבינו וסבנו

אליעזר הרצל ז"ל

נעלה לקברו ביום ראשון, כ"ז באב תשמ"ו, 31.8.86, בשעה 16.45, בבית העלמין „הדרום" בגבול חולון בת־ים.

נפגשים ע"י השער החדש.

המשפחה

במלאת שנה לפטירת יקירתנו

כרמלה וינד ז"ל

נתייחד עם זכרה ביום ראשון, כ"ז באב תשמ"ו (31.8.86), בשעה 16.00, בבית הקברות בכפר־סמיר.

המשפחה

לחברתנו מרי סנדמן ומשפחתה

תנחומינו הכנים על מות

אמך ז"ל

ההנהלה וצוות „כרמל"
המרכז הבינלאומי להכשרה
ע"ש גולדה מאיר

הרצוג לפרס: אינני

(סוף מעמוד 1)
מורת רוחו מן ההחלטה למנות איש שב"כ בכיר, שנתון, לתפקיד חדש בשירות. מקור ממשלתי גילה, כי הנשיא הופתע מן הידיעה על מינויו של איש השב"כ, שהיה חבר "ועדת זורע" החשודה במעורבות בשיבוש הליכים משפטיים.

לשכת ראש הממשלה הכחישה בשבוע שעבר ידיעות כאילו מדובר בקידום איש השב"כ והבהירה כי האיש מונה לתפקיד אחר, בדרג דומה לזה שמילא קודם לכן.

יהודית זילברשטיין ויהושע ביצור מוסיפים: "אדרוש מהמשטרה להמציא לממשלה את כל חומר החקירה בנושא השב"כ, כדי שניתן יהיה ללמוד מי נתן את ההוראות לבצע את הזיופים בפרשת האוטובוס בקו 300", אמר אתמול שר האנרגיה, משה שחל, בהרצאה שנשא בפני עורכי־דין במלון אביה סונסטה בבאר־שבע.

לדבריו, הממשלה לא תוכל לעבור לסדר היום, אם יתברר שמישהו לקח את החוק לידיו ללא סמכות או אישור. "במשך שנה וחצי נרקמה עלילה מתוכננת כלפי אזרח במדינה. בארגנטינה עשו זאת אנשים שהאמינו שהם פטריוטים. אם לא נתעורר היום – הרי שבשם הביטחון ייעשו כאן דברים אסורים רבים".

שחל, שהירצה על "ממשלה, בג"ץ ושלטון החוק", קבע כי בהתנהגות הממשלה בפרשת השב"כ היתה פגיעה של ממש בשלטון החוק ורק פנייתם של אזרחים לבג"ץ סיכלה כוונה זו. הוא הביע צער על ששופטי בית המשפט העליון, בבואם לדון בעתירות, שתקו ולא התייחסו להתנהגות הממשלה. לדבריו, כדי לסכל את דרישת היועץ המשפטי, הוכנה במשך חודש ימים "תכנית מגירה" בה שותפו גורמים מתוך ומחוץ למערכת.

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ שרה דורון, הודיעה אתמול, כי מפלגתה דוחה בשאט נפש את הפירסומים כאילו נעשו מצד ראשי הליכוד נסיונות להשפיע על עדים, הנחקרים במשטרה בפרשת השב"כ, כדי שהם לא יטילו האשמות על מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר.

זכו בלוטו

בהגרלה 34/86 של הלוטו השבוע היה זוכה אחד בפרס הראשון והוא יקבל 536,468 ש"ח.
בפרס שני זכו 2 משתתפים וכל אחד יקבל 24,403.50 ש"ח.
בפרס השלישי זכו 241 משתתפים וכ"א יקבל 405.04 ש"ח.
הפרס הרביעי הוא בסך 13.46 ש"ח כל אחד והחמישי – 2.10 ש"ח כ"א.

יתכן שעולי בריה"מ יגיעו דרך בודפשט במקום וינה

גילה אתמול איל הנפט היהודי־אמריקני הרמאנד האמר ★ אפשרות אחרת היא שהעולים יטוסו דרך בוקרשט ★ אופטימי לגבי האפשרות של גילוי נפט בארץ ★ נפגש עם ידידו בגין ומצאו "במצב טוב מקודם"

מאת דוד ליפקין ורפאל מן

מתנהלים מגעים על האפשרות שהטסת יהודי בריה"מ תיעשה בתקופה הקרובה דרך בודפשט במקום דרך וינה, גילה אמש ד"ר הרמאנד האמר, בעל חברת הנפט האמריקנית הידועה "אוקסידנטאל", שהגיע אתמול לביקור בישראל.

ד"ר האמר המקיים קשרים הדוקים עם מנהיגי הקרמלין, מסר שאישיות יהודית מארה"ב, פ.גלזר, ביקרה לפני זמן מה בבודפשט ושוחח על נושא זה עם מנכ"ל המפלגה הקומוניסטית שם, שגילה יחס חיובי להצעה. אפשרות אחרת היא שהטסת היהודית תיעשה דרך בוקרשט.

ד"ר האמר, שאמר את הדברים במסיבת עתונאים בתל־אביב, שעה קלה לאחר שהוענק לו תואר ד"ר כבוד באוניברסיטת תל־אביב, גילה אופטימיות רבה ביחס לסיכויים לגלות נפט בארץ. הוא מסר שאתמול קיבל דיווח אופטימי מגיאולוגים המבצעים סקר יסודי באיזורים בנגב.

תכנית נוספת של פעילות של ד"ר האמר בישראל, היא להשתלב במסגרת התעשיה הכימית בארץ. הוא מסר שמטעם המפעלים הכימיים שלו יקיימו מו"מ עם התעשיה הכימית להקמת פרוייקטים בארץ.

ד"ר האמר ביקר אתמול אצל ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין, שעמו הוא מקיים יחסי ידידות מזה זמן מה. הוא סיפר כי מצא את בגין במצב־רוח טוב. הוא היה לבוש חליפה, שמח וצחק הרבה במהלך הפגישה. לדעת ד"ר האמר יחזור בגין למלא תפקיד אקטיבי בפוליטיקה הישראלית כי "ישראל זקוקה לבגין". האמר סיפר גם, כי אמר לבגין שהוא צריך לחזור לפעילות ובגין חייך. לדבריו מצא את רה"מ לשעבר במצב טוב יותר מאשר בפגישתם הקודמת.

איש העסקים הרמאנד האמר הבטיח אתמול לראש הממשלה שמעון פרס כי יפעל כדי לסייע לישראל להשיג מברית המועצות מסמכים, הדרושים לפרקליטות המדינה, כדי להוכיח שג'ון דמיאניוק העצור בארץ הוא "איבן האיום" מטרבלינקה.

הפרופסור שכל

(המשך מעמוד 1)
הבולשת הפדראלית. הסטודנט שהביא ללכידתו, הוא אפריקני, תושב קבע בארצות־הברית, והלומד מדעי המחשב באוניברסיטת קווינס אצל ראש הפקולטה, הלו הוא פרופסור רוטנברג, חיפני שנישא לאמריקנית וירד מהארץ לפני כ־17 שנה. המרגל הסובייטי התקשר עם הסטודנט לפני זמן רב וביקש לרכוש ממנו חומר טכנולוגי בעל ערך. הסטודנט פנה בעקבות זאת לאף־בי־איי.

מאז פורסם הדבר, אין מפסיקים העיתונאים האמריקנים לחפש אחר פרופסור רוטנברג והאחד מהם אף תהה על "תעלומת הפרופסור", שאיש אינו יודע להיכן נעלם. אולם מתברר, כי רוטנברג שוהה בחיפה מזה עשרה ימים ומתגורר אצל אחותו, העיתונאית רונית קימאי ואצל אימה. מזכירתו טילפנה מארצות־הברית וביקשה מהפרופסור ש"יציל אותה" מהעיתונאים שאינם מפסיקים לחפשו, אולם רוטנברג ביקש להודיע שהוא מצטער על שאינו יכול להתייחס אפילו במילה אחת לנושא.

ל"מעריב" אמר אתמול: "צר לי, אך אני מכיר בקושי את הסטודנט ואין לי מה לאמר".

(יהודה עתיים) החשוד בריגול שוב לא הצליח אתמול לקבל שחרור בערבות, למרות שממשלתו הבטיחה כי לא יברח. במכתב לבית המשפט, נתן השגריר הסובייטי בארה"ב, יורי דוברינין, ערבות אישית והבטחה של ממשלת בריה"מ כי החשוד גנאדי זאכרוב, אכן יופיע בבית המשפט, אך השופטת האמריקנית קרול אמון דחתה את ההבטחה והכריזה: "לא השגריר מואשם, אלא מר זאכרוב. קיימת סכנה ממשית מאד שיברח".

בני זוג נהרגו

(סוף מעמוד 1)
שניהם היו חולי סרטן (אוזת מרגליו של קודש נבריתה עקב מחלתו) אך קרוביהם סיפרו, כי באחרונה התחזקה מעט ביאושה ובימיהם האחרונים תמכו בני הזוג באומץ זה בזה. מכוניתם התקלקלה והכבכה לסוף הכביש להגיע לפגישה עם הרופא באשקלון שכוד ב.מ.ח. בו נסעו אתמול אל מותם.

למקום התאונה הגיעו מכבי־אש, משטרה ואמבולנסים. צוותי חילוץ עמלו יותר משעה בחילוץ הגופות. עשרות סקרנים הביטו בתדהמה במבצע החילוץ, עליו פיקח מפקד מרחב לכיש, ניצב־משנה יוסף זכריה, וראש לשכת תנועה, רב־פקד מנשה עזרה.

בני הזוג עלו ארצה מרומניה בשנות השלושים והתגוררו שנים רבות ברחוב בן־יהודה בתל־אביב. קודש היה רס"ר בצבא האנגלי ונהג להבריח נשק עבור "ההגנה". הם השאירו שתי בנות, נעמי ומירי.

בתאונות דרכים אתמול בבוקר במחלף רמת־אליהו, סמוך לראשון לציון, היו מעורבים שלושה אוטובוסים בתאונת שרשרת. אוטובוס פרטי של חברת טיולי "שיא" פגע מאחור בשני אוטובוסים של "אגד". שבעה פצועים באורח קל פונו למרכז הרפואי "אסף הרופא".

מובארך לפרס

(סוף מעמוד 1)
מכרם מדגיש את תנאיה המרכזיים של מצרים לפיסגה: הכרה בזכותם של הפלשתינים להגדרה עצמית, במסגרת מערכת הקשרים עם ירדן בעתיד, כלומר כינון קונפדרציה ירדנית־פלשתינית על בסיס הסכם רבת עמון והכרה בעקרון שהועלה בידי חוסיין "אדמה תמורת שלום", שפירושו החזרת כל השטחים שנכבשו ביוני 1967. בקשר לכך מסרו מקורות בקהיר כי מצרים אינה מתעלמת מהסעיפים שבהסכמי קמפ־דייויד הקשורים לירושלים וכי במשרד החוץ המצרי הוכנו ניירות עבודה הקשורים במעמדה של העיר.

העורך הראשי מפרסם במאמרו כעין לוח אירועים בשבוע הבא ותימה על שטר הבוררות המלא המוסכם בענין טאבה. טקס החתימה ייערך בקהיר, לאחר שישלמו שתי הבעיות האחרונות – סימון אבני הגבול בין שתי המדינות והסכמה הדדית על שמות הבוררים הבינלאומיים. לדבריו, שני מכשולים אלה עומדים בפני הסרה. טקס החתימה ייערך, כנראה, בנוכחות של שר החוץ האמריקני ג'ורג' שולץ.

לאחר מכן, מיפה הכח הנוכחי בשגרירות מצרים בתל־אביב, מוחמד בסיוני, יוכרז שגרירה החדש של מצרים בישראל. מכרם מכשיר את דעת הקהל המצרית לקראת הפיסגה הצפויה ואומר לעם המצרי כי אין היא אלא אמצעי לקידום תהליך השלום ולחידוד הבעיה הפלשתינית. הוא מדגיש כי הנושא הפלשתיני יעמוד בראש סדר יומה של הפיסגה.

המקורות בקהיר מסרו, כי ראש אש"ף יאסר עראפת הוזמן לבקר בשבוע הבא בקהיר לשיחות עם מובארך, וכי הזמנה זו היא חלק ממסע הלחצים שמפעילה מצרים על ארגון המחבלים להכיר בשתי החלטות מועצת הבטחון 242 ו־338 כדי לסלול את הדרך לועידה בינלאומית.

עיתון האופוזיציה של מצרים "אל־אהאלי", תוקף את ההחלטה לקיום הפיסגה עם פרס ומעמן כי ישראל טרם מילאה אחרי שלושת התנאים של מובארך: בעיית טאבה לא הוכרעה, הנסיגה הישראלית מלבנון לא הושלמה והבעיה הפלשתינית דורכת במקומה.

בינתיים, נראה כי מחריפה המחלוקת סביב שאלת מינוי שלושת הבוררים. יו"ר המשלחת המצרית לשיחות טאבה, ד"ר נביל אל־ערבי, אמר אתמול לרדיו מונטה קרלו כי מצרים וישראל שוב פסלו רשימות של מועמדים חדשים, ובכלל זאת מועמדים שהציג ראש המשלחת האמריקנית לשיחות, המשפטן אלן גרציק.

מקורות בירושלים אומרים, עם זאת, כי מסתמנת הסכמה לגבי זהותו של אחד מן הבוררים וכי מדובר במשפטן שוויצי.

מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי יצא אתמול לקהיר כדי לדון בנוסח ליוציה ולהמשיך במאמצים להביא לבחירת הבוררים הבינלאומיים. יחד עמו יצא היועץ המשפטי של משרד החוץ רובי סייבל.

בלשכת ראש הממשלה נמשכים דיוני ההכנה לקראת פגישת פרס־מובארך. הכוונה להכין מספר הצעות באשר להמשך תהליך השלום, אשר יכללו בהודעת סיכום של הפיסגה באלכסנדריה. בדרכו ארצה מקמרון אמר שלשום פרס לכתבים, כי ינסה להגיע לעמדה משותפת בענין פתיחת משא ומתן עם משלחת ירדנית פלשתינית.

ד"ר ארמנד האמר, אשר הגיע אתמול לארץ, אמר במסיבת עתונאים בת"א כי ראש הממשלה יציע לנשיא מובארך להניח צינור להובלת גז ממצרים לישראל. הוא אמר כי ימממן חלק מפרוייקט זה.

אפ.בי.אי.

(סוף מעמוד 1)
שלושת הקצינים, שעסקו בפיקוח על פרוייקט בניית מצלמות אלקטרוניות עבור חיל האוויר הישראלי, העבירו תוכניות סודיות, אודות חלקים מסויימים ממצלמות האלקטרוניות המשוכללות לצילום אווירי, מחברת ריקון אופטיקל לחברה אל אופ.

גורמים במערכת הבטחון טוענים, כי הפרשה הזלה בעקבות סכסוך שהתגלה עם החברה האמריקנית בעקבות דרישת האמריקנים לייקר את עלות הפרוייקט. בהסכם, שנחתם בשעתו עם ריקון אופטיקל, נקבע כי החברה האמריקנית תפתח מצלמות אלקטרוניות עבור ישראל בעלות של כ־48 מיליון דולר, אך בשלב מסויים לא יכלה החברה לעמוד במסגרת התקציבית והיא דרשה מישראל תוספת של 60 מיליון דולר.

אנו לא פראייריות

(סוף מעמוד 1)
בהשתתפות מאות אחיות, הן אמרו: "סיפרו לנו על שישה שבועות של משא ומתן. יכולנו לפוצץ אותו קודם, כי שום דבר לא התקדם. הם הוליכו אותנו שולל ורימו אותנו לכל אורך הדרך. המעסיקים לא באו בשום הצעה רצינית אחת לפתרון מצוקת האחיות בבתי החולים, לא הציגו שום נוסחה איך להחזיר אחיות לבתי החולים. אבל חיכינו. חיכינו משך כל ששת השבועות. המועד תם בסוף השבוע שעבר וההתרנו שוב שניתן ארכה נוספת של עשרה ימים. חמישה ימים עברו מאז ואיש לא דיבר עימנו. אפילו להמשך המשא ומתן לא הזמינו אותנו ומזה שבועיים יש נתק בינינו לבין המעסיקים".

האחיות אמרו כי אין הן רוצות לפגוע בחולים, אבל "שיבוא הגאון המבריק ביותר במדינה ויציע לנו באיזו דרך ללכת פרט לשביתה? מה עוד צריך לקרות במדינה הזאת כדי שישבו איתנו?"

הרוחות סערו בבית ההסתדרות הפועל, שם נערכה אסיפת החירום. "אנחנו לא פראייריות ואם מישהו מנסה לעשות מאיתנו כאלו נראה לו כי פראייר. אולי הטעות היחידה שלנו היתה, שבזמן השביתה נקטנו בדרך אחראית ולא נטשנו לגמרי. התנהגנו. הרי מישהו אחר במקומנו היה הופך שולחנות".

ההחלטה על נטישה כללית נתקבלה פה אחד, על אף שהאחיות אמרו שזה רגע עצוב. הן גם השאירו פתח להסדר ונתנו למעסיקים "עוד שבוע" להתעוררות לפני מימוש האיום.

כבר היום תחל התארגנות לקראת הנטישה. האחיות ישלחו הודעות לכל בתי החולים, ליחידות הדיאליזה, לאגודה למלחמה בסרטן ולשוכרי שכולם יוכלו להתארגן בזמן.

שר הבריאות מרדכי גור, אמר כי אין שום הצדקה לשביתה, כשעדיין מתנהל משא ומתן עם האחיות. יחד עם זאת אמר, כי הממשלה צריכה להתייחס לנושא ברצינות שכן חלק מדרישותיהן של האחיות מוצדק.

דוד זוהר מוסר: מנכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר אמר אתמול בחיפה: "חזרתי והעמדתי את הממשלה על חומרת בעיית האחיות ואני מציע לה לטפל בבעיה במהירות, בטרם פורענות. שביתה מחודשת של האחיות תגרום לזעזוע והיא אף עלולה להתגלות כמדבקת".

דיירים פונו ביפו אחר פיצוץ בלוני גז

מאת יצחק בן־חורין

שני בלוני־גאז התפוצצו הלילה סמוך לשעה שתיים אחר חצות בחצר בית ברחוב גריצוק מספר 1 ביפו.

פרצה אש בשתי דירות וכל דיירי הבניין פונו. שירותי החירום הוזעקו למקום. מכבי אש פעלו במשך שעה לאיתור הדליקה וניידות של מגן דוד אדום הוזעקו למקום בגלל חשש לנפגעים, אולם בניגוד לחששות המוקדמים התברר כי רק אחת מדיירות הבניין פונתה לבית החולים כשהיא סובלת מקשיי נשימה לאחר שחולצה מדירתה.

שוטרי משטרת מחוז תל־אביב פתחו בחקירה לבירור נסיבות הפיצוץ.

● קהל רב, ובראשו ראש עיריית ירושלים, חברי מועצת העירייה, חברי כנסת, ואישי ציבור השתתפו אתמול אחה"צ בהלווייתו של שלמה זלמן דרוק, חבר מועצת עיריית ירושלים, שנפטר בשעות הבוקר מהתקף לב בגיל 67. המנוח היה חבר מועצת העירייה במשך 24 שנים.

מסע ההלוויה עבר דרך רחובות גאולה ומאה שערים בדרכו להר הזיתים.

מת שלום זוהר יו"ר העדה המערבית בירושלים

שלום זוהר, מנהל אזור ירושלים בבנק הפועלים, נפטר אתמול לאחר מחלה ממושכת.

שלום זוהר שימש בתפקידים רבים בבנק הפועלים. מאז הצטרפותו לבנק בשנת 1962 הוא ניהל סניפים בירושלים. בשנת 1980 הוא מונה כמנהל הכללי של בנק מסד, המתמחה במתן שירותים בנקאיים לעובדי ההוראה והנמצא בבעלות משותפת של בנק הפועלים והסתדרות המורים.

בשנים האחרונות עמד בראש אזור ירושלים של הבנק ובמסגרת זו היה אחראי על הפעילות של סניפי הבנק בירושלים ובאזור.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה בשיבה טובה של יקירתנו

מוזלי אקירוב

הלוויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86 בשעה 2.30 אחה"צ מבית ההלוויות העירוני רח' דפנה 5 ת"א לבית העלמין בקרית־שאול.

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

אבלים:
בניה וכלותיה: אלפרד וחוה אקירוב
דוד אקירוב
סמי ואולי אקירוב
אדי ורונית אקירוב
בנותיה וחתניה: ויולט אבידור
פלורין וששון טוויג
אחיה, אחותה ונכדיה

יושבים שבעה בבית המנוחה ברחוב הרא"ה 2, ברמת־גן.

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של בתנו, אשתי, אמנו, וסבתנו היקרה

שולמית (שולה) גלר

הלויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו (28.8.86) בשעה 4.00 אחה"צ מבית המנוחה בכפר־סבא, רחוב שיבת־ציון 3 (שכון ותיקים) לבית העלמין בכפר־סבא. אוטובוס יעמוד לרשות המלווים.

האבלים:
בעלה: יעקב גלר
הוריה: דב וזהבה וינשטין
בתה: רונית ויגאל שרון וב"ב
בתה: דליה וגיל ליפינסקי וב"ב
אחיה: משה ורותי וינשטין וב"ב
אחיה: יצחק ושוקה וינשטין וב"ב
אחותה: יפה ושאול מגדל וב"ב
חמותה: עדה גלר
משפ': אביבה וחיים כהן וב"ב
יגאלה וצביקה הגיל וב"ב
אברהם וטוני עמיר וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של בעלי, ואחי היקר

דב ישראלי (ליבר) ז"ל

ב"ר ישראל ז"ל

הלויה התקיימה אתמול, יום רביעי, כ"ב באב תשמ"ו, 27.8.86 בבית העלמין "הדרום" בגבול חולון–בת־ים.

יושבים שבעה בבית המנוח, רח' שיבת ציון 4 ת"א.

אבלים:
אשתו: יוכבד
אחותו וגיסו: ברוניה והרמן סמט וב"ב
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

ד"ר ישעיהו שפירא

הלויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86 בשעה 4.30 אחה"צ מבית "הרצל" בקבוץ חולדה, לבית העלמין.
אוטובוס יצא בשעה 3.00 אחה"צ מבית המנוח, רח' דרך השלום 90, ת"א.

אבלים: אשתו: הדסה שפירא
בנו: זאב שפירא
בתו וחתנו: גוני ויורם בר־סלע
וכל בני המשפחה

בצער רב וביגון אנו מודיעים על פטירתה ללא עת, לאחר מחלה קשה, של אשתי, אמנו, בתי, אחותנו וגיסתנו היקרה

נעמי זכות

לבית ברוסה

הלוויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג מנחם אב תשמ"ו, 28.8.86 בשעה 13.00 מבית המנוחה, ברחוב אירים 3 קיראון, לבית העלמין "הדרום" בחולון.
יושבים שבעה בבית המנוחה.

אבלים:
בעלה: יוסף זכות
הילדים: שי, רוני ודלית
האמא: הלנה ברוסה
האחים: אברהם יוסף ויעקב ברוסה
האחיות: רינה ומרים ברוסה

ברוך דיין האמת

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו, אחותי וסבתנו היקרה

חנה שוחט

לבית קפלן

ממייסדות המושבה בנימינה

הלויה תצא היום, יום חמישי, כ"ג באב תשמ"ו, 28.8.86, בשעה 3.00, מבית המנוחה, לבית העלמין המקומי בבנימינה.

המשפחה המתאבלת

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

אל"מ (מיל.) יצחק לפיד ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה ולגלוי המצבה ביום ראשון כ"ו באב תשמ"ו (31.8.86) בשעה 15.30, בבית העלמין כפר סמיר חיפה.
נפגשים ליד השער הראשי.

תודה לכל מנחמינו בכתב ובע"פ.

המשפחה האבלה

יומן מעריב

רק לא שביתה

שוב מאיימים אחיות ואחים בבתי־החולים להשבית את העבודה, כלומר: להפוך את החולים למעין בני־ערובה. ושוב אנו רואים חובה לעצמנו להזהיר מפני סכנה של מילכוד עצמי כמו בשביתה האחרונה.

כאשר האחים והאחיות בבתי־החולים חזרו לעבודתם – בתום השביתה הטראגית שנמשכה 18 יום – איש לא השלה את עצמו כאילו חילוקי־הדיעות היסודיים יושבו וכאילו המו"מ על תנאי־העבודה שלהם יתנהל על מי מנוחות וכל הבעיות ייפתרו עד־מהרה.

ברור היה לכל, כי המו"מ יהיה קשה ומייגע וצריך למצות את כל האפשרויות כדי להגיע להבנה על רקע של מצוקה כלכלית במדינה ובמערך של הסכם־מסגרת, וכי במקרה הטוב ביותר ניתן יהיה למצוא תשובות חלקיות, וגם זאת רק לחלק מן התביעות. הסיבה פשוטה: אין כסף.

במשא־ומתן המתנהל בין נציגי האחיות והאחים לבין נציגי הממשלה לא מיצו עד כה שני הצדדים את כל האפשרויות. נציגי האחים והאחיות, שהם עדיין טירונים ובלתי מנוסים בדיונים כאלה, אינם צריכים לאבד את הסבלנות וחלילה להם להגיע להחלטות פזיזות. אף אסור להם להפריז בהיאחזות־יתר בקו עצמאי. עליהם להבין, כי יש לחפש ולמצוא פתרונות – והדבר הוא בגדר האפשר – על בסיס הסכם־המסגרת, וכי יש מי שקבע את המדיניות היסודית המחייבת את כולם, והם אינם יוצאים מן הכלל עם כל ההערכה למקצועם החיוני.

בכל אופן, שני הצדדים צריכים להשקיע את כל הזמן הדרוש ואת כל הרצון הטוב בהמשך המו"מ. כל עוד מדברים – אין יורים.

יותר מכל חייבים האחים והאחיות להימנע – לפחות, בשלב זה – משימוש בנשק־השביתה.

המחיר האפריקני

עוד בטרם חזר ראש הממשלה, שמעון פרס, מביקורו המוצלח בקאמרון, כבר היה ברור לכל אנשי הממשלה – ולא רק להם – כי אפריקה היא לא רק קבלת־פנים מלווה בתופים ובמחולות, אלא גם קבלת החלטות לא קלות וגם תשלום מחיר כלכלי ומדיני.

אחד המחירים שניאלץ לשלם – אם באמת רוצים אנו לחזור ל"ימים הטובים באפריקה", כדברי ראש הממשלה – הוא צינון יחסינו עם דרום אפריקה.

מי שסבור, כי נוכל להמשיך בהתנגדות עקרונית בלבד למישטר ה"אפרטהייד" ויחד עם זאת להמשיך במערכת היחסים הגלויים יותר והגלויים פחות עם ממשלת דרום אפריקה – עלול לגלות עד מהרה שהוא חי בטעות.

את ה"דו־קיום" של הכרזות עקרוניות נגד הפרדת הגזעים מצד אחד ושל המשך קיום קשרי מסחר פעילים עם מדינה זו מצד שני יכולות להרשות לעצמן רק מעצמות גדולות כמו ארצות־הברית ובריטניה, ואולי כמה מדינות אפריקניות.

ישראל תיאלץ אולי לקבל בקרוב החלטות קשות בנושא זה, ומוטב שלא נשלה את עצמנו שמדינות אפריקה יעמדו בתור לחדש עמנו את יחסיהן מבלי שאנחנו נגלה רגישות לנושאים הקרובים ללבם.

גם חידוש הקשרים הכלכליים כרוך בהשקעות שיש עימהן סיכונים לא קטנים. בשלבים הראשונים יהיה עלינו להיות מוכנים לתת הרבה יותר משנהיה צפויים לקבל.

על כף המאזניים

בשובו מקאמרון אין מצפים לראש הממשלה שמעון פרס ימי מנוחה על זרי הדפנה. לא רק שאלות מדיניות כבדות־משקל מצפות להכרעה, בתקופה הקצרה שנותרה לו עד הרוטאציה, אלא גם בעיות כלכליות, שבפתרונן תלוי גורל המשק.

כך, למשל, אמור מר פרס להיוועד מחר עם שר החינוך והתרבות יצחק נבון כדי לדון בקיצוץ 3.9 אחוז מתקציב משרדו, כפי שנתבעים כל משרדי הממשלה האחרים, להוציא משרד הבטחון.

על הצורך לקצץ את תקציב הממשלה אין, כמדומה, ויכוח. אבל גם אין ספק שתחום החינוך והתרבות הוא מן החיוניים ביותר בכל מדינה נאורה, ואצלנו – על אחת כמה וכמה.

יתרה מזאת, בגלל החשש מפני התנגדות המורים ישקלו המקצצים שקול היטב בטרם יגעו בכוח־האדם המועסק במערכת החינוך. אך זוית התרבות קלה הרבה יותר לפריצה. ממילא מוקדשים לתרבות רק כ־1.8 אחוז מתקציבו הכולל של המשרד, דבר שהדעת אינה סובלתו בכל ימות השנה.

אכן, אין קל מאשר להקריב את התרבות ואת האמנות על מזבח הקיצוצים. מה יקרה אם תיאטרון ומוסיקה לא יגיעו להמוני העם, ובעיקר לעיירות־הפיתוח, מפעלי הספרות יירדו לטמיון והאמנויות הפלאסטיות יוכו מכה אנושה? איזה "ריזרבות" ייחלצו להגן על המיגזר האומלל הזה?

עתיד התרבות הישראלית מונח על כף־המאזניים. קיצוץ – כן, משום שאין ברירה, ויש יסוד להניח שבמערכת החינוך עדיין ניתן למצוא סעיפים שבהם אפשר לחסוך את הנדרש. אך התרבות התרבות – לא.

מעריב
המו"ל: הוצאת מודיעין בע"מ
בית דפוס "מעריב" בע"מ

עורך: עידו דיסנצ'יק
סגן עורך: יובל אליצור
סגן עורך: לוי יצחק הירושלמי
ראש מערכת המוספים: יעקב ארז
ראש מערכת החדשות: אברהם תירוש

יו"ר מועצת המנהלים: עובד בן עמ"י
מנכ"ל: אמיר דודזון
מנכ"ל: שמעון חפץ

עזריאל קרליבך – מייסד ועורך 1948–1956
אריה דיסנצ'יק – עורך ראשי 1956–1974
שלום רוזנפלד – עורך ראשי 1974–1980
שמואל שניצר – עורך ראשי 1980–1985

(C) כל הזכויות שמורות ל"מעריב"

יוסף חריף

סיפוח זוחל סורי

דברים שהשמיע שלשום ממלא־מקום ראש־הממשלה, יצחק שמיר, כלפי סוריה, במהלך ביקור שערך ברצועת־הבטחון בדרום־לבנון ובפיקוד צפון, עודדו – כמו התבטאויות דומות מפי ראש־הממשלה, שמעון פרס, ושר־הבטחון, יצחק רבין, בהזדמנויות קודמות – רושם, שבחזית הצפון מתרחש כנראה, משהו, שהציבור אינו מודע לו. שאם לא כן מה פתאום צריך ממלא־מקום ראש־הממשלה להבהיר, סמוך לזירה הסורית, כי "ישראל חייבת להיות דרוכה לקדם כל התפתחות בגבול הסורי ואף לנקוט יוזמה במידת הצורך כדי לסכל כוונה של איום"?

לא מכבר קבע ראש־הממשלה, כי אומנם נוצרה הסלמה מילולית (עם סוריה) ועשינו כדי להפיגה. דווקא משום כך ומשום ששמיר אינו אמון בדרך כלל על פליטות־פה והצהרות מקריות, נוצר הרושם, שאכן נתחדש משהו בזירה הסורית. רושם זה מצא לו חיזוק בעובדה, שבאותו יום עצמו נשמע גם קולו של שר־הבריאות, מוטה גור, שאמר בחיפה, כי "ישראל נמצאת תחת איום ממשי מצד סוריה..."

וכאשר מוטה גור ויצחק שמיר סוף־סוף מסכימים על משהו, זה מתחיל להישמע רציני.

מוטה גור סייג במקצת את דבריו, כאשר אמר, שהאיום הסורי הוא אכן ממשי, "אם כי לא מיידי". דומה, כי סייג קל זה אין בו כדי לבטל את העובדה, שמשהו בכל זאת מתהווה בגיזרה הסורית־לבנונית. מה, אם כן, קרה שם?

מה שקורה בפועל ממש הוא, שהנוכחות הסורית בנקודות רגישות – כמו בבקעת הלבנון וסמוך לרמת־הגולן – נעשית מאסיווית יותר ועמה גדל הפוטנציאל המלחמתי, שתרגומו למעשה והפיכתו מ"ממשי" ל"מיידי" – אינו כרוך במאמץ רב מצד הסורים.

היה זה שמעון פרס, שקבע לא מכבר, כי סוריה נערכת בלבנון בשני כיוונים: האחד, נסיון להשתלט על לבנון, אם בגישה עקיפה ואם בגישה ישירה, שלא נעדר ממנה גם מימד צבאי. והאחר – מול ישראל.

"הגישה הישירה" של דמשק לא עלתה, לפי שעה, יפה. גורמים נוצריים סיכלו את מגמותיה של סוריה ואפילו הטיפוס הרכרוכי הזה, הנשיא אמין ג'מאייל, שנכנע לסורים כמעט לכל אורך הדרך, הירשה לעצמו להמרות את פי אדוניו. ומאז לא שפר חלקם של הסורים בלבנון: ה"חיזבאללה" מרים ראש ומרבה אימה וטרור ואין מי שימנע את תנועותיו או יפקח עליהם; השיעים מפולגים ואינם משתפים פעולה עמם כרצון דמשק; גם הדרוזים בהנהגתו של ואליד ג'ונבלאט, שעד לשלב מסויים התמכרו לשליטי דמשק, נעשו חשדניים ומסוייגים. יש אומרים, כי ג'ונבלאט, העוקב אחרי תנועות הכוחות הסוריים, אף חושש מפני האפשרות, שבתנאים מסויימים עוד יעלו על מעוזיו בהרי השוף.

את מקומה של "הגישה הישירה", על־פי הגדרתו של ראש־הממשלה, תפסה, כנראה, הגישה העקיפה, שפירושה בשטח זחילה דרומה ממערב־ביירות לכיוון צידון והמשך ההתחפרות בבקעת הלבנון בשיטת היציאות והכניסות, שנועדו, ככל המשוער, לבלבל את ישראל ולהרדים אותה, כדרך שעשו בשעתו המצרים באזור התעלה, לפני מלחמת יום הכיפורים, בטרם החליטו על הצייתה.

ניכרת גם פעילות מיוחדת באימונים ובתרגילים ובתנועות מיוחדות של יחידות סוריות.

דמשק חותרת, איפוא, לתקוע יתדות בתוך לבנון, הן כדי לנטות ולהשתלט עליה (שהרי תמיד ראו הסורים את לבנון כחלק מסוריה־רבתי) והן כדי להשפיע על מהלכו של הכיוון השני, שעליו דיבר כבר שמעון פרס – ארגון ההתנגדות הטרוריסטית נגד ישראל בתוך רצועת־הבטחון, שם ביקר שלשום שמיר, ובתחום ישראל עצמה.

דברי שמיר – וחזקה, שגם מוטה גור היה מודע לאותו מידע – באו, איפוא, כתזכורת לדמשק לבל תשגה באשליות. הרושם הוא, ש"העולם" משלים עם נסיונותיה הזוחלים של סוריה על לבנון. רק באלה הימים נשמעה שוב העמדה המוכרת, מעל דפי "ניו־יורק טיימס", שהסורים מסוגלים גם להיות גורם חיובי לייצוב המצב בלבנון.

מבחינה זו תואמים דברי שמיר את דברי פרס, שאמר: "ישראל איננה מתערבת בענייניה של לבנון, אבל לבנון, או קבוצות לבנוניות, מרשות לעצמן לפגוע בבטחונה של ישראל והן מצפות, משום־מה, שישראל לא תגיב. בשבילנו זה עניין של הגנה עצמית. לבנון, שאין שלום בתוכה, היא לבנון, שאין שלום סביבה. ולישראל יש עניין בלבנון שלמה, מאוחדת, משוחררת מעול זרים".

ומכאן עבר פרס לקבוע חד־משמעית: אשר להיערכות הסורית בלבנון... אנו לא רוצים ליצור איום על סוריה, לא מילולי ולא אסטרטגי, אבל אנו גם לא נסכים, שסוריה תיצור איום תוקפני כלפי ישראל.

חזקה, שמה שאמר שמיר השבוע נתחייב על־פי ההתהוויות בלבנון, המעידות, שהצהרותיו של ראש־הממשלה מלפני זמן לא נקלטו די הצורך. או שנקלטו לזמן־מה – ועכשיו מתחילים הסורים לחזור לסורם. מכל מקום, אין מעידים דברי שמיר על "המיליטנטיות" שלו לעומת פרס. בעניין סוריה ולבנון מתנבאים כיום ראש־הממשלה וממלא־מקומו במגנון אחד.

סטף ורטהיימר

גמילה נוסח שולץ

לפעמים, לצורך שיכוך כאבים, מרדימים לחולים סם; לפעמים, בעקבות שיכוך הכאבים והסבל בעזרת הסם, הופך החולה לנרקומן.

כיום, כמעט מכל הבחינות, משולה מדינת ישראל לנרקומן. לא רק שאינה מצליחה להיפטר מהצורך שלה בזריקת סם – הצורך בסמים נעשה יותר תכוף, יותר נואש – והיא תלויה תלות מוחלטת באספקת ההרואין שלה. דרך אגב, אין כאן משחק מילים. ישראל הצליחה בזמן קצר להפוך את ההרואין שלה לנזקק להרואין. עד כדי כך, שהרופא־המטפל, ד"ר ג'ורג' שולץ, החליט להמליץ על תהליך גמילה. הוא יודע ואנו יודעים, שהמדינה איננה זקוקה כלל לסם, שהוא הכסף האמריקני, ובוודאי איננה צריכה לפתח תלות בסם, שכן, לא העם הוא הנזקק לסמים. הנצרכות לסם הן הממשלה והכנסת.

המדינה איננה חולה, המדינה בריאה. הממשלה והכנסת חולות. הן שצריכות להיגמל. הן אפילו לא צריכות להבריא את הכלכלה. כל מה שמבקשים משתיהן הוא לא להפריע. כאשר הממשלה והכנסת לוקחות ממך וממני ומכולנו את 60 האחוזים או 70 האחוזים – וזה מה שלוקחים מתעשיית היצוא – הממשלה והכנסת לוקחות בעצם לידיהן את הכוח המוחלט ואת השלטון המוחלט. ולמעשה, הממשלה והכנסת אפילו אינן ממלאות את רצון הבוחרים, כי הן אינן מייצגות את הבוחרים, הן תולשות עליהם.

את הכוח לתלוש עלינו הן שואבות מאתנו. הממשלה והכנסת מחליטות כמה – מתוך מה שלקחו מאתנו – יוחזר לנו, באמצעות 400,000 עובדי מדינה. את הגרעון ימלא כבר הדוד סם, שישלח שוב מנה גדולה של סם. הממשלה היא שתחליט שוב – אולי באישור הכנסת – לאיזה מיגזר ציבורי תדריק מנה גדולה יותר, או גדולה פחות. וכך, הממשלה, שהתרגלה להיות המחלק הראשי, מרגילה את הציבור להיות תלוי בה תלות הולכת וגוברת.

עד שהדוקטור החליט לכתוב מכתב.

המרגיז הוא, שכל מה שנאמר במכתב של שולץ כבר נאמר ונכתב כאן, וכל מה שכתוב במכתב של שולץ נמצא כאן, מתחת לאפנו.

אבל, מה שמפחיד אותי זה התירגום של פקידי האוצר לדברי שולץ, שהיו ברורים לגמרי ואמרו במפורש: "תגבו פחות מיסים, תמכרו חברות ממשלתיות לאזרחים, תדאגו לפחות התערבות ממשלתית, תעלו את תעשיית היצוא לקדימות עליונה ותמנעו ירידתה".

ובאמור, הפחד שלי הוא, שפקידי האוצר, שהתרגלו לחפש כספים לשם חלוקה, ידם תהיה על העליונה והם יעוותו את דברי שולץ על־פי תפישתם ויגידו:

"מהשירותים ומעצמנו לא ניקח, כי פוליטית זה יותר קשה; נמשיך לראות בתעשיית היצוא גורם זר (ולא מתאים לתקופת החלוקה...) ונוסיף לחלוב את התעשיות ואת כל היצרנים ואת האזרחים בתקווה, ש"הפרה החולבת תמשיך לתת חלב".

כל מה שצריך לעשות הוא לאפשר לתעשייה הישראלית למכור את המוצר הישראלי בעולם כולו ואת הרווח להפוך להשקעה נוספת בתעשיית היצוא. מה שצריך הוא לקחת פחות (ולא לחלק יותר).

בדרך זו ניצור יותר מקומות עבודה יצירתיים, מועילים ומושכים, נגדיל באופן חיובי את משאבי המדינה – וכולנו, הממשלה, הכנסת והאזרחים, נרוויח יותר ונוכל להשקיע שוב בתעשיית היצוא וכך נרחיב את המעגל בהתמדה.

לקחת פחות מעובדי הייצור ליצוא. לקחת פחות מהתעשייה העובדת ליצוא.

ליישם מיד את ההמלצות לרפורמה בתחום המיסוי, כדי לאפשר זינוק רציני למשק.

לתת לנו, לאזרחי המדינה, בעבודתנו ובעמל כפינו, להעשיר את הקופה של כולנו ולהפוך את כולנו ליוצרים גאים, העומדים ברשות עצמם.

אין כל צורך, שהממשלה תקים מפעלים. כל מה שהיא צריכה לעשות הוא לא להפריע לאזרחים, הרוצים להקים מפעלי תעשייה ליצוא. אנחנו, האזרחים, פשוט יותר טובים בזה.

כל מה שצריך הוא לא להעמיד מכשולים בפני היוזמה הישראלית הנהדרת, בפני הכישרון הישראלי העצום. כל מה שצריך הוא, שלא להבריח מכאן את היוזמה, את המוטיבאציה ואת הרצון לאתגרים גדולים.

כאשר 1,000 קצינים טובים שהשתחררו יושבים בבית, בטלים מעבודה, באשר 20,000 בני נוער הולכים לחפש להם חיים במקום אחר – לא הם האשמים.

אל תחכו לעוד מכתב משולץ. הפתרון מצוי כאן. אנו עם עובד ויוצר, עם גאה וחרוץ, שאתם כופים עליו להיות נזקק ונצרך.

ואם אינכם מסוגלים לשמוע את האורות, אולי תשמעו את שולץ. מה ששולץ מנסה להגיד לכם הוא: ישראל יכולה לעמוד ברשות עצמה. רק תנו לה.

(הכותב הוא תעשיין, היה בעבר חבר־הכנסת)

לוי יצחק הירושלמי

שורו, הביטו וראו מה קטן היום הזה...

שורו, הביטו וראו מה קטן היום הזה. אלו מילות הפתיחה של פזמון, שעמד שנים רבות בראש "מיצעד הפזמונים" של ארץ־ישראל העובדת. רק מלה אחת שובשה – ובכוונה תחילה. במקור נאמר: מה גדול היום הזה. בהפיכת ה"גדול" ל"קטן" רציתי להמחיש את המציאות שהתהפכה על־פיה. ודווקא לגבי אבי־מולידו של הפזמון.

אם מצויים בתוכנו אנשים ישרי לב ודרך – ודאי שהוא, זלמן חן, מחבר הפזמון, אחד מהם. האיש, שהחל את דרכו בארץ כחקלאי, חצב את "שורו־הביטו־וראו" מתוך לבו. אין זה פלא, שהפזמון הזה הושר בפי נערים וזקנים בכל מעמד של מעשה התיישבותי חלוצי, בביצועו של "אבא של המתיישבים", אברהם הרצפלד. השירה הזאת היתה לוהטת כמו "אש יוקדת בחזה" וכנאמר בפזמון: "יד, מקוש, טוריה וקלשון/ התלכדו בסערה/ והדליקו שוב את האדמה/ בשלהבת יקודה". הדברים ביטאו את פנימיותו של המחבר, אדם שקט, המהלך כמעט על בהונות רגליו, אך נפשו סוערת וכל־כולה דבקה ושקועה בבניין הארץ ובחזון־מולדת. בשבילו יום־של־מעשה – ולא חשוב כלל מי העושה – יום גדול הוא. והוא היה שותף להרבה מעשים טובים וידע הרבה ימים גדולים.

עכשיו, לפתע פתאום, בא לו "יום קטן". זלמן חן נשלח הביתה לאחר שלושים ושש שנות עבודה בשירות המדינה, מהן שנה אחת בנציבות שירות המדינה ושלושים וחמש שנה במשרד העבודה ושלוחותיו. ומי שמכיר את זלמן חן יודע, כי עבודה אצלו איננה משרד ומזכירה ומכונית ונהג. הוא רחוק מכל זה. בשבילו עבודה היא בגוף, בלב ובנפש, בלי שעון, בלי בירוקראטיה, בלי קוקטיילים, בלי גינונים, בלי חיפוש תארים, בלי פירסומת עצמית, כאשר לנגד עיניו עומדים האדם, החברה, המדינה.

הודעה על הפסקת עבודתו (כלשונו) – או על פיטוריו – פגעה בו ופצעה אותו, אך הוא קיבל אותה, כדרכו, באצילות. ודאי שלא הגיב על כך במכתב־תודה לשר־העבודה והרווחה, משה קצב, אך גם לא יצא מגדרו ולא הביע בפומבי דברי תרעומת וזעם. בדרך האופיינית לו שלח לכל אלה, שבתפקידיו השונים עמד איתם בקשר, מכתב אדיב, שלדעתי ראוי להביאו במלואו. וזו לשון המכתב:

"לפי הוראת שר־העבודה והרווחה הופסקה עבודתי בייעוץ מנכ"ל שירות התעסוקה לענייני הסברה החל מן הראשון לספטמבר 1986.

"במשך שלושים ושש שנות שירותי במשרד העבודה, כדובר המשרד וכעורכו של ירחון העבודה והביטוח הלאומי ב־27 השנים הראשונות וכדובר שירות התעסוקה בתשע השנים האחרונות, עשיתי במיטב יכולתי להביא מידע מוסמך על פעולות המשרד והשירות והמבצעים המסתמכים על מדיניותו – תוך שיתוף־פעולה מתמיד עם עתונאים (ועם כתבי כלי התקשורת האלקטרוניים), שעמדו בקשר עם המשרד והיו לעזר רב בעבודת הדוברות וההסברה – לא בלי חילוקי־דיעות, אבל מעולם לא תוך 'מריבות'. ואין לי אלא להודות מקרב לב על היחס הטוב וההבנה לתפקידה של הדוברות הישראלית, שהתפתחה מהתחלה צנועה יחסית והפכה, בזכות קומץ קטן של אנשים, שקיבלו על עצמם את התפקיד, שהתפתחותה היתה במרוצת השנים ל'מקצוע' רב־חשיבות ואחריות במערכות המדינה, הכובשת מעמד מרכזי בחיי החברה והמדינה בכל מקום בעולם.

"במקומי ישמש כדובר שירות התעסוקה מר אבנר מיכאלי, שרכש גם הוא נסיון רב בתפקידי דוברות והסברה קודמים. אני בטוח, כי האדיבות, האחריות והשירות הטוב ילוו את הפעילות ההסברתית של שירות התעסוקה, בתחום התעסוקה, הייעוץ וההכוונה המקצועית, ההכנה לחייל הנכנס לחיי עבודה, העולה החדש, המשק והחברה של מדינת ישראל".

ודמה, כי בשירות המדינה אין היום עוד דובר, שיכתוב מכתב בנוסח כזה. אולי זה נוסח "רומאנטי" (במובן הטוב והיפה של המושג). אך מידה כזאת של הזדהות עם התפקיד – איפה היא מצויה בימינו? התפקיד בשבילו הוא לא דרגה, אלא שירות ושליחות למען הזולת, למען החברה, למען המדינה. בשום פנים ואופן אינו רואה בשירות כזה משהו, המקנה לו זכויות יתר – וגם לא מגיעות לו זכויות־יתר כלשהן. ואומנם, גם אדם כמותו – יש לו שעה לפרישה, ואולי הגיעה כבר השעה שיפרוש מעבודתו, מה גם, שאין מדובר בפנסיה מוקדמת. הוא כבר בגיל הגימלאות (עד מאה ועשרים). אך בכל זאת יום הפרישה שלו הוא "יום קטן" – משום שהדבר נעשה מתוך חשבון קטנוני ובצורה פוגעת.

לפני שלושה חודשים פוטר מתפקידו כדובר שירות התעסוקה והועבר לתפקיד יועץ מנכ"ל שירות התעסוקה. כישוריו של האיש לא נשחקו בשלושת החודשים האלה. נאמנותו לתפקיד ודאי לא פחתה. אבל בזמן הזה נרשם לחובתו של זלמן חן חטא נורא. הוא חושב, שנעשה עוול גדול בהדחתו של ברוך חקלאי מתפקיד מנכ"ל שירות התעסוקה.

להצדקת המעשה טענו מקורבי שר העבודה והרווחה, כי "אין להיבהל מריענון המערכת". זלמן חן חלק על הטיעון הזה וביקש להבהיר: "אם 'ריענון המערכת' פירושו החלפת המנכ"ל באדם אחר, שספק אם יש לו נסיון של יום־עבודה אחד במערכת האחראית שהוא מיועד לנהל אותה, וכן שלילת מעמד וסמכויות מעובדים ותיקים ומנוסים והדחקתם לקרן זווית והעברת הסמכויות לחברי מפלגתו וסיעתו של השר, לרבות על־ידי מינויים מפלגתיים של עובדים חדשים – צריך לחפש הגדרה חדשה למושג 'ריענון'".

מי שאומר דברים אלה – אפילו כבר פוטר מתפקיד דובר שירות התעסוקה ונדחק לתפקיד יועץ מנכ"ל שירות התעסוקה – הוא ממש בלתי־נסבל. ה"חטא" שכזה – אין לו עוד מקום כלשהו, אף לא פינה צרה, בשירות המדינה. לכן הורה שר העבודה והרווחה, משה קצב, להפסיק את עבודתו – מייד.

שורו, הביטו וראו מה קטן היום הזה...

יצחק דויטש

מירשם לחיכוכים

הצעה, שעם ביצוע הרוטציה בראשות הממשלה ישמש שמעון פרס גם כיו"ר ועדת השרים לענייני כלכלה, בעוד משה נסים הוא שר־האוצר, מהווה מירשם מצויין לשיבוש דרכי פעולה תקינים של הממשלה. אם מעוניינים ליצור חיכוכים מתמידים ומוקד לסכסוכים פעילים, כי אז צריך לאמץ רעיון זה.

תפקיד יו"ר ועדת השרים לענייני כלכלה איננו תפקיד של מנהל ישיבה. זהו תפקידו של מי שמנהל את המשק בפועל. ועדת השרים לענייני כלכלה היא הקבינט הכלכלי. לוועדת השרים סמכות להחליט בשם הממשלה בנושאי משק וכלכלה. כפי שאין זה מתקבל על הדעת, שיהיה ראש־ממשלה ולצידו יו"ר מליאת הממשלה, כך אין זה מתקבל על הדעת, שיהיה שר־אוצר ויהיה יו"ר ועדת השרים לכלכלה. רעיון זה נמצא מגוחך גם כאשר הועלה בעבר היותר רחוק.

שר־האוצר קובע את סדר־יומה של ועדת השרים לענייני כלכלה, מה יובא בפניה ובאילו מועדים היא תכונס. כאשר יהיה שר־אוצר ויהיה יו"ר ועדת השרים, ייכנס אחד למעיים של האחר. היו"ר יעצב את ההחלטות – במקום שר־האוצר, שהוא מתוקף תפקידו שר־על כלכלי. היו"ר יחליט על מועדי דיון הוועדה, הוא יחליט על סדר־יומה ומתי ידונו במה.

זהו מירשם מצויין לחיכוכים. פתאום נעמוד בפני סוס עם שני ראשים. אז ישאלו גם: וראש־הממשלה, האם הוא מעורב בענייני כלכלה? ואם כן – סוס עם שלושה ראשים? או שמא היו"ר של ועדת השרים בא במקום ראש־הממשלה?

מאחורי הרעיון הזה מסתתר עוד רמז מעניין: צריך להבטיח הידברות בין הממשלה וההסתדרות ומשימה זו יכול לבצע רק איש מפלגת העבודה. אין לחלוק על הצורך והיעילות שבהידברות בין גורמי המשק העיקריים: הממשלה, ההסתדרות והמעסיקים. אבל התפיסה, שרק איש ממפלגה מסויימת יכול להבטיח הידברות זו, היא אנטי־דמוקרטית מיסודה. אי־אפשר להכתיב לישראל חובה, שהממשלה והאיגוד המקצועי יהיו בידי אותה מפלגה. התגברנו מאז שלטו תיאוריות כאלה, בליווי רמיזות על העלול להתרחש במשק במצב של הפרדה בשליטה.

מותר, כמובן, לדרוש חלוקה מחודשת של תיקים בממשלה במסגרת הרוטציה: דרישה כזו ל"פריש־מיש" תהווה הוכחה, שכאשר נחתמו ההסכמים לכינון ממשלת האחדות לא כל כך האמינו השותפים, או לא כל כך חששו, שתבוא גם המחצית השניה. בכל מקרה, יותר בריא לדרוש שינויים בתיקים מאשר יצירת תפקיד, שהוא בבחינת מין "סוס טרויאני". על "מתנה" כזאת הממשלה יכולה לוותר.

מעריב | סדר היו...
פינג
פונג
קצת יותר מ...
הרבה יות...
...שי וחיוני

שאלות לדוגמנית הצמרת
תמי בן־עמי
על האופנה החדשה של
בגדי הים של סבתא

קצת יותר מכוסה – הרבה יותר טוב

מה דעתך על בגדי־הים השמרניים משנות החמישים שכובשים שוב את הזירה?

הם יפהפיים והרבה יותר מחמיאים מהחשופים – חוץ מזה הגיע הזמן לעשות שינויים, מה עוד אפשר היה לחשוף?

לבשת אותם בשבוע האופנה, האם תלבשי אותם גם על החוף?

פה יש לי בעיה מקצועית. דוגמנית צריכה להיות שזופה מכף־רגל ועד ראש – ובאלה החדשים יש הרבה שטח מכוסה, שאי־אפשר לשזוף.

מה אומרים על בגדי־הים האלה, הגברים מתלהבים?

גברים לא כל־כך אוהבים אותם, אבל הנשים אוהבות, הן סוף־סוף אפשר יהיה לכסות את ה„צלוליט" – וגם אני אישית חושבת שקצת הגזימו בחשפנות ושבגד קצת יותר מכוסה נראה הרבה יותר טוב.

לא מוזר לך ללבוש בגדי־ים כמו שלבשה אמא שלך?

מה פתאום אמא שלי? כשהתחלתי לעבוד ב„בוטקס" לפני 13 שנים, אני בעצמי לבשתי בגדי־ים, עם הצאית כזו צבועה, שנראו כמעט כמו בגד הים של קייץ '87.

יהודית חנוך

יעקב צור

מעשי וחיוני

מטרת התוכנית שהצגתי – למדיניות חדשה ביהודה, שומרון וחבל עזה – היתה למקד את תשומת־הלב להתפתחויות באזורים אלה, ועם זה – לבטל את הבלעדיות, המשועקת כבר שנים לוויכוחים ולהצעות בר־בר פתרון קבע להם: הנבנות לפשרה מול מדיניות ה„אף שעל"; הפשרה הטריטוריאלית על נוסחאותיה השונות, ולעומתה הפשרה הפונקציונלית, החומקת משאלת הגבולות; פתרון חד־צדדי נוסח האוטונומיה, ומול פתרון ירדני־פלשתיני. לצידם של הדגמים השונים לפתרון הקבע מתנהלים ויכוחים בשאלה עם מי נבנים לדבר ואם אכן קיימים בזירה, או יימצאו בעתיד, שותפים לשיחות ולמו"מ מדיני.

מול ויכוחים ציבוריים אלה, שלא הוכרעו וגם לא הביאו למו"מ, הלכה התגבשה במשך כ־20 שנה מציאות חדשה וקשה ביו"ש ועזה, המתבטאת גם בזיקה שבינם לבין מדינת ישראל. מה שנראה בשעתו מצב זמני, שאינו מחייב התייחסות מיוחדת, מקבל יותר ויותר משמעות של קבע. נוצרה, למעשה, הוויה של סיפוח הולך ומעמיק ושל שליטה ישראלית מתמדת וקבועה. מציאות זו משפיעה בעוצמה רבה על החיים במדינת ישראל ועל דמות החברה בה, מחד, והיא בין הגורמים המכריעים, שמעצבים את דרך הפעולה והד־שיבה של הפלשתינים בשטחים, מאידך.

אין לי ספק, כי רק בכוחם של הסכמים מדיניים להביא להסדר היחסים עם הפ־לשתינים וירדן. אך מאחר שיתכן, כי ישראל תיאלץ להמשיך ולהחזיק בשטחים עוד שנים ללא הסדר מדיני, אסור שנישאר אדי־שים למתרחש ביו"ש ועזה ולהשלכות של מצב זה על ישראל ועל הפלשתינים וירדן.

בביקורתו של יוסף חריף על התוכנית שהצגתי („מעריב", 21.8.86) הוא טוען, שמ־ניעי אומנם טובים, אך יש בהשקפתי מידה רבה של תמימות – „מניעיו טובים מפני שהוא, כביטרדבים אחרים, מודאג מן האפש־רות, שמדינת ישראל תאבד את אופיה היהו־די ותיהפך למדינה דו־לאומית, ומן התוצאות שהתפתחות זו עלולה להמיט על ישראל, בעיקר מבחינה חברתית".

אך התמימות, או יותר נכון, ההתעלמות, הן כאן, בראש ובראשונה, נחלתו או חולשתו של המבקר. הוא שבוי במטבעות לשון המצ־יינות סכנה לישראל – רק בעתיד – ממצי־אות של שלטון קבע ביו"ש ועזה. יוסף חריף מתעלם מן ההשפעה ההרסנית המתמשכת של דמות השלטון הישראלי בשטחים על החברה הישראלית.

היחס לעבודה ולעובדי השטחים, הזקנה הלאומנית, השקפות הגזעניות הגורמות, המתבססת על קיומם של תושבים משתי דר־גות, הם תמרורי אזהרה לכל מי שחרד לדמו־תה החברתית והמוסרית של ישראל. כל מי שליווה את התהליך המתיש והמייסר של חקיקת החוק נגד הסתה גזענית, מבין עד כמה אנושה היא כבר עתה מחלתה של החב־רה הישראלית.

בתחום הכלכלי הולכים ומעמיקים אינטר־סים ישראליים כלכליים, הקשורים ביו"ש ועזה, שיקשה מאוד להתנתק מהם בעתיד. השטחים הם ספק כח־עבודה זול לישר־אל, שוק מוגן לסחורות ישראליות וספק של מוצרי צריכה ראשוניים. אין צורך לנזק הגב־רים לחברה הישראלית מן העובדה, שרצועת עזה נהפכה למעונה של עובדים זולים לגוש דן – למפעליו ומסעדותיו.

לכן, מדיניות המכוונת להפחית את המעורבות הישראלית ביו"ש ועזה ולמתן את תלותם של תושבי השטחים בישראל, איננה בגדר תמימות, אלא היא הכרח אמיתי לחברה בישראל. יוסף חריף באמת שוב במפתח הנואל של לנוסחת פתרון הקבע – והפעם היא האוטונומיה.

אני מאמין בהסדר מדיני של פשרה במו"מ עם ירדן והפלשתינים, אך אינני רואה לו סיכוי מיידי. אני משוכנע גם, שאסור לישראל לסגת נסיגה חד־צדדית ולו גם חל־קית, ללא הסדר מדיני. רעיון זה, החוזר אלינו באחרונה ברוח האוטונומיה החד־צדדית, יביא לאש־פיכציה מיידית או לתוהו־ובוהו לבנתי ביו"ש ועזה.

על־כן אני חוזר וטוען, כי בלי לזנוח את היעד של מו"מ מדיני לשלום עם ירדן והפ־לשתינים, יש להציב יעד נוסף למדיניות ישראל בשטחים: צמצום ממדי השליטה והה־קטנת העוצמה של מעורבות ישראל ביו"ש וחבל עזה עד למינימום הנדרש לקיום צורכי הבטחון.

בכוונה של מדיניות כזו, שהצגתי בתוכ־נית ששת הסעיפים, למנוע התבססות מצי־אות של סיפוח בפועל עד לשלב, שבו נגיע למו"מ מדיני. מדיניות כזו תוכל גם לבלום באורח משמעותי את ההשפעות המשחיתות של השליטה הישראלית בשטחים מלחלחל לתוך המערכת החברתית שלנו.

אני מעריך, שיש בכוחה של מדיניות נבונה לעצב תנאים לפעילותה של מנהיגות פלשתינית מתונה, שתתנגד לטירור ותתמוך במו"מ מדיני בין ירדן והפלשתינים.

הצעתי בתוכנית יוזמה ישראלית ובינל־אומית, שתביא לפיתוח כלכלי עצמאי בשטחים. פיתוח כזה ימתן את מצב התלות הקיים בתחום התעסוקה, הייצור והצריכה. תוכניתי תומכת במתן אפשרות לפעילות פוליטית מבוקרת ביו"ש ועזה וקוראת להר־חיב את סמכויות המימשל המוניציפלי, הב־הווה כיום את מסגרת הביטוי הפוליטי הנד־בהקת ביותר של תושבי שטחים. חזרתי והמלצתי, כי ישראל תצמצם באורח דראסטי את היקף המינהל האזרחי הישראלי ביו"ש ועזה ותעביר את רוב הפקידים וסמכויות הניהול לתושבים שם.

התוכנית מדגישה את הצורך להעניק למערכת החוק והמשפט בשטחים מבנה מבו־קר וצבוין, התואם ערכים של חברה דמוקר־טית. אשר להתיישבות אני משוכנע, שיש למנוע המשך התנחלויות באזורים המאוכל־סים ביו"ש. יחד עם זאת, עלינו לחזק את ההתיישבות בבקעת הירדן, צפון ים־המלח וגוש־עציון.

יוסף חריף מנסה לפסול את התוכנית בטענה הרגילה, ש„אין עם מי לדבר", אך בכך הוא מתעלם מעיקר מהותה של תוכנית זו, היכולה להתממש בחלקים גדולים על־ידי החלטות בלעדיות של ממשלת ישראל בתחום הכלכלי, המינהלי, הפוליטי והמשפטי.

לישום מלא של מדיניות זו יחייב בוודאי הסכמה של התושבים והבנה עם ירדן. הב־נות כאלה עם ירדן יכולות להתממש בתיאום הדדי שקט, או באמצעות ארה"ב. מגמותיו החד־שות של חוסיין, המכוונות לחזק את מעמדו ומעורבותו ביו"ש, תואמות את התפ־סות הצעדים של המדיניות המוצעת בתוכ־ניתי.

שתי שנות ממשלת האחדות הלאומית מלמדות, לצערי, שבאופן יסודי נמשכו תה־ליכי הסיפוח הזוחל כבעבר וישראל אף השקיעה כ־150 מליון דולאר באופן ישיר בפי־תוח צורכי האוכלוסיה היהודית בשטחים בשנה שעברה. על־כן ברור, שאין די בהסכמה כללית על שיפור איכות החיים בשטחים, או על קיום מגמה כללית להעברת הניהול העצמי לתושבים. נדרשת עתה מדיניות ממ־שלתית כוללת, שיש בה גם נטילת סיכונים, כדי להפחית את עוצמת השליטה הנוקשה ועל מנת לעודד שלטון עצמי ולהפיח תקווה לסיכוי בהידברות מדינית.

(הכותב הוא שר־הקליטה)

קיצוץ בממשלה – ללא פלפולים!

חרף מוסר העבודה הירוד, למרות חוסר יעילות, אנחנו כמדינה, ואף רובנו כפרטים, עדיין מפרנסים עצמנו בכבוד. אלא מה? הממשלה, עם מנגנונים מנופחים, ביזבוזים והצטופרים, נוגסים חלק גדול מדי מהתל"ג וזה ה„סוד" לכשלוננו הכלכלי. בלי קיצוץ אמיתי בהוצאות הממשלה, ללא תגטריש, מניפולציות ופלפולים, אין לנו תקומה.

שר האוצר „מאיים" עלינו שכל קיצוץ בהוצאות הממשלה יפגע בנו כציבור. מאידך הוא מתנה „תמיכת" הממשלה במפעלים כושלים, קודם כל בהתייעלותם. מה זה התייעלות? הורדה במיכסות ייצור או באיכות המוצרים? לא! אותן מיכסות ובאותה רמה, אבל בפחות הוצאות. בממשלה אין מה לייעל? היא צריכה לתת אותם שירותים ובאותה רמה, אבל בפחות הוצאות. שר אוצרנו החביב, נאה דורש – נאה עליו לקיים.

קיצוץ הוצאות הממשלה ע"י יעול היא המשימה העקרונית שלנו כיום. שר שאינו מסוגל לעמוד במשימה קידמית זו, אינו ראוי למשרתו.

הרבה מחשבה, הרבה תושיה, מאמץ ואומץ והמון רצון טוב מצד כל שר, תאפשר להגיע לחסכון של 10% – והנה עודף תקציבי של 3 מיליארד דולר. לא 10%, רק 5%? גם כן 1.5 מיליארד דולר! זה יכול לשפר את מצבנו, ללא הכר.

זה יהיה המודד להערכת כושר הביצוע של כל שר במשרדו ושל הממשלה כולה.

רמת גן אליקים גליקסמן

„שטח 9" – בתל־אביב

ברצוני להודות ליגאל לב על מאמרו „הם יורים גם במתנחלים" („מעריב", 15.8.86), שהצליח לנפח את שכלי הקטן ולהביאו לגודל המתאים לכל ה„שפיים" במדינתנו. איזה רעיון אדיר הוא להסיג את המתנחלים מהגליל השדוד, מהנגב הכבוש ומשאר חלקי הארץ שנגזלה מאחינו הערבים ולכנס את כולם בתל־אביב רבתי (לא כולל את יפו הכבושה כמובן).

תארו לעצמכם כמה זמן פנוי יימצא אז לצה"ל לצורך אימונים, במקום הזמן המבוזבז כעת בשמירה על מתנחלים אלה. אינני נזקק לעדותו של אלוף־משנה להוכחת הדבר הזה. אתם יכולים לסמוך על עדותו של סמ"ר (במיל).

מתעוררת השאלה: היכן יתאמן צה"ל? אל דאגה מר לב, כיכר מלכי ישראל, שכידוע הכילה כבר בעבר ארבע מאות אלף איש, תוכל בשקט להיות שדה אימון לכוח צבאי בסדר גודל כזה. ואז נשב כולנו לבטח וכדברי גדול משוררי ישראל, מר ויזלטיר, עת יעז חייל ערבי לחצות את הירקון, נקום כולנו עם רובים בידינו להדפו.

דרך אגב, איורו של זאב היה מלאכת מחשבת.

תל־אביב ראובן שמעיע

סיבות לקטל בדרכים

לפי דעתי, ישנן כמה סיבות לאסונות בדרכים: 1. הדרך. 2. המשטרה, משום שאינה מקפידה די, שהנהגים יכבדו את החוק. 3. השופטים, הפוטרים את העבריינים בענשים קלים. 4. תקנות התעבורה המיושנות.

באשר לחינוך, אי אפשר ליצור „מהפכה חינוכית" להחדיר את ההרגלים של היום [illegible]

הכרחי לשנות בדחיפות את תקנות התעבורה המיושנות ולהתאימן לתמורות המצב שנוצר בדרכי הארץ. יש לאכוף את התקנות החדשות על הנהגים, ללא פשרות וויתורים, הן מצד המשטרה ובמיוחד מצד השופטים.

תל־אביב ש. קפרמן

לנהוג לפי תנאי הכביש

אני נהגת ותיקה (בעלת רשיון משנת 1962 כאזרחית וקודם לכן, בעלת רשיון צבאי מהצבא הבריטי, משנת 1942) אין לי עדיין שום דו"ח (מלבד פה ושם דו"ח על חניה) למרות שאני נוסעת מרחקים ניכרים.

אני בשום אופן לא מקבלת את הטענה, שתשתית הכבישים היא גורם מכריע בתאונות דרכים.

כל נהג בעל נסיון כלשהו, חייב להתאים את נהיגתו למצב הכביש. יש מקומות שההגיון דורש לנסוע פחות מהמהירות המותרת, כאשר הדבר נדרש. נכון שיש בעמק ובגליל התחתון מקומות, שבגלל תנאי קרקע, שקעו ההרחבות שנוספו לכבישים הצרים ובעקבות זאת נוצרו „מדרגות" בכביש. נהג, הרואה או חש את הדבר, חייב להיות מודע לכך ולהתנהג בהתאם. אם הוא לא עושה זאת, עליו להאשים אך ורק את עצמו.

שדמות דבורה לאה הלפמן

מי נסע ליפן?

ידיעה ב„מעריב" (19.8.86) יכולה להקפיץ כל בר־דעת. במדור „ערב ערב" מוסר חיים נגיד על „מנכ"ל הכנסת ורעייתו – ליפן" וכך גם מתחיל גוף הידיעה. אלא שבהמשך הדברים מתברר ש„הרעיה, הסופרת דבורה עומר, היא זו שזכתה בפרס יפני על ספרה ולכן היא נוסעת ליפן (בלוויית בעלה).

מה עומד לנגד עיני הכותב ומחבר הכותרת, כאשר מיינו את בני הזוג לפי „דרגת חשיבותם"... האם בעיניהם, מנכ"ל הכנסת עולה בחשיבותו על סופרת בעלת רמה, או שמקום ה„בעל" הוא לפני ה„אשה"? ומה אם היתה דבורה עומר נוסעת בגפה לקבלת הפרס – האם אז היה מציין: „אשתו של... נוסעת לקבלת פרס בינלאומי"?

בכלל, מה עם כללי כתיבה נבונה – אלמנטריים: האם הכותרת אינה באה לתמצת את הנושא הנדון ובכן, מה הנושא בכתבה?

חיפה צפורה ספיר

הרכבת – אמצעי תחבורה בטוח

אחד האמצעים המוכחים לצימצום הקטל בכבישים, הוא השימוש ברכבת להולכת נוסעים ולהובלת מטענים. זאת, משתי סיבות עיקריות:

א. הרכבת הינה אמצעי התחבורה הבטוח ביותר. זאת, מעצם היותה מונחית לנתיב קבוע (המסילה), ומוגנת משך כל נסיעתה באמצעות מערכת איתות, המונעת כל אפשרות סבירה של הכנסת שתי רכבות לאותו קטע מסילה. כאן המקום לציין, כי מאז הקמת המדינה, לא נהרג אף נוסע מבין למעלה ממאה מיליון נוסעים שהוליכה רכבת ישראל.

ב. שימוש מוגבר ברכבות יוריד מהכבישים העמוסים הן רכב משא כבד, הן אוטובוסים ורכב פרטי. בכך יקטן [illegible]

יישום ההצעה תלוי בחידוש ענף הנוסעים ברכבת ובהרחבתו, וכן בהרחבת השימוש ברכבת להובלת מטענים (כגון בהמשך סלילת המסילה לאילת), ויהיה לדעתי לתועלת המדינה והמשק.

חיפה הראל אבן

הקץ לתאונות רכבת

המלצות הצוות הבודק, להקים ועדה ממלכתית לחקירת אסון הבנים („מעריב", 21.8.86), אינן נראות לי. עם כל הכאב על הקרבנות היקרים, ברור ששום חקירה לא תשיב לחיים אף נפש אחת מהניספים ולא תביא מרפא לכאב המשפחות השכולות.

במקום ועדת חקירה, יש להקים ועדה שתעיין ותדון בהצעת תוכנית דלקמן, שאם תבוצע, לא יהיו עוד תאונות כאלה לעולם. ביצוע התוכנית יעלה הרבה כסף, אבל מה זה לעומת ערך חיי אדם, הנופלים קרבן לתאונות.

הצעתי היא לחסל כל מיפגש רכבת עם כביש. כיצד? – בכל מקום שיש מיפגש פסי רכבת עם כביש, יש לעשות אחת מאלה, לפי תנאי המקום: או לבנות גשר (לרכב) מעל פסי הרכבת, או להוריד את הכביש, בשיפועים מתאימים, אל מתחת לפסי הרכבת.

הוועדה שתהיה מורכבת מנציגי משרדי התחבורה, העבודה, המשטרה והאוצר תערוך מיפוי כל מקומות המיפגש של פסי רכבת עם כבישים. כן תערוך הוועדה חישוב משוער של ההוצאות ותחשוב על מקורות המימון לביצוע התוכנית.

אני חושב על אפשרויות מימון מהמקורות דלקמן:

א. גביית דמי מעבר מינימליים מכלי רכב, במשך 10־15 שנים, כנהוג באירופה ואמריקה בכבישים מהירים.

ב. השתתפות שנתית של חברות הביטוח בסכומים שייקבעו עפ"י חישובי מומחים.

ג. השתתפות המדינה.

ואחרון, אחרון: אולי יימצאו בעלי הון שיהיו מעוניינים להשקיע בתנאי זכיון, לדמי מעבר סבירים בפיקוח הממשלה, למשך 15־20 שנה (הם יכסו כל ההוצאות).

יש לגשת מיד לתכנון ולביצוע תוכנית זו, שתחסוך הרבה חיי אדם ורכוש.

תל־אביב דוד מור

מי היה אנרי טורס?

בעקבות רשימתו של שלום רוזנפלד על פנייתה של „ממשלת אוקראינה בגולה" לטיהור שמו של פטליורה, מצאו, משום מה, שלושה קוראים עניין מיוחד לטפל בסניגורו של שווארצבארד – אנרי טורס („מכתבים למערכת", „מעריב", 17.8.86). אחדים מהם ראו לתקן את „טעות התמורה" של רוזנפלד, שכתב את שמו של הסניגור טורז בזי"ן ולא כפי שצריך היה לכתבו, טורס בסמ"ך. אחרים חלקו על דבריו של רוזנפלד כי טורס היה סוציאליסט. לנקודה זו ברצוני להתייחס.

הכותב אהרן ה' רוזן טוען, שטורס היה קומוניסט רק בצעירותו וכשהיה לפרקליט מפורסם, שינה רעותיו בכיוון מפלגות המרכז והימין. ברם, הנכון הוא שבתקופת משפט שווארצבארד (1927) – וזה המעניין בסוגיה זו – הוא כבר היה בשיא הקריירה המקצועית שלו ועדיין היה סוציאליסט שמאלני מובהק, בקירבה רב־משמעית לקומוניסטים. עובדה זו הביאה את דובנוב ומנהיגים יהודים אחרים, להתנגד בחריפות למינויו של טורס כסניגורו של שווארצבארד, תוך חשש שזה רק יחזק את גירסת התעמולה האנטישמית כי שווארצבארד היה קומוניסט וכי רצח את פטליורה בשליחות הקרמלין. אכן, העתון החשוב „פיגארו" כתב בתקופת המשפט: „שווארצבארד מכחיש שהוא קומוניסט, אבל הוא בחר לו כסניגור את אנרי טורס, שיש לו שייכות קרובה לחוגים הבולשביסטיים. בכל אופן זהו צירוף מקרים משונה."

אשר ליהדותו של טורס, הוא, כרבים מהיהודים המתבוללים בני דורו ומעמדו, לא ראה בה את עיקר זהותו, אך גם לא התכחש למוצאו היהודי. מעניין לצטט את דבריו של טורס בראיון לעיתונות לפני המשפט, בו עמד על הנימוקים שהניעו אותו להסכים להגן על שווארצבארד: „שווארצבארד הוא אחי משלוש בחינות: כיהודי – אני יהודי ואני מבין היטב את מעשהו; כחייל – גם אני הייתי חייל, שנינו לחמנו בשורות אותו הצבא, למען אותה צרפת; ולבסוף – הוא אחי כבן־אדם."

ירושלים ד"ר מאיר קוטיק

הלוואות יקרות

ב„מעריב" (10.8) כתב ש. פרקמן, תחת הכותרת „גורמים במשק גייסו בחו"ל וכו'", שהאוצר מתח ביקורת על התקי"ם, שלוו כספים בחו"ל ב־13%, בעוד שהאוצר יכול לקבל הלוואות ב־7%. ראשית, כל ההלוואות שקיבל תקי"ם היו לפני שנתיים או יותר ובאותו זמן גם האוצר לא היה מקבל הלוואות בפחות מ־11% עד 12% או יותר.

שנית, באיזו ריבית היה האוצר מעביר את ההלוואות האלו לתקי"ם ולשאר התעשיינים? האם זה היה יכול להיות ב־7%–8%?

אני קורא שהריבית שהבנקים מחייבים את התעשיינים היא כעת, אחרי הורדות רבות – 25%.

השאלה היא מי נהנה מן ההפרש הגדול הזה?

איך יכולים תעשייני ישראל להתחרות עם עמיתיהם, שמשלמים 7% או פחות, בעוד הישראלים משלמים 28%?

דרך אגב, הבנקים משלמים למחזיקי מט"ח בדולרים 5.5%, מול הריבית של 25%. היכן ההגיון?

ירושלים הרמן קיי

חוזרים לעתונות טובה
דבר
קרא מחר
דבר השבוע
★ חנה זמר, חיים גורי, עמוס עוז, טוביה מנדלסון, חגי אשד, סדי פרויס טובה צימוקי – על ארועי השבוע
★ שוק ההון על פי חיים שטסל – מוריה אבנימלך
★ כיצד ילמדו ילדיך לקרוא? – יעל פישביין
★ פרופ' אבנר טריינין, משורר – יעל אדמוני
★ שתי אצבעות משמיר / עליזה ולך
★ לבכות את השריפה / יהודה קורן
★ כולם רוצים אמריקה / דני רובינשטיין
★ ראול ולנברג היפאני / נתן רועי
★ כן, אדוני המחשב / ישראל לנדרס
בפרשנות מקיפה בתגובה עניינית
כיום אפשר להשיג בכל הקיוסקים בארץ

ארגון חברי ההגנה
הארגון הארצי של חברי ההגנה
מרכז ההסברה
הסוכנות היהודית
כנס לציון
50 שנה להקמת חיל הנוטרים
(1986-1936)
יתקיים ביום רביעי, כ"ז באלול התשמ"ו
(1.10.86), בשעה 20.00, בהיכל התרבות, בתל-אביב.
בהשתתפות ראש הממשלה - שמעון פרס
בתכנית האמנותית:
תכנית אור-קולית
פרקי שירה ומקרא
מקהלה, תזמורת וסולנים
לכנס מוזמנים נוטרים ששירתו בשרות מלא
במסגרות הבאות:
• משטרת הישובים JSP
• פלוגות הלילה של וינגייט SNS
• משמר החופים
• משמר הרכבות
• הנוטרים במחנות הצבא וחיל האויר הבריטי
מפגש רעים יתקיים במקום בשעה 19.00
כרטיסי הזמנה אפשר לקבל בסניפי ארגון חברי ההגנה וכן בבית אליהו גולומב, רח' רוטשילד 23, ת"א, טל' 03-611605.

ר, הביטו וראו
קטן היום הזה...
רשם לחיכוכים

מעריב
עמוד 12 | יום ה', כ"ג באב תשמ"ו – 28.8.86

● רשוב בירוחם – מי ביוב שימשו תהליך (צילם: דוד גרינשפן)

זו לא פאטה מורגנה – אגם נולד בירוחם

המועצה המקומית של עיירת הנגב הדרומית שפכה למימיו אלפי דגים ומכל האיזור מגיעים דייגים היושבים לשפתו שעות רבות ★ במים שטות סירות ושוחים ברווזים

מאת אורי בינדר

זו אינה פאטה מורגנה של ימי קיץ לוהט. בירוחם נולד לו לפתע, יש מאין, פארק, מוקף בצמחיה מגוונת, שנשתלה וטופחה, כך מסתבר, במשך שנים. ההשקיה במי הביוב של האיזור איפשרה את צמיחתה המלאה גם בעידן שהמחסור במים הולך ומחריף.

שוטר לשעבר, סמי אבקב, הוא שגילה את אוזנינו על קיומו של פלא ירוחמי זה. נסענו לשם בשעת בוקר, שעה בה משתכשכים במים ברווזים ואפרוחיהם, הלו הם דיירי הקבע של האגם.

על שפת האגם, בכל מקום בו מאפשרת הצמחיה גישה נוחה, מתמקמים דייגים, רובם תושבי ירוחם, אך לחגיגה מצטרפים גם אורחים מבאר־שבע ומדימונה. הם מגיעים יחד עם הוריהם, וחלקם מעבירים את הזמן בריבשעשוע, וחלקם, מצויידים בחכות עמוסות תולעים, מצפים לדגים השמנים.

סירת גומי, ובתוכה שני צעירים, שטה באגם. הדייגים מבקשים לא להבריח את הדגים והשניים משתדלים לא לשמור מרחק משפת האגם. דן קיום. מיכאל בישון, בן 16 וחצי, ופטריק גבאי, בן 14, מצרפת, צוחקים ונהנים במים. הם מספרים, כי הסירה שייכת לכמה חברים והשיט נעשה בתורנות.

הנערים בירוחם מכירים כמובן כל פינה באגם. הם מייעצים לדייגים מיואשים משלל נמוך לבחור במקומות טובים יותר לדיג. מתברר כי המועצה המקומית רכשה אלפי דגים והטילה אותם לאגם ההתעניינות באגם גוברת מיום ליום. עתה נותר לפרנסי העיירה לשפר את דרכי הגישה למים ולפתח שירותי נופש. אולי יגיעו לשם גם מתל אביב.

אב ביצע מעשה סדום בבנו בן השנה

חושדת המשטרה בעקבות תלונת האם ובדיקה במכון לרפואה משפטית

מאת אמיר בילת

אדם בן 28, תושב הכפר דנון בגליל, נעצר אתמול בחשד שביצע מעשה סדום בבנו, בן שנה ושלושה חודשים.

אמו של התינוק הביאה אתמול לבית־החולים בנהריה, עם הילד בידיה, וספרה כי בעלה בצע בו מעשה סדום. התינוק טופל ונלקח למכון לרפואה משפטית, שם התברר, כי אכן בוצע בו המעשה.

מהמשטרה נמסר כי לא זכור מקרה דומה, שבו בוצע מעשה מגונה בתינוק שטרם מלאו לו 18 חודשים. היום יובא האב בפני שופט והמשטרה תבקש את הארכת מעצרו.

אב לעשרה חשוד שאנס ילד בן 11

אברהם אדרי בן 59 מיבנה חשוד גם ששילם לילד בכל פעם שקל כדמי שתיקה ★ השכנים סיפרו למשטרה

מאת גיל יודילוביץ'

אב לעשרה ילדים נעצר לשבעה ימים, בחשד שאנס וביצע מעשים מגונים בילד בן 11 מיבנה. הוא גם חשוד כי שילם לילד בכל פעם שקל אחד „דמי שתיקה".

שכנים, שהבחינו בילד המבקר בחודשיים שעברו פעמים רבות בדירתו של אברהם אדרי, בן 59 ביבנה, אב לעשרה ילדים, גרוש, המתגורר בגפו, התקשרו למשטרה. הם ידעו כי האיש כבר נעצר בעבר בחשד שביצע מעשים מגונים בקטינים.

אתמול הוארך מעצרו של החשוד בבית־משפט השלום ברחובות.

פיתה שלוש ילדות במקלט

ביום ראשון השבוע נעצר ביבנה רחמים דמארי, בן 34, נשוי ואב לשניים, בחשד שביצע מעשים מגונים בשלוש ילדות בנות 8־11. על־פי החשד, פיתה דמארי את השלוש לבוא עימו למקלט ושם ביצע בהן מעשים מגונים. הילדות הצליחו להימלט והוריהן הגיעו עמן לנקודת המשטרה ביבנה.

דוק שב הביתה

סיפורו של כלב שחזר לבית בעליו לאחר שתי שנות היעדרות

● הכלב דוק – הווטרינר בכה מהתרגשות

זה קרה לפני שנתיים. כלב זאב גזעי יפהפה, הענקה לשם דוק, נעלם מבית משפחת ריש ברמת־אביב. חיפושים נרחבים, מודעות בעיתונים ואפילו פרס יקר־ערך שהובטח למוצא – לא הועילו דבר. הכלב דוק לא נמצא.

השבוע, בשעת ערב מאוחרת, נשמע לפתע גירוד חלוש בדלת דירתה של משפחת ריש, בקומה העשירית של גורדי־שחקים ברמת־אביב. מאחורי הדלת עמד דוק – רזה, פצוע, עייף, אבל מכשכש בזנבו ומלקק בשמחה את בני המשפחה הנרגשים.

הווטרינר שבדק את הכלב קבע, כי דוק נדד ימים רבים ועבר כנראה מרחק רב, עד שמצא את הכתובת הנכונה והתיישב במקומו הקבוע ליד הדלת.

עם דמעות התרגשות בעיניו סיפר הווטרינר, כי מעולם לא שמע על כלב שחזר לבעליו אחרי תקופה כה ארוכה.

עו"ד טוען: שוטר איים על לקוחי שיקבור אותו

לדברי עורך הדין, המייצג זוג חשודים בהתחזות לסקסולוגים, חש אחד מהם ברע ואושפז לאחר שיום שלם מנעו ממנו השוטרים לאכול

מאת איה אורנשטיין

תיאור חריף של השפלת המחזת אנשים, בעת חקירה במשטרת מחוז תל־אביב, כלול במכתב ששלח בימים אלה עו"ד מנחם רובינשטיין מתל־אביב למפכ"ל המשטרה דוד קראוס ולמפקד משטרת מחוז תל־אביב גבי עמיר. לטענתו, החקירה חרגה מהמותר וכללה השפלות והתעמרויות בשני הנחקרים החשודים, איש עסקים ברזילי וחברתו הרופאה היפנית.

מדובר בחקירתם של ווילי מיכלסקי, יהודי בן 65 תושב ברזיל, ושל חברתו ד"ר מריה לוסיא טוקואי איטו בת 32, יפנית בעלת אזרחות ברזילית. השניים חשודים בהתחזות לסקסולוגים, בהוצאת כספים במירמה מבני־זוג חרדים ובעשיית מעשים מגונים באשה חרדית.

עורך הדין מספר, כי השוטרים התפרצו לחדרם של בני הזוג, במלון הילטון, והתנהגו בגסות רבה. לשניים לא נמסר מדוע הם נלקחים למשטרה. מיכלסקי נשאל אם הוא רופא במקצועו, וכאשר השיב בשלילה אמר לו החוקר שהוא נוכל ואיים עליו: „אתה תשאר פה שבע שנים, יותר לא תראה אור, אני אקבור אותך". לדבריו, האיש שאמר זאת היה זה רפ"ק ולדמן.

אחר־כך נלקח לחדר אחר, שבו ישב חוקר חובש כיפה, שאמר לחוקרים האחרים באידיש־גרמנית: „תירד בו, תגמרו אותו". רפ"ק ולדמן הזהיר, כי מוטב שידבר לפני שיקרה לו משהו. בינתיים חש מיכלסקי, שהוא חולה לב, ברע והתקשה בנשימתו לאחר שכמשך יום שלם לא ניתן לו דבר לאכול. הוא נלקח לבית החולים איכילוב, שם קיבל זריקות ואינפוזיות. רופא חדר המיון ביקש לאשפזו אולם השוטרים ביקשו לגרז את הטיפול והחזירו את החשוד לחקירה אחרי חמש שעות.

השמיצו את עורך הדין

עו"ד רובינשטיין מספר במכתב שהפחידו את החשודים בכדי לאלץ אותם לחתום על הודאה. לטענתו, השמיצו החוקרים גם אותו, כינוהו „תני גנב" ויעצו לחשודה לשכור את שרותיו של עורך דין אחר. הפרקליט תובע מהמפכ"ל וממפקד המחוז להסיק מסקנות נגד אנשי המשטרה שהיו מעורבים בחקירה.

בכורה ארצית
תל־אביב „בן־יהודה"
ליל שישי: 9.45, 12
מוצ"ש: 7.15, 9.30
חול: 5, 7.15, 9.30
פסקול הסרט בכל בתי התקליטים סי.בי.אס.

שואה
SHOAH
החל מ־ 30.8 גם בחיפה !!!
בקולנוע "קרן אור המחודש"
פרק א'
מוצ"ש 30.8 בשעה 18.00
בימים א'-ה' 4.9-31.8 2 הקרנות ביום
בשעות 13.00, 18.00
פרק ב'
מוצ"ש 6.9 בשעה 18.00
בימים א'-ה' 11.9-7.9 2 הקרנות ביום
בשעות 13.00-18.30
מכירת כרטיסים מוקדמת בקופת הקולנוע
מ־7.9 גם ב־ "סינמטק חיפה"
מכירת כרטיסים מוקדמת בקופת הסינמטק
מכירת הכרטיסים להקרנות
ב- מוזיאון תל-אביב במשכה כסידרה

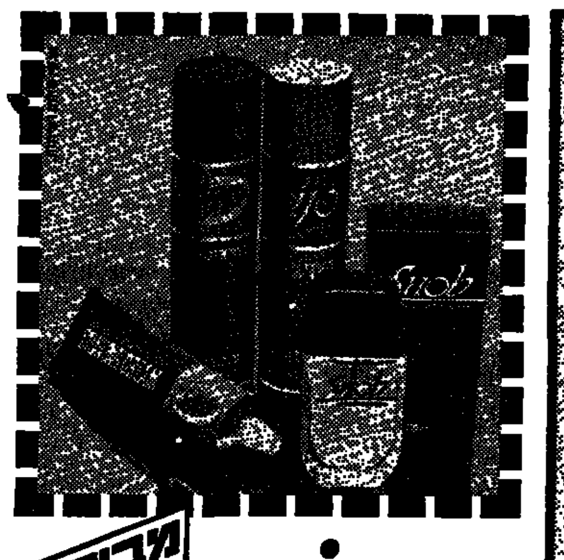

שיווק המסגה: גדיה - כלמן.

בכורה ארצית
„לב" תל־אביב
שישי: 11.30 בבוקר • ליל שישי: 10
מוצ"ש: 7.40, 9.40
חול: 11.30, 2, 5, 7.40, 9.40
„בפיר" ירושלים | „רון" חיפה | „הדר" גבעתיים
פסקול הסרט בכל בתי התקליטים „הליקון" | השלה האחרונה באמנה „ראשו אינדיאנה"

המועצה הארצית של קופת חולים
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
קופת חולים

ישיבת המועצה הארצית
תתקיים ביום ראשון, כ"ו באב תשמ"ו 31.8.86
בשעה 16.30 אחה"צ באולם הישיבות בבית מרכז קופת חולים, רח' ארלוזורוב 101, תל־אביב.

סדר היום:
1. קופת חולים בעקבות ההסכם עם הממשלה – דברי יו"ר ההנהלה המרכזית של קופ"ח פרופ' חיים דורון.
2. שונות.

מבצע !!
למחשבי I.B.M.–PC ותואמיהם
דיסק TANDON 10 M.B.
(במקום כונן דיסקטים)
799.– ש"ח בלבד
המחיר כולל התקנה ואחריות ואינו כולל מ.ע.מ.
טלקוד מחשבים בע"מ
תל־אביב, תוצרת הארץ 10, טל' 254162

המרכז לבלט קלאסי
בהנהלת ברטה ימפולסקי
בית הספר הרשמי של הבלט הישראלי
מודיע על
פתיחת שנת הלימודים
ביום רביעי, 3.9.86
כיתות לכל הרמות והגילים, השיעורים ניתנים על ידי צוות מורים מובחר.
פרטים והרשמה: במשרדי הבלט הישראלי, טל' 03-266610.
כיתות מיוחדות למחוננים.
תלמידי המרכז משתתפים בהפקות „מפצח האגוזים" ו„סינדרלה".

מועדון מטיילי מעריב
הבטח כבר היום מקומך בטיולי החגים:
19 יום בספרד ופורטוגל
הטיול המקיף ביותר – כולל ברצלונה • בתי־מלון מדרגה א' ותיירות טובה
היציאה: 2.10; 16.10; 20.10; 30.10
בצוע הטיולים: „נאות הכבר"
פרטים: „מועדון מטיילי מעריב", מערכת „מעריב", רח' קרליבך 2 ת"א (03-439207)

משטרת ישראל
מחוז המרכז
מודיעה על
מכירה פומבית של רכוש ללא בעלים.
המכירה תתקיים בחצר תחנת משטרת כפר סבא ביום ה' 11/9/86
בשעה 9.00
• על הקונים להצטייד במזומנים.
• המכירה במזומנים בלבד.

מועדון מטיילי מעריב
שני טיולים של 15 יום לספרד
יוגרלו
בין פותרי „חידון ספרד"
המתפרסם בגליון ספטמבר של
AK

מעריב של שבת
יום ו' כ"ד באב תשמ"ו 29.8.86

14 ארבעה חוקרים את השב"כ
15 תחקיר: יחידת זיגל מתפוררת
16 אליקים רובינשטיין – דיוקן
17 טיפול חדש בפרוסטטה
19 גם לנרקומן לא מגיע למות
20 סאטירה
21 ביצת ריגל שלא נולדה
26 ספרות

עברית הפוכה: ברכה לפרס בעיתון הרישמי של קאמרון

קאמרון: כאן גומרים הסכם ביום אחד

מאת רפאל מן,
סופר „מעריב", שנלווה למסע ראש הממשלה לקאמרון

אסון הטבע, שארע בצפון־מערב קאמרון ואשר בו ניספו יותר מאלפיים בני־אדם בהתפרצות של גז רעיל מתוך אגם, לא העיב על ביקורו של שמעון פרס ביאונדה. הטלוויזיה המקומית דיווחה בקיצור על האסון ואחר־כך התפנתה לשידור נרחב על קבלת־הפנים לאורח מישראל. העיתון הרשמי „קאמרון טריביון" דחק לשוליים את הידיעות על הקורבנות כדי להכריז בכותרת ראשית, בצרפתית ובעברית (שהודפסה בטעות במהופך) „מר פרס, ברוך בואך לקאמרון".

גם קבלת־הפנים הטכסנית, שתוכננה בקפידה בהוראת הנשיא פול ביאה, נתקיימה לכל פרטיה. אלמלא שיחות הטלפון הרבות, שהופנו אל הכתבים, שנלוו לפרס, מעיתונים ותחנות רדיו באירופה, ארה"ב וקנדה, בבקשה להעביר דיווחים על התפרצות הגז הרעיל, לא ניתן היה לחוש ביאונדה, שטראגדיה אנושית מתחוללת מאות קילומטרים מן הבירה.

בעת הטיסה בת כתשע שעות לקאמרון, בעוד ראש־הממשלה משוחח עם מלוויו בקידמת מטוס חיל־האוויר, עסקו ששת הרופאים ממשלחת חיל־הרפואה, שצורפו למסע, בלימוד כל תוסף אפשרי על גז חלקני רעיל. ראש המשלחת, אל"מ ד"ר מיכאל ויינר, ועמיתיו קראו פרסומים מדעיים על התפרצות הר־הגעש סנט־הלנס בצפון־מערב ארה"ב ב־1981, כדי להתכונן למשימת הסיוע שלהם באפריקה. אתם היו גם 11 חובשים, שהוזנקו בתוך שעות מספר מבסיסיהם אל נמל־התעופה, כדי להמריא לקאמרון.

מיד לאחר הנחיתה בעיר דואלה, לחוף מפרץ גינאה, החלו לפרוק מן המטוס יותר משני טונות ציוד ולהעבירו למטוסי „הרקולס" של חיל־האוויר הקאמרוני. רק למחרת הגיעה המשלחת הישראלית לעיר המחוז במנדה, שבאיזור האסון, והחלה בפעילות הסיוע.

המשכן הנשיאותי שוכן בראש אחת משבע הגבעות, המקיפות את הבירה יאונדה. שיש בוהק מקירותיו, וגרם המדרגות, המוליך אל לשכת הנשיא, מצופה במתכת בגוון מוזהב. העושר בולט בכל, גם בחדרי הישיבות ובאולם סמוך, המשמש למסיבות עתונאים ולהקרנת סרטים.

נשיא קאמרון סיפר לאורח מישראל, אולי בנימה של התנצלות, כי את הארמון המפואר בנה קודמו, אחמדו אהידג'ו.

בקאמרון מותרת פעילות של מפלגה אחת בלבד („האיחוד הלאומי הקאמרוני") ואף כי מתקיימות במפלגה „בחירות פנימיות" חשאיות, איש אינו מדבר בקאמרון על דמוקרטיה בסגנון מערבי. למרות זאת, רב המרחק בין המישטר של קאמרון לבין המישטרים של זאיר וליבריה, חלוצות חידוש היחסים עם ישראל ביבשת אפריקה. ביאה נחשב שליט נאור בהשוואה לגנרל מובוטו וסמואל דו, ששפכו דם רב בדרכם לארמונות הנשיאות בקינשאסה ובמונרוביה.

גם מבנה הכלכלי של קאמרון טוב מזה של מדינות רבות ביבשת. ההכנסה השנתית הממוצעת לגולגולת היא כ־880 דולאר, פי שניים מן הממוצע האפריקני.

> **ביאונדה לא ניתן היה לחוש באסון הגאז הרעיל, שנספו בו יותר מאלפיים בני־אדם בקאמרון – העיתונים הבליטו את ביקורו של שמעון פרס □ הנשיא פול ביאה ביקש מהרב הירושלמי ליאון אשכנזי לשלוח לו מדריך לדת היהודית □ כאשר סופר לו על עליית יהודי אתיופיה העיר: „אלה בוודאי צאצאי עשרת השבטים"**

קאמרון נחשבת לאחת המדינות האפריקניות המנוהלות בצורה יעילה. חקלאיה מגדלים את המזון הנדרש להזנת כעשרה מיליוני התושבים. שיעור קבוע של צמיחה כלכלית נשמר זה שנים. קאמרון נהנית מאמינות גבוהה בשוקי האשראי הבינלאומיים. ביאה יכול היה לומר אפוא השבוע לשמעון פרס ולמלוויו, כי יוסיף לשלם תמורת הסיוע החקלאי והצבאי, שיקבל מישראל, כפי שעשה בעבר.

אהדה ידידותית ואוויר ספוג־לחות, שעירפל את עדשות הצלמים, קידמו את פרס כאשר נחת ביום שני מטוס חיל־האוויר בנמל התעופה של דואלה, הגדולה בערי קאמרון. על המסלול המתינו כאלף תושבים מקומיים, בשמלות וחליפות סטנגוניות. על רקע של הלמות תופי עץ מסורתיים שרו מקבלי הפנים בקצב אחיד „קיימה פול ביאה, תחי הדמוקרטיה, תחי קאמרון".

שמעון פרס ירד מן המטוס אל ענן הלחות, שאפף אותו מכל עבר. בטרם החל לרדת על נמל התעופה גשם טרופי בטיפות ענקיות, הספיק לחלוף על פני קבוצות של תושבים, שיצאו בריקודים. רבים מהם התאמצו לעברו כדי ללחוץ את ידו. מתוך ההמון הרוקד קרא אחד ממקבלי הפנים „שלום" בעברית וסיפר, כי למד בישראל לפני 15 שנים.

נראה, שזכר שיתוף־הפעולה בשנות הששים לא נשכח. שר־החקלאות של קאמרון סיפר לסגן שר־החקלאות הישראלי, אברהם כץ־עוז, כי ביקר בישראל ב־1963. השר סיפר עוד, כי יחידות הנח"ל והגדנ"ע, שהוקמו בישראל „בשנים הטובות", עודן פועלות באותה מתכונת.

גם ביאונדה הבירה חזרו על עצמם המחולות והשירה לצד רחבת הטקס. מעברה השני ניצב משמר־כבוד של כל זרועות הצבא. בלטו אנשי המשמר הנשיאותי בכומתות סגולות, המושים ברובי „גליל". אנשי בטחון מקומיים הקיפו את נמל־התעופה, חמושים ב„עוזים". בביקור זה אישר פרס, לראשונה בפומבי, כי ישראל מאמנת יחידות מצבא קאמרון ומספקת להן נשק. תזמורת הצבא ניגנה את „התקווה" (בלי שגיאות, כפי שדיווח העיתון המקומי למחרת), למרות שתקליט ההמנון, שהוזמן מישראל, לא הגיע בזמן.

דגלי קאמרון וישראל, שלטי ברכה לאורח ותמונות ענקיות של ביאה ופרס, קישטו את הכניסה לבנין נמל־התעופה ואת הצמתים בדרך לחווילת האירוח המפוארת על הר מהבה, לא הרחק מארמון הנשיאות. לאורך הדרך בת עשרה הקילומטרים, ניצבו רבבות ואולי מאות אלפים מתושבי העיר, שנקראו לקדם את פני האורח על־ידי ראש העיריה, אמה בויל.

כשמונה שעות עשו ביאה ופרס בשיחות עבודה, בארוחת צהריים ובמסיבת עתונאים משותפת. ביאה, קתולי מאמין, הצטייר בעיני פרס כ„אדם נעים, רציני, שאינו עוסק בדמגוגיה ובעשיית רושם, אלא מנהל כראוי את ענייני המדינה".

הנשיא גילה ענין רב בישראל וביהדות. הוא סיפר, כי חלק מתושבי קאמרון מוצאם מתימן וביקש לשמוע על היהודים, שהגיעו מתימן לישראל. כאשר סופר לו על עליית יהודי אתיופיה לישראל העיר: „אלה הם בוודאי צאצאי עשרת השבטים".

ביאה שוחח עם הרב ליאון אשכנזי, שצורף על־פי הזמנתו המיוחדת לפמליית פרס. השניים כבר נפגשו לפני שבועות מספר בז'נווה, לאחר שביאה החליט על חידוש היחסים עם ישראל. בשיחה בארמון ביאונדה חזר ביאה והתענין בעיקרי היהדות, ובתום השיחה ביקש מן הרב הירושלמי, שישלח אליו, ליאונדה, מדריך לדת היהודית.

פרס ביקש להעניק לביקור תכלית ממשית, ומיד בתום הפגישה הראשונה כונסו שש ועדות־משנה כדי לעסוק בתחומי שיתוף־פעולה שונים. הצוותים המשותפים ניסחו קווים להסכמי שיתוף־פעולה, בעוד מנכ"ל משרד ראש־הממשלה, אברהם טמיר, עוסק בהכנת ההודעה המסכמת. „באפריקה גומרים הסכמים ביום אחד", אמר טמיר, למוד המו"מ המייגע עם מצרים על טאבה.

בשיחות המדיניות עלתה גם שאלת קשריה של ישראל עם דרום־אפריקה. בהודעה המשותפת, שפורסמה בתום הביקור, הביעו ישראל וקאמרון דאגה מן המצב בדרום־אפריקה וקראו להביא קץ לשיטת האפרטהייד.

בבוקר יום שלישי באה ההודעה על חידוש היחסים הדיפלומטיים. ביאה, בשיחה עם כתבים, טרח להזכיר, כי ההחלטה על ניתוקם התקבלה בתקופת כהונתו של הנשיא הקודם, ואפשר שהוא עצמו היה נוהג אחרת. ראש משרד האינטרסים של ישראל ביאונדה, גד גולן, יתמנה בקרוב לשגריר.

הטקסים, השירה והריקודים חזרו על עצמם כאשר יצא פרס בדרכו ארצה בתום שהות של כשלושים שעות על אדמת קאמרון. בטיסה חזרה סיכם מנכ"ל משרד־החוץ, דוד קמחי, שבשש שנות כהונתו במשרד השקיע חלק ניכר מזמנו במאמץ לחדש את היחסים עם מדינות אפריקה: „זו היתה מעין התפרצות של ידידות ואהדה, שכמוה לא חשנו זה שנים".

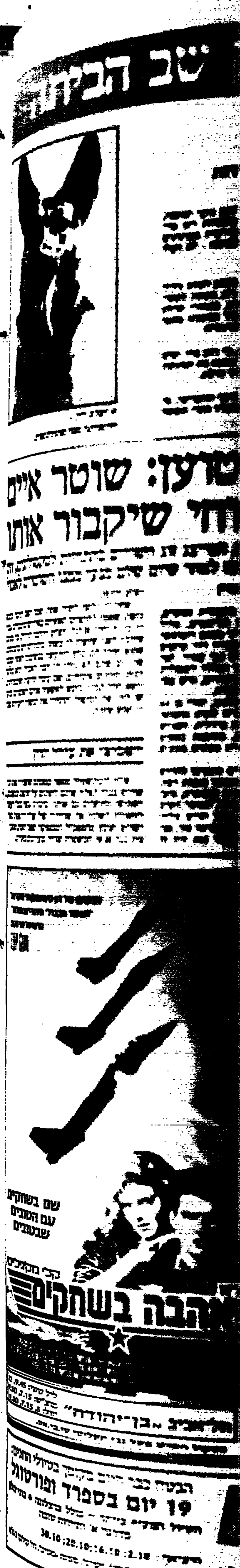

מחכים לרוסים? – כן ולא

מאת יוסף חריף

הבהרה שיצאה שלשום מלשכת ראש הממשלה נועדה להכחיש את ההתבטאות שיוחסה לשמעון פרס בשיחה חפשית עם הכתבים שנילוו אליו לקאמרון. על פיה הובן כי ראש הממשלה גורס למעשה שיש לאפשר לסובייטים לשגר לכאן משלחת קונסולרית גם אם לא יסכימו לארח משלחת דומה של ישראל במוסקווה.

הסערה־זוטא שנתחוללה מיד לאחר השידור ב„קול־ישראל" אילצה, כנראה, את לשכת ראש הממשלה לפרסם את ההבהרה. אלא שהבהרה זו, מתקבל הרושם, הצליחה בסופו של דבר לערפל ולא להבהיר אם לדעת פרס יש לאפשר את בואה של המשלחת הסובייטית לישראל על פי תנאיה של מוסקווה – היינו, בלא שבמקביל תצא לשם משלחת ישראלית – או שאין להסכים למהלך חד־צדדי שכזה.

ראש הממשלה רואה עצמו פטור מלהשיב ברגע זה על השאלה. המצב, לדידו – כפי שאמר לכתבים במטוס – הוא כי „הם (הסובייטים) צריכים לתת לנו עכשיו את התשובה", אם הם מוכנים להדדיות ואם לאו.

אומר מ"מ ראש הממשלה, יצחק שמיר: לא ברור לאיזה תשובה עוד מחכים. את התשובה הם נתנו למעשה בפגישה בהלסינקי. „אנחנו לא מחכים לשום תשובה".

כן – אמרו לשמיר – אבל ראש הממשלה הוא שאמר שמחכים לתשובה.

שמיר: בשעה שאמר מה שאמר, הוא לא ידע את העובדות לאשורן. הוא לא קרא בדיוק את הפרוטוקול של השיחות ואת דברי הדובר הסובייטי.

הרגישות המיוחדת בצמרת משרד החוץ להתבטאויות „מקריות" של ראש הממשלה מוסברת בנסיון המעשי. כך היה, למשל, כשלפתע סינן משהו תמים כמו „ליווי בינלאומי". עד מהרה תירגם פרס עצמו את הכוונה: ועידה בינלאומית.

למה הוא מתכוון הפעם? – תוהו במשרד החוץ.

טענתו של פרס היתה שלא צוטט כראוי. בדיקה חוזרת העלתה כי במסיבת עתונאים במטוס, לסיכום המסע לקאמרון, התייחס אחד הכתבים גם לאפשרות של חידוש היחסים בין ברית־המועצות וישראל. תשובתו של ראש הממשלה היתה כי דווקא מדינות ערביות, ביניהן ירדן ומצרים, מפצירות את בריה"מ לחדש את יחסיה עם ישראל מפני שזהו תנאי ישראלי לכינוס ועידה בינלאומית.

אם כך, למה נזהרה מוסקווה להרגיע את מדינות ערב שאין בין הדיבורים על קשירת „קשרים קונסולריים" עם ישראל לבין חידוש היחסים הדיפלומאטיים ולא כלום? – נשאל ראש הממשלה.

יש מדינות ויש מדינות, השיב פרס. את סוריה צריך היה להרגיע.

כאן שאל כתב „מעריב", רפאל מן, אם כבר נתקבלה החלטה אם להיענות לפנייה הסובייטית בעניין המשלחת הקונסולרית.

פרס: „אנחנו החלטנו לא לעבוד בתנאיות. אני חושב שבמדיניות צריך להיזהר מן המילכוד ששמו התניה. צריך לעמוד על ההדדיות ולא על התניות. הם צריכים לתת לנו עכשיו תשובה".

הם מסכימים או לא, להדדיות? □ הרוסים צריכים לתת עכשיו את התשובה, אמר פרס □ הם כבר נתנו, אומר שמיר, אנחנו לא מחכים לשום תשובה □ נראה שפרס ינסה לעשות עוד בירור

דברים אלה תואמים את הסיכום שנתקבל בהתייעצות השרים שקדמה לצאתה של המשלחת הישראלית להלסינקי. באותה התייעצות אכן סוכם שלא להגיש לרוסים אולטימטום.

„נסענו להלסינקי", הסביר אורי סביר, היועץ לתקשורת של ראש הממשלה, „כדי לתת להם תשובה חיובית. מה שקרה הוא, שהם ביקשו לשגר לכאן משלחת לתקופת זמן מוגבלת (הסובייטים ביקשו לשכור כאן בית לשלושה חדשים, לייבא או לרכוש כאן מיניבוס להסעת המשלחת שאמורה למנות שישה דיפלומטים וכן עוד נהג). תשובתנו היתה: בסדר, אבל בואו ניפגש לדון על העניין. בפירוש לא היתה מצידנו התניה".

בסופו של דבר לא ברור מדברי ראש הממשלה, גם לא אחרי ההבהרה מלשכתו, מהו המצב. אם עומדת ישראל על הדדיות (ופרס אומר: צריך לעמוד על הדדיות), זה בעצם תנאי להסכמת ישראל להתיר את בואה של המשלחת הסובייטית. אם אין עומדים על הדדיות (פרס: „בלא התניות") – משמע, שבעצם מוכנה ישראל להיענות לבקשה הסובייטית גם אם תידחה בקשתה שלה לשגר למוסקווה משלחת „קונסולרית" ישראלית, לאותו פרק־זמן שהמשלחת הסובייטית תעשה בישראל.

יהודה הורס (משמאל) ואהוד גול בהלסינקי: „לא סוכם דבר" (צילום: אי.פי.)

ולאיזו תשובה עוד מחכים? בהלסינקי נאמרו דברים ברורים. כאשר שמע הנציג הישראלי, יהודה הורס, מפי עמיתו הסובייטי על הבקשה הרוסית, ענה כי גם ישראל רוצה לשגר משלחת למוסקווה. התשובה היתה צפויה: אין לנו הוראות בעניין זה.

השיב הנציג הישראלי: אם כך, אולי נפסיק את הישיבה עד מחר ובינתיים תקבלו הוראות?

לא – השיב הנציג הסובייטי – סוכם כי תהיה לנו רק ישיבה אחת.

בתוך כך, יצא דובר משרד החוץ הסובייטי, גנדי גרסימוב, ב„תשובה" תותחת. בין השאר קבע: ראש המשלחת הישראלית לשיחות מסר הצהרה פוליטית על דרכים לישוב הסכסוך במזה"ת והעלה בעיית האזרחים הסובייטים בעלי לאום יהודי. כל זה חרג בבירור מהמסגרת הקונסולרית של השיחות. לישראל אין זכות לדבר בשם אזרחי בריה"מ בעלי הלאום היהודי.

עוד הודיע הדובר הסובייטי: במפגש בהלסינקי נדונו פרטים טכניים על נסיעת פקידים קונסולריים סובייטים לת"א. נציגי תל־אביב העלו אפשרות שמשלחת ישראלית תגיע למוסקווה לאותן המטרות. אין רכוש ישראלי או אזרחים ישראלים הנמצאים דרך קבע בבריה"מ. מאחר שלא נמצאה שפה משותפת, הופסק הדיון בשאלת הביקור של פקידים סובייטים בתל־אביב ולא היו שיחות לגבי מגעים בהמשך.

שמיר: פרס לא ידע את העובדה האחרונה שהדובר הסובייטי הודיע עליה – נפסק הדיון בשאלת הביקור של המשלחת הסובייטית.

האם יתכן שראש הממשלה אינו קורא דברים של דובר סובייטי מוסמך?

נראה איפוא שפרס אינו מסתפק בתשובה זו. יש יסוד להניח כי ב„צינורות מתאימים" ינסה ראש הממשלה לברר אם אכן תשובתו של גרסימוב, שיזם תידרוך במרכז העתונות של משרד החוץ במוסקווה לסיכום מיפגש הלסינקי, היא התשובה הסופית בפרשת המשלחת הקונסולרית.

הודעת הדובר הסובייטי פורסמה ב־19 בחודש. אם אכן התכוונו הסובייטים לחדש את המגעים עם ישראל היו, מן הסתם, כבר עושים משהו. אבל מוסקווה שומרת על שתיקה.

הדבר נראה, לכאורה, תמוה, אם נזכור כי הסובייטים הם שהגו את רעיון שיגור „המשלחת הקונסולרית" לישראל. נראה שהתגובה הישראלית שיבשה להם את המהלך כפי שהם רצו בו ויידרש זמן־מה להערכת צעדיה הבאים של מוסקווה.

מן הדברים התקיפים של הדוברים הסובייטים אין צורך להתרגש. זו שיטה סובייטית בדוקה, שנועדה „להרגיע את הרוחות", בלא לשבור את כללי המשחק, תוך נסיון שקט להתחיל את המהלך מחדש בתנאי המשחק הסובייטיים.

זה לא יהיה פלא אם יתברר שהסובייטים ינסו גם הם לנצל את הרוטציה לשם השגת מטרתם. במהלך השיחה בהלסינקי כבר העיר אחד הנציגים הסובייטים, טיכומירוב, משהו על „תקופת הרוטציה המעניינת", שעה שדיבר על חודש אוקטובר כמועד שבו מתכוונת המשלחת הסובייטית לבוא לישראל...

בלא לזלזל בחוש ההומור הסובייטי (במשרד החוץ סבורים כי ההתייחסות לרוטציה היתה בנימה של התבדחות), אפשר שבהערכת הסיכויים שנעשתה במוסקווה הובא בחשבון גם גורם הרוטציה – היינו, שראוי לגמור את ענין המשלחת הקונסולרית לפני שפרס יעביר את ראשות הממשלה ליצחק שמיר. כלומר, לא במקרה נקבע תאריך־היעד של חודש אוקטובר.

שכן שמיר תובע הדדיות ואין דעתו נוחה מן הניסוח של פרס כי „צריך לעמוד על הדדיות, אבל לא על התניה". או – או. „אין לך דבר טבעי יותר מאשר הדדיות", גורס שמיר. „כאשר הפולנים פנו אלינו וביקשו לשלוח אנשים לפ.ק.או. (הבנק הפולני בת"א) אמרתי: בהחלט, אבל על בסיס של הדדיות. גם אנו נשלח אנשים לפולין. תשובתם היתה: בבקשה".

אבל נראה שעם הסובייטים זה לא יילך. החשבון הסובייטי מורכב יותר. על מיפגש הלסינקי צריכה היתה מוסקווה להצטדק באוזני אש"ף והעולם הערבי (הסעודים „המתונים" היו בין התקיפים ביותר בביקורת על מוסקווה והרדיו ריאד הזהיר אותה מפני אבדן האמון של הערבים אם תחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל).

ענין יהודי ברית־המועצות, שינוי הקו הסובייטי במזה"ת וכל שאר הנושאים שהעלתה ישראל בשם עקרון ההדדיות אגב דיון בנושא כה פרוזאי ושולי למראית־עין, כביקור משלחת קונסולרית לשלושה חדשים, אינם מאפשרים למוסקווה להשיב „בבקשה".

ומה הלאה?

מבחינתו של שמיר אין ברגע זה שום „הלאה". „לא סוכם דבר בהלסינקי. הם לא שולחים אלינו ואנו לא שולחים אליהם. זה מה שיצא".

מבחינתו של פרס – „הכדור במגרש הרוסי", כפי שהסביר יועצו של ראש הממשלה ו„הם צריכים לתת תשובה".

מה אם כן ההבדל בין פרס לשמיר מבחינה עניינית?

שמיר אינו מחכה לתשובה ובסך־הכל הוא „מרוצה מן הדרישה שהתנהל בהלסינקי ומן הסוף".

פרס עדיין לא אמר את המלה האחרונה. אם יחזרו הסובייטים ויודיעו שהם מבקשים לשגר משלחת לבדיקת „הרכוש הרוסי" וכו' – עמדתו של ראש הממשלה שעל פיה „הדדיות" אין פירושה התניה תחייב, להלכה, להיענות לפנייה הסובייטית למרות מה שאירע בהלסינקי.

אם מצב זה יומחש כלא־היפותטי והרוסים יודיעו בדרך כלשהי שהם באים – ספק אם על זה תישבר הרוטציה.

אבל ויכוח בין פרס ושמיר יהיה.

יהודה וילק: חבר נאמן (צילום: „העולם הזה")

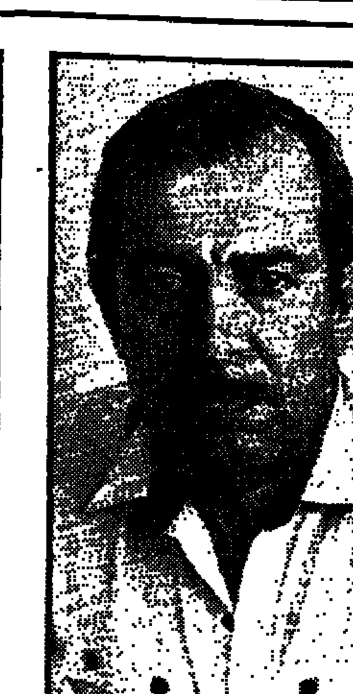

זכריה בנאי: מלחמת מוחות

דוד קראוס: אפרוריות כדרך

ארבעה חוקרים את השב"כ

מאת אילן בכר

החשיבות שמייחסת המדינה לחקירה ולחשאיותה באה לידי ביטוי במשטרה באיש העומד בראש הצוות – המפכ"ל, רב־ניצב דוד קראוס. הוא ושלושת אנשי הצוות הנוספים חתמו על הצהרה בשבועה לשמור על סודיות החקירה.

בישיבה הראשונה שכינס המפכ"ל עם הצוות הוא הדגיש את החשיבות הרבה שיש לשמירת הסודיות, הן משום בטחון המדינה וגם – ואולי בעיקר – מבחינת שמירת כבודה של המשטרה כגוף שמסוגל לחקור ולשתוק.

עד כה, נראה שהמפכ"ל הצליח במשימתו. כל העובדות המתפרסמות בכלי התקשורת בנוגע לחקירה מתבססות על המקורבים לנחקרים עצמם. אף לא מלה, ככל הידוע, ממקור משטרתי.

זהו הצוות שבידיו הופקדה חקירת הפרשה שהסעירה כל־כך את המדינה בחודשים האחרונים.

המפכ"ל קראוס היה קצין יוצא־דופן: מתרחק מהתקשורת □ מתנ"ץ זכריה בנאי מתקשים עתונאים לחלץ אפילו „בוקר טוב" □ נצ"מ יהודה וילק הוא משפטן מעולה, היה התובע של חפץ בלי „ללכלך את שמו" □ לסנ"ץ שולה קדם היו טענות צודקות והיא פנתה רק למפקדיה □ לחוקרי השב"כ נתמנו טובי השתקנים במשטרה

המפכ"ל דוד קראוס

מפכ"ל המשטרה העומד בראש צוות החקירה, ראה תמיד את הנשק הגדול ביותר שלו כקצין משטרה, בהיותו דמות „אפורה" אשר שמה כמעט שלא הגיע לכותרות העתונים.

זו היתה דרכו של קראוס מימיו הראשונים במשטרה, שאליה התגייס ב־1950. קראוס, בן 57, נולד בצ'כיה למשפחה בת עשר נפשות שהושמדה כולה, פרט לאבי המשפחה, בידי הנאצים.

כצעיר בן 17, אחרי מלחמת העולם השניה, היה פעיל בתנועת הנוער „הבונים" ובמשך כשנה וחצי עסק בהכשרה לעליית הנוער.

בשנת 1948 עלה לישראל וגוייס לחטיבת הנגב של הפלמ"ח. כעבור כשנתים השתחרר מצה"ל והתגייס למשטרה כשוטר מן השורה.

קראוס שימש כנהג בבית הספר לשוטרים בשפרעם וכעבור כשנתיים, לאחר שסיים קורס סמלים, הוצב בענף התנועה של משטרת חיפה וסייר באופנוע בכבישים העירוניים והבינעירוניים שבאיזור. כאיש תנועה שימש גם כתובע בענייני תנועה בבית המשפט.

בשנת 1957 סיים קראוס קורס קצינים ומאז שימש בתפקידי פיקוד מגוונים.

רק בשנים האחרונות „גילתה" העתונות את קראוס אשר בלט דווקא בשתקנותו. קצין בכיר המתרחק מכלי התקשורת לא היה חזון נפרץ. זה, כאמור, אולי גם היתרון הבולט שלו בהיותו ראש צוות החקירה הבודק את פרשת השב"כ.

תנ"ץ זכריה בנאי

הדמות המרכזית בחקירת פרשת השב"כ, יד ימינו של המפכ"ל דוד קראוס בענין זה, הוא עוזר ראש אגף החקירות, תנ"ץ זכריה בנאי. הוא מוכר במשטרה כחובב „מלחמת מוחות". כך הוא מתמודד עם אנשי העולם־התחתון. הוא עצמו כינה מלחמה זו בעבריינים „חידודי מוחין".

המשימה הנכבדה לחקור את חוקרי השב"כ הוטלה על הטובים שבקרב גדולי השתקנים במשטרת ישראל. מתת־ניצב זכריה בנאי, למשל, מתקשים עיתונאים לחלץ אפילו „בוקר טוב".

אחד „הסודות השמורים" במשטרה הוא יכולתו של זכריה בנאי לקרוא במהופך. כשרון זה רכש בתלמוד־תורה בשכונת שמעון הצדיק בירושלים, שבה נולד לפני 52 שנים. לא פעם עזר בפענוח חקירות סבוכות בזכות כשרון זה. הוא דור שלישי בארץ למשפחה ממוצא תימני.

במשטרה מוכר זכריה בנאי כאיש ישר מאד, ענייני ותכליתי. הוא צבר נסיון רב, בעיקר בתחום המודיעין, בילוש ועיקוב. בתיקו האישי מודגש כי הוא בעל יכולת, שיקול ושיפוט מעולים במצבים עדינים, אינו פזיז ועצמאי בדעותיו.

מפקדיו כפקודיו, יודעים כי הוא יאמר מה שהוא חושב ולא מה שהם רוצים לשמוע. יש לו סמכותיות שקטה וקביעותיו מתקבלות, בדרך כלל, בלי עוררים.

למשטרה התגייס בנאי ב־1958. משום היותו טיפוס אפור, שאינו מתבלט, התמחה בעיקוב ובילוש. לאחר שנים ארוכות של השגים, הוצב בנאי להיות מפקד היחידה המרכזית בתל־אביב, שהיא חוד החנית במלחמת המשטרה בפשע.

באוג' 1981 קודם בנאי והיה לסגן ראש מחלקת המודיעין במטה הארצי. לפני כמה חודשים הועלה לדרגת תת־ניצב ומונה לעוזרו של ראש אגף החקירות במטה הארצי. את שרותו הצבאי עשה תנ"ץ זכריה בנאי בנח"ל. הוא נשוי ואב לשלושה.

מפקדיו מעידים עליו כי הוא איש פשוט הליכות, מופנם, שקט, יסודי מאד ונאמן למשטרה. „את השגותיו וטענותיו הוא מביע בתוך המשטרה – ולא אף מלה מחוצה לה", אומרים עמיתיו. מסיבה זו לא נחשף תת־ניצב זכריה בנאי לתקשורת.

בשל אישיותו המיוחדת, החליט פיקוד המשטרה – על רקע הסערה שקמה עם פרישתו של סגן־ניצב משה פרידמן מפיקוד על היחידה המרכזית בתל־אביב בסוף 1984 – להחזיר ליחידה זו את מפקדה הישן. תנ"צ בנאי נראה כאיש המתאים ביותר להרגיע את הרוחות ביחידה ולשקמה מבחינה מוראלית ותפקודית.

תת־ניצב בנאי תומך בעמדת המפכ"ל שיש להוציא לחופשה את אנשי השב"כ הנחקרים – כל עוד נמשכת החקירה. הוא סבור כי עליהם להיות מנותקים מחבריהם ופקודיהם בשרות הבטחון הכללי, כדי למנוע כל נסיון להשפיע או ללחוץ על עדים בעצם נוכחותם במקום.

בנאי ייחס גם בעבר חשיבות רבה לאבטחת עדים חיוניים והקניית בטחון להם ולבני משפחתם. בראיון ל„מעריב" לפני 9 שנים, עם התמנותו למפקד היחידה המרכזית בתל־אביב, אמר בנאי: „אם לא יהיה בטחון לאנשים שהם יכולים להעיד במינימום סיכון – כל העבודה שהשקענו באיסוף ראיות והעמדת העבריין לדין, יורדת לטמיון".

נצ"מ יהודה וילק

נצ"מ יהודה וילק התפרסם בעת המשפט המשמעתי של נצ"מ אסף חפץ, בהיותו התובע המשטרתי במשפט זה. על אף שעמד מולו במשפט, גם אסף חפץ לא יכול היה שלא לשבחו. בתום המשפט לחץ חפץ את ידו של וילק ואמר לו: „השכלת לעשות את עבודתך בלי לרדת ברמה, להשמיץ וללכלך את שמי".

וילק, בן 36, נחשב למשפטן מעולה והוא בעל רשיון לעריכת דין. כתובע המשטרתי בפרשת חפץ הוא הצליח למצוא את הדרך הנכונה להתמודד עם הלחצים של המפכ"ל לשעבר רב־ניצב אריה איבצן, עם מצפונו האישי והמקצועי.

נצ"מ וילק היה קצין בחיל השריון. למשטרה התגייס ב־1971 למדור המירמה במחוז תל־אביב. עד מהרה עמד בראש לשכת התביעות. לאחר שסיים את קורס פו"מ (פיקוד ומטה) של המשטרה היה לקצין אגף החקירות במרחב השרון. לאחר מכן היה מפקד תחנת כפר־סבא ופתח־תקווה.

השכלתו המשפטית מקנה לו יתרון רב בתפקידו כמפקד מרחב איילון במשטרה. הכפופים לו, רואים בו, לבד ממפקד בעל רמה, גם חבר נאמן, איש סימפאטי ונוח.

סנ"ץ שולה קדם

לפני כשנתיים הבטיח, מי שהיה אז ראש אגף החקירות במשטרת ישראל, ניצב יחזקאל קרתי, לסגן־ניצב שולה קדם, כי בתוך כמה חודשים ימנה אותה לראש היחידה לחקירות פנים במשטרת ישראל. אולם בעקבות חילופי המפכ"לים ופרישתו של ניצב קרתי מהמשטרה, הופרה ההבטחה הזו. למרות אכזבתה, בחרה קדם לשכוח את קובלנותיה לפני מפקדיה ולא פנתה לתקשורת.

גם סנ"צ קדם בעלת השכלה משפטית ועורכת־דין במקצועה. שולה קדם התגייסה למשטרה בשנת 1974. בין היתר היתה חוקרת ביחידה לחקירות פשעים חמורים. עד לפני שנה עסקה במיגוון תפקידים באגף החקירות של משטרת ישראל. באותה תקופה היא עברה לשרת במשרד המשטרה כקצינת קבילות השוטרים. היא בת 34, נשואה ואם לשלושה.

תחקיר

יחידת זיגל מתפוררת

כ־30 מתוך כ־80 חוקרי היחידה הארצית לחקירות הונאה של המשטרה, פרשו, פוטרו, התפוטרו, או הועברו, מאז עזב המייסד, ניצב בנימין זיגל, בשנה שעברה □ רבים מהפורשים מצביעים על היורש, תנ"צ יורם גונן, כעל הסיבה העיקרית ל„בריחת המוחות הגדולה" □ הדובר: רוב המתפטרים עזב מסיבות כלכליות

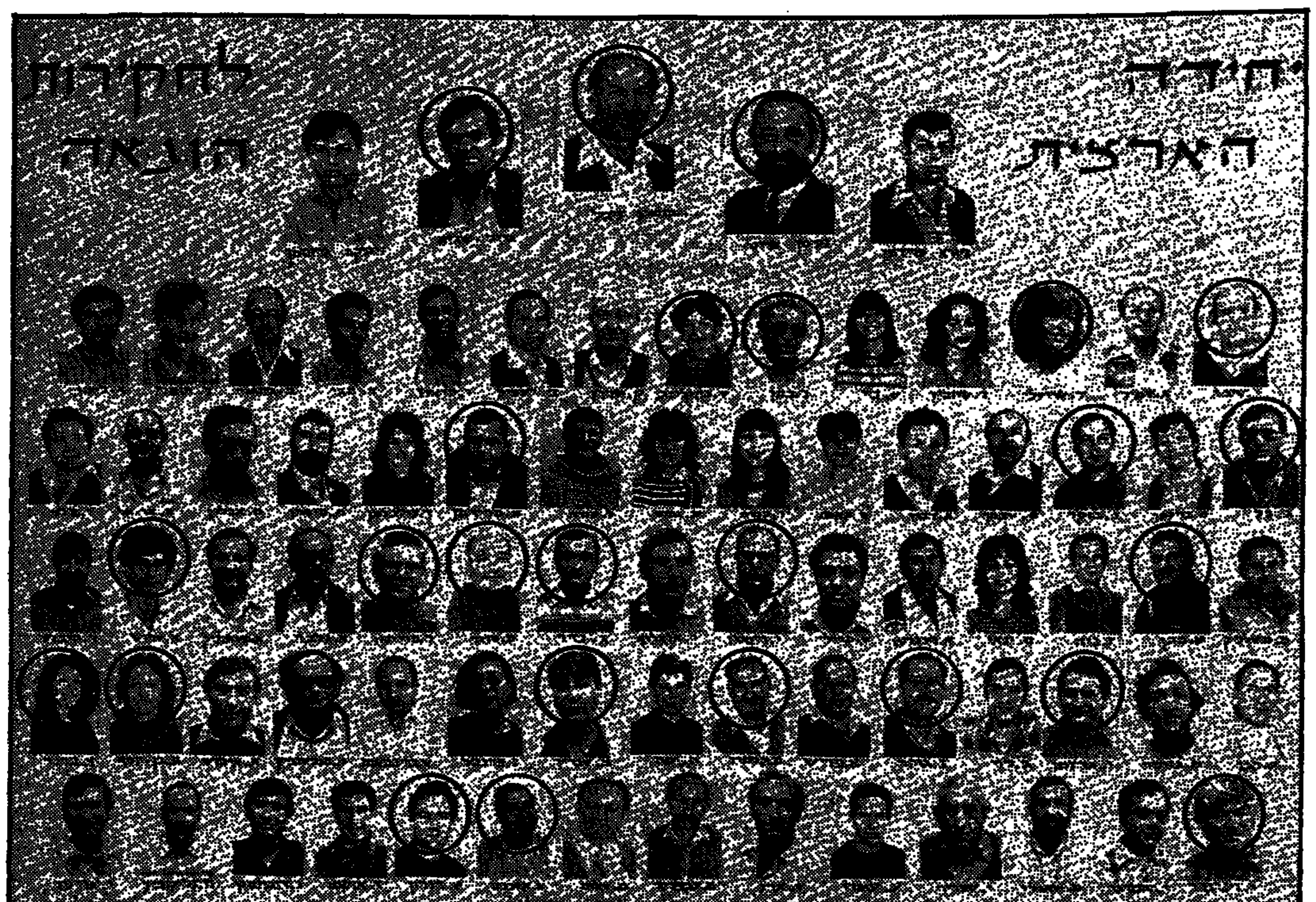

תמונת מחזור (עוזבי היחידה מסומנים בעיגול): „קראנו את הכתובת על הקיר – לא עוד זיגל"

מאת אלי דנון

היחידה הארצית לחקירות הונאה (יאח"ה) של המשטרה נמצאת על סף התפוררות מבחינה מקצועית. עשרות עזבו את היחידה, שנחשבה ליחידת העילית של משטרת ישראל בתחום של פשיעה מתוחכמת ועבירות צווארון לבן.

קצינים בכירים מהיחידה לחקירות הונאה התלוננו לפני ראש אגף החקירות במשטרה ניצב יגאל מרקוס ולפני קצין בודק, סנ"צ מרדכי ונטורה, על חשד למעשים פליליים של חבריהם, קצינים ביאח"ה. סנ"צ ונטורה בא ליחידה כדי לגבות עדויות בנושא שהוטל עליו לבדוק: האופן שבו פעל צוות החקירה הראשון בעניינו של איש העסקים, דוד בלאס.

בתחקיר „מעריב" התברר, כי כ־30 מתוך כ־80 החוקרים, שרבים מהם אקדמאים, ושנבחרו בקפידה רבה לשרת ביחידה, עזבו, פרשו, פוטרו, התפטרו או הועברו מהיחידה, מאפריל 1985 – מועד כניסתו לתפקיד של ראש היחידה, תנ"צ יורם גונן. רבים מבין הפורשים הצביעו על תנ"צ גונן כעל הסיבה המרכזית לעזיבתם. הם טוענו כי מאז עזב מייסד היחידה תנ"צ בנימין זיגל את יחא"ה, חלה הידרדרות המסכנת את המשך קיומה.

דובר המשטרה נימק את מה שניתן לכנות כ„בריחת המוחות הגדולה" מהיחידה בסיבות כמו בריאות, בעיות כלכליות ורוטציה.

תשובת הדובר: „בין התאריכים 1.4.85 – 1.8.86 פרשו מהיחידה 6 לגימלאות (4 בריאות), 9 הועברו לתפקידים אחרים במשטרה במסגרת מדיניות הרוטציה, 13 התפטרו, מרביתם מסיבות כלכליות, האויל ולא יכולנו להציע להם את תנאי השכר שהם יכולים לקבל בתפקידים מחוץ למשטרה. היקף הפרישות מהיחידה מקביל לשיעור הפרישות ביחידות אחרות במשטרה בתקופה האמורה. כל המישרות שאנשים פרשו מהן, אויישו".

חוקרים ביחידה אמרו כי נימוקים אלה של הדובר הם חיפוי על הסיבות האמיתיות לעזיבה. כתוצאה מגל העזיבה הגדול נותרה היחידה הארצית לחקירות הונאה בלי השלד הוותיק והמנוסה. גם קצינים בכירים ביחידה הם חסרי נסיון בחקירות ושירותם ביחידה מהווה בעצם מיפגש מעשי ראשון עם נושא החקירות.

„אני פוחד להיחשף. אנשים אלה מסוגלים לגרוע ביותר. למדתי על בשרי כיצד הם יכולים להפוך אדם עם כבוד לחויל אישים, לאבק, לאפס. הם נוהגים בחשודים ובשוטרים שאינם מוצאים חן בעיניהם, כאילו היו אדוני הארץ הזאת. מישהו חייב לבדוק מה קורה ביחידה הזאת שאישי ציבור מהשורה הראשונה משקשקים לפניה". כך אמר קצין בכיר, שרשם לעצמו הצלחות מרשימות במשך שנים רבות ביאח"ה.

פקד ציפי גרין שפרשה מהיחידה: „עזבתי את המשטרה בגלל גונן. הוא גרם לכך שהאווירה ביחידה גרועה. כל אחד חושד בחברו. גונן צורח וצועק על רוב החוקרים. על אנשי אמונו הוא שומר והם מדווחים לו מה מספרים עליו במסדרונות היחידה. קצינים שחולקים עליו במישור המיקצועי מוצאים עצמם במקרה הטוב מחוץ ליחידה ובמקרה הגרוע עפים מהמשטרה. אין לי ספק שנקודת המיפנה לרעה ביחידה היא זו שבה החליף גונן את זיגל".

רפ"ק דנא שריזלי שנחשבה לאחת הקצינות המוכשרות של היחידה הארצית לחקירות הונאה ופרשה מהשירות: „אין ספק שגונן תרם לכך שאני לא ביחידה ולא במשטרה. זיגל חשב שאני ראויה להיות ראש מיפלג ביחידה, אבל משהגיע גונן חל פיחות במעמדי ביחידה למרות שהתיק האישי שלי הכיל המלצות טובות מאוד על יכולתי המקצועית. למדתי מהר מאוד מה צפוי לי והחלטתי ללכת הביתה. מספיק הקרבתי בשביל המשטרה על חשבון המשפחה אם גם יחס אין, אז בעצם לא נשאר כלום. גונן הוא מאוד בלתי צפוי. ההתנהגות שלו כלפי החוקרים היא ספונטנית ויוצרת מתח רב".

בתגובה אמר דובר המשטרה: „אין שחר לטענות על אווירה עכורה השוררת ביחידה. האווירה טובה והחוקרים עושים מאמצים להישאר ביחידה. לדעתנו, בודדים שנפלטו מהמערכת הם המפיצים שמועות על היחידה".

הדובר לא איפשר לראש היחידה תנ"צ גונן להגיב.

תמונת מחזור של היחידה הארצית לחקירות הונאה מהשנה שעברה, שצולמה זמן קצר קודם שנכנס תנ"צ גונן לתפקידו, מעידה יותר מכל על התפוררות השלד הוותיק והמנוסה של היחידה. כאמור, מתוך כ־80 אנשי היחידה, כ־30 חוקרים הם היום, פשוטו כמשמעו, מחוץ לתמונה. אלה שעזבו היו עמוד השדרה של היחידה. רבים מהם צמחו עם היחידה, צברו נסיון מקצועי רב. היו גם כאלה שהתגייסו ליחידה לפרק זמן של שנה־שנתיים, הוכשרו על חשבון המשטרה, למדו מה שצריך וחשוב ללמוד ואחר כך אמרו שלום ויצאו לשוק הפרטי.

קציני משטרה טענו לפני הקצין הבודק סנ"צ ונטורה כי קצינים בכירים ביחידה מסרו מיסמכים רגישים מתוך תיקי חקירה לחוקר פרטי, בני פרלמן, שעל פי החשד „מכר" את תוכן המיסמכים לתק"ם שאנשיה נחקרו ביחידה ותמורת המיסמכים קיבל רבבות דולרים. חוקר פרטי זה נהג להסתובב חופשי ביחידה והיתה לו גישה לחומר סודי. לדברי קציני המשטרה, החוקר הפרטי הוא חברו הטוב והקרוב של סנ"צ יעקב גרוסמן, שהוא ראש מיפלג, תפקיד בכיר ביחידה. „הוא כמו אח שלי", נהג סנ"צ גרוסמן לומר.

על מסירת מיסמכים רגישים מתוך תיקי חקירה של היחידה לחוקר בני פרלמן אומר דובר המשטרה: להד"ם.

דובר תק"ם, שלמה לשם, אמר בתגובה: „עד כמה שהצלחתי לברר, התק"ם לא העסיק את החוקר הפרטי בני פרלמן בפרשת תק"ם־בלאס.

אך לדברי הקצינים, היה החוקר הפרטי מעורב באופן תמוה לפחות בארבעה תיקי חקירה שנחקרו ביאח"ה ובהם בנקים. בתחקיר „מעריב" התברר, כי בני פרלמן נחשד שקיבל מידע מתוך היחידה הארצית לחקירות הונאה על חשד שיצחק הדר, סגן מנהל סניף בנק לאומי ברחוב בן־יהודה בתל־אביב, הונה את הבנק בכמיליון דולר. על סמך מידע זה הפעיל פרלמן, לפי החשד, שלושה צעירים שביקשו לסחוט את סגן המנהל באיומים כמו „נחסל אותך ואת משפחתך".

„מפקד כמו זיגל מעולם לא יהיה ביחידה □ הוא היה בן־אדם ומקצוען במלוא מובן המלה □ הציבור לא יודע עד כמה היה גם רגיש □ היו מקרים שהוא הזיל דמעה עם נחקר □ יצרו לו תדמית של מפלצת בעוד הוא נשמה טובה"

הפרשה נחקרה על־ידי קצין בודק במשטרה ובאופן שנראה תמוה הוחלט לסגור את תיק החקירה מחוסר אשמה. פרלמן נעצר בפרשה, אולם שעות מספר לאחר מעצרו נזעקו למשטרת מרחב דן חברו סנ"צ גרוסמן וסנ"צ אמנון שאלתיאל, ששירת במטה הארצי ואשר מונה להיות קצין בודק בפרשה. הם דאגו לשחררו בשעה אחת אחר חצות. סנ"צ שאלתיאל הוא חברו של סנ"צ גרוסמן.

בידי „מעריב" גם עדויות כי קצינים בכירים ביחידה הארצית לחקירות הונאה נהגו, בתוך עבודתם, לרדת למעבדה של המחלקה לזיהוי פלילי שבבניין היחידה ביפו ולצפות בסרטים כחולים. „אחר־כך היו עולים חזרה למשרדים וצועקים על עבודת החוקרים", סיפרו חוקרים.

דובר המשטרה אומר כי בבדיקתו מצא שאין שחר לטענה זו.

ביחידה לחקירות הונאה שוררת תחרות רבה בין החוקרים על תיקים שבהם מעורבים אישי ציבור מהשורה הראשונה. היות שיש סיכוי שהפרשיות יזכו לחשיפה רבה בתקשורת, כך גם החוקרים. „בתיקים של אנשים קטנים, איש מהחוקרים אינו רוצה לגעת. גם ראשי המיפלגים מנסים למשוך אליהם את התיקים הגדולים. המאבק הזה על תיקים גורם לחיכוכים ועימותים בין אנשי היחידה", אמר ל„מעריב" קצין שפרש בחודשים האחרונים מן היחידה.

רובם של עשרות האנשים הקשורים ליחידה שעימם שוחח סופר „מעריב" ביקשו שלא להזכיר את שמם או פרט מזהה אחר הקשור בהם. יתר על כן, גם קצינים שעזבו זה לא כבר את היחידה ולמעשה הם מחוץ לשרות במשטרה ומשוחררים מהאיסור לשוחח עם עיתונאי, אמרו: „לאנשי היחידה יש זרועות ארוכות. אנחנו יודעים איזה כוח יש להם בידיים ולכן התנאי הבסיסי הוא שזהותנו לא תיחשף".

שמותיהם של אנשי היחידה הללו שמורים במערכת.

קצינים ביחידה מתחו ביקורת קשה על התנהגותם של שני קציני המשטרה שנכחו במשרדי היחידה בשעה שאיש העסקים מיקי אלבין ז"ל קפץ או נפל אל מותו. הם מגלים כי על פי כל הסימנים, אלבין היה נתון להשפעתן של תרופות הרגעה בכמות גדולה במיוחד. „מצב רוחו השתנה מקצוות לקיצוניות. פעם הוא בכה כמו ילד קטן והקיא את הנשמה ופעם הוא היה עליז ושמח. התנהגות כזאת של נחקר היתה צריכה להדליק נורה אדומה אצל חוקריו", טוענים הקצינים.

תחקיר „מעריב" מגלה כי מיקי אלבין אף אמר לרפ"ק ראובן קובנט, ראש צוות החקירה: „אל תדאג, אני לא אתאבד". לדעתם של קצינים ביחידה יש חשד כי שני הקצינים שהיו עם אלבין ברגעיו האחרונים התרשלו בתפקידם. הקצינים הם: ראש הצוות, רפ"ק ראובן קובנט וראש המיפלג, סנ"צ יעקב גרוסמן.

קצינים ביחידה נדהמו כאשר לפני כחודשיים נבחר רפ"ק קובנט, הנחשב לאיש אמונו של תנ"צ גונן, לחוקר המצטיין של אגף החקירות במשטרת ישראל וקיבל את הערכת ראש אגף החקירות ניצב יגאל מרקוס.

התחקיר מגלה עוד כי רק במקרים נדירים מביאים חשוד לחקירה ביום שבת. אלבין הובא מאבו־כביר למשרדי היחידה בשבת לפני הצהריים. עם הגיעו למשרדי היחידה הוא הושאר לבדו בחדר ורפ"ק קובנט יצא עם סנ"צ גרוסמן לחדר סמוך כדי להסביר לגרוסמן שהוזעק מחופשה במה דברים אמורים. שניהם היו צריכים, בסיום החקירה, לנסח את הבקשה להארכת מעצרו של אלבין והם עמדו להביאו למחרת היום בפני שופט מעצרים בתל אביב.

קצינים ביחידה הביעו את דעתם כי חוקריו של אלבין ביקשו לחקרו בשבת מסיבה אחת: כדי לתרץ לפני שופט המעצרים את הצורך שהיה להם לעצור אותו ביום שישי. סגן מפקד היחידה לחקירות הונאה בשעתו, נצ"מ נורמן פייס, ביקש באותו יום שישי מרפ"ק קובנט לכתוב על פתק לקצין המשמרת באבו־כביר שישגיחו על אלבין כי הוא עלול להתאבד. ואמנם כך נהג קובנט כאשר הביא את אלבין למעצר באבו־כביר.

סנ"צ גרוסמן ורפ"ק קובנט ידעו על מותו של אלבין מפיו של השומר במיתקן המשטרתי שטילפן לחדרם ושאל: „הנחקר שלכם עדיין בחדר? ראיתי מישהו מנסה לצאת מהחלון"... הם מיהרו בריצה לחדרו של אלבין ושם נגלה לעיניהם המחזה המזעזע: מיקי אלבין שרוע בלי רוח חיים מתחת לחלון. שני הקצינים ניסו להשיג את מפקד היחידה תנ"צ גונן, אך במשך שעות לא היה אפשר להשיגו. רק סמוך לשעה 6 בערב נוצר עמו קשר. בינתיים, על אף השבת, הם טילפנו לביתו של נצ"מ פייס, יהודי שומר מצוות, והוא הינחה אותם מה לעשות.

דובר המשטרה מסר בתגובה: „עוזר ראש אגף החקירות בזמן פרשת אלבין, יגאל מרקוס, ערך תחקיר יסודי בעניין התנהגותם של גרוסמן וקובנט ולא מצא פגם בהתנהגותם של החוקרים בפרשה זו. היו דברים מעולם שאנשים נחקרו ביחידה בשבת. עיתוי החקירה מתבצע לפי צרכי העבודה. אין פסול בעריכת החקירה בשבת בנסיבות שהיו. צריך לזכור שהחשוד עמד להיות מובל למחרת לבית־המשפט והיה צורך להשלים נושאים שונים".

דובר המשטרה סירב לאפשר לקצינים קובנט וגרוסמן להגיב.

מאז התמנה תנ"צ גונן לראש היחידה הוא פועל ל„מחיקת" עידן בנימין זיגל ביחידה. כל נייר שהזכיר את זיגל, כגון ניירות מכתבים שנשאו את שמו, הושמד. קיימת הוראה בעל פה שלא להזמין את זיגל למסיבות פרידה ביחידה לאנשים שעמם עבד במשך שנים רבות.

קצינים שהיו מזוהים עם ניצב (מיל.) בנימין זיגל מצאו עצמם לפתע בפינה, הבינו את הרמז ופרשו מהמשטרה או ביקשו העברה ליחידה אחרת במשטרה. „קראנו את הכתובת על הקיר. לא עוד זיגל. מעתה יש מלך חדש. המלך גונן הראשון; זיגל רוצה לבוא בחגים ללחוץ ידיים ולהגיד 'חג שמח', אבל הוא חושש לבוא שמא יפרש זאת גונן כחתירה תחתיו", אומרים קצינים המתגעגעים למפקדם הקודם.

„מפקד כמו זיגל מעולם לא יהיה ביחידה. הוא היה בן אדם. הדלת שלו היתה פתוחה ותמיד נתן לחוקר הזוטר ביותר הרגשה שיש עם מי לדבר. הוא היה מקצוען במלוא מובן המלה. מעולם לא פגע בנחקר והיו מקרים שהוא הזיל דמעה עם נחקר. הציבור אינו יודע עד כמה זיגל הוא איש רגיש. יצרו לו תדמית של מפלצת בעוד הוא נשמה טובה. על גונן אני לא רוצה לדבר". כך אומר רפ"ק מוריס סרור שפרש מהיחידה לגימלאות.

תגובת דובר המשטרה: „לא היתה הוראה שלא להזמין את זיגל. בדרך כלל נהוג במשטרה לערוך מסיבות פרידה עם הסגל הנוכחי ולא נהוג להזמין אנשים ששירתו בעבר. יחד עם זאת, אם הפורש רוצה להזמין אורחים מן העבר הוא יכול לעשות זאת".

בניגוד להודעת דובר המשטרה כי סגן מפקד היחידה לשעבר, נצ"מ נורמן פייס הועבר מתפקידו בנימוק של רוטציה במשטרה, מגלה תחקיר „מעריב" כי פייס סולק מהיחידה בניגוד לרצונו, אולם לשביעות רצונו של מפקד היחידה, תנ"צ גונן. את פייס, שרכש נסיון רב בחקירות צווארון לבן ובעל השכלה של רואה חשבון, החליף נצ"מ איתן גורני, בעל נסיון מצומצם בחקירות.

פייס מונה ליועץ לעניינים כלכליים ולהשקעות, הכפוף לראש אגף החקירות. זה תפקיד שמעולם לא היה קיים. הוחלט ליצור אותו כדי למצוא עיסוק כלשהו לנצ"מ פייס. במסגרת התפקיד היה על פייס לבקר לעיתים מזומנות ביחידה הארצית לחקירות הונאה, אולם בשל היחסים המתוחים בינו לבין תנ"צ גונן לא דורכה כף רגלו של פייס ביחידה מאז מונה לתפקיד לפני כשנה.

תגובת דובר המשטרה: „נצ"מ פייס מבקר בכל יחידות המשטרה לרבות ביאח"ה. נצ"מ פייס השלים תקופת שירות ממושכת ביחידה והועבר לתפקיד רוחב מתאים באגף החקירות. התפקיד שממלא עתה נצ"מ פייס לא היה קיים קודם מינויו".

(כתבה שניה ביום א')

האוניברסיטה הפתוחה

תפנית

תפנית–לימודי התמחות והעשרה
לימודי תעודה

תכנית לימודים חדשה בלימודי ניהול ותקשורת
תכנית לימודי המשך במתכונת של מפגשים שבועיים. הלימודים ייערכו בבית הלימוד של האוניברסיטה הפתוחה, רח' קלאוזנר 16, רמת אביב.

מגמת ניהול
מיועדת למנהלים העוסקים בתחומי שיווק, פרסום, יצוא, פיננסים, משאבי אנוש ומחשבים.
קורס ניהול פיננסי
לימודי ערב — ימי ג'
פתיחה: 25 בנובמבר 1986
קורס ניהול שיווק חו"ל
לימודי ערב — ימי ב'
פתיחה: 17 בנובמבר 1986
קורס ניהול המשאב האנושי
לימודי יום — ימי ד'
פתיחה: 19 בנובמבר 1986
קורס ניהול שיווק ופרסום
לימודי ערב + יום
ימי ה' (ערב), ימי ו' (בוקר)
פתיחה: ינואר 1987
קורס הכרת המחשב ושימושיו למנהלים
לימודי ערב — ימי ד'
פתיחה: 12 בנובמבר 1986
לימודי בוקר — ימי ו'
פתיחה: 16 בנובמבר 1986
קורס אנגלית עסקית למנהלים
לימודי ערב
פתיחה: 11 בנובמבר 1986 (ימי ג')
13 בנובמבר 1986 (ימי ה')

מגמת תקשורת
מיועדת למנהלי פרסום, יחסי ציבור, דוברים, מסבירים ויועצי תקשורת.
התמחות בתקשורת המונים
לימודי יום — ימי ג'
פתיחה: 11 בנובמבר 1986
בעין המצלמה — סדנת וידיאו
לימודי יום — ימי ב'
פתיחה: דצמבר 1986

קורס בפיתוח חשיבה המצאתית
מיועד למנהלי מפעלים, מנהלי פרוייקטים ומהנדסים העובדים בפיתוח טכנולוגי.
לימודי ערב — ימי א'
פתיחה: ינואר 1987

ניתן לארגן קבוצות לימוד בתוך מפעלים/חברות בהתאם לדרישות הקבוצה.

מידע נוסף ניתן לקבל ב"תפנית" — לימודי התמחות והעשרה, האוניברסיטה הפתוחה, ת.ד. 39328, רמת־אביב 61392.
טל: 410751, 422552, 422576 (03).

אליקים רובינשטיין: העילוי של דיין במשרד של שמיר

מאת אהרון דולב

„אלי, גם בוושינגטון אתה מסתובב בסנדלים?" □ עוד מעט יהיה הציר בארה"ב למזכיר הממשלה □ איך הוא ייראה שם, בלשכה? איך הוא יישמע שם, צוחקים הנזכרים בסלסולי החזנות שלו □ ברצינות אומרים עליו: „ראש גדול, זכרון לא רגיל, חריפות תלמודית, ישבן שקדני שמתיישב על נושא ולא מרפה" □ ועוד: „חיה נדירה, בלי שמץ של תככנות"

עדיין ציר בכיר בוושינגטון בחופשת־מולדת קצרה. עוד חודש ומשהו – מזכיר הממשלה. בדרך מהבית בירושלים למשרד החוץ, מיישר המזכיר המיועד כיפה שמוטה על קודקודו, נוטל לידיים כרך גמרא כבד וממשש ביראה. „את הגמרא העתיקה הזאת מצאתי בבית הוריי", אומר אליקים („קרא לי אלי") רובינשטיין, בן 39. „יצאה לאור בשנת 1756 בבאזל. משהו. תשאל, מה פתאום לקחתי אותה אתי לפגישה?"

על כגון אלה לא שואלים „פרייק" דיפלומטי כאלי רובינשטיין. תמיד הוא נוסע „מצויד". מגילת־אסתר בפורים, לולב ואתרוג בסוכות, דפי גמרא לשינון כל ימות השנה.

בשער החסום של משרד־החוץ יושב שומר צעיר, שלא ידע את אלי מאז שוגר לוושינגטון לפני כשנה. אלי אומר – אין דבר. הוא סטודנט, לא מכיר אותי. נחכה קצת. מחכים. פחות מחצי דקה. עובר עובד קשיש, מזהה את אלי מיד, אומר לסטודנט – תפתח, זה רובינשטיין, הוא בסדר.

אלי: „זה עובד־נקיון בלשכת השר. עובדי הנקיון תמיד זוכרים".

שני דיפלומטים־עמיתים ב„בגדי־עבודה" מהודרים תחת שמש קופחת נועצים מבט בחיוך מסויים ברגליים המסונדלות של אלי. „אלי, אתה מאה אחוז, אבל תגיד את האמת, גם בוושינגטון אתה מסתובב לך בסנדלים תנ"כיים?" אלי: „אישה, הלוהא".

עוד מעט יצטרך להיזהר בלשונו. האצילות מחייבת.

בעבר לא העלים את השקפותיו בענייני בטחון, שטחים, ערבים ובעיקר – ארץ־ישראל. אפילו חטא בכתיבה – שני ספרים, האחד משפטני („שופטי ארץ"), השני פוליטי – על מנהיגות היישוב בימי הבית הלאומי. גם באסופת מאמרים לפני תשע שנים, „הציונות והשאלה היהודית".

השקפותיו ניציות, עם „מודיפיקציות פרגמאטיות" שספג ממישנתו של דיין, שאותו שירת שנים רבות, תחילה במשרד הבטחון, אחר כך במשרד החוץ.

„שורשי הסיכסוך? אני רואה את הנצחתו באי־סימטריה בעמדות הערבים והיהודים. אצלנו כל קשת הדיעות והלהט. מקסימליסטים, מינימליסטים, ריאליסטים, אידיאליסטים. אצל הערבים, שלילה אוניברסלית, אמפירית. לא היה ועדיין אין עם מי שמוכן לדבר. זה תקף עד היום, אם גם לא עד הסוף. התחלות קטנות יש".

פרשת־הדרכים, בעיניו, היא מלחמת ששת הימים. היא ולא מלחמת יום הכיפורים הצמיחה את השלום עם מצרים. גם הפיסגה במרוקו, „אמנם בסקאלה שונה, קטנה, כמובן". גם מגעים עם חוסיין? „בפירוש לא". עם חוסיין וגם עם סבו עבדאללה לפניו היו מגעים כל הזמן. מתחת לשולחן. „זה ההבדל המשמעותי".

מסקנה?

„כל מאמץ להגיע להסכם עם הערבים, בלא נכונות מצד הציונים לוותר על מטרותיהם הבסיסיות, נידון לכישלון מנקודת המבט הערבית. מימוש יעדי הציונים הפך את הסכסוך לבלתי־נמנע והשגי היהודים בא"י הפכוהו לסכסוך מתמשך. כך היה לאורך הדרך ומצב זה חייב בניית העוצמה היהודית. הפתרון הפוליטי שכל כך שאפנו לו טרם נמצא". נכתב בידי אליקים רובינשטיין, מזרחן ומשפטן, ב־1977. „נכון לעכשיו", אומר אלי. „הסבר'אים לא נשברו".

מימי משק „כנפי ההיסטוריה" בקמפ־דייוויד שרד רק אלי רובינשטיין במעגל הפעילות המדינית הבכירה. בקיא מכולם, כך אומרים. מי ששמע ורשם במו ידיו כל דיון ותזוה, עם המצרים, למשל, וגם כאלה שנמצאו „שוים פחות מנציר". כגון שיחות־האלדה.

„בעניין ההסכם עם לבנון, נעשה עוול לעניין", קבל אלי. „היתה הנחה כללית שאפשר להגיע להסכם עם הלבנונים, ועל יסוד זה התמסרנו ועמלנו קשה על ההסכם".

– כן, אבל מפח־הנפש ותוצאותיו, האינם מעידים על נאיביות פוליטית, בצד מישאלת־לב תובבנית?

„אני מחזיק בדעה, שהתוצאה היא טראגדיה גדולה ללבנון יותר מאשר נזק לישראל. מדינת ישראל יצאה מלבנון עומדת על כנה ומסוגלת להגן על שלומה ושלום אזרחיה. מדינת לבנון, מאז ביטול ההסכם אתנו, איננה קיימת למעשה. לא אחרוג מן המתחייב ממעמדי כעובד־ציבור ולא אחווה דעה על המלחמה עצמה".

עם זאת: „למרות שההסכם נכשל, מעטים שמים לב שאותו הסכם אומלל קצר גם הצלחה וגדירה כבדת־משקל. הוא־הוא שהעלה את יחסי ארה"ב־ישראל על עידן חדש".

את אלי רובינשטיין מתארים יודעיו כ„חיה" מגזע נבחר ביער הפוליטי. רבב של תככנות לא דבק בו. משולל לחלוטין אמביציות פוליטיות. מזן חדש של מזכיר ממשלה. אמנם, את חובתו האזרחית בקלפי מילא בשילשול פתקי מפד"ל. אבל גם זה, כנראה, עניין של גירסא דינקותא. הבית, הכיפה, הדתיות־הלאומית, ובשנים האחרונות גם קצת רחמנות על המפלגה בהידרדרותה.

נפתלי לביא: „מעולם, בכל שנות היכרותנו, בכל הנסיבות, הכי לחוצות, לא זכורה לי שום התבטאות שביוהרה, חשיבות עצמית או הפגנת שריר שלו. זה איש בלי העמדות פנים".

עם המצרים בוושינגטון התרועע אלי כמו עם חברים בשכונה. אומרים שמכל הפמליה הישראלית, הבחור עם הכיפה השמוטה התחבב עליהם ביותר. כשפרש דיין ושמיר התיישב בכסאו במשרד החוץ, לא הביא איתו צוות בכיר מאג"ש. השאיר את „שלישיית־דיין" – יוסף צ'חנובר, נפתלי לביא, אלי רובינשטיין.

סוד גלוי הוא במשרד החוץ כי שמיר „חייב הרבה" בהתבססותו במשרד לאלי רובינשטיין. שמיר הגיע למשרד לבדו, בלי רקע, בלי הכנה, כמעט חסר יישות ציבורית. דיין ושמיר, שניהם מצאו באלי מוח חריף, כספיתי, הרבה שכל ישר ו„סוס־עבודה" מסור ושקדן. „גם זיכרון פנומנאלי, ממש פוטוגראפי. רואה טיוטת מסמך, מצלם בעיניים וזוכר כל משפט ומלה. הקיצור, הבחורצ'יק הזה הוא עילוי". נאום נפתלי לביא. רבים, קרובים ורחוקים, תמימי־דעים.

אלי עצמו מתפתל במבוכה. „עילוי? שטויות. עילוי אמיתי הוא אדם יוצר. בתחומי הרוח, המדע, האמנות. מה לי ולזה? אמת, יש יחידי סגולה יצירתיים גם במדיניות. למשל: „קיסינג'ר, דיין. מה שיש לקיסינג'ר בתאוריה, היה לדיין בפרקטיקה. היתה לו פרספקטיווה שגזר ממנה מישנה פרגמאטית שלמה, רעיונות ויוזמות מבוססים לא על הלכות, על מעש מתמשך. הייתי אומר שדיין וקיסינג'ר השלימו זה את זה בחשיבה מדינאית יצירתית".

אולם „תסמונת העילוי" הופיעה כבר בשלבים מוקדמים. נולד בת"א ב־1947 („הצריף של ההורים עוד עומד בקצווי רחוב יעבץ"). אביו, מרדכי רובינשטיין, „ליטוואק" (ליטאי) שומר־מצוות בנוסח „המתנגדים", יועץ־מס בהתאחדות האיכרים, הלך לעולמו אשתקד. אמו, שפרה לבית בירנברג, ילידת רוסיה, בוגרת הגימנסיה הרצליה מחזור י"ט ובית־הספר לאחיות ליד האוניברסיטה האמריקנית בביירות.

„בקרב האחיות הציבוריות בארץ, אמא היא שם דבר", אומר אלי. בכלל, נדמה, כשמדברים אתו על הבית, מהבהב בעיניים ניצוץ. לפני שנתיים גרם לאמא נחת־רוח רבה: „ראובן מרחב, שהיה ראש הנציגות שלנו בביירות, הלך שם לאוניברסיטה האמריקנית והשיג לי את הדיפלומה האוריגינלית של אמא מלפני איזה יובל שנים, עם גליון הציונים והכל". שמר ליום ההולדת של אמא והפתיע אותה. „אל תשאל איזו שמחה והתרגשות היתה".

לפני ביה"ס היסודי עברה המשפחה לרח' צה"ל בגבעתיים. אלי נשלח לממלכתי־דתי „אמונים". שם הקים אבא, ברבות הזמן, בית־כנסת קטן, שעכשיו, בפטירתו, מנציח את שמו. בן חמש ויודע קרוא, נכנס אלי לכתה א'. קפץ כתה, סיים תיכון־דתי („צייטלין") בשנת 1963 ובן 16 יצא לראשונה את הבית, אל „מקום גלות־תורה", ירושלים.

באוניברסיטה העברית למד ערבית, לשון עברית ובשנת האסמכה האחרונה לתואר ראשון בערבית ועברית, השלים גם שנה ראשונה משפטים. כבוגר אוניברסיטה בן 19 התגייס לצה"ל. תפקידו כפול: עוזר לעורך „מערכות" וקצין־ליווי לכתבי־חוץ, מטעם דובר צה"ל, במלחמת ששת־הימים ולאחריה.

אחר כך שנה בקבע, תוך המשך לימודי משפטים, עתה בשלוחה בת"א. בין המורים – אמנון רובינשטיין (לא קרוב משפחה). „היו לימודי־אקראי", אומר אלי, „תוך עבודה די מאומצת בצבא". אבל בתעודה לא מוזכר שום אקראי, כתוב – „סיים בהצטיינות".

סטאז' אצל שלושה: השופט גביזון, אז נשיא תורן במחוזי. פליאה אלבק, אז סגנית פרקליט־המדינה – משרה שירשה מרים רעייתו ואם ארבע בנותיו, שרי, הדס, חגית ושלומית. יוסף צ'חנובר, אז היועץ המשפטי של מערכת הבטחון.

צ'חנובר „שם עליו עין" מיד. מכאן ואילך התחיל הזינוק המהיר.

בד בבד עם הסטאז'ים – לימודי תואר שני. יהדות זמננו. יהדות, בעיקר תורנית, היא נקודת־התורפה, עם סממני „תסביך־נחיתות": „אינני תלמיד־חכם ובכל שעוברות השנים גוברת בי תחושת־חסר ואני מקדיש יותר ויותר ללימודי־קודש, שנותנים לי סיפוק עמוק".

בנידון זה, אלי הוא היפוכו של אבא, שלמד בחדר וישיבה ליטאיים ואת השכלתו הכללית רכש בכוחות עצמו. „אבא עליו־השלום היה אוטודידקט אמיתי. את ביאליק כולו ידע על־פה. אמא מספרת שבתקופת החיזור לא חדל לדקלם לה את 'המתמיד'".

לימודים תורניים (עצמיים) נהפכים, לגביו, יותר ויותר ל„יסוד מוסר בהליכי החשיבה שלי". גם בסגנון הביטוי האישי, רבה בו השניות, אוניברסלית־יהודית. שיח חריף, קולח, שקשה להדביקו, מתובל בעצת חיספוס צברי בשילוב אידישיזמים שגורים – הרבה רחמונעס (רחמנות), יארצייט (יום־השנה), א־פינטעלע־ייד (נפש־יהודי). איך זה ייראה שם, בלשכת ראש הממשלה?

„קרא לי אלי" בסנדלים: „איכפתניק, אם אתה רוצה"

אליקים בענווה: „עילוי? שטויות"

„תשאל איך זה יישמע שם", מצחקקים במשרד־החוץ. ייראה ויישמע עממי־עסיסי. אלי יישב רכון על מכתבתו, נובר בערימת מסמכים ומסלסל בגרונו, בהטעמות עולות ויורדות, פרקי חזנות וניגונים של בעלי־תפילה, פעם נוסח בית־הכנסת, פעם נוסח בית־המדרש. קולו, טנור גבוה, לא בדיוק קארוזו, קצת חורק. בהתחלה, כשבקעו הסלסולים ומילאו את כל הקומה, התרוממו גבות רבות בלשכת השר. אחר כך הסתגלו.

עממיותו, מספרים, היתה לו לרועץ, לפחות בפרשת קידום אחת, שהותירה בו צלקת (אלי: „לא עמוקה, כבר הגלידה"). ערב פרישת פרופ' יהודה בלום ממשרת שגריר ישראל באו"ם, בחר שמיר באלי רובינשטיין ליורשו ושידלו לקבל עליו את המינוי. השר פרופ' משה ארנס, שהיה שגריר ישראל בארה"ב, לחץ למינוי הציר בוושינגטון, בנימין נתניהו.

במשרד החוץ ידעו כי אלי לא ביקש לעצמו את המינוי, אפילו לא רצה בו. אבל נפגע מהצורה. בוקר אחד ישב בחדרו ושמע במהדורת החדשות על מינויו של „ביבי" נתניהו. כחודשיים לאחר מכן מינהו שמיר לציר בכיר בוושינגטון. אלי: „הפרשה נשכחה. אינני עוסק בה עוד".

במשרד אומרים: יתכן, שנתנו לאוזניו גם נימוקי ה„לובי" של נתניהו: קסם אישי רב, חשיפה טובה לתקשורת ולימוש חיצוני. נימוסי־שולחן, גינונים דיפלומטיים, אולי אינם הנקודה־החזקה של אלי. אך האיש הצעיר הזה הוא אנציקלופדיה מהלכת של ידע ואיננו נטול־חן אישי. „ראש־גדול, חריפות תלמודית וישבן שקדני, שמתיישב על נושא ואינו מרפה".

אחרי מלחמת יום־הכיפורים הטיל צ'חנובר על אלי להכין את תיק הטיעונים של דיין לפני ועדת־אגרנט. לאחר שהוועדה פטרה את דיין באחריות, אבדו כולם – אלי הוליך את דיין בהצבעקל. אלי לא רוצה אפילו לשמוע הנבחות צורבת כזאת. מכל מקום, המשפטן הצעיר לכד את עינו, ואחר־כך גם את ידידותו ולבו של דיין הסגור.

דיין הלך, פרס בא, אלי נשאר. אלה היו גם ימי לידת גוש אמונים. אלי נשבה בלהט האידיאליסטי לארץ־ישראל השלמה ונשאר „סימפטייזר", כלשונו, עד עצם היום. עם „מודיפיקציות", כלשונו. ב־77' הלך אל שמעון פרס, לבקש אישור להקמת אלקנה, היישוב השלישי והאחרון שהוקם ע"י ממשלת המערך (השניים האחרים: קדומים ועופרה) ערב חילופי השלטון. „הכוונה היתה להצטרף לגרעין המייסד. החיים רצו אחרת. מרים כבר היתה בהריון מתקדם. עברתי למשרד החוץ, עם הצטרפות דיין לממשלת בגין. העניין לא נסתייע".

מצטער? „קשה להשיב. מצד אחד, כן. עד היום אני בידידות עם החברים שם. זיקה חינוכית להתנחלות, יש לי. אני מעריך את האידיאל של אנשי ההתיישבות ביו"ש. עם זאת, לא כל כיוון שהתפתח בגוש אמונים נראה בעיני. למשל? המחתרת היהודית. דוגמה חינוכית רעה לדור החדש וגם בומראנג למסורות ההתיישבות. התייסרתי מאד".

לא נראה לו כיוון נוסף: „דגלתי ועודני דוגל ביישוב כל חלקי א"י. אך לא בהכרח בתוך שכם, או בתוך חברון. זכות היסטורית יש. הכרח מיידי אין. גם לשכל הישר תפקיד במימוש הזכות. צריך להתיישב, תוך צימצום מירבי של שדה החיכוכים עם השכנים. צריך להתיישב תוך שמירת החוק ואך ורק על־פי החלטת הממשלה. גם האידיאליסט הצרוף חייב להבין שזו הדרך. אחרת, יימצאו תמיד אידיאליסטים אחרים, בקוטב האחר".

בעוד חודש, כמזכיר הממשלה, יהיה עליו להימנע מלבטא דעות שמחוץ לקונצנזוס. אלי מהסס עוד לפני כניסתו לתפקיד: „אינני מדבר אתך חופשי. לא, חלילה, שאני מבטל דעותי ומצפוני. אבל כדי לנקוט עמדות פומביות אצטרך לפרוש לרשות הפרט".

כמה דיעות „לא־פומביות" מעוגנות בבית מידרשו הפרגמאטי של מורו דיין: „כן" לפשרה פונקציונאלית. „ברוח הסכמי קמפ־דייוויד", אף־כי עדיין אינו רואה שם ערבי שמוכן לקבלה. „לא" לסיפוח, בגלל ריחוקו מהקונצנזוס. מדינה פלסטינית? רעיון נפסד ומסוכן, לבד מהיותו רחוק מהקונצנזוס. ממשלה שתסכים למדינה פלסטינית, לא יוכל להוסיף לשרתה.

התנחלויות כמכשול לשלום? מה פתאום! המכשולים הם האיבה והסירוב הערביים. חוץ מזה, הזכות להתיישב על אדמות מדינה, נתונה משפטית ומוסרית. אפילו באמנת ז'נווה אין מחסום להעברת מתיישבים יהודים ל„שטחים כבושים".

הסכם השלום עם מצרים: „יש דברים כואבים ומתסכלים. אי־קיום התחייבויות בתחום הנורמליזציה. השיסוי האנטישמי האנטי־ישראלי בתקשורת המצרית". כאב הלב על נטישת יישובי סיני היה רב. אז כעס. עדי שמיעה סיפרו כי בקמפ־דייוויד לא העלים את רוגזו, אפילו בנוכחות בגין ודיין. „זרענו את זרעי המדינה הפלסטינאית", אמר.

– לבסוף, מי אתה אלי רובינשטיין, בעיני עצמך, ערב כניסתך לתפקיד „מנהל המדינה"? „ישראלי מעורב אישית, איכפתניק עם אמונה בלב".

שאלה מנופחת מדי לטעמו. אבל, „טוב, אם שאלת, אז כן, איכפתניק, אם אתה רוצה", משיב אלי. לא בלי שמץ ליגלוג עצמי.

בס"ד

הזמן מקומות עוד היום

כפר הנופש כינר

חופשת סתיו/חורף באקלים הנוח של הכנרת

על חוף הכנרת, בחיק הטבע הקסום, שוכן **כפר הנופש כינר**, בנוף הרים וים, באווירה מסורתית ו"שמחת חיים יהודית".

● 120 חדרים ב-12 מבנים בני קומה אחת, 10 חדרים בכל מבנה.
כל שני חדרים מתחברים ליחידה אחת עם מטבחון ובו מקרר וכיריים לחימום. בכל חדר מיזוג אויר, רדיו, טלפון, שעון שבת ושירותים הכוללים אמבטיה.

● מבנה מרכזי ובו אולם קבלה, טרקלין, חדר אוכל **גלאט-כשר**, בר-קפטריה, חנות למזכרות, מקווה ובית כנסת, חדרי ישיבות ואירועים.

● נופש פעיל בתחומי ספורט ותרבות, מגרשי-טניס, כדור-סל, כדור-עף וספורט מים. טיולים וסיורים לאתרים המרהיבים שבאזור ורכיבה על סוסים.

● תחבורה מסודרת למרחצאות חמת-גדר.

● חוף רחצה הכולל הפרדה בין גברים לנשים, עם מלתחות.

● ובצד הרוחני: הרצאות וחוגים בנושאים אקטואלים ומחשבת-ישראל.

כפר הנופש כינר — מעניק לשומרי מסורת ומצוות, משפחות, יחידים וקבוצות — מימד חדש של נופש בחדווה יהודית.

כפר הנופש כינר — על כל מתקניו, נמצא בהשגחת הרב א.ז. אוירבך שליט"א.

מקבלים אישורי הבראה מטעם הלישכה לשיקום נכים באוצר.

למידע נוסף ולהזמנת מקומות, פנה אל:
● סוכן הנסיעות שלך
● כפר הנופש כינר

KINAR כינר
צפון מזרח הכנרת 12490
טלפון: 63670 (067)

טיפול חדש בפרוסטטה: לא בניתוח, בחימום

מאת מנחם תלמי

טיפול חדשני בבלוטת הערמונית פותח בישראל ומופעל ב„ביילינסון" □ יהודי קשיש, שאי אפשר לנתחו בגלל בעיות לב וריאות, מקבל את הטיפול בניחותא, צופה בטלוויזיה □ המיתקן עדיין נסיוני, אך מעורר תקוות

בליל שבת אחד, סביב אבטיח קר וקיטורים חמים, אמר מישהו: לך לפתח־תקוה, לביילינסון, חפש את המעבדה לטיפול בהיפ־תרמיה של המחלקה האורולוגית. תראה שם משהו שירחיב את לבך, שישכיח ממך, לשעה קלה, את מדווי המדינה, את השלומיאליות שבה מתנהלים הרבה דברים. תראה קטע קטן מצידו המואר של הירח הזה ששמו מדינת ישראל.

הבינו את המסדרונות הגדולים של המרכז הרפואי, עברנו לשטחו של הגן הגדול, שבו היו בזמנו שיכוני הרופאים והאחיות. באחד הביתנים, אפופי שלוות הגנים, בחדר לא גדול, ראינו רופא ואחות נועצים מבטיהם בצג־מחשב המגלגל סיפרור דיגיטאלי, טבלות מתחלפות וצופנים חסרי משמעות למי שאינו בסוד העניינים.

צינורית שיצאה מן המיתקן הממוחשב היתה תקועה בגופו של גבר קשיש, שרבץ שם מופשל מכנסיו, רגוע לחלוטין, כמעט אדיש, בהתחשב בעובדה שצינור כזה נעוץ בישבנו. כל מעייניו של הפציאנט היו נתונים לתכנית ששודרה אותה עת בטלוויזיה. זו ניצבה במקום מוגבה ובזווית כזו שאיפשרה לו צפייה נוחה שעה שהיה שרוע למחצה על גבו בכורסת הטיפולים.

„צופה הטלוויזיה" הזה היה אחד מכמה עשרות המטופלים הראשונים במיתקן להיפרתרמיה מקומית של בלוטת הערמונית. בהם: חולי סרטן הערמונית, בעלי הגדלה שפירה של הבלוטה, סובלים מהפרעות שונות כמו דלקות כרוניות והעדר תגובה לטיפולים מקובלים. מרביתם חולים במצב שחייב התערבות כירורגית, אלא שסיבות רפואיות שונות מנעו מהם את הדבר.

המיתקן החדש הזה, הנחשב עדיין לנסיוני, הציל אותם, או לפחות שיפר באורח ניכר את איכות חייהם והקל על בעיותיהם לטווח זמן משמעותי. אחרי מספר טיפולים יכלו החולים להיפטר מהצנתר (קטטר) שבלעדיו לא תיפקדו. אחרים שבו לסדר יום רגיל, בלי להיות תלויים בקרבתו המיידית של בית־שימוש.

פרוסטטה. צרה צרורה של גברים. יש על כך המון בדיחות, אך הן מתגמדות מול ים הדמעות ושק היסורים המלווים את הלוקים בצרה הזו. הסטטיסטיקה אומרת כי שני שלישים מן האוכלוסיה הבוגרת סובלת מהפרעות בבלוטת הערמונית. כמחצית מהם, במוקדם או במאוחר, נאלצים לעבור ניתוח להרחקת הבלוטה. בני מזל שבהם סובלים מגידול שפיר בבלוטה. האחרים לוקים בגידול סרטני.

הניתוח להרחקת בלוטת הערמונית אינו מן המסובכים. הבעיה הקריטית היא אותם גברים, אשר בגלל מצבם הגופני, או בעייה רפואית כלשהי, אינם מסוגלים לעבור הרדמה וניתוח. הדחף ל„המצאת" המיתקן ההיפרתרמי הזה ראשיתו בנסיון ובמאמץ לנסות ולפתור את בעייתם של הללו.

אבל במרוצת הזמן התרחב מעגל הניסויים וכמה מן המטופלים נימנים גם על האוכלוסיה שמסוגלת לעמוד בניתוח, ולא רק זו הלוקה בסרטן, אלא בגידול שפיר של הבלוטה. כאן גם כאן התוצאות מעודדות. אופטימיסטים מושבעים שבין העוסקים בתחום האורולוגי הזה טוענים כי לא ירחק היום ומיתקן זה יוכל, במקרים רבים, להחליף את איזמל המנתחים.

תחילתו של הפרוייקט הזה, שיזם הפרופסור סרוודיו, במכון ויצמן ברחובות, שם נערכו נסיונות מסויימים בהיפרתרמיה (טיפול בעזרת חימום יתר). הכוונה המקורית היתה למצוא דרך לטפל בגידולים לא שפירים המתגלים בערמונית. הניסויים נערכו על חיות והתוצאות שהושגו נראו מעודדות.

למערכת הניסויים הזו הצטרפה המחלקה האורולוגית של ביילינסון, בראשותו של הפרופסור צ'ירו סרוודיו. מחלקה זו היתה אמורה לתת לניסויים הטכניים־קליניים את הגיבוי הרפואי־אורולוגי. הרופא שנשלח מטעם המחלקה היה הד"ר צבי לייב, שהוא עד היום „הרופא הצמוד" של הפרוייקט הזה. את הטיפולים המעשיים ביצעו החוקרים בשיתוף עם בית החולים קפלן, הסמוך למכון ויצמן, אלא שכעבור זמן, מסיבות שונות, התפרקה השותפות המחקרית הזו.

הצוות מבית החולים ביילינסון וחברת „ביורן" החליטו להתחיל מחדש במחקר ההיפרתרמי, כשהכוונה היא לבנות מכשיר אחר, יעיל הרבה יותר מזה ששימש את החוקרים עד לשלב הזה. חברת „ביורן" העמידה מול ד"ר צבי לייב מביילינסון את הדוקטוראנט לפיסיקה, איש מכון־ויצמן, אביגדור לב. לגמרי במקרה, שניים אלה הם אחים.

בעול הפיננסי של פרוייקט זה נושאת החברה להשקעות של בנק לאומי לישראל, בראשותו של האלוף (מיל.) עמוס חורב, באמצעות חברה־בת ששמה „עתידן", העוסקת ביזום וניהול תעשיות עתירות ידע. בראש „עתידן" עומד עומרי טלמון – טיפוס מעניין ורב־גוני, שלבד מהיותו מהנדס ומדען ורואה־חשבון, הוא גם טייס, גם טייס וגם משוגע לדאונים.

ל„עתידן" ארבע חברות־בנות. שתיים מהן בתחום הרפואי (עוסקות באיברים מושתלים בגוף האדם ובהיפרתרמיה). אחת מהן – „ביורן" – היא המעורבת מעשית בפרוייקט הנסיוני של ההיפרתרמיה. בראש שתי החברות הללו עומד עוזי אשל, מהנדס תעשייה וניהול, בוגר הטכניון והאוניברסיטה של תל־אביב.

כאמור, את „ראש החץ" הרפואי מובילים פרופסור סרוודיו וד"ר לייב, שהוא חניך המחלקה האורולוגית שבראשה עומד סרוודיו. פרופסור סרוודיו, מבכירי האורולוגים בארץ, הוא גבר משופם ושחור בלורית, נעדר לחלוטין גינונים פרופסוריים. ביד רחבה הוא מעניק את ה„קרדיט" המגיע לד"ר לייב, האיש שלו בפרוייקט. מאז ימי קדם ידוע כי לחימום יש השפעה מסויימת על דרכי הריפוי – מנסה פרופסור סרוודיו להסביר את צורת פעולתו של המיתקן החדש. זה שנים רבות ידוע על דיווחים רפואיים שהצביעו חד־משמעית על על נסיגת הסרטן ולפעמים היעלמותו, כתוצאה מטיפול המתבסס על חימום. אולם רק בעשרים השנים האחרונות נהפך ניצול החימום כמכשיר מסייע לריפוי ולמדע בפני עצמו, כשהוא מקבל את הכינוי היפרתרמיה.

מדובר, למעשה, בהעלאה מבוקרת של החום עד ל־44 מעלות צלסיוס ושמירתו בטווח זה לפרקי זמן קצובים ומתוכננים. בדרך זו ניתן להרוס תאים סרטניים בלי לפגוע ברקמות התקינות. הקושי הוא בתרגום התיאוריה הפשוטה הזו לפיתוח טכנולוגי, שיאפשר חימומו של חלק מסויים בגוף בצורה אמינה ומבוקרת, בלי לפגוע בחלקים אחרים בגוף ולגרום שם נזקים. לאחר שורה ארוכה של נסיונות הצלחנו, ככל הנראה, לבנות מערכת יחידה במינה בעולם מבחינת אמינותה ובטיחותה ונוחות השימוש בה, הן למטפלים והן למטופלים.

ואכן, למי שניצב שם בביתן הטיפולים שבירכתי בית החולים הענקי, נראה כי „נוחות השימוש" איננה מלת־קישוט בלבד.

החולה המטופל – במקרה זה יהודי קשיש שבגלל בעיות לב וריאות אינו יכול לעמוד בניתוח ואלמלא המיתקן הנסיוני הזה חייו לא היו חיים – רובץ לו בניחותא, בשלטרונין הוא מלעלע בעתון וצופה במה שמתחולל על מסך הטלוויזיה. אין כאבים. תחושת האי־נוחות היא מיזערית. הוא עשוי לבלות, מחובר למיתקן המקרין חום אל בלוטת הערמונית שלו, פחות משעה. אשתו ממתינה לו על המרפסת שמעבר לדלת, מעבירה את זמנה בסריגה. עם גמר הטיפול יקום וילך לביתו. מחזור הטיפולים שלו יסתיים מקץ 8 עד 10 ביקורים.

העיקרון פשוט מאוד – מסביר ד"ר צבי לייב, גבר בן 39, המלווה את הפרוייקט הזה משלביו הראשונים. מה שאתה רואה כאן זוהי מערכת, המייצרת ומשדרת גלי מיקרו. „אנטנה" זעירה, שהוחדרה לגוף החולה דרך החלחולת אל קרבת בלוטת הערמונית שלו, גורמת שם להעלאה מבוקרת של הטמפרטורה עד למכסימום של 44 מעלות. ברזומנית פועלת מערכת נוספת להגנה, המקררת את האזור ומבטיחה שהחום המיוצר יתרכז בערמונית בלבד. המחשב שבמיתקן מקיים בקרה מתמדת על המתרחש, עונה על כל צרכי הבטיחות, דואג לרישום וביצוע הצד הטכני.

פרופסור סרוודיו וד"ר לייב נשמעים אופטימיים למדי בכל הקשור להצלחתו של המיתקן. אולם שניהם נוקטים זהירות בקביעותיהם ומדגישים שהמיתקן הוא עדיין נסיוני. בשלב זה הסטטיסטיקה מאששת את ההתייחסות האופטימית: מתוך כמה עשרות גברים שטופלו במיתקן, רק בשני מקרים לא הושגו התוצאות המקוות. כל שאר המטופלים, גם אם לא נפתרה בעייתם, לפחות זכו לשיפור משמעותי במצבם ובאיכות חייהם ואימת סכין המנתחים סרה מהם.

כאמור, המיתקן פותח, תוכנן ונבנה על ידי „ביורן, מערכות רפואיות" שהוקמה ב־1983 במיוחד לצורך פיתוח פרוייקט. „במשך הזמן שיכללנו את מערכת ההיפרתרמיה. עוזי אשל, מנהל החברה (המנהל גם חברה מקבילה אחרת בתחום הייצור הרפואי), אומר כי למיטב ידיעתו „אנחנו היחידים בעולם בתחום ההיפרתרמיה שפיתחנו והשלמנו מערכת ספציפית לטיפול בבלוטת הערמונית ולא עוסקים במערכות חימום כוללניות יותר. לאחר שקיבלנו את הנתונים הדרושים מהצוותות של ביילינסון, פיתחנו במהירות אב־טיפוס ראשון למיתקן הנוכחי. בשלב ראשון טופלו בו בעלי חיים ורק לאחר אישור ועדת הלסינקי התחלנו, לפני כשנתיים, לטפל בבני־אדם. האב־טיפוס והרחבנו את המחקרים הקליניים למקומות נוספים. לפני כחצי שנה הצטרפה למחקר המחלקה האורולוגית בבי"ח וולפסון ולאחרונה גם המחלקה האורולוגית באיכילוב. לפי המתוכנן, יוצאו המערכות הראשונות לבתי חולים בחו"ל לקראת סוף השנה וגם זאת במסגרת הרחבת המחקרים הקליניים. בשיווק מסחרי נתחיל לאחר שיסתיימו המחקרים הקליניים".

האם לא קיימת אפשרות שעם הוצאתו של המיתקן לחו"ל „יגנבו" אחרים את כושר האמצאה הישראלי וישימו לאל את התקוות העיסקיות הטמונות במיתקן?

עוזי אשל לא נראה מודאג. „ישנם דברים שקשה מאוד להעתיק, ביניהם הנסיון הקליני שהצטבר כאן ושאותו תרגמנו לתוך המערכת שבנינו. בכל מקרה, למרות שבשטח זה אנחנו מקדימים את כולם בשנתיים לפחות, וזה פרק זמן משמעותי, נשתדל להגן על סודיות המערכת".

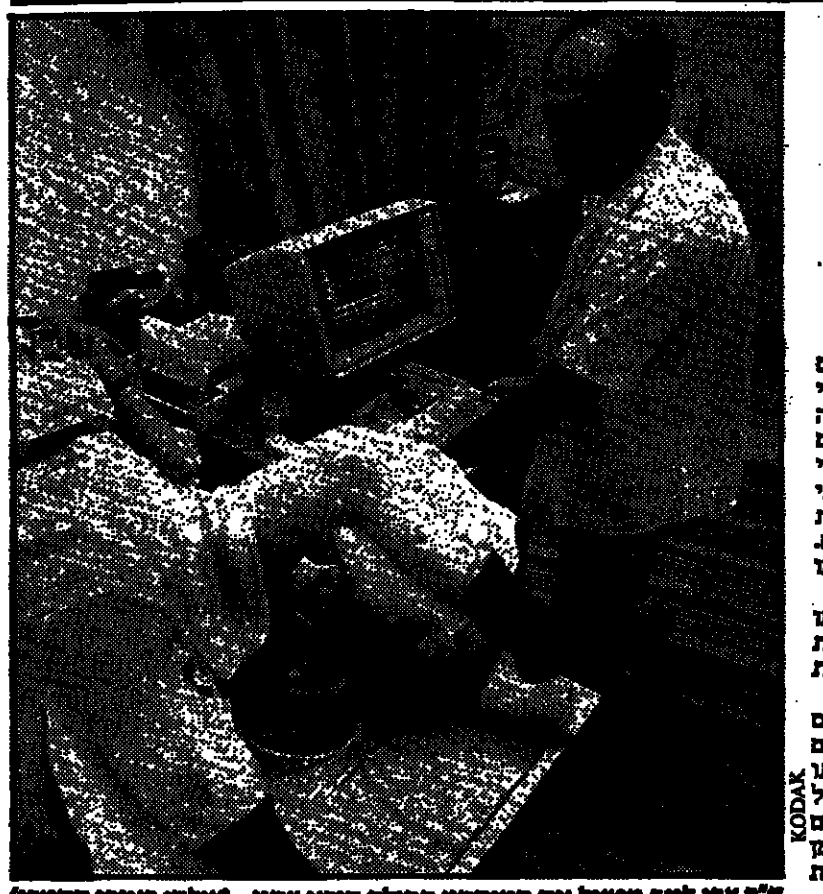

ד"ר צבי לייב מפעיל את המיתקן; החולה קורא עתון (צילום: ראובן קסטרו)

שינויים חידושים ושיפורים בקוי הנסיעות בכל הארץ

החל מ־1.9.86 באישור המפקחים על התעבורה.

אזור המרכז

קו חדש 16 מלוד למכבים וחזרה
לוח זמנים: מלוד בימים א'־ה' בשעות 7.05, 15.00, 18.00, בימי ו' בשעות 7.05, 15.00.
ממכבים בימים א'־ה' בשעות 07.35, 15.30, 18.30, בימי ו' בשעות 07.35, 15.30.

קו חדש קו 21 מכפר־סבא לכוכב־יאיר וחזרה
לוח זמנים: מכפר־סבא בימים א'־ה' בשעות 06.50, 13.00, 14.30, 19.30, בימי ו' בשעות 06.50, 13.00, 14.30. במוצ"ש בשעה 22.00.
מכוכב־יאיר בימים א'־ה' בשעות 07.15, 13.20, 14.50, 19.50, בימי ו' בשעות 07.15, 13.20, 14.50 ובמוצ"ש בשעה 18.00.

קו 92 א' חולון - תל־אביב
קו 92א' מחולון יסע בשעה 06.45 (ימים א'־ו') דרך תל־גיבורים, בי"ס חולץ, לקריית המלאכה וממשיך לצפון ת"א.

קו חדש קו 604 נתניה - רמת־אביב - אוניברסיטה - רידינג
מעתה שרות ישיר לאוניברסיטה ולשכונת רמת־אביב. הקו נוסע מנתניה לאוניברסיטה ברמת־אביב, מגיע עד חניון רידינג וחזרה.
לוח זמנים: מנתניה בימים א'־ה' בשעות 07.05, 08.15, 09.15. בימי ו' בשעה 07.05
מתל־אביב בימים א'־ה' בשעות 14.00, 15.00, 16.00, בימי ו' בשעה 14.00

קווים 056, 057 מחדרה לגוש ריחן
מסלול קו 056: חדרה, מי עמי, חיננית, שקד, ריחן, מחנה דותן, מבוא דותן, חרמש, בקה־אל־גרבייה, שער מנשה וחזרה לחדרה.
לוח זמנים: בימים א'־ה' בשעות 06.45, 11.00, 19.30. בימי ו' בשעות 06.45, 11.00. במוצ"ש בשעה 21.30
מסלול קו 057: חדרה, שער מנשה, בקה־אל־גרבייה, חרמש, מבוא דותן, מחנה דותן, ריחן, שקד, חיננית, מי עמי, חדרה.
לוח זמנים: בימים א'־ה' בשעות 05.30 (מחרמש), 14.00, 16.00. בימי ו' בשעות 05.30 (מחרמש), 14.00. במוצ"ש בשעה 19.00.

קו חדש קו 032 רעננה - הרצליה
מסלול הקו: צומת רעננה, דרך בי"ח מאיר, רעננה, הרצליה, רמת־השרון, צומת גלילות, קאנטרי, רב־מכר, אזור תעשיה הרצליה וחזרה.
לוח זמנים: מצומת רעננה בימים א'־ה' בשעות 06.15, 07.00, מ־07.45 עד 18.15 בתדירות של כל 30 דקות. בימי ו' בשעות 06.15, 07.00, מ־07.45 עד 14.45 כל 30 דקות.
מאזור התעשיה הרצליה בימים א'־ה' בשעות 07.15, 08.00, מ־08.45 עד 19.15 בתדירות של כל 30 דקות. בימי ו' בשעות 07.15, 08.00, מ־08.45 עד 15.45 כל 30 דקות.

קו 020 ראשל"צ - חולון
להזכירכם מסלול הקו הוארך ממשרד הרישוי ומגיע עד בי"ח וולפסון, חולון וחזרה. פרטי לוח הזמנים יפורסמו בימים 29/8, 5/9 בעתונים מקומיים, וכמו־כן בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

קו 901 תל־אביב - חיפה
להזכירכם מסלול תחנות קו 901: תחנה מרכזית תל־אביב, רכבת ארלוזורוב, צומת רמת־אביב, צומת גלילות, צומת הרצליה, מכון וינגייט, צומת נתניה, צומת כפר־ויתקין, צומת אולגה, תחנה מרכזית חיפה, ובחזרה באותן התחנות. לוח הזמנים נשאר כפי שהיה.

חדרה - קוים עירוניים
קו 1 חדרה - חפצי־בה ישנה את מסלולו וישפר את השרות לשכונת הפועל המזרחי.
קו 12 א' - מעתה שרות לשכונת ברנדיס בשעות הלילה. פרטים בעתון מקומי מיום 29/8, 5/9 ובלשכות המודיעין.

קו 390 תל־אביב - אילת (ישיר)
קו 373 תל־אביב - צאלים
ראה פרטים באזור דרום.
קו 405 ירושלים - תל־אביב
ראה פרטים באזור ירושלים.

אזור דרום

קו 373 צאלים - תל־אביב
הקו ישנה את מסלולו ויסע מעתה מתל־אביב דרך כביש החוף, יד מרדכי במסלול קו 374 וחזרה.
לוח זמנים: מתל־אביב בימים א'־ה' בשעה 17.00 בימי ו' בשעה 14.00 ובמוצ"ש בשעה 20.10

קו חדש קו 037 אשקלון - מושב אלי־סיני
הקו יסע ממושב אלי־סיני דרך מסנית לאשקלון וחזרה.
לוח זמנים: מאלי־סיני בימים א'־ו' בשעות 07.15, 13.30, מאשקלון בימים א'־ה' בשעות 12.45, 18.00, בימי ו' בשעה 12.45

קו 390 - אילת - תל־אביב וחזרה - ישיר
הקו יוצא בימים א'־ו' מאילת ומת"א בשעה 10.00

אזור צפון

רמת הגולן - קו חדש 015 טבריה - קצרין
קו 015 יסע מטבריה לקצרין דרך צמח וחזרה.
לוח זמנים: מקצרין בימים א'־ו' בשעה 10.15 ומטבריה בימים א'־ה' בשעה 16.50 וממשיך עד אלוני בשן.

* כמו כן יבוצעו תוספות ושינויי מערך קוים ברמת־הגולן.
פרטים בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע.

קו חדש קו 31 כרמיאל - ישובי גוש שגב - מושב מנוף וחזרה
לוח זמנים: מכרמיאל בימים א'־ו' בשעה 06.20 (מבצע כניסה לשורשים). ממנוף בימים א'־ה' בשעות 07.55 (מבצע כניסות ליובלים ושורשים), 16.30. ביום ו' בשעות 08.00, 12.30.
פרטים לגבי מסלול הקו בעתון מקומי מיום 29/8, 5/9 ובלשכות המודיעין.

כפר הורדים
מעתה יתווספו כניסות לכפר הורדים ע"י קו 043 בדרכו מינוח לנהריה בשעות 05.50, 11.20 ומנהריה לינוח בשעות 10.20, 17.30 וע"י קו 041 הנוסע ממעלות ללפידות בשעה 12.45.

קו 955 נצרת - ירושלים
ראה פרטים באזור ירושלים.

אזור ירושלים

קו 405 מהשכונות בירושלים ישיר לתל־אביב
מעתה יופעל שירות ישיר לתל־אביב משכונות גילה, קרית־יובל, נוה יעקב וגונן. מכל שכונה יוצא אוטובוס ביום א' בשעות 06.15, 06.45. בימים ב'־ה' בשעה 06.45. פרטי המסלולים והתחנות בעתונים מקומיים מיום 29/8, 5/9, בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

קו 955 ירושלים - נצרת
הנסיעה של שעה 14.00 תוקדם ל־13.45 בימים א'־ה'.

קו 46 - נוה יעקב - הר־הצופים
קו 46 יוארך וינהל את מסלולו מנוה־יעקב, דרך פסגת זאב ויגיע עד להר־הצופים. פרטים לגבי לוחות זמנים ומסלול הקו בעתונים מקומיים מיום 29/8, 5/9, בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע של אגד.

שרותים לחופי הרחצה
כל השרותים המיוחדים לחופי הרחצה שפעלו בחודשי הקיץ בימי חול - יבוטלו.

מזיזים את השעון
בעקבות המעבר משעון קיץ לשעון חורף ב־6/9 יוצאו לוחות זמנים חדשים לציבור. פרטים בלשכות המודיעין ובמרכזי המידע.

שימו לב!
לוחות הזמנים יהיו בתוקף מ־1.9.86 - 1.11.86 למעט ראש השנה, יום כיפור וסוכות וכן ב־5/9, 6/9 שלגביהם יוצאו לוחות זמנים בנפרד.

מרכזי מידע
אנו מזכירים לציבור הנוסעים כי מספרי הטלפון של מרכזי המידע הם:
תל־אביב: 03-432777
ירושלים: 02-523456, 528231/2
חיפה: 04-549121
למידע נוסף ולוחות זמנים מפורטים אנא פנה ללשכות המודיעין בכל תחנות אגד ולמרכזי המידע.

עם תחילת שנת הלימודים מאחל אגד לתלמידים שנת לימודים מוצלחת.

אגד עוד שיפור למענך.

חדשות אגד תיור: ★ אגד תיור מציע שפע של תבילות נופש בכל רחבי הארץ. התבילות כוללות מלונות, מסעדות, אתרים ובילויים במחירים מפתיעים ומיוחדים. ★ מחודש ספטמבר, מידי שבת, יוצא מת"א אוטובוס ללונה־גל. ★ חדש לשירותכם: נפתח משרד אגד תיור בתחנה המרכזית בהרצליה. טל' 052-540540 ★ היכונו לטיולי סוכות: הגליל, ים המלח, ירושלים ואילת - פרטים במשרדי אגד תיור ברחבי הארץ.
EGGED TOURS אגד תיור

אורי טלמור: חיל־אוויר, ראש־העין, טאבה

מאת סופר „מעריב"

„תענוג, ממש תענוג, לעבוד עם הראש ולא עם ראשי־טילים בשביל להגיע לפיתרון של בעיות", אמר לא־מכבר תת־אלוף (מיל') אורי טלמור, שניסה את שתי הדרכים: תחילה, כנווט־קרב בחיל־האוויר, ואחר־כך כיועץ שר הביטחון ונציגו בשיחות על טאבה. בזה ובזה הצטיין טלמור, כמו בכל דבר אחר שבו עסק. עד שהסתלק, לפני שבוע, בגיל חמישים ואחת.

מותו של הג'ינג'י גדול־הגוף וטוב־המזג, דוקטור באסטרטגיית ניהול (שלמד גם מדע־המדינה, סוציולוגיה, משפטים וכלכלה), הוא אבידה קשה מאוד. יעידו חבריו בחיל־האוויר, רֵעיו בראש־העין שבפעילויות קהילתם השתתף מתוך רצון ותחושת חובה („אני הומניסט") ושותפיו לאיסוף הראיות בפרשת טאבה.

הנה, מעט שבמעט על אורי טלמור שאיננו.

ניצב יעקב טרנר, ראש אגף כח־אדם במשטרת ישראל:

ההיכרות הראשונה שלי עם אורי היתה בקיץ חמישים־ושלוש, כשהתגייסנו והתנדבנו לקורס טיס. שנינו היינו בקבוצה נכבדה שייצגה את עמק־חפר: אורי בן כפר־ויתקין ואני מכפר־יונה, ואתנו רן פקר מכפר־ויתקין ופורמן ושדמי ממעברות. אורי התבלט מיד בשתי תכונות־יסוד: ראשית, היה אחד המצטיינים בלימודי קרקע, במקצועות העיוניים הקשורים בתעופה. שנית, בלט באופיו הסוער, הג'ינג'י, ובצחוקו המהדהד שכמותו לא היה בחיל־האוויר אלא רק לו.

מתחילת דרכו בחיל היה אורי צומת לחברמניות, לאהבת אנשים, לידידות אמת, למוכנות לעשות הכל בשביל כל אחד. אין מי שלא ידע כי את אורי אפשר לרתום לכל עניין: למעשה שובבות, לעזרה לחבר במצוקה, למתן כתף ולהשתתפות בכאב ובעצב. כשעלה אורי במדרגות, בדרכו לחדר־התדריכים, שמעת את הסופה המתקרבת וחשת במרץ שהיה אצור בו, באיכפתיות כלפי כל הסובב אותו, בלהט לגבי כל דבר שהתבקש לו.

בעצם, אורי לא התכוון ולא רצה להיות טייס. כיוון שהיה בעל כושר שיפוט ואבחנה מעולים, העריך שהצטיינותו וכישוריו יבואו לידי ביטוי בתור נווט יותר מאשר בתור טייס והוא בחר מראש את הדרך: נווטות. ואכן, לאורך כל שנות שירותו הארוך, מה„מטאור" דרך ה„ווטור" ועד ה„פנטום", ומן השנים שלפני ששים ושבע, דרך מלחמת ששת הימים ומלחמות ההתשה ועד מלחמת יום הכיפורים – היה אורי נווט מצטיין, מיומן מאוד, שביצע את משימותיו במומחיות מרובה וברמה אישית לדוגמה.

אי־אפשר לשכוח את התסס של אורי, את הפעלתנות שהזרים לטייסת ה„ווטורים" בבסיס רמת־דוד במלחמת ששת הימים. את המורל שנסך בלוחמים – למרות המחיר היקר, בדם, ששילמה הטייסת על הצלחותיה הרבות. חרף העצב על נפילת חברים, היו באורי הכוחות הנפשיים להוות אחד הצירים שסביבם סבבו חיי הטייסת בין הגיחות, לאחריהן ולתוך הלילה שלמחרתו צפויים המיבצעים הבאים.

כמו לרבים אחרים, גם לאורי היה רגע של צער כאשר התבקש לתפקידים ולעיסוקים שלא איפשרו לו עוד לטוס. אלא שאורי, בעל הטמפרמנט הבלתי־נדלה, ידע להסיט את האנרגיה העוצמות הטמונות בו לאופקים אחרים. בתוך שירותו הממושך בחיל, הוא יצא ללימודים, כולל לימודים בחו"ל, והשיג שורה של תארים בתחומים מגוונים. מה שלמד, המיגוון של נושאי הלימוד, מלמדים יפה על אישיותו שלא ידעה שובעה ועליו, שלעולם לא ידע מנוח.

שני התפקידים הבכירים שמילא אורי בחיל־האוויר היו תפקידים שעניינם אנשים: מפקד בסיס, וראש להק כוח־אדם. בשני התפקידים הללו באו לידי ביטוי אישיותו החמה, האוהבת. איש־רֵעים־להתרועע היה, פתוח וגלוי. בזכות פתיחותו וגישתו, היה לאנשים נוח מאוד לשוחח עמו על כל דבר. היה איש סודם של רבים. אהב אנשים, והם השיבו לו אהבה.

אורי היה בלתי־צפוי. נכנס לביתך יחף, מגלגל בענייני טאבה, ובנשימה אחת מתעניין גם באגודת חיל־האוויר המוקמת ומתפתחת, ובמוזיאון החיל, וכן חוקר בעניין בקשותיו לגייס שני בחורים מראש־העין שהטיפול בהם הצריך שיקול־דעת מיוחד. הוא לא הניח לי עד שלא מיציתי את כל האפשרויות. זה אורי שהקדים מאוד לעזוב אותנו: אורי הבלתי־צפוי.

אורי טלמור ז"ל: „איזה אדם!"

חיים מליחי, חבר המועצה המקומית ראש־העין מטעם מפלגת־העבודה:

עם אורי טלמור נפגשתי לראשונה בביתי, זמן־מה לאחר מערכת־הבחירות בשמונים ואחת, שהיתה הקשה ביותר מבחינת הפילוג והקיטוב בעם. אורי חזר לארץ משהות בארצות־הברית, וביקש לשתף את עצמו בקהילת ראש־העין. הוא פשוט התקשר אל מזכיר הסניף המקומי של מיפלגת העבודה ואמר כי הוא רוצה להיות פעיל כאן. ביקשו ממני להיפגש איתו, כדי לבדוק את שילובו בחוג־רעים: מיסגרת חברתית־תרבותית שהקמנו בראש־העין, לאנשים בגילאים שלנו ומכל גוני הקשת הפוליטית.

באותה פגישה ראשונה, שאלתי את אורי מה הביא אותו אל ראש־העין. תשמע, הוא ענה, מערכת הבחירות האחרונה גרמה לי להחליט שאני, כבן הארץ הזאת, חייב לעשות הכל לצימצום הקיטוב העדתי ולמען יותר הבנה בין העדות השונות – כדי שנוכל לקיים חיים יפים במשותף. אני, הוא אמר, מעמיד את עצמי לרשותכם בכל עת ובלי הגבלת זמן, ואעשה כל מה שתבקשו ממני.

המיפגש הראשון של אורי עם החוג היה קשה מאוד. כמה חברים התפרצו כלפי אורי: מי הביא אותך לכאן? מה פתאום עכשיו, אחרי הבחירות? – ואורי, בשקט הנפשי שלו, בסבלנות שגילה תמיד, ענה להם והסביר. אני רוצה לבוא לכאן, הוא אמר, לא כאיש מפלגה אלא כאדם פרטי, המוכן להיות אתכם כאן בכל עת, בזמן שמחה ובזמן עצב והרוצה להתמודד בבעיותיכם יחד אתכם.

בתום המיפגש היה אורי נסער מאוד. הוא נסער מדברי הביקורת שהופנו אליו ומן הביטויים של התמרמרות על קיפוח עדתי. אבל הדברים שהשמיע שיכנעו את החברים כי הוא בא אלינו מתוך כוונות כנות, ולא בגלל מטרות פוליטיות.

והוא נרתם לפעילות. דאג להביא אלינו את המרצים הטובים ביותר, כמו המשורר אבא קובנר, ראש הממשלה שמעון פרס, מפקד חיל־האוויר דוד עברי, הרמטכ"ל משה לוי ורבים וטובים אחרים. הוא אירגן טיול לבקעת־הירדן, שבו היינו אורחי פיקוד מרכז והאלוף אורי אור – ולאות־הוקרה יצאנו לעבודות ביצורים. שיא הפעילות היה כאשר אירגן הופעה־בהתנדבות של דודו טופז („איש הצ'הצ'חים" מכיכר מלכי ישראל). למסיבה הזאת הזמנו כל המרצים שהתארחו אצלנו מאז הצטרפותו של אורי.

במשך הזמן, כשחברים בחוג – וגם אנשים מחוץ לחוג – ראו שאורי אתנו ובתוכנו תקופה ארוכה, הם חשו נוח מספיק לטלפן אליו הביתה או לפנות אליו אישית, בכל עניין שהציק להם: תלמידים שניסו להתקבל במוסדות־חינוך מסויימים, סטודנטים שביקשו מילגות, אנשים שרצו להתקבל לעבודה. אורי מצא זמן לכולם, לא פיזר הבטחות־סרק אלא תמיד השתדל לעזור באמת.

לפחות פעמיים בשבוע היה אורי מגיע לראש־העין, לשעתיים־שלוש. לפעמים היה קופץ בשבת, ככה סתם, גם עם האשה והילדים. כשהיה נכנס אליך הביתה, היית מרגיש שבא אח או אבא טוב. איזו נשמה טהורה! איזה אדם! כולנו כל־כך אהבנו אותו.

אנו, חברי החוג, איבדנו חבר וידיד־נפש. אין מי שימלא את מקומו. לעולם לא נשכח אותו. לכן, ייקרא החוג שלנו על שמו: חוג רֵעי אורי.

תת־אלוף אורן שחור, מפקד יחידת הקישור לכוחות זרים:

אורי ראה בטיפול שלו בסוגיית טאבה – שליחות לאומית. הכרתי את אורי כשנכנסתי לתפקידי, בסביבות מאי השנה, וההתרשמות היתה: בן־אדם. בעל גישה פתוחה מאוד, אנרגטי מאוד, יוזם ויוצר מבחינה חשיבתית. כל הזמן חיפש מה לעשות, איך לדחוף ואיך להזיז את פרשת טאבה.

על אורי הוטלה משימה לא פשוטה: למצוא הוכחות, כגון מפות או תעודות כתובות, מתקופות שונות, שיעידו על אמיתות הטיעון של ישראל שאיזור טאבה שייך לה. לשם כך גיבש אורי צוות של גיאוגרפים, גיאודזים ואנשי מדידות. בגלל אישיותו המאוד־מיוחדת, סקרנותו שאינה יודעת גבולות והאווירה החברית, רוח הצוות שהישרה – עלה בידיו לבנות פסיפס של ראיות ולצקת תוכן בטיעון שלנו בנוגע לטאבה.

אני באתי בסוף התקופה, מעין אל המוכן. חלק גדול מהמיפגשים שלי עם אורי כבר היו בבית־החולים שבו אושפז. התרשמתי מאוד ממסירותו ודבקותו במשימה. הוא היה עומד שעות רבות דבוק לטלפון הציבורי במחלקה, מנחה את צוותו, משוחח עם המנכ"לים אברשה [טמיר] ודייב [קימחי], יוצר קשר עם האמריקאים שעסקו בסוגיית טאבה, מקבל אינפורמציה ועוסק בכל שאר העניינים הכרוכים בתפקידו. באותם ימים נפגשנו כמעט מדי יום. ידעתי שאם אורי איננו בבדיקות או בטיפול רפואי, אמצא אותו ליד הטלפון הציבורי, מדבר בענייני טאבה.

זכור לי במיוחד מיפגש שבו שכב אורי והיה מדמדם. לפתע התעורר, ראה אותי ואמר: חשבתי, וגיליתי שאפשר להשתמש בטיעון מסויים בצורה כזאת וכזאת, וכדאי לעשות כך וכך, ובדברים אלה ואלה אסור לנו לוותר.

כשבועיים לפני מותו, שבתי מקהיר. אורי עבר בינתיים ניתוח ושולח מבית־החולים. נפגשנו במשרדי עם חלק מאנשי הצוות ואורי השתלב במהירות במתרחש, חושף זויות חדשות שיש לטפל בהן וחי ממש את הדברים.

באופן טרגי, נבצר מאורי לראות כיצד הבשילו לבסוף כל אותם מרכיבים שעליהם עמל בהתמדה ובמסירות כזאת. אבל אין לי ספק שההצלחה היא, קודם כל, שלו.

אנשים השבוע / מרק סגל

10 הדקות של פרס

בהתאם למסורת היהודית העתיקה שלא להרשות לעולם למנהיגים ליהנות מהישג כלשהו למשך יותר מעשר דקות, לא יהיה לראש הממשלה שמעון פרס זמן רב להתענג על הזכרונות מקבלת הפנים הנהדרת שערכו לו נשיא קמרון, פול ביאה, ובני עמו, בביקורו עטור־הנצחון ביאונדה.

שתי השאלות הגדולות ביותר העומדות לפניו עתה אינן תוצרת־בית:

(א) האם נשיא מצרים, חוסני מובארק, באמת יקיים את פגישת הפסגה המובטחת לפני הרוטאציה?

(ב) האם צוות הבית הלבן יתגבר על היעדר התלהבותו וימצא לפרס דריסת־רגל בלוח הפגישות החברתיות של הנשיא רונלד רייגן בחודש הבא?

אשר לחזית הביתית, יהיה עליו לחזות בפשפש (הפישפשוק של הקיבוץ) עולה ותופח למידות פיל (פוליטי) הודות לקואליציה אד־הוק של הפוליטיקאים הדתיים ושל התאחדות הסוחרים.

אך פרס ודאי לא ישכח לעולם את קבלת־הפנים הסוערת שערכו לו יותר מ־100,000 בני קמרון שיקרו ברחובות יאונדה, מצויידים בכרזות המהללות את „אמן הדיאלוג בין עמים".

הנשיא ביאה העיר: „אילו ידעתי עד כמה אתה פופולארי, הייתי מזמין אותך למסע הבחירות שלי".

דווקא אחד הנוסעים הפחות מוכרים במטוסו של שמעון פרס, נתקבל אצל הנשיא ביאה בחמימות הגדולה ביותר. זה היה הרב ליאון אשכנזי מירושלים שביאה ביקש מפרס במפורש להביא אותו אתו.

בואו המהיר של צוות הסיוע הרפואי מישראל נתקבל בהערכה רבה. ביאה הודה לאורחו על המתנות, שכללו מכשיר מתוחכם לבדיקת לחות הקרקע ותבליט כסף של מפת ירושלים, מעשה ידי הצורף חיים פרזבסקי. פרס קיבל שני חטי־שנהב מעוטרים וגלימה קמרונית מסורתית מידי להקת המחול.

כאשר העיר הנשיא ביאה על „הנסים שעושה ישראל בתחום החקלאות", ציטט פרס את מורו ורבו, דוד בן־גוריון, שאמר „כדי להיות מציאותי בישראל, צריך להאמין בנסים".

לראש הממשלה נתלוו כמה אנשי עסקים בראשות נשיא לשכת המסחר, דן גילרמן, סגן שר החקלאות אברהם כ"ץ־עוז, ומנכ"ל משרד ראה"מ אברהם טמיר, שיחד עם מנכ"ל משרד החוץ דוד קמחי, ניסחו את ההודעה המשותפת הסופית.

קמחי קיבל את השבחים שהגיעו לו על עבודת ההכנה שהובילה לחידוש הקשרים עם יאונדה ועם בירות אפריקניות אחרות. עוד היו שם יועצו של פרס לענייני תקשורת אורי סביר, ומזכירו הצבאי, עזריאל נבו, שקודם בשבוע שעבר לדרגת תת־אלוף. היועץ המדיני נמרוד נוביק לא היה שם – הוא היה בבית חולים, סובל מדלקת־אוזניים חמורה. שלשום חזר לעבודה.

מחשבה שניה

אם חשב שמעון פרס, כמו ממלא־מקומו ושר החוץ יצחק שמיר, כי פרשת השב"כ פשוט תיעלם אם תושלך לעברו של הנשיא חיים הרצוג, כדאי שיחשבו שנית.

הקול החזק ביותר שנשמע השבוע בהיכלי השלטון היה הטריקה הרועמת של הממשלה, בעוד בית הנשיא נאלץ לנקות את שאריות פרשת השב"כ בסידרה אחרונה של חנינות.

בלי ספק, בראש ערימת העניינים הבלתי גמורים הממתינים לראש הממשלה על שולחנו, נחה התזכורת שהוא מוכרח להגיב על הסתייגויותיו המוזרות מאוד של הנשיא לגבי קידום אחד מרביעיית אנשי השב"כ הבכירים שחנן.

אם כי הנשיא לא יכול לתת לדעותיו תפוצה רחבה יותר, לא כך השר־בלי־תיק עזר וייצמן והיהוד. יוד־

דבר אומרים כי הרצוג רמז על אכזבתו בהודעה שפירסם השבוע ביחס ל„מודעות להיבטים המוסריים" של הפרשה. לאחר מכן יצא הנשיא עם רעייתו אורה והמשפחה לחופשה קצרה „אי־שם בישראל".

נמיר כועסת

יו"ר ועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אורה נמיר, שבה מחופשה כשבפיה ביקורת קולנית על מנהיגות מפלגת העבודה, במיוחד ראה"מ שמעון פרס וסגנו, שר החינוך יצחק נבון.

היא כעסה משום שחסמו את קידומו של יעקב אחימאיר לתפקיד ראש מחלקת החדשות של הטלוויזיה, כנראה משום שאחיו יוסי עובד בשביל שמיר.

נמיר מיחתה: „כל מי שעקב אחרי עבודתו של אחימאיר יכול להעיד על האובייקטיביות והמקצועיות שלו. אני מאוכזבת מהתנהגות ראשי מפלגתי".

יש כישורים

לאחר שלטון רצוף במשך 17 שנה בסניף תנועת החרות בחיפה, הפסיד סגן יו"ר הכנסת מאיר כהן־אבידוב, מראשי התומכים בשר המסחר והתעשיה אריאל שרון, את תפקיד יו"ר הסניף, לטובת עמרם אדרי, תומכו של סגן ראה"מ דוד לוי.

ובעניין כהן־אבידוב, נראה שלא היתה הגנה בריווח על מינויו של הבן, אורי כהן, בידי שרון, לתפקיד הנספח המסחרי של ישראל במילנו.

העובדה שהוא בנו של אביו, אומר אורי כהן, אינה צריכה לפסול אותו למשרה בממשלה. נכון. יש לו גם כישורים: הוא כלכלן מקצועי ומילא תפקיד ניהולי בבנק דיסקונט.

בלי הפליה

כאשר אישר שר האוצר משה נסים, איש הליכוד, את המינוי של 14 המועמדים של שר האנרגיה משה שחל, איש מפלגת העבודה, לחברות במועצות מנהלים של חברות ממשלתיות, הוא גילה ביניהם את גיסו, ד"ר (למינהל עסקים) דני קורן.

קורן הוא יו"ר עמותת הפועל תל־אביב. חבר מפלגת העבודה הצעיר ישמש כחבר המנהלים של חברת הנפט הלאומית.

„בגין עוד צעיר"...

הקאפיטליסט החביב על הקרמלין, איל־הנפט ארמנד האמר, הגיע לשדה התעופה בעשרות במטוסו הפרטי, להיפגש עם כל בכירינו, לרבות מנחם בגין, ולקבל תואר ד"ר כבוד מאוניברסיטת תל־אביב, ששיבחה את פועלו למען שיפור יחסי מזרח־מערב.

הקשר הגלוי ביותר לעין של האמר עם ישראל, הוא הקרן שלו לשיתוף פעולה כלכלי במזה"ת, קרן המנוהלת על־ידי ידידו הטוב, פרופסור חיים בן־שחר.

בן־שחר סיפר כי הקרן יזמה תכנית מים אזורית. נוסף על כך יש שמועות על משימות בלתי רשמיות שמבצע האמר, שהיה ידידם של כל השליטים ברוסיה, החל בוולדימיר איליץ' לנין ויוסף סטאלין וכלה במיכאיל גורבאצ'וב.

בטקס מתן תואר הכבוד הפגין יצחק שמיר חוש הומור שאין רגילים לו. הוא אמר: האמר הוא איש מיוחד במינו, היחיד בעולם היכול לטעון לידידות עם לנין ובגין גם יחד.

על בגין, שביקר אותו בביתו שברחוב צמח בירושלים, אמר האמר: הוא נראה נבון, מצב־רוחו מרומם. לדעתי הוא עוד יכול לחזור לפוליטיקה. אחרי הכל, בגין עוד אדם צעיר, רק בן 73...

האמר, להזכיר, הוא בן 88.

(בהסכם עם „ג'רוסלם פוסט")

חלום "ספינת האהבה" יכול להתגשם

מבצע אפירוטיקי - הזמן עכשיו במחיר מיוחד!

7 ימי שייט או 14 ימי שייט
על אוניות הפאר של אפירוטיקי
ביקורים בנמלים האקזוטיים של:
טורקיה, יוון כולל האיים היוונים ומצרים.

החל מ- 312 $* + מיסים

הפלגה מנמל אשדוד
בכל יום ג'.
מטבח בינלאומי מעולה (6 ארוחות ביום)
תאים מהודרים ממוזגים עם שירותים צמודים,
חנות DUTY FREE, סיפוני שיזוף, בריכת שחיה,
סאונה, קזינו, קולנוע, דיסקוטק, תזמורת,
צוות הווי, נשפים, ריקודים,
שעורי התעמלות, משחקים.

* ליחיד במשפחה בת 2 מבוגרים ושני ילדים. על ספינת "יופיטר" בלבד

חבילות במחיר מבצע!
7-4-3 ימים טוס ושוט
ותבלה כאוות נפשך

אפשרות ל-8 תשלומים
תנאים מיוחדים לקבוצות

אל תחמיץ, פנה עוד היום לסוכן הנסיעות שלך!

סוכנים כלליים:
אלאלוף ושות' · ספנות בע"מ
EPIROTIKI LINES
ת"א: 03-611454, 03-622591 חיפה: 04-660911, 04-671742 אשדוד: 055-21321-2-3-4

גם לנרקומן לא מגיע למות

„עד שקרה המקרה לבני, חשבתי שמגיע לנרקומנים למות, היום אני שואל: איפה קדושת החיים שהמדינה הזאת כל כך גאה בה?" □ משפחה טובה, בספרייה יש כל כתבי עגנון □ אחרי ההלם עם הבן נתברר לה: אין כתובת, אין מוסד אישפוזי לגמילה, „אל-סם" מטפלים רק בנוער, משרד הבריאות מטפל רק בתושבי כמה ערים גדולות, עיקר העבודה – עם נרקומנים פעילים המקבלים תחליפי-סם □ מה עושים?

מאת מיכל קפרא

משפחה ועיר-בורגנית קטנה. שני ילדים, אבא, אמא. קומה שלישית. תכניות חיסכון. בספריה בסלון, כל כתבי עגנון. בבית לא צועקים, שהשכנים לא ישמעו. הכל בסדר. יום אחד מתברר שהילד (בן 23) צועק, שהילד ישן יותר מדי, שהילד מרוזה, שהילד דורש כספים רבים, שהילד מרמה, שהילד משקר. לוקח זמן לתפוס שהילד משתמש בסמים. מכור. תדהמה. הילד שלי מכור לסמים? איך זה יכול להיות? יש טעות. אין טעות. כמעט התקף-לב. מה עושים?

המשפחה מגלה בשלב ראשון שאין לה כתובת שאליה תוכל לפנות. בשלב שני מתברר למשפחה שאין במדינת ישראל שום מוסד אישפוזי שבו יכול בנם להיגמל בפיקוח רפואי. בשלב שלישי מתברר ש„אל-סם" מטפלת בנוער בלבד, עד גיל שמונה-עשרה, ומוסדותיו של משרד הבריאות מטפלים רק באוכלוסיה של תל-אביב, ירושלים, חיפה, עכו, באר-שבע וחדרה. לא זאת בלבד, ברוב המוסדות הללו, עיקר העבודה היא עם נרקומנים פעילים המקבלים תחליפי סם.

כיוון שהמשפחה גרה בנקודה אחרת במפה, משרד הבריאות מרים ידיים. לכן, גם אם יבחר בטיפול בלי סם תחליפי וגם אם לא, במילא אין מי שיקבל אותו. מצטערים. האפשרות היחידה שניתנת לילד זה לקבל מירשם ב„מדיקייט", ולהתמכר לאדולן חוקי, בפיקוח מדינת ישראל.

„עד לרגע שקרה המקרה", אומר האב, „חשבתי שמגיע לנרקומנים למות. שימותו. מי שמביא את זה על עצמו – שיסבול". עכשיו במטבח הקטן של הדירה, הוא מבטא את המלה דודה. כל הטרגדיה מתמצית באנרגיה שמשקיע הגבר הזה בביטוי שתי ההברות הללו. דודה, שפירושה בערבית תולעת, נהפכה למילת סלנג המתארת את התאווה לסם. לגמול את הבן מהסם היה החלק הקל. מהדודה עדיין לא הצליחו.

הבן נמצא באירופה. את הדירה שקנו לו מכרו כדי לממן את הטיפול. משפחה שבורה. „איפה קדושת ערך החיים, שהמדינה הזו כל-כך גאה בה", שואל האב, „זה תופס רק במלחמות?"

אף אחד אינו יודע כמה אבות ששואלים שאלות כאלה יש במדינת ישראל. אף אחד לא טרח לספור. סקר כזה מצריך כסף, תקנים, זמן. ישראל עסוקה בדברים אחרים. „מדינה שבונה את מוסס שנות התשעים מן הראוי שיהיה בה מוסד אישפוזי אחד לנפגעי סמים, שיתאים לשנות השמונים", אומר ד"ר יואב סנטו, האחראי מטעם משרד הבריאות לענין הסמים.

אבל אין. הביטוי „שהנרקומנים ימותו" משקף לא רק את דעת האב התמים, שחשב שעל נרקומנים עלומי-שם קוראים רק בעיתונים, אלא שכבה גדולה בציבור. הממסד המתקצב, מתברר, גם הוא לא קופץ מעל הפופיק כדי להקים מוסדות אלמנטריים שיטפלו בנרקומנים, שלעתים קרובות רחוקים מדימוי המפלצת גרומת העצמות, שמצטיירת בדימיון הציבור חסר הניסיון.

למסקנה שהמצב בארץ עגום, וכל הממסד הרשמי והציבורי לא עושה את המלאכתו, מגיעים מהר. על השאלה „למה" עונים במהירות פחותה. איש מקצוע שעובד במשך שנים בטיפול בנפגעי סמים, אומר: „הטיפול במתדון (אדולן) הוא, למעשה, נסיון להתחמק מהבעיה. האפקט של האדולן נמשך עשרים וארבע שעות, וזה סם שהשפעתו הרסנית שווה לאלו של ההרואין. במרכזי טיפול נותנים לנרקומן אדולן פעם ביום ויש שקט. אמנם יש בהם מעקב בריאותי בקרה, אבל שיקום אין בטיפול הזה. לסוג כרוני וקשה של נרקומנים הטיפול הזה יעיל, אבל ישנה אוכלוסיה ענקית של משתמשים בסמים, שניתן היה להוציא אותם מהמעגל הזה, כאלה שיש בהם עדיין מוטיבציה לגמילה פיזית ונפשית". הסיפור הזה איננו חדש.

מרפאת „מדיקייט" היא אחד העיוותים המדהימים, ובאופן מדהים לא פחות, עוצמים הגורמים האחראים את עיניהם למה שמתרחש שם. „מדיקייט" הוליפה למעשה את חלוקת הסמים בתידייה. במקום לרכז את המירשמים והחלוקה במקום אחד כפי שהיה בעבר, הוחלט לתת ב„מדיקייט" רק את המירשמים. את הסמים רוכשים בבתי-מרקחת. כשלושת אלפים נרקומנים נזקקים ל„מדיקייט".

„זו טעות איומה", אומר ד"ר סנטו, „מכיוון שאין למדינה את התקציב לספק טיפול לשלושת אלפים נזקקים, היא נאלצה בלית-ברירה לבחור באלטרנטיבה לא טובה. זו צפרדע שאנחנו מוכרחים לבלוע כי אין אפשרות לתת טיפול נאות. לפי הבנתי, אדם צריך לקבל טיפול בבעיה, והמדינה צריכה למצוא מענה ולא לספק סמים למי שצורך אותם, כמו שאינה מספקת סיגריות למעשנים, וויסקי לאלכוהוליסטים".

„העוון הנוסף נעוץ בעובדה שהמקום מופעל ביוזמה פרטית. האינטרס של היום לחלק כמה שיותר מירשמים. משלמים שם חמישה שקלים וחצי בעבור מירשם לשבוע, או עשרים וששה שקלים לחודשיים. עם הפתק הזה אנשים הולכים לביטוח לאומי, לצה"ל, למשרד השיכון – אסמכתא שאתה נרקומן. הבעיה מתמסדת. נוסף על-כך, אנשים סוחרים שם במירשמי האדולן. יוצאים מהמירפאה ומוכרים את המירשם לעיני כל, ואף אחד לא מתעסק אתם. ככה זה".

ד"ר מאיר חובב: „של האבא שלי?"

ד"ר יואב סנטו: „טעות איומה"

הרעיון הראשוני והמקורי של חלוקת הסמים הזו, אומרים אנשי מקצוע, היה להוריד אנשים מהפשע. אלא שהפתרון הזה נהפך לעלה שתאנה שמאחוריו מתחבאים.

עצם קיום חלוקת הסמים ב„מדיקייט" – למרות התראות אנשי המקצוע, ההתעלמות מסחר הסמים שנעשה שם, העובדה שאין בכך תהליך לטיפול – הוא סמן קיצוני של הבעיה. הבעיה מתחילה בהתבוששות, שנובעת מחוסר האונים וחוסר הידע כיצד לטפל בה. אבל העיוות לא מתחיל ומסתיים שם. כמו לכל בעיה, יש גם להמימד פוליטי. הפעם, מחלוקת בין משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות מי צריך להוביל את הטיפול בנפגעי סמים.

„משרד העבודה טוען", אומר ד"ר סנטו נציג משרד הבריאות, „שהבעייה היא חברתית, ולכן היא בתחומם. משרד הבריאות טוען שהטיפול הוא רפואי ולכן הוא בתחומו. למשרד העבודה והרווחה יש מעונות חסות לבני נוער ויש שם בעיות סמים. מישהו מפריע להם לטפל בהם? אבל הם לא מטפלים אלא מפנים אותם אלינו. המחלוקת הזו איננה תופעית מאספקטים פוליטיים שנובעים מרצון כל משרד לשלוט על תקציב, תקנים, יוקרה וכו'".

המצב כיום הוא שמשרד העבודה והרווחה אינו רוצה שהרשות לטיפול בנפגעי סמים תהיה באחריות משרד הבריאות, ומשרד הבריאות לא מוכן לטפל בנפגעי סמים בלי אותה אחריות. משחק פוליטי. בשטח קוראים לו „פוליטיקה בגרוש".

„הביטוח הלאומי", אומר ד"ר סנטו, „משלם לנפגעי סמים סכום של עשרה מיליון דולר (!) בעבור הבטחת הכנסה וקצבת נכות. אם היו לוקחים רק חמשה אחוזים מהסכום הזה ופותחים יחידת מיון שבה היו מודיעים לנרקומנים שהקיצבה ניתנת רק בתנאי שהנרקומן מקבל טיפול – היו גם חוסכים כסף רב וגם מחייבים את הנרקומן בטיפול והשגחה". זה לא נעשה. למה? ככה.

במשרד הבריאות הוקמה לפני שנתיים יחידה שנועדה לרכז את בעיית הסמים. במשרד העבודה אין יחידה המטפלת רק בנושא זה. גם תקציב מיוחד אין. במשרד הבריאות טוענים שזו הכחשה על-ידי הטמעה. מאיר חובב, האחראי על שירותי התיקון במשרד העבודה, מגיב על המחלוקת: „זו לא שאלה של פרסטיזה. יש חילוקי דעות אם בעיית הסמים היא סוציאלית או בריאותית, ועל רקע זה יש בעיות ביישום. משרד העבודה מטפל בגורמים החברתיים-סביבתיים של הנרקומן שלא צריך אישפוז. אני חושב שההחלטה לתת את האחריות לבעיה רק בידי משרד אחד היא קיצונית. אנחנו לא נלחמים על כך כמו משרד הבריאות. מה, זה של האבא שלי? זו נחלה פרטית?"

בסוף 1978 הוקמה ועדה בינמשרדית לטיפול מקיף בנושא הסמים. באמצע 1983, יצא כרך עב-כרס ששמו „תכנית אב להתמודדות כוללנית עם בעיות השימוש לרעה בסמים בישראל". היום, שמונה שנים לאחר כינון הוועדה, שלוש שנים לאחר יציאת הדו"ח, כמעט דבר לא השתנה. בשלוש מאות וחמשים העמודים של הדו"ח, אי-אפשר למצוא בכמה נפגעי סמים מדובר. בהמלצה רשום: יש לברר את הדבר. בירור? עוד לא.

ב„אל-סם" אמרו: „רוד לוי אמר בזמנו „קחו שני מיליונים, תבדקו את הנושא". בוועדה יושבים „פנסיונרים, שותים תה וחושבים עצמם לאפיפיורים. זה פשוט מאוד עיכב את הטיפול בכמה שנים. ארבע, חמש שנים, עד שיצא הדו"ח, ובזמן הזה היה המצפון נקי. לא עושים כלום, אבל חוקרים. אחת ממסקנות הדו"ח היתה שיש צורך להקים רשות מרכזית בנושא הסמים. עכשיו משרד הבריאות ומשרד העבודה מתנגחים ביניהם מי יהיה אחראי על הרשות. תוצאות אחרות? אנחנו לא רואים".

תכנית-האב עבת-הכרס של הוועדה הבינמשרדית ראתה בהקמת קהילה טיפולית בישראל צורך דחוף וחיוני. הקהילה הטיפולית לנפגעי סמים פועלת במספר רב של מדינות בעולם. היא פועלת במתכונת מסגרת מקצועית כוללנית שבה מתגוררים המטופלים, עובדים ולנים. הרעיון היסודי מתבסס על עזרה ואחריות הדדית של המטופלים, בפיקוח וניהול של אנשי מקצוע. התכנית מבוססת על טיפול בלי שימוש בחומרים כימיים או תרופות. כל אנשי המקצוע מעודדים ותומכים בתכנית. אז למה התכנית לא מתבצעת?

„הממסד הישראלי לא התלכד סביב הנושא, דהיינו, משרד העבודה והרווחה ומשרד הבריאות, כל אחד מהם רוצה להכתיב לשני, רוצה שהשני יתן כסף. יש פוליטיקה בגרוש. אינטרסים בכספים, ענין של מוניטין. אנשים לא מבינים שתשעים ותשעה אחוז מהנגמלים פיזית, שאינם מקבלים תמיכה נפשית, חוזרים לסם. הקהילה הטיפולית מאפשרת לנרקומנים המתאימים לבטל בעזרת הסביבה הלחץ החברתי את אישיותם, ולבנות אותה בצורה יסודית. התהליך לוקח כשנה והוא לבדו יכול להביא לשיקומו של הנרקומן".

לנציג משרד הבריאות יש דעה אחרת: „אנחנו פועלים להקמת הקהילה הטיפולית. באפריל 1984 משרד הבריאות היקצה מקום בבית-ספר לאחיות בטירת הכרמל. בסופו של דבר זה נפל בגלל התנגדות התושבים. אמנם היה תורם שהסכים לתרום מאה וחמישים אלף דולר, אבל הדרישות שלו לתקצוב המקום והצוות על-ידי משרד הבריאות היו מוגזמות. אני באופן אישי המשכתי לחפש מקום. זה לא פשוט. אף קהילה חברתית לא מוכנה לשכן בתוכה קהילה הצורכת סמים. במיוחד הקהילות הקטנות מרגישות מאויימות. גם התנועה הקיבוצית לא ששה. עובדה שעד היום לא נמצא מקום שהתושבים יסכימו. בבאר-שבע למשל, יש חמש מאות איש שאינם מקבלים טיפול מסודר. ביקשנו מהעירייה מקום והיא היפנתה אותנו לסוכנות. הסוכנות אמרה בסדר, אבל העירייה כבר לא מוכנה לתת את המקום. ביורוקרטיה".

אייבי נתן יצא לא מזמן ביוזמה להקים כפר טיפולי כזה למאתיים איש. בשלב זה עדיין אינו מוכן לדבר על כך. אבל בשטח מדברים שמשרד הבריאות אינו מוכן לתת יד לתכנית. דר' סנטו: „הרעיונות של אייבי להקים כפר למאתיים איש הם לא מעשיים. התרומה להקמת המקום אינה מספקת. אני לא רואה באופק אפשרות לתקצב מקום כזה. יהיה ממש צורך להקים בית-חולים. היום אפשר לפתוח בית-חולים? הכוונות שלו טובות אבל קצת גרנדיוזיות. אנחנו רוצים להתחיל בטיפול עם מספר אפקטיבי של עשרים איש. אם המגעים שאנחנו יוצרים עכשיו יסתיימו בהצלחה, יתכן שתוך חצי שנה יקום מוסד כזה".

עזה מכבס מאירגון „אל-סם", שמעורב בתהליך הקמת הקהילה הטיפולית, החליטה, כחברת המרכז הליברלי החדש, להכניס את היוזמה להקמת קהילה טיפולית, לתוך מצע המפלגה החדשה. בשום מצע מפלגתי אחר אין למצוא שורה אחת בנושא סמים.

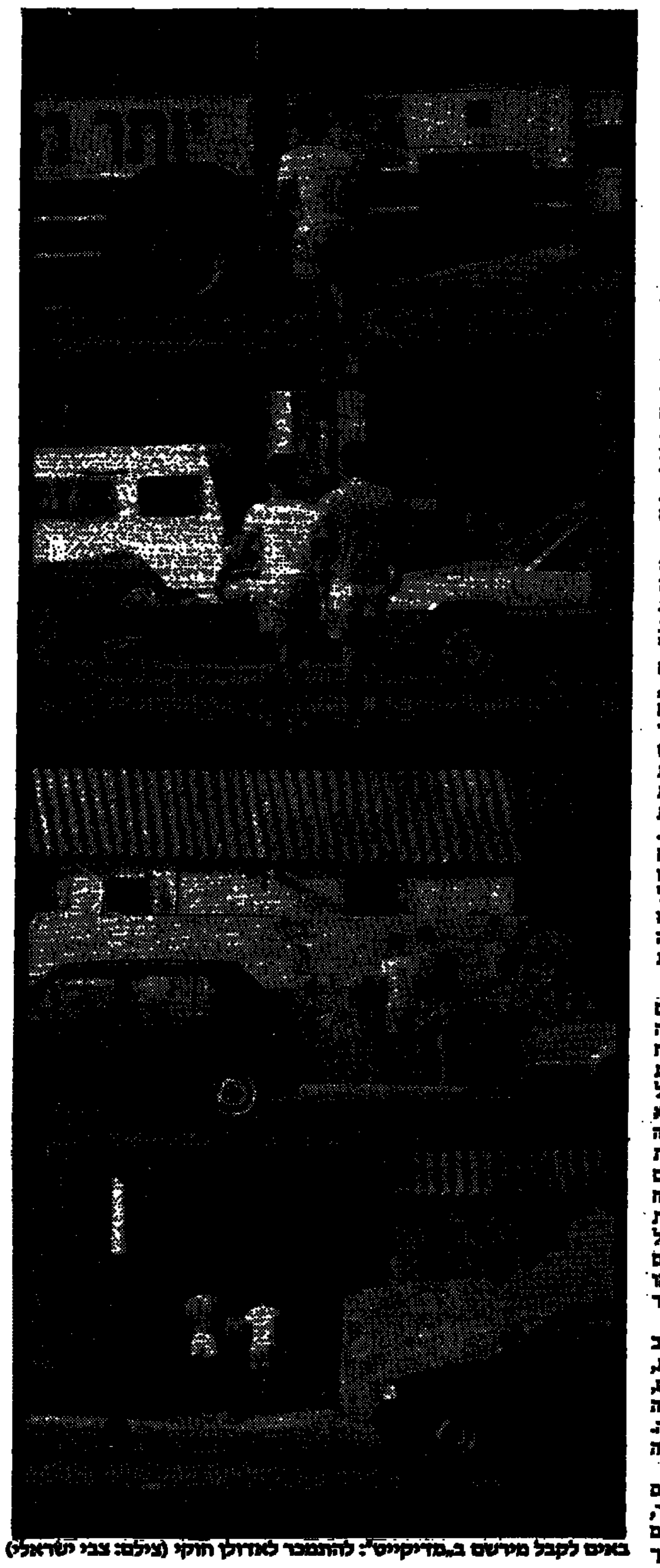
באים לקבל מירשם ב„מדיקייט": להתמכר לאדולן חוקי (צילום: צבי ישראלי)

אבל הבעיה המוזרה ביותר היא בתחום המניעה, שעיקרו הסברה. משרד החינוך, מסתבר, לא רואה בשימוש לרעה בסמים בעיה בסדר עדיפות המחייב אותו להיערך באופן ממוסד להתמודדות בה. כהגיום, למשל, הוכרז כבעיה. משרד החינוך נרתם ויצא בתכניות לימוד. הסמים נסחבים הרחק מאחורי כהנא. מה שהגזענות הצליחה לעשות, לא הצליחו לעשות גסיסת נרקומנים.

כיום הענין נתון אך ורק בידי משרד החינוך. כדי שגופים אחרים יפעלו יש צורך בבקשת רשות ואישור. משרד החינוך אמנם מקצה כספים לכמה קורסים, שנועדו למורים ויועצים, במסגרת מרכזי הסברה או אוניברסיטאות. אך הוא לא מקצה שעות לימוד, למשל, או תכנית ברורה ליישום הנלמד בקורסים.

ב„אל-סם" טוענים שכיום לא נעשה דבר בבתי הספר. מנהלים מתנגדים לחשוף את הנושא כי זה מזיק למוניטין של המוסד. העובדה שתלמידים רבים המשתמשים בסמים מסתובבים בלי ששום גורם יטפל בהם, מעוררת כעס רב. ל„אל-סם" אין כניסה לבתי הספר. „בתל-אביב יש רק שליש תקן של מפקח שמופקד על הדרכת תכנית השתלמויות בנושא סמים. שליש תקן. חשוב לדעת שהתפוצה של הסמים בבתי הספר היום היא גדולה, אבל השימוש בהם הוא רק בראשיתו. לכן, פעולת הסברה אינטנסיבית יכולה לעזור. הדעה שהשימוש בחשיש מוביל לסמים קשים, ושיש קשר סיבתי ביניהם איננה נכונה. אבל סטאטיסטית, מרבית הנרקומנים החלו בעישון חשיש".

את הצעקה הזו צועקים זמן רב. במשך שנים מניעים את הראש בהסכמה וחושבים שצריך לעשות משהו, אבל... תמיד אבל. למניעת שימוש בסמים אין מספיק כסף. אין תקציב. המצב הכלכלי רע.

תמונת המצב קשה. ד"ר סנטו עצמו מודאג מרמת הפוליטיזציה של הבעיה. „עסוקים יותר בשאלה מי יטפל, מי יהיה אחראי, ופחות בטיפול עצמו". בינתיים קיימים מרכזי שיקום מעטים שמסוגלים לתת טיפול לכשבע מאות נרקומנים. האוכלוסיה המוערכת של הנרקומנים היא חמשה עשר אלף!

מה שנראה אלמנטרי, אנושי, לא רק לאב השבור שמצא בוקר אחד את בנו מעוטר בתואר נרקומן, אלא לכל חברה בריאה – לא קיים בארץ: הצורך הדחוף להקים יחידה אישפוזית אחת, לפחות אחת, לגמילה פיזית מסמים. לתת שירותים בכל הארץ ולא רק לאזורים נבחרים. לפתור את בעיית „מדיקייט". לפתוח מערכת מידע לנפגעי סם. לפתוח מסגרות הכשרה לאנשי מקצוע.

אבל הכל, כנראה, ענין של סדרי עדיפויות.

„להישאר נקיים"

„תכנית „אנ.איי." זו תכנית של גברים ונשים שהסמים נהפכו להם לבעיה. אנחנו נרקומנים נקיים שנפגשים בקביעות כדי לעזור זה לזה להישאר נקיים. זו תכנית של הימנעות טוטאלית מכל סוגי הסמים. יש רק דרישה אחת לחברות, וזה הרצון האמיתי להפסיק להשתמש.

„התכנית שלנו מבוססת על כמה עקרונות, שאנו יכולים לעקוב אחריהם בחיינו היום-יומיים. אין שום התחייבות ל„אנ.איי.", אנחנו לא קשורים לשום אירגון פוליטי, דתי, משטרתי. אין לנו מנהיגים, אין לנו דמי-חבר ואיננו נמצאים תחת פיקוח. כל אחד יכול להצטרף אלינו. אנחנו לא מתעניינים במה או בכמה השתמשתם, מי היו הספקים שלכם, לא מתעניינים בעברכם, אלא במה שאתם רוצים לעשות עם הבעיה שלכם ואיך אנחנו יכולים לעזור".

בתל-אביב פועלת קבוצה כזו וכה כעשרים חברים, בשיטת האירגון הידוע של אלכוהוליסטים שנרפאו (מכאן, ראשי התיבות). שם, במקלט שהם מתכנסים בו, קשה להאמין שסביב השולחן יושבים נרקומנים. כולם „נקיים" תקופה מסויימת. למרות זאת, לפני כל נטילת רשות דיבור, יאמרו: אני נרקומן. לזכור! לא לשכוח מי שהיית, הם אומרים, חוזר לסם.

למרות שיש לבעלי מקצוע הסתייגות מהמוסר המקצועי, זו הקבוצה היחידה שנותנת גב חברתי לנרקומן לאחר שנטש את הסם. אגב, על גמילה לא מדברים. לא שם ולא במוסדות הטיפוליים האחרים. גמילה היא מילה טוטאלית מדי, קשה להתמודדות. עם המילה „ניקוי" קל יותר.

הכתובת: רחוב ברנרס 19 סמטת אלעזר המורני. יש להמשיך בסימטה עד למיקלט בגן הציבורי. מועדי פגישות: ימים ב', ג', ה' ומוצאי שבת, בשעה שמונה בערב. ת"ד 16334.

מילכוד בצה"ל

שימוש בסמים בצה"ל הוא על תקן עבירה, שחשיפתה גוררת משפט, מאסר והוצאת החייל הנאשם מהשירות הצבאי. צה"ל אינו חושף את היקף הבעיה.

צה"ל מנע כיום ממוסדות ואירגונים אזרחיים העוסקים בנושא לטפל בחיילים. המצב שנוצר הוא כזה: החייל המשתמש בסמים מנוע מלקבל עזרה מבחוץ. אך חשיפת בעייתו בתוך המערכת תפליל אותו, תביא אותו למאסר, ותגרום את זריקתו מהצבא – כתם לכל החיים. כל זה, פרט לחשש העצום של הנער מהמאסר ומההתמודדות עם הסביבה. המילכוד הזה מביא לשקיעה עמוקה יותר של החייל מבחינה נפשית ושימוש אינטנסיבי יותר בסמים.

לאחד מעובדי השטח הוותיקים יש פיתרון-ביניים, שיאפשר לרשויות האזרחיות לטפל בחיילים בלי לחשוף את זהותם. פה ושם, הוא טוען, אכן עושים זאת, אבל יש בכך עבירה על החוק.

„במצב היום", אומר ד"ר סנטו ממשרד הבריאות, „נמצאים החיילים בדילמה קשה, במילכוד. המילכוד מחריף את הבעיה. צה"ל מתייחס אל סמים כאל בעיה משמעתית. אבל אנשים שהם בני-טיפול ובעלי מוטיבציה להתנקות מהסם, זקוקים לטיפול".

בצבא אפשר להבחין בכמה סוגים של נפגעי סמים. יש המצהירים מראש על השימוש בסמים ובכך מונעים את גיוסם. יש הנחשפים בזמן השרות ומסולקים ממנו. יש אוכלוסיה של עריקים ונפקדים שמשתמשים בסם בזמן הנפקדות. וקיימת הקבוצה בעלת הבעיה החמורה ביותר: אלה שמתפקדים טוב לכאורה, אבל חיים כל הזמן תחת האיום של חשיפתם. קבוצה זו יכולה לשמש מטרה נוחה לניצול של גורמים עויינים.

סימון לפרט

יואב שנצר ויורם נאמן

המטכ"ל הוציא נוהל טביעות חדש בים המלח

בעקבות סבב המינויים בצה"ל, קיים פורום המטה הכללי דיון בנוהל הטביעות בים המלח. על פי החלטת המטכ"ל יחוייבו המתרחצים הדתיים בים המלח לסמן את עצמם בצבע ירוק או בזיקוק אדום עם תחילת הטביעה. נוהל הטביעות החדש יפורסם ביידיש לאורך חופי הרחצה ויישומו יקל על צוותי ההצלה לזהות את המטרות. בחיל האויר מקווים שההסדר החדש יחסוך לדתיים עשרות שעות מבצע שעולות הרבה דולרים למשלם המסים האמריקאי.

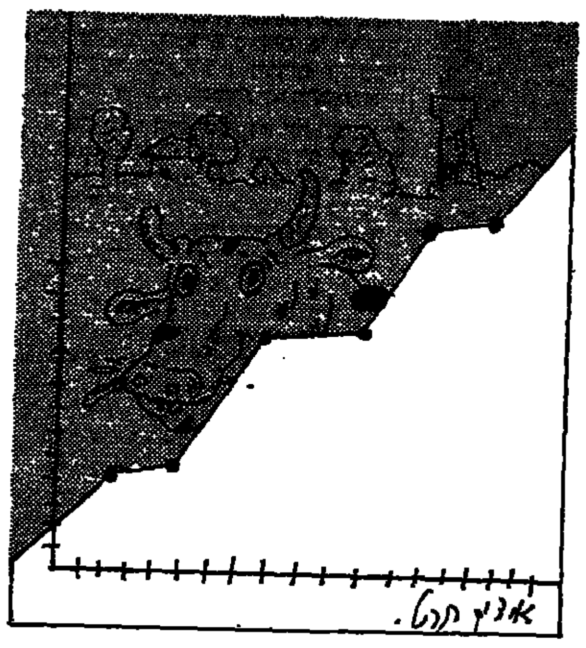

איש צוות ההצלה בתירגול רטוב

לראשונה בארץ בבית החולים רמב"ם:

כבד קפוא הושתל בפריג'ידית

פריג'ידית אמריקאית שהגיעה לביקור בארץ, אושפזה בבית החולים רמב"ם לאחר שסבלה מליקויים בתיפקודי הכבד. מסיבה זו, מנגנון יצור קוביות הקרח של הפריג'ידית נפגם, והיא נקלעה למשבר נפשי עמוק.

הרופאים שבדקו אותה הגיעו למסקנה שכדי להציל את גוף הקרח, יש להשתיל מיד כבד קפוא. ההשתלה בוצעה על ידי צוות הרופאים שהשתלם בארצות הברית. מיד לאחר ההשתלה הודיע מנהל בית החולים שהפריג'ידית חשה בטוב ושבקרוב [illegible] בקוביות קרח.

קיבוץ שפשט את הרגל בבורסה לאחר שהסתבך בשוק האפור מוצע למכירה ב„פישפשוק"

קיבוץ „צין־אליעזר" על כל חבריו ונכסיו יימכר השבת ב„פישפשוק" לכל המרבה במחיר. בשנים האחרונות נקלע הקיבוץ לקשיים כספיים שהתחילו עם המפולת הגדולה בבורסה. בבוקר שלאחר המפולת נוכחו חברי הקיבוץ לדעת כי הם נותרו בחוסר כל, וכי כונס נכסים ינהל מעתה את המשק. לאט לאט חלה התאוששות במניות שהקיבוץ רכש, ואז החליטה אסיפת החברים לעבור לשוק האפור, שהתשואות בו הן הגבוהות ביותר במשק הקלאי. פרשת בלאס הותירה את המשק בחובות עצומים לבנקים, וכך החליטה אסיפת המשק ברוב של שני שליש מבעלי מניות השליטה להעמיד את הקיבוץ למכירה.

הישג נוסף לרוה"מ:

נחתם הסכם השלום בין ישראל וקמרון

ראש הממשלה הנמר"ץ שמעון פרס רשם לזכותו הישג הסטורי נוסף: סוף סוף נחתם הסכם השלום המיוחל בין ישראל לקמרון.

מעמד החתימה היה מרגש ודמעות של שמחה והקלה חנקו את גרונות הנוכחים. יועץ ראש הממשלה לעניני תקשורת הסביר לעתונאים כי קמרון היתה בעצם המסוכנת באויבות ישראל, וכי החתימה על הסכם השלום הוציאה אותה הסופית ממעגל הלחימה.

הסכם השלום בקמפ־דיויד.

הסכם השלום ביאונדה.

הגיעו דגמי בית המקדש 87

★ דגם בית המקדש משפחתי, 4 דלתות, 12,500 ש"ח בלבד.
★ דגם בית המקדש סטיישן, 13,000 ש"ח.
★ דגם בית המקדש ספורט, טורבו, 2 דלתות + טייפ ואקולייזר 17,300 ש"ח בלבד.

סוכנות האחים קרמזוב

אצלם — הלקוח תמיד משלם

ישו!

תרכיז מים

להכנת 4 כוסות מים: הוסף לכוס אחת של תרכיז מים 3 כוסות מלאות ותקבל 5 כוסות מים זכים.

תרכיז מים — המשקה שכולם צימאו לו.
עבור למשמעת מים.

רשות השידור — הטלוויזיה הישראלית

מיד בתום מהדורת מבט ליל שבת, ישודר לקט הלקטים של תכנית סיבה למסיבה.
הלקט יכלול ליקוטים משבעה לקטים קודמים ומשלושה לקטים שמועד שידורם עדיין לא נקבע.

הבעל חוסל ונקבר ב„שדות הקטל"

מאת מריק פיינמן,
סופר „לוס אנג'לס טיימס" במנילה, מיוחד ל„מעריב"

רוז ואהובה היו חיילים נאמנים של המורדים הקומוניסטים בפיליפינים □□ הם התחתנו ועזבו את המחתרת □ למחרת נעלם הבעל ורק חדשים לאחר מכן נתגלתה גופתו המרקיבה יחד עם עוד עשרות גופות של מוצאים להורג □ הצבא משתמש בגילוי במאבק נגד המורדים

רוז ג'לגאט אינה משתמשת עוד בשמה האמיתי – לא מאז אותו יום בחודש יוני, כאשר גילה הצבא הפיליפיני את גופתו המוכה והחרוכה של בעלה בשדה־אורז בוצי בשוליה הנידחים ביותר של העיר אופול, במקום הנקרא עתה „שדות הקטל".

במשך יותר משנה היתה רוז חיילת קומוניסטית מסורה ואחות ב„צבא־העם החדש". היא מספרת כי בעלה, בן 26, רולאנד, היה מחסל מקצועי, חבר פלוגת עילית ב„צבא־העם" ושמה „הדרורים", שהתמחותה ברצח מתנגדים.

השניים נפגשו בשנה שעברה, בעת לחימה בהרי צפון מינדאנאו, איזור־קרבות מרכזי במאבק המזויין של המורדים הקומוניסטים נגד ממשלת הפיליפינים, המשך זה 17 שנה. הם התאהבו, ויחד ירדו מההרים ונטשו את „צבא־העם".

ב־15 בספטמבר נישאו בכנסיה הדתית קטנה.

למחרת נעלם רולאנד בלי להשאיר עקבות.

„אחד [illegible] בא ואמר שהם זקוקים לבעלי", מספרת רוז. בפעם הבאה שראתה אותו היה גופה מרקיבה [illegible] לצד יותר מ־25 גופות מתפוררות, באתר השדות הנידחים שאותם מכנה צבא הממשלה בפיליפינים „שדות הקטל של צבא־העם".

מאז הודיע הצבא על גילוי עוד שלושה קברים המוניים באותו איזור. הצבא טוען, כי בסך הכל מצויים שם שרידיהם המעונים והחרוכים של יותר מ־100 בני־אדם שנחשדו כבוגדים במרד הקומוניסטי.

מספרם המדוייק של הנרצחים אינו ברור. הצבא מסתמך על נתונים שמסרו לו מודיעים. לדברי פקידים, הגשמים הכבדים אינם מאפשרים לחיילים לחשוף את השרידים ולבדוק אותם, כדי לקבוע את מספר הגופות במדוייק.

הרמטכ"ל פידל ראמוס הכריז לא מכבר, כי הקברים ההמוניים הם „סימן ברור מאוד לדפוסי התנהגות שנולדו בקמבודיה וכעת אומצו גם בפיליפינים".

בהשוותו את הקברים ההמוניים באופול לסרט האמריקאי „שדות הקטל" (שנקרא בישראל „דמעות של שתיקה"), שתיאר טבח מיליון אזרחים בידי הח'מר רוז' של פול פוט בקמבודיה, רשם צבא הפיליפינים לזכותו נצחון חשוב במלחמת־התעמולה ההולכת ומחריפה נגד הקומוניסטים בפיליפינים.

הצבא פירסם את הגילויים של שדות הקטל במינדאנאו עם תחילת שיחות השלום במאנילה בין המנהיגים הקומוניסטים לבין נציגי ממשלתה של הנשיאה קורזון אקינו.

גילוי אתרי הקבורה היה נצחון תעמולתי עצום בשביל הצבא. אל האיזור, השוכן בתחום השיפוט העירוני של אופול, אך למעשה מצוי במרחק כמה עשרות קילומטר דרומית לעיר, אפשר להגיע רק במסוק, או בהליכה של חמש שעות בתוך הג'ונגל. הצבא לא היה מגלה מעולם את הקברים, אילמלא הסגירו את עצמם שני מורדים קומוניסטים והתוודו בחקירה, כי עזרו לחפור את הבורות, ובכמה מקרים אף השתתפו בקטל.

לאחר שהמורדים־לשעבר הובילו את קציני המודיעין לאיזור, הקפידו שלטונות הצבא לפרסם את עדותם המזוועת, שבה תיארו כיצד הוכו הקורבנות למוות באלות – כדרך לענותם ולהמיתם בלי לבזבז תחמושת.

פקידי הצבא הגישו דו"חות של נתיחת הגופות, שהעידו על עשרות עצמות שבורות. כן הפיצו בעתונות תמונות מחרידות של הגופות החרוכות, נערמות לצד הבור הראשון שנחשף בשדות אופול.

כדי להבטיח את הפירסום הרחב ביותר, טס ראמוס בחודש שעבר לשדות הקטל יחד עם יחידת העתונות הארצית. העתונאים קיבלו מהצבא מפות מפורטות, מעוטרות בסמל הפטיש והמגל עם השם „שדות הקטל". על לוחות נרשמו שמות 28 מהקורבנות, תחת הכותרת „קורבנות מעשי הזוועה של צבא־העם החדש".

„בעוד השיחות מתנהלות, אין ספק ששדות־הקטל האלה הם פירסום מצויין לגנראל ראמוס, במסגרת מלחמת־התעמולה שלו", אמר וינסנטה אמאנו, המושל בפועל של מחוז מיסאמיס אוריינטאל, שם נתגלו הקברים.

אמאנו, ליבראל שנפגש בחודשים האחרונים עם מנהיגים מקומיים של „צבא־העם החדש" והצליח להשיג הפסקת־אש באיזור, אמר כי המנהיגים הקומוניסטים אכן הודו ברצח אחדים מאלה שגופותיהם נתגלו בשדות. השאר, לטענתם, היו קורבנות פלוגות־החיסול של הצבא.

„אני מסופק אם צבא־העם החדש הפועל כאן דומה לח'מר רוז'", אמר אמאנו. בכך ביטא דעתם של כמרים קתולים באיזור. אמאנו אומר כי הכוחות המזויינים מנפחים בכוונה את מספר הגופות שנמצאו.

תגובות אלה מצד המורדים ומצד מנהיגים פוליטיים ודתיים, שבהם רואים שלטונות הצבא תומכי הקומוניזם, רק השפיעו על הצבא להגדיל את מאמצי התעמולה.

הצבא, שנאסר עליו לצאת להתקפות בזמן השיחות, עוסק בשבועות האחרונים במלחמת תעמולה נגד גורמים שמאלניים בתוך הממשלה עצמה.

שר ההגנה, חואן פונסה אנרילה, טען לא מכבר כלפי המורדים הקומוניסטים: „מטרתם הסופית היחידה היא השלטון, תפיסת המדינה והכוח הפוליטי. הם מסתננים לכל מגזר בחברה שלנו".

פרשנים צבאיים רבים רואים בכך ביטוי לתחושה בצמרת הצבא, כאילו המו"מ על הפסקת אש לא משמש את המורדים אלא כדי לזכות בזמן ולגייס חברים חדשים, בתקוה כי הפופולאריות של אקינו תדעך בינתיים.

לעומת זאת, ממשלתה של אקינו מהמרת שלשיחות השלום תהיה השפעה הפוכה. לדברי יועציה, השיחות מיועדות להוכיח את כנות רצונה בשלום ולקיים את הבטחתה מתקופת תעמולת הבחירות, לפעול למען הפסקת־אש.

בכירי יועציה האזרחיים של הנשיאה מקווים גם כי הרגיעה הזמנית בפעולות האיבה תאפשר למורדים בלתי־מרוצים, אנשים כמו רוז ורולאנד ג'לגאט, להסגיר את עצמם בלי חשש מנקמה. הם גם מקווים כי השיחות הממושכות יעניקו לתכנית ההתאוששות הכלכלית שיזמה אקינו, סיכוי להתבסס. לדעת אקינו, התאוששות כזאת היא הפתרון היחיד לטווח־ארוך למלחמת האזרחים, שגרמה את מותם של אלפי פיליפינים.

המלחמה בין צבא הפיליפינים, שבו 200,000 חיילים, לבין לוחמי הגרילה הקומוניסטים, שמספרם נאמד ב־17,500, התפשטה בשנים האחרונות, והיא כוללת את כל 74 המחוזות בפיליפינים. אולם מחוז מיסאמיס אוריינטאל הוא הדוגמה הטובה ביותר למצב.

רק בשנה האחרונה היו בו לא פחות משישה מקרים מתועדים [illegible] של טבח אזרחים – הן בידי הצבא, הן בידי המורדים. האיזור הזה הוא גם בסיסן של יחידות־חיסול של קנאים דתיים, המאמינים כי טבח „קומוניסטים נטולי אמונה באל" הוא שליחות אלוהית.

"שועל נהרות" הטיל ביצת ריגול

מאת רן דגוני,
סופר "מעריב" בניו־יורק

רוחו של ג'ונתן פולארד מרחפת מעל פרשת פרוייקט "רום פסגות", שבעטיה אחוזות ממשלת ישראל והחברה האמריקנית "ריקון אופטיקאל" זו בגרונה של זו במאבק קשה. כל צד מנסה להניח את ידיו על 20 מיליון דולר, אך משמעותו של העימות חורגת מן ההיבט הכספי: "ריקון" נאבקת על חייה. ישראל נאבקת על שמה הטוב ועל יכולתה לנהל עסקים בארה"ב.

ביום ב', בבית־המשפט הפדראלי במנהאטן, ישמע השופט תומאס גריסה את תביעתה של "ריקון אופטיקאל" להוציא צו מניעה, שיאסור על משלחת משרד הבטחון הישראלי בניו־יורק לממש שטר ערבות בסך 20 מיליון דולאר, שהוציאה "ריקון" על שם ממשלת ישראל. השטר הוצא למקרה שהחברה לא תוכל לעמוד בהתחייבותה לפתח מערכת צילום אווירי ראשונה בסוגה בשביל חיל האוויר הישראלי. ישראל אומרת, כי היא רשאית לממש את השטר מפני ש"ריקון" ביטלה באורח חד־צדדי את החוזה לפיתוח המערכת.

"סכסוך מסחרי רגיל", אמר מקור בכיר במשלחת משרד הבטחון.

"פרשה שכרוך בה גם ניסיון ריגול ישראלי", טוענת "ריקון אופטיקאל".

מקורות ישראליים רשמיים אומרים, כי טענה זו היא ניסיון גס לנצל את פרשת פולארד להפקת רווח של יחסי ציבור במאבק בעל אופי מסחרי טהור.

"לפנינו ניסיון מעניין לכופף את ישראל ולהעמידה על הברכיים על־ידי בעיטה באשכים", אמר ל"מעריב" מקור ישראלי בכיר. "'ריקון' אינה מסוגלת לעמוד בהתחייבויותיה החוזיות לממשלת ישראל. מה עושים? מפטרים את ההנהלה הכושלת? מייעלים את תהליך הייצור? לא. מכים את ישראל. היום זה באופנה. אם לא יועיל – לא יזיק".

"כל אחד יודע, שלהאשמות הריגול נגד ישראל אין שחר", מוסיף המקור. "אך 'ריקון' מקווה, שהציבור האמריקני עוד לא שכח את פרשת פולארד או את פרשת פצצת המיצרר ויתפתה להאמין, שישראל היא מעין גוליית מרושע, המתנכל לחברה תמימה.

"הכל מבקשים לדעת כיצד תנהג ישראל כאשר פוגעים בה בנקודה רגישה. המסר שלנו הוא: לא מתכופפים. בנשק ההשמצות לא יוכלו לנו", הדגיש המקור הישראלי.

פרוייקט "רום פסגות" – הקרוי במסמכי "ריקון" פרוייקט "שועל נהרות" (ריוור פוקס) – החל לקרום עור וגידים בעקבות החלטת חיל־האוויר הישראלי לפתח מערכת לצילום אווירי "אלכסוני", שאינה מחייבת טיסה מעל השטח המצולם, אלא מאפשרת למטוס־הצילום לטוס במרחק רב מהשטח המבוקש ולצלמו באלכסון.

ב־1984 הוזמנו כמה חברות אמריקניות להשתתף במיכרז לפיתוחה של מערכת "רום פסגות". חברת "איטק" הציעה לייצר את המערכת תמורת 100 מיליון דולר. חברת "פיירצ'יילד" הסתפקה ב־60 מיליון. "ריקון אופטיקאל", שעשתה פרוייקטים בשביל ישראל בעבר, הגישה את הצעת המחיר הנמוכה ביותר: 40 מיליון דולר.

בתחקיר מקיף על הפרשה כותב היום (יום ו') בעל הטור אדווין בלאק: פקידים ישראלים טוענים, שמלכתחילה הגישה "ריקון" הצעת־מחיר לא ריאלית כדי לזכות במיכרז, בתקווה, שתוכל לגבות תשלומים נוספים במהלך העבודה.

אבל באוקטובר 1984, כשנחתם החוזה בין משרד הבטחון לבין "ריקון אופטיקאל", נראה עתיד פרוייקט "רום פסגות" רפוד בשושנים. בשיחות בין מהנדסי החברה לבין קציני חיל האוויר סוכם, שצילומים שייקלטו בעדשות המערכת, ישודרו לתחנת קרקע בזמן אמיתי, יפוענחו ויועברו, שוב בזמן אמיתי, ליחידות בשטח.

לפי ידיעה ב"שיקאגו טריביון", היתה המערכת, אמורה לקלוט הבזק של סיגריה בוערת מגובה של כ־9.5 ק"מ, בטווח של כ־150 ק"מ. המשמעות הבטחונית ברורה: מטוסי חיל האוויר יוכלו לטוס בתחום האווירי של ישראל ולקלוט כל פריט – עמוק בשטחן של סוריה ולבנון.

מה קרה בין אוקטובר 1984 לבין 9 במאי 1986, המועד שבו ביטלה "ריקון" באורח חד־צדדי את החוזה עם משרד הבטחון?

כמו בפרשות ראשונות, תלויה התשובה בתג הזיהוי של הדובר. בתצהירים בשבועה, שהוגשו לבית־המשפט בניו־יורק, מציינים מנהלי "ריקון" את משלחת משרד הבטחון בניו־יורק כגוף מסורבל, בלתי־יעיל, שאינו יכול להתמודד עם בעיות טכנולוגיות ואינו מסוגל לקבל החלטות.

בתצהיר בשבועה אומר רולנד קיי, סגן הנשיא של "ריקון": "הגופים האחראים לפעילויות הישראליות המתחייבות מהחוזה היו מופרדים פיסית זה מזה והתיאום ביניהם היה כושל. משלחת משרד הבטחון בניו־יורק היתה אחראית, לכאורה, לכל העניינים הניהוליים, הקשורים בחוזה. חיל האוויר הישראלי הכתיב את כל הדרישות (הטכניות), כמשתמש בעתיד. קציני הפרוייקט מטעם חיל האוויר, שהיו ממוקמים במפעל של 'ריקון' בוושינגטון, אילינוי, שימשו כמתווכים.

"התברר, שמשלחת משרד הבטחון לא היתה מסוגלת לקבל החלטות מהירות במיגוון הסוגיות, שהיו כרוכות בתוכניות פיתוח כגון 'שועל נהרות'. לא עלה בידה להתגבר במהירות הנדרשת על הניירת שהיתה דרושה לביצוע ההחלטות. בעקבות זאת, התבצע למעשה תהליך קבלת ההחלטות באמצעות חיל האוויר הישראלי וקציני הפרוייקט שלו במפעל".

הטענה העיקרית של "ריקון" היא, שישראל שינתה כל העת את דרישותיה, דבר שגרם עליה בעלויות מעבר לאומדן הראשון.

בעל הטור אדווין בלאק כותב בתחקירו על פרשת "ריקון", כי בפברואר השנה הוציאו מהנדסי חיל האוויר מסמך המפרט שינויים מפליגים במערכת "רום פסגות". לדברי בלאק, סס נשיא "ריקון", לאורי לארסון, לישראל והסביר למי שהסביר, שהשינויים המבוקשים יקפיצו את מחיר הפרוייקט ל־100 מיליון דולאר.

אולם ישראל הודיעה ל"ריקון", שאם לא תוסיף החברה לבצע את העבודה, כמפורט בחוזה, תממש ישראל את זכותה לפרוע את שטר הערבות בסך 20 מיליון הדולאר, שהוציאה החברה על שם ישראל.

החברה האמריקנית "ריקון" נכשלה במילוי החוזה עם ישראל לייצור מצלמה, שתקלוט היבהוב של סיגריה מגובה 9.5 ק"מ בטווח 150 ק"מ – מטוס יוכל לטוס בשמי ישראל ולקלוט את המתרחש בסוריה ובלבנון □ החברה שאמורה לשלם קנס 20 מיליון דולאר לישראל, מאשימה ישראלים בריגול

בתצהיר בשבועה לבית־המשפט בניו־יורק מספר לארסון על יחסים טובים עם חיל האוויר הישראלי עד אפריל השנה. בתצהירו אומר לארסון: ב־8 באפריל ביקר "גנראל אביר רז מחיל האוויר הישראלי" ב"ריקון" כדי לבדוק את התקדמות התוכנית. הערכתו של רז היתה, כי "ריקון" רשמה לזכותה התקדמות טכנית בביצוע התוכנית ולדבריו, תתגבר החברה על הבעיות שנותרו.

ב־13 באפריל, טוען לארסון, שלחה חברתו למשלחת משרד הבטחון בניו־יורק "חבילה שלמה" של הצעות לשינויים טכניים.

"התגובה היתה מדהימה", מספר לארסון. "ישראל הודיעה, שהיא מתנגדת לניסיון הברור לפברק טענות, שיחוללו פקודות שינוי (מצד ישראל)".

לא היה אפשר לקבל תגובה רשמית של משלחת משרד הבטחון על טענות "ריקון", אך מקור המקורב למשלחת אמר, כי העובדה, שהמשלחת מקיימת מאות עסקות כאלה, ללא בעיות, מדברת בעד עצמה.

בין מטחי ההאשמות והאשמות־הנגד, הזל פרוייקט "רום פסגות" לאבד גובה. הוא בחת נחיתת ריסוק ב־9 במאי, עם החלטת "ריקון" לבטל את החוזה באורח חד־צדדי ועם החלטת משלחת משרד הבטחון לפרוע את שטר הערבות.

בעוד הפרקליטים ממשרד פיגלי, קאמבל ואגנר ושות', המייצגים את ישראל, ועורכי־הדין ממשרד פריהיל, הוגאן ומאהאר, המייצגים את "ריקון", טורחים על הכנת ניירותיהם, הטילה "ריקון" את ביצת הריגול: נציגי ישראל במפעל היו, לטענתה, מרגלים תעשייתיים.

לארסון וקיי אמרו בראיונות ל"מעריב" ולאמצעי תקשורת אחרים, באמצע השבוע שעבר, כי רב־סרן אודי גל, רב־סרן משה הרכבי וסגן־אלוף ברוך מורן, קציני הפרוייקט מטעם חיל האוויר, "שפיקחו על התקדמות העבודה במפעל בבריגגטון, התבקשו לפנות את חדריהם במפעל בעקבות ביטול החוזה. ב־27 במאי, בדלת האחורית, בין עציצים וחפצים אישיים, נתגלו תיבות, שבהן ניסו השלושה לפנות 50 אלף דפים כתובים בעברית". השלושה הסכימו להשאיר את המסמכים במפעל לבדיקה נוספת.

"אנשינו בדקו את הניירות" – סיפר לארסון לבעל הטור בלאק – "וראינו תרשימים מצוחקים וסימנים בעברית. לכן, שלחנו את המסמכים למשרד לתרגומים. והנה, שומו שמיים, שני המיסמכים הראשונים תיארו בפירוט רב למדי החדרת סוכן־זרש מהחברה הישראלית 'אל אופ' לתוך המפעל שלנו, סוכן שמטרתו תהיה להעביר לחברה הישראלית מידע טכני".

ב־25 ביוני החל לארסון "להפציץ" מוסדות ואישים בוושינגטון בסיפורי הריגול שלו, מספר בלאק.

איש לא התייחס לטענות ברצינות. אנתוני ואלוקאס, התובע הפדראלי בשיקאגו, אמר לבעל הטור בלאק: "קיבלנו את המידע בתחילת יולי, אך אם אומר שאנו מנהלים חקירה, אקנה חשיבות לפרשה, שאינה חשובה".

אולם בעל הטור בלאק קובע, כי יש צדק מסויים בטענת "ריקון" בדבר העברת מידע ל"אל אופ". כותב בלאק: תרגומי המיסמכים (שנלקחו מקציני חיל האוויר) מראים, שישראל נבהלה מביצועי "ריקון" בעבודות הקשורות בפרוייקט כבר שישה חודשים לאחר תחילת העבודה.

בלאק כותב, כי בגלל החשש, ש"ריקון" לא תעמוד בהתחייבותה לפתח פריט בעל חשיבות בטחונית ראשונה במעלה, שישראל כבר השקיעה בו מיליונים, החלו קצינים ישראלים בביצוע מעשי נוכלות קטנים. אנשי "אל־אופ" היו אמורים להתוודע לקציני פרוייקט במפעל "ריקון" ולתפקד כסוכני־זרש.

תרגומי המיסמכים מאשרים, לדברי בלאק, שיש אמת בטענת "ריקון" על קיום מיבצע חשאי.

רולנד קיי אמר בשבוע שעבר ל"מעריב", כי הנהלת המפעל אינה יודעת מי "הסוכן החשאי", שפעל למען "אל אופ". "ייתכן שמדובר באחד מקציני חיל האוויר, שהיו במפעל, וייתכן, שמדובר באדם אחר, שאין אנו יודעים את זהותו", אמר קיי.

אולם בלאק מדגיש, שאת כל הפעילות הזו יש לראות בהקשרה הנכון: פרוייקט, שהוא קניינה בחוק של ממשלת ישראל, לרבות המידע הטכני הקשור בפיתוחו.

בלאק כותב, כי למעשה, האפשרות, שחברה ישראלית תשלים את הפרוייקט, שבו כשלה "ריקון", היא שמדאיגה את הנהלת "ריקון". באיזו מידה יגן החוק על חלקה של "ריקון" (בפיתוח עתידי של הפרוייקט), זו שאלה שיש להותירה לשופטים ובוררים.

בלאק מוכיח, שטענות הריגול של "ריקון" נשענות על כרעי תרנגולת. כך, למשל, נאמר בסעיף 9 בחוזה בין ממשלת ישראל ל"ריקון": "המוכר ('ריקון') מסכים לספק לקונה (ישראל) גישה לתרשימים, תוכניות, דיאגרמות ומיפרטים למערכת (הצילום)".

לדברי בעל הטור, יכלו קציני חיל האוויר שהוצבו במפעל, אילו רצו בכך, להבריח את כל החומר בשנתיים שבילו במקום. יתר על כן, שבועיים לפני הגירוש ידעו השלושה, שהמיבצע עומד להסתיים והיה סיפק בידם "לנקות" את משרדיהם. עובדה היא, שכאשר נתבקשו לעזוב השאירו השלושה את תיבות המיסמכים ללא התנגדות.

"למעשה", אומר בלאק, "העתקי התוכניות כבר נבחנו בשנתיים שחלפו על־ידי עיניים ישראליות מוסמכות בניו־יורק ובירושלים".

דיפלומט ישראלי אמר ל"מעריב": "על־ידי ניצול טענת הריגול חשפה "ריקון" את חולשת עמדתה הבסיסית בעניין, שלשמו הגישה את התביעה המשפטית – ניסיון למנוע מישראל לממש את שטר הערבות.

"ריקון" אינה עושה סוד מכך, שהיא רואה במשפט 20 מיליון הדולאר שאלה של חיים ומוות. בשביל חברה, שבשנת הכספים שחלפה הרוויחה 3.8 מיליוני דולאר בלבד על מחזור של 96 מיליון דולאר, עלול הפסד 20 המיליונים להיות מכת־מוות.

בתצהיר לבית־המשפט מצייר סגן הנשיא קיי את "ריקון" כנכס בטחוני: "כאחת מהחברות האופטיות הגדולות ביותר, 'ריקון' היא, קרוב לוודאי, מקור האספקה היחיד למחקר, פיתוח וייצור של פריטי אופטיקה צבאיים. אובדן 'ריקון' עלול לפגוע פגיעה קשה ביכולת האופטית הצבאית של ארה"ב".

לדברי בלאק, לא התרשם השופט גריסה מאיכות הטיעונים של "ריקון" ובדיון ראשוני כבר הודיע לפרקליטי החברה, כי אין בידם "קייס"...

ראש משלחת משרד הבטחון בניו־יורק, אברהם בן־יוסף, אינו מוכן לתת פומבי לדעותיו בפרשה.

לדברי בלאק, זהו ניסיון להראות, שישראל אפילו אינה צריכה להסביר את עמדתה במה שהיא רואה כניסיון סחיטה. היא תאמר את שלה בבית־המשפט – ותזכה.

אוצרות אמנות על שולחן העבודה: "יבנה" של אחרית ימיו של אבי הפסיכואנליזה

אצל פרויד בבית

מאת יהודית ברטוב

ברחוב מארספילד גארדנס מספר 20, ברובע האמסטד, נפתח ביום קיץ לונדוני מעונן, המוזיאון המוקדש לאבי הפסיכואנליזה, זיגמונד פרויד. הפתיחה הרשמית התקיימה, כדרך הבריטים, בנוכחות אחד מבני משפחת־המלוכה, הפעם – הנסיכה אלכסנדרה, דודנית של המלכה.

הטכס נערך באוהל שהוצב בחצר האחורית של הבית, באותו גן אנגלי יפה שפרויד עצמו התבונן בו בוודאי כשהאזין לחולים שעל הספה המפורסמת בחדר עבודתו בקומת הקרקע.

ביוני 1938, שלושה חודשים אחרי סיפוח אוסטריה לגרמניה הנאצית, הגיע פרויד לבית זה כפליט מווינה, שבה חי 75 שנים ובה פעל ועיצב במשך יובל שנים את תורתו המפורסמת, הפסיכואנאליזה.

בן 82 היה פרויד בהגיעו ללונדון, יודע סבל ויסורים, חולה מאוד (סרטן הפה). וינה לא פינקה אותו מעולם. העולם האקדמי של וינה הקפיד להתעלם בשנת 1926 מיום־הולדתו השבעים, שהביא לו ברכות ואיחולים מכל קצות תבל.

ב־1936 כבר הגיעו הדברים לידי כך שעל עיתוני וינה נאסר לציין את העובדה, שחולקים לפרויד כבוד במלאת לו שמונים ועם הבאים לווינה לכבודו נמנים רומן רולאן, ה.ג. וולס, וירג'יניה וולף ותומאס מאן. הסופר הגרמני הגולה הגיע במיוחד משווייץ, לשאת את נאום הברכה.

אותה שנה שרפו בברלין בפומבי את ספרי פרויד "בגלל הרגשת־היתר הרוסת־הנפש, שהם מרגישים את הדחף המיני". על כך העיר פרויד: "במה אנחנו מתקדמים. בימי הביניים ודאי היו שורפים אותי. כיום מסתפקים בשריפת ספרי".

ארנסט ג'ונס, הפסיכואנליטיקאי הבריטי, תלמידו וידידו הנאמן של פרויד והביוגראף הגדול שלו, אמר כי אפילו מידה זו של "התקדמות" עתידה היתה להתבדות. אכן, ארבע אחיותיו הבוגרות של פרויד ובני־משפחה אחרים נספו בשואה.

אף גדול תלמידיו של פרויד, קארל גוסטאב יונג, בעל "הפסיכולוגיה האנליטית", שניתק עצמו ממורו עוד לפני מלחמת העולם הראשונה, נתפס לנאציזם ותקף את תורתו של פרויד מנקודות אנטישמיות. במאמר שפירסם ב־1934 בכתב־העת הרפואי שהיה בחסות הנאצים, "העתון המרכזי לפסיכותראפיה", כתב: "הפסיכולוגיה הרפואית שגתה שגיאה חמורה בזה שאימצה לה קטיגוריות יהודיות... ועשתה בהן שימוש לגבי גרמנים וסלאבים ונוצרים".

אך פירסומו של פרויד בעולם היה גדול כל־כך, שאפילו הנאצים פחדו לגעת בו לרעה. ואולי הכריעו הלחצים מבחוץ. מארי בונאפרט, תלמידתו וידידתו הנאמנה של פרויד, שילמה לנאצים כופר־נפש 250 אלף שילינג אוסטרי (ששוויים היה כ־35 אלף דולארים של שנת 1938). בהתערבותם של שר הפנים הבריטי, שגריר ארה"ב בצרפת ואישים אחרים, ניתן לו היתר לצאת את אוסטריה.

מספרים כי ימים אחדים אחרי כניסת הגרמנים לווינה אמר פרויד למקורביו: "אחרי חורבן הבית בירושלים על־ידי טיטוס, ביקש רבן יוחנן בן־זכאי רשות לפתוח ישיבה ביבנה ללימוד התורה. אנחנו נעשה אותו הדבר".

ממשלת בריטניה, שלא גילתה נדיבות יתירה כלפי פליטים יהודים מגרמניה, עשתה מחווה מיוחדת כלפי פרויד והבית שרכשו לו תלמידיו וידידיו ברחוב מארספילד גארדנס 20 בהאמסטד, היה ל"יבנה" באחרית־ימיו של אבי הפסיכואנאליזה.

לבית זה הגיע פרויד עם משפחתו ועם רוב תכולת הדירה בברגשטראסה 19 בווינה – שולחן־עבודתו, הספה המפורסמת, ספרייתו הגדולה, רהיטים, שטיחים ואוסף העתיקות, שכלל 2500 פסלוני־ארם מצריים, יוונים ורומיים. על אף חוליו וגילו, הוסיף לעבוד ולכתוב עד אשר הכריעה אותו מחלתו. בבית זה מת ב־23 בספטמבר 1939. הוא הספיק לראות את ספרו "משה והמונותיאיזם" – שהצנזורה האוסטרית פסלה עוד לפני הכיבוש הנאצי – רואה אור באנגליה.

גולה אחר מווינה, הסופר היהודי סטפאן צווייג, שעקר ללונדון ארבע שנים לפני פרויד, תיאר את ביקוריו במארספילד גארדנס:

"על שולחן־הכתיבה שלו היו מונחים דפי־הפוליו הגדולים של כתביו, שבגיל 83 הוציאם מתחת ידו בכל יום... רצונו החזק התעלה על הכל, על חולי, זיקנה, גלות, וזו פעם ראשונה שפע מתוכו באין מעצור הטוב שבישותו, שהועם משך שנים ארוכות של מאבק... זו הפעם הראשונה בחיי חזיתי בחכם אמיתי, המתעלה על עצמו, שהכאב והמוות שוב אינם חשובים בעיניו כחוויה אישית, אלא כחומר על־אישי להסתכלות ולהתבוננות"... (מובא מהספר "באים בלי כבוד").

פרויד במקלטו האחרון: "רצונו החזק התעלה על הכל"

בהשפעת עלייתו של הנאציזם הלך העמיק אצל פרויד יחסו הפסימי לטבע האדם. על־פי פרויד, לא רק יצר החיים והקיום מניע את חייו ואת התנהגותו של האדם, כי אם גם היפוכו של אותו מניע בסיסי (ה"ליבידו") – יצר המוות, הכליון, התוקפנות וההרס.

אחרי מותו של פרויד, נהפך הבית במארספילד גארדנס 20 למעין "מקדש הפסיכואנאליזה" בזכות הצעירה בששת ילדיו – אנה פרויד, דמות־מפתח בתנועה הפסיכואנאליטית בזכות עצמה. כאן חיתה יותר מארבעים שנה, הקימה את "האמסטד קליניק" המפורסמת ובהמשך לתורת אביה פיתחה טכניקות לטיפול פסיכואנאליטי בילדים ומתבגרים. בבית זה נפטרה לפני ארבע שנים, בת 86. אנה פרויד היא שציוותה את הבית לעמותה, שהתחייבה להפכו למוזיאון על־שם אביה ולמרכז ללימוד תורתו.

40 שנה שמרה הבת בקנאות לא רק על תורת אביה הגדול, כי אם גם על כל תכולת הבית כפי שנראה ביום מותו. 40 שנה לא שינתה דבר בכל קומת הקרקע, חדר־העבודה, הספריה, אוסף האמנות. היא עצמה לא השתמשה בספריית־אביה אלא לעתים נדירות. היא חיתה ועבדה בקומה העליונה.

שלוש שנים נמשכה עבודת שיפוצו של הבית והפיכתו למוזיאון. הושקעו בו כ־750 אלף ליש"ט. לפני חודש, ב־28 ביולי, נפתח לציבור. מבחוץ אין מספר 20 שונה בהרבה מיתר הבתים של האמסטד, מן האזורים הנאים ביותר בלונדון. זהו בית לבנים אדומות בסגנון הניאו־ג'ורג'יאני, חלונות גדולים ומסגרות־עץ לבנות ובוהקות, גינה קטנה בחזיתו וגן שופע דשא, פרחים ואילנות בחצר האחורית.

עיריית אזור זה של צפון־מערב העיר (קאמדן) לכה גם באבי הפסיכואנאליזה ובעיני פרנסיה חשובה חוות הרחוב הרבה יותר. את האישור למוזיאון התנתה בכך, שחלק מן הבית ישמש למגורים – בעתיד יגורו שם האוצר, מנהל הבית וכל מי שישכור את הדירה שבקומה העליונה.

לכל אדם שלמד את תורתו של פרויד והמעריץ את הגאון היוצר והמהפכני שבאישיותו צפויה שם חוויה מרגשת. עומדים בחדר־עבודתו של האיש, ליד שולחן־עבודתו, שתמישים פסלוני־ארם ערוכים עליו, הכיסא שעליו ישב ואותה "ספה אנאליטית", שהפכה לא רק את המחקר כי גם את כל הספרות והאמנות של הדורות האחרונים מן היסוד.

נוסף על "ספריית פרויד" – כתבים שלו בלשונות רבות והספרות הענפה על תורתו – רהיטים, שטיחים, תמונות, משך במיוחד את העין פריט אחד, בקומה השניה. מתחת לזכוכית מוארת מוצג ספר התנ"ך של ר' יעקב, אביו של זיגמונד פרויד, יהודי שומר מצוות, ועליו הקדשה בעברית לבנו.

לבית במארספילד גארדנס כל הסממנים החיצוניים של מוזיאון, אך מבחינת התוכן רב בו החסר. עזבונו של פרויד כולל כתבי־יד רבים וחליפת־מכתבים עשירה מאוד. חלק גדול מחומר יקר־ערך זה, שבו צפון עיקר של מה שמושך את המתעניין באיש ובתורתו, העבירה כנראה עוד אנה פרויד עצמה לארה"ב, לספריית הקונגרס. כאלפיים מכתבים שכתב פרויד לבתו אנה שמורים בכספת של בנק בלונדון ולפחות מתיקתם צוותה לספריית הקונגרס. ארכיונו של פרויד שמור בניו־יורק, וגם חבר־הנאמנים של המוזיאון בלונדון מורכב ברובו מנאמני אותו ארכיון.

במוזיאון אין זכר לכתבי־היד, למכתבים ולתעודות אחרות, שהמבקר יוכל לעיין בהם. יש המאשימים את נאמני הארכיון בניו־יורק שאת צפונותיו של פרויד הם פותחים לפני "אנשי שלומם" בלבד, במונעם בכך צלילה לתוך חייו (מכתביו הפרטיים וכדומה) – ממש כשם שעשה פרויד עצמו במטופליו.

לטענה זו משקל לא מבוטל, שכן מוזיאון הנושא את שמו של פרויד חייב להכיל את עיקר עשייתו ולא רק רהיטים ואבזרים חיצוניים אחרים.

בהקדמה לתרגום העברי של כתביו, שראה אור לפני חמישים וכמה שנים, כתב פרויד:

"לפני הקהל הקורא עברית... מוצגת הפסיכואנאליזה בלבוש אותה לשון עתיקת־יומין, שקמה לחיים חדשים מכוח רצונו של העם היהודי... המחבר שוטח את בקשתו לפני בניהם (של משה והנביאים – י.ב.) שהוא עצמו אחד מהם, שלא ייחפזו... ולא יגיבו בשלילה על־פי התעוררות ראשונה... מי שנמנע מהריצת משפט מיד... אפשר שיבוא לידי השתכנעות, כי גם החדש הבלתי־רצוי הזה ראוי לידיעה, אם רוצים להבין את הנפש וחיי־האדם".

ארבע כנפות תבל

החל מ-1 בספטמבר מנייה בשיחות הטלפון המקומיות

ב–1.9.86 - תונהג בישראל, באישור ועדת הכספים של הכנסת, מנייה בשיחות הטלפון המקומיות.

המונה ירשום יחידת מנייה ("פעימת מונה") אחת לכל חמש דקות בין 8.30 בבקר ל־20.30 בערב, ויחידת מנייה אחת לכל שמונה דקות בין 20.30 בערב ל־8.30 בבקר, וכן מיום ו' או ערב החג בין 13.00 בצהריים ליום א' או למוחרת החג בשעה 8.30 בבקר. (בחול המועד יחולו תעריפים כבימי חול).

הפעלה בשלבים והנחה

המנייה המקומית תונהג בהדרגה בארץ כולה, ותחייב את כל מנויי הטלפון.

מסיבות טכניות ניתן להפעיל את המנייה המקומית בשלב ראשון במרכזות הספרתיות בלבד (ראה פירוט להלן). בשל כך תוענק למנויי המרכזות הספרתיות הנחה של 33% בתשלום החודשי הקבוע ("דמי השימוש").

מדוע צריך מנייה מקומית?

המנייה המקומית, הנהוגה במרבית ארצות המערב מזה שנים, מסייעת להתמודד עם העומס הרב המוטל על רשת הטלפונים. 18% בלבד מכלל שיחות הטלפון המקומיות הן השיחות הארוכות, הנמשכות בין חמש דקות לשעות תמימות. מיעוט זה מטיל על רשת הטלפונים שני שלישים מן התפוסה והעומס, על הקשיים הנובעים מכך לכל מטלפן. קיצורן של שיחות אלה, יחד עם השקעותיה העצומות של בזק בהרחבת התשתית, יביאו להקלה בעומס ולשיפור השירות.

פחות מ-8 אגורות

מחירה של יחידת מנייה כיום הוא פחות מ-8 אגורות. לפיכך, זוהי התוספת שתצטרך לשלם אם תאריך מדי פעם בשיחה דקות אחדות. אם אתה מן המקצרים, ואם נזכור את ההנחה האמורה - לא תרגיש כמעט בכל שינוי בחשבון.

רק המאריכים לדבר או המשתמשים בטלפון לצרכים שלא נועד לו כמו משחקי מחשב - ישאו בהוצאה ממשית

שירותים חדשניים - למנויי המרכזות הספרתיות בלבד

הטכנולוגיה הספרתית במרכזות הטלפון מאפשרת לחברת בזק להציע למנויים המחוברים אליהן שורה של שירותי טלפון חדשניים:

- ★ **שיחה ממתינה** - אפשרות לקבל שיחה נוספת בשעה שאתה עסוק בשיחה.
- ★ **"עקוב אחרי"** - העברה אוטומטית של ההתקשרויות אליך אל כל טלפון אחר שתרצה.
- ★ **חיוג מקוצר** - שימוש בקודים מקוצרים במקום חיוג מלא.
- ★ **שיחת ועידה** - שיחה משותפת לשלושה אנשים.
- ★ **חשבון מפורט** - חשבון הכולל מידע מלא על כל ההתקשרויות שלך.

השירותים כרוכים בתשלום נוסף. מידע מלא על השירותים, דרך קבלתם ותעריפיהם, נשלח ישירות אל כל מנויי המרכזות הספרתיות.

על מי תחול המנייה המקומית בשלב הראשון?

להלן רשימת הטלפונים המחוברים למרכזות הספרתיות החדישות של בזק, החייבים החל מ-1 בספטמבר בתעריף המנייה המקומית.
הרשימה כוללת את כל הטלפונים שמספריהם מתחילים בספרות הבאות:

אזור חיוג ירושלים - 02
ירושלים - 30, 34, 35, 361, 38, 76, 781*, 86
מעלה אפרים - 94
אפרת - 93
קרית ארבע - 96

אזור חיוג תל־אביב - 03
תל־אביב - 510, 511, 512, 542, 543, 546, 81, 574*.
בת־ים חולון - 551, 552, 555, 556, 557, 559, 505*
קיראון - 34, 531
גבעת שמואל - 5321, 5322
יהוד - 5365*, 5366*
רמת השרון - 5400*, 5401*
פתח־תקוה - 932, 937
ראשון לציון - 961, 963, 9640, 9643, 9644, 9649,
9661, 9662
אריאל - 9365*, 9366*
אלקנה - 9362

אזור חיוג חיפה - 04
חיפה - 21
קריות - 75, 76
מעלות - 975, 976, 977
יקנעם - 89
נהריה - 82, 855, 856, 857, 858, 859
שפרעם - 867, 868, 869
גוש שגב - 800*, 801*, 808*, 809*
עוספיה - 781, 782*
דלית אל כרמל - 783*, 784*
יערה - 806*, 807*
עתלית - 84

אזור חיוג צומת איילון - 08
רחובות - 41, 44, 49
יבנה - 43

אזור חיוג אשקלון - 051
שדרות - 80*, 89*
נווה דקלים - 47

אזור חיוג צומת השרון - 052
צומת השרון - 900*, 909*, 91*
אלפי מנשה - 425
עמנואל - 421
קרני שומרון - 39
קלקיליה - 30

אזור חיוג נתניה - 053
נתניה - 6
כפר יונה 8
אבן יהודה - 97, 98, 99

אזור חיוג אשדוד - 055
אשדוד - 41, 42, 5
גדרה - 91, 92, 93, 95, 96
גן יבנה - 73, 74
קרית מלאכי - 8

אזור חיוג באר־שבע - 057
באר שבע - 43* 46*
עין יהב - 81
ישע - 82, 83, 85

אזור חיוג חדרה - 063
אור עקיבא - 63, 64

אזור חיוג עפולה - 065
בית שאן - 39, 81, 84, 85
עין חרוד - 31, 32, 33, 34, 35, 36
מגדל העמק - 44, 47, 48, 49
נהלל - 46*

אזור חיוג טבריה - 067
בני יהודה - 63, 64

אזור חיוג צפת - 069
קרית שמונה - 40, 41, 49, 5
קצרין - 6
מירון - 80, 88, 89

* יופעלו בקרוב

בזק החברה הישראלית לתקשורת בע"מ

לשכת הפרסום הממשלתית

המחלקה ליחסי ציבור

ארבע כנפות תבל

תורכיה: ראש הממשלה סובל מהמשפחה

מאת ש. כהן, סופר מעריב באיסטנבול

■ הפופולאריות של ראש ממשלת תורכיה טורגוט אוזאל ירדה לשפל המדרגה. אחת הסיבות העיקריות לכך היא אשתו וילדיו.

בני משפחתו של אוזאל מותקפים באחרונה על התנהגותם בחייהם הפרטיים. זה נושא חביב על מתנגדי אוזאל במערכה לקראת בחירות המשנה הצפויות ב־28 בספטמבר.

העתונות ומפלגות האופוזיציה הפנו את הזרקורים כלפי האוזאלים, והכל מרכלים על חייהם הפרטיים ולועגים להתנהגותם.

לא היתה בהיסטוריה של תורכיה משפחת ראש ממשלה שעוררה תשומת לב וכותרות כה רבות ותכופות. בעבר היו נשותיהם וילדיהם של מנהיגי תורכיה שומרים על פרופיל נמוך והאומה לא התעניינה במעשיהם. לא כך האוזאלים.

אף שלמנהיג, בן 59, רקע שמרני, אין אשתו וילדיו נמנעים מהפגנות פומביות של התנהגות מודרנית וליברלית.

אשתו של טורגוט אוזאל, סמרה, מתלווה אל בעלה בכל האירועים הרשמיים, נותנת ראיונות לעתונים ועורכת מסיבות. גב' אוזאל, בת 52, נראית תמיד מהודרת בלבושה, ואוהבת לעשן סיגרים – תופעה יוצאת דופן אצל נשי תורכיה.

ה"תקרית" האחרונה שעוררה זעם וביקורת היתה נשף צדקה שנערך בחסותה, לארגון פמיניסטי, "האגודה לשיחרור הנשים". המסיבה התקיימה בגניו של ארמון השולטן העתיק, הנשקף אל הבוספורוס, באווירה עות'מנית מסורתית. הגברת אוזאל עצמה אירחה את 800 המוזמנים הנכבדים – ששילמו כל אחד כ־800 דולאר מחיר הכניסה – כשהיא לבושה בתלבושת בנוסח עתיק.

הפאר וההדר של הנשף הרגיזו תורכים רבים. היומון הנפוץ "גונאיידין" כתב "תגובות שכאלה בארצנו, בתקופה שרוב התורכים סובלים מקשיים כלכליים, הן פשוט לעג לרש". "גומהורייט" רב ההשפעה ראה בהתנהגותה של הגב' אוזאל געגועים לימי האצולה הישנה. מנהיג האופוזיציה הסוציאל־דמוקרטית ארדל איננו אמר כי אוזאל ישלם על הבזבוז הזה בבחירות הקרובות. ראש הממשלה לשעבר בולנט אצ'וויט הזהיר כי העם התורכי יתחשבן עם אוזאל, כמו האיטי עם דובאלייה והפיליפינים עם מרקוס.

סמרה אוזאל דוחה את ההאשמות ואומרת כי המטרה היחידה היתה לאסוף כספים למטרה הטובה של שיקום נשים, בייחוד באזורים הכפריים. האווירה העות'מנית, הוסיפה, נועדה להוות תפאורה־רקע להרגשת התרבות העתיקה של תורכיה. מה רע בכך? שאלה. "אילו היו אחרים עושים זאת, היו זוכים לשבחים", התלוננה. "אצלנו, כל מה שנעשה, יחפשו בו מגרעות".

בת משפחת אוזאל המושכת תשומת לב יותר מכולם היא הבת זיינפ, בת 31, שבה רואים תורכים רבים "מורדת". בסוף השנה שעברה עורר הרומן שלה עם מתופף בלהקת פופ מקומית רכילות מרובה. נישואיה החשאיים למתופף, למרות התנגדות הוריה, גרמו כותרות גדולות – כמו גם הסכמתם־בדיעבד של ההורים התפייסותם אתה.

לא מזמן פתחה זיינפ בוטיק מפואר באיסטנבול, ושוב נשטפה באור הזרקורים. אך הצרות האמיתיות החלו בחודש שעבר, כאשר איש עסקים איסטנבולי עשיר, שהיה על פי השמועה מעורב בכמה עסקות לא חוקיות, נתן לה במתנה מכונית "יגואר" בשווי 78 אלף דולר.

העתונות דיווחה תחילה כי זיינפ הסכימה לקבל את המתנה, אחר כך הוכחש הדבר. למעשה התערב אוזאל עצמו ושיכנע את בתו להחזיר את המתנה. "פרשת היגואר" נסתיימה, אך הנזק נעשה. אף שאוזאל חזר ואמר כי זו היתה "מזימה" לפגוע בשמו הטוב, מוכיחים סקרי־דעת הקהל כי רוב התורכים מאשימים אותו בשערוריה הזו.

בנו של אוזאל, אפה, סטודנט בן 19, האשם שהוא שותף בחברה ממשלתית – טענה שהופרכה. הוא חזר לטורי הרכילות עם חברתו החדשה, דוגמנית־אופנה נאה. "אפה הוא נער טוב ואינטליגנטי, אבל העתונות רודפת אותו בלי הרף", התלונן אוזאל. "אילו היה בנו של מישהו אחר, איש לא היה מרכל".

כך או כך, הדבר פוגע במעמדו הפוליטי של אבי המשפחה. לפי סקרי דעת קהל, השערוריות הקשורות במשפחתו מזיקות לפופולאריות של אוזאל לא פחות מאשר עליות המחירים והאבטלה.

הולנד: מפיצים פורנו של ילדים

מאת ת. בלייך, סופר מעריב בהאג

■ ועדה שמינה שר המשפטים ההולנדי הגיעה למסקנה, כי אין הוכחות שבהולנד מנוצלים ילדים לרעה בייצור סרטי פורנוגרפיה וכי הידיעות על כך מוגזמות. עם זאת, הוועדה קבעה כי חלקה של הולנד רב בהפצת חומר כזה, בעיקר במערב־גרמניה ובארצות־הברית, אך הדגישה כי מדובר בחומר של חובבים.

הוועדה הוקמה בעקבות האשמות שהועלו בוועדה של הסנאט האמריקני, כי להולנד תפקיד מרכזי בהפצת חומר פורנוגרפי שמשתתפים בו ילדים (כתבה בענין זה התפרסמה ב"מעריב של שבת" בשבוע שעבר).

סוכן מכס אמריקני טען, כי 85 אחוזים מחומר זה המופץ בארצות־הברית מקורו בהולנד, דנמרק ושוודיה. עוד נאמר, כי בהולנד נערכים מכרזים שבהם נמכרים ילדים לצורך הפקת סרטי פורנוגרפיה. כל האשמות אלה הופרכו במהלך חקירת הוועדה.

אולם הוועדה, בראשותו של התובע מאמסטרדאם, ל. דהדיס, מצאה כי בעבר הלא רחוק אכן הופקו סרטים כאלה בהולנד. אך מסיבות כלכליות – וחוסר כדאיות – נפסק ייצור זה. החומר הפורנוגרפי שהופק בשעתו הופץ במערב־גרמניה על־ידי אזרחים גרמנים.

הדו"ח של הוועדה הוגש לפרלמנט בהאג. מחברי הדו"ח מדגישים, כי החומר המופץ מהולנד מתבסס ברובו על תמונות וסרטים פורנוגרפיים מדנמרק. ממצא נוסף של הוועדה הוא שרוב החומר הפורנוגרפי אינו מיועד להפצה מכיוון שמקורו בצילום חובבני של אנשים המקיימים יחסי־מין עם ילדים. אולם תמונות כאלה בכל זאת מגיעות לשוק הפורנוגרפי.

על־פי החוק ההולנדי, אסור לנצל ילדים מתחת לגיל 16 לצרכים פורנוגרפיים. הוועדה ממליצה להגביר את הפיקוח המשטרתי בתחום זה ולאפשר לזרועות החוק לבצע בחקירות חיפושים אצל החשודים כיצרני פורנוגרפיית ילדים ומפיציה.

נראה כי ענף הפורנו מוכן לוותר על פלח השוק של פורנוגרפיית ילדים אם שלטונות החוק יפעלו נגד התופעה בתקיפות.

עולם יהודי

מוסקווה: "הולכים על חוד התער"

מאת סופר מעריב

■ "הרבה מחברינו וידידינו קיבלו אשרות ארצישראליות וכאזרחים יכולים לצפות לעזרה מעשית מארצנו. אבל לאמיתו של דבר, עד עתה קיבלנו רק מלים. גם זה טוב, כי קודם אף את זה לא קיבלנו", נאמר במכתב מאת יהודי במוסקווה לבנימין אנוליק, חבר קיבוץ לוחמי הגיטאות (המכתב נכתב לפני כמה חודשים).

בין היתר נכתב: "הרבה פעמים ניסיתי לספר ולתאר את חיינו ואת מצבנו והרבה פעמים נתקלתי בקשיים רבים. רק מי שסובל באופן יום־יומי באורח חיים שלנו, רק מי שמרגיש איך זה לחיות פה על בשרו ודמו, רק הוא אולי מבין את זה. אז אתחיל בכמה מקרים אופייניים, שכל אחד מאלה לא משהו יוצא מן הכלל.

"אני נוהג שיעור עברית, כבר די מאוחר, עוד חצי שעה ונסיים את השיעור. פתאום – צילצול של פעמון הדלת. כולם עושים רושם שלא נשתנה שום דבר, שיעור נמשך, אבל אני רואה שהכל נתרכזו, נתמתחו, הכל נעשו כקפיצים. אוזני הכל נטויות לדלת – מי שם? איך להגיב? הלפתוח את הדלת או שלא לפתוח? כביכול – מה יש? – אנו כולנו סביב שולחן, שעליו שמים תה, כריכים, ספלים על תחתיות, סתם מסיבה של הערב לכמה ידידים, אז למה לנו להתרגש.

"בכל זאת אנו צופים בדלת ומחכים למה שעלול להיות. אנחה של הרגעה – בא בנה של בעלת הבית...

"אם נניח שכל פחדינו שיפרצו אנשי משטרה וק.ג.ב., אם נניח שכל הפחדים הללו הם רק דמיון – בכל זאת תגובתנו מגלה ברור איך אנחנו מרגישים, איך אנחנו חיים. כמובן, אינך צריך לחשוב שכל חיינו רק שלשלת איומים נוראה. אנו מנסים ומשתדלים לגבור על הלחץ התמידי ולחיות ולנהוג בחיינו כמו שאנו מבינים את זה.

"חלק ניכר ואולי אפילו עיקרי זה הוא חינוך ילדינו כיהודים וכישראלים. יש לנו זה מזמן ביה"ס של יום ראשון שכולל כעשרים ילדים משש עד שתים עשרה בחלק העיקרי וכשמונה בסניף למתחילים קטנים. אנו מתרכזים בדירות פרטיות שלנו ביום א' ומדי פעם בפעם מחליפים מקומות מהפחד מפני המשטרה. כעשרים ילדים בדירה אחת ושמונה מסניף קטנטנים בדירה אחרת.

"לקטנים תוכנית כזאת – עברית, שירים, אגדות וסיפורים מתנ"ך. לגדולים יום מחולק לשני חלקים. החצי הראשון – עברית, תורה ומשנה (המשנה לחמישה הכי גדולים), שעה וחצי לתורה־משנה ושעה־שעה וחצי לעברית (רק הזמן המיועד לשיעור תלוי מגיל הילדים). אחר כך סעודה וטיול. אחרי טיול שירה והיסטוריה. לקראת חגים במקום היסטוריה הכנות להצגות.

"מה שנוגע לחינוך ילדים, אנו זקוקים לאימון או השגחה, לא יודע איך לכנות, מאיזה שהוא ביה"ס ארצישראלי, אולי מביה"ס מהקיבוץ שלך. במה אנו מתכוונים? התעניינות קבועה בפעילות ביה"ס שלנו פה, מגעים אישיים אתנו, עם ילדינו, עם מורינו – מגעים דרך הדאר אם זה ילך, דרך טלפון, והכי חשוב דרך ביקורים. אנו צריכים יחסים אישיים הדדיים, יחסים בין ביה"ס לביה"ס, בין מורה למורה. כל הפעילות שלנו זאת היא הליכה על חוד התער ואני תקווה שיש לנו זכות להבנה, תמיכה ועזרה".

יוהניסבורג: מיכאל וקלייר עולים לישראל

מאת נילי עמיטאל, יוהניסבורג

■ הפדראציה הציונית בדרום־אפריקה פתחה השנה אולפנים ללימוד השפה העברית. האולפן הראשון נפתח בפברואר במרכז יוהניסבורג, שבה הריכוז היהודי הגדול ביותר.

הפדראציה מממנת את רוב ההוצאות, כולל מורים וספרי לימוד. התלמידים משלמים רק סכום סמלי – 50 ראנד שכר לימוד למשך שלושה חודשים.

למחזור הראשון באולפן יוהניסבורג נרשמו 140 תלמיד. 120 מהם התמידו – באו פעמיים בשבוע לשלוש שעות לימוד – וסיימו את הלימודים במאי. למחזור הבא כבר נרשמו 400 תלמידים. היה צורך לפתוח אולפן מקביל לתושבי השכונות הצפוניות. אולפנים קטנים יותר נפתחו גם בבלומפונטיין ובאיסט־לונדון. מלאכת ההוראה הופקדה בידי ישראלים, מורים במקצועם.

המוטיבאציה של תלמידי האולפנים גבוהה. מדובר באנשים שרובם חושבים על עליה לישראל, בשעה שמשפחות יהודיות רבות אחרות, שאף הן מבקשות להגר בעקבות התערערות המצב, מעדיפות את אוסטרליה או קנדה שבהן יוכלו להמשיך לדבר אנגלית.

מיכאל וקלייר ולטר: לא משלימים עם ה"זקנה"

מיכאל וקלייר ולטר הם דוגמה טובה לסוג זה של תלמידים. הוא בן 40, היא בת 32, הורים לילד בן שנתיים וחצי. לפני זמן קצר יצא מיכאל לביקור קצר בישראל. ביקור זה נועד להכשיר את קבלת משפחתו כחברים בקיבוץ.

קודם לכן גילה מיכאל שהוא "זקן" מכדי להתקבל כחבר בקיבוץ של תק"ם. הוא לא השלים עם הדחיה. הוא לא רצה לעלות סתם כך. הוא חלם כבר שנים רבות להיות חבר קיבוץ, מאז שהה, לפני 22 שנה, בקיבוץ מעין־צבי. הוא ניצל את ביקורו של שר הקליטה יעקב צור בדרום־אפריקה והעלה לפניו את בעייתו. השר הבטיח לפעול במידת האפשר למענו ולמען עוד כמה פונים שגילם עולה על 35.

נראה שמיכאל הצליח. עתה, לאחר שובו מישראל, משלימים מיכאל וקלייר את הכנותיהם כדי לעלות בשנה הבאה, להתיישב בגבעת־ברנר או בברעם.

ניו־יורק: לוינסון – לקרן למען חופש הדת

שירות "מעריב"

■ מוריס לוינסון, דמות בולטת בקהילת יהודי ארצות הברית, שהשבוע דווח על התפטרותו מראשות חבר הנגידים הבינלאומי של מכון וייצמן, נתמנה יו"ר־עמית של הקרן למען חופש הדת מטעם הקונגרס היהודי האמריקני. כך הודיע נשיא הקונגרס, תיאודור מן, בניו־יורק.

לוינסון מצטרף לשלושה מנהיגים יהודים חשובים, אדגר ברונפמן, פיליפ קלצ'ניק והוארד סקוודרון, המשמשים גם הם יושבי־ראש עמיתים של הקרן. הקרן מספקת מימון להגנה על חופש הדת ולהפרדה בין הדת והמדינה.

הקרן לחופש הדת נוסדה ב־1985 על־ידי הקונגרס היהודי האמריקני, כדי להתמודד עם האיום מצד הימין הדתי

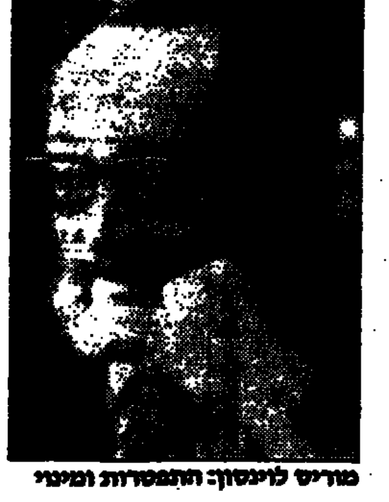

מוריס לוינסון: התפטרות ומינוי

על המסורות המקובלות של חופש הדת ושל הפרדת הדת והמדינה. מימון שסופק על־ידי הקרן שימש את הקונגרס היהודי האמריקני להרחיב את פעילויותיו המשפטיות, וכן למימון ועידות ופירסומים שנועדו להעיר ולחנך את הציבור האמריקני מפני התקפות נגד עקרונות חוקתיים אלה.

פרשה ופשרה

"ראה"

בחירה חופשית

"ראה אנוכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה. את הברכה אשר תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם אשר אנוכי מצווה אתכם היום. והקללה – אם לא תשמעו אל מצוות ה' אלוקיכם וסרתם מן הדרך... ללכת אחרי אלוהים אחרים אשר לא ידעתם... כי אתם עוברים את הירדן לבוא לרשת את הארץ, אשר ה' אלוקיכם נותן לכם וירשתם אותה וישבתם בה". (דברים י"א, כ"ו – ל"א).

כאן מניח משה את היסוד לזכות הבחירה החופשית, שהיא יסוד־מוסד ביהדות. הוא אמנם "ממליץ" לבחור בדרך הטובה, דרך שמירת התורה, המבטיחה ירושת ארץ ישראל וקיום כל ההבטחות האלוקיות. אך הבחירה היא בידי האדם היהודי, שהוא בעל בחירה, אחראי למעשיו ונושא בתוצאותיהם.

כל מערכת השכר והעונש בנויה על יכולתו של האדם להתעלות על פיתויי חומריותו ויצרו, הרע מנעוריו, ולהשליט את הרוח על החומר, את הטוב על הרע. זכה והצליח – יבוא על שכרו. לא זכה ונכשל – יבוא על עונשו. הוא אחראי למעשיו, בעל בחירה.

רמב"ן אומר כי הקללה והברכה פירושן "דרך ברכה" ו"דרך קללה", כדי ש"תבררו לכם מהן מה תרצו ואדרוש שתהיה לכם הברכה כאשר תעשו המצוות והקללה אם לא תקיימו אותן".

□

בפרשנות הקבלית־חסידית נשאלת שאלה ביחס ל"נתינת" הקללה לפני האדם, יחד עם הברכה. הרי התורה היא בבחינת מתנה שעם ישראל קיבל מאת הקב"ה. והרי "מי שנותן מתנה, בעין יפה הוא נותן" (בבא בתרא נ"ג). האם אפשר לתת "קללה", שהיא דבר שלילי בתכלית, "בעין יפה"?

התשובה היא כי הקללה, בהיותה סמל הרע, השלילה, אינה מטרה כשלעצמה בבריאה. כל כולה אינה באה אלא להוות משקל נגד לטוב ובכך לאפשר לאדם את הבחירה החופשית. אם אין רע, אם אין "קללה", אין זו "חכמה" להיות טוב, שלם ומושלם.

מכאן שגם ה"קללה" – הרע – יש בה תועלת וברכה לאדם, הבוחר כטוב, זונח את הרע ובא על שכרו. לכן אפשר בהחלט להחיל גם על ה"קללה" את המושג נתינה – בעין טובה.

וזהו שאמר הכתוב "ראה אנוכי נותן" – על ידי ראייה והתבוננות מעמיקה יבחין אדם שגם מציאותו של הרע, תכליתה לטובה, כדי לאפשר את הבחירה החופשית (עפ"י ליקו"ש).

□

"וירשתם אותה וישבתם בה" (שם).

"תנא דבי רבי ישמעאל: "וירשתם אותה וישבתם בה". במה ירשתם? בישיבה. מכאן לקרקעות שנקנים בחזקה" (קידושין כ"ו).

"וירשתם וישבתם" "תניא, 'וירשתם אותה וישבתם בה' – בזכות שתירשו, תשבו" (ספרי). בעל "תורה תמימה" מפרש את האמור בספרי כי "בא להורות אשר כדי שיתקיים הארץ בידם גם בכל תוקף הנימוסים, יעשו בה קנין האמור שבמה יקנה, במה שישבו בה... ובוודאי שהישיבה היא שם כולל לפעולות השייכים ומתקנים ומכינים את הישיבה, כמו נעל, גדר, ופרץ הכו"..."

"כי יכרית ה' אלוקיך את הגויים אשר אתה בא שמה לרשת אותם מפניך וירשת אותם וישבת בארצם. השמר לך פן תינקש אחריהם..." (דברים י"ב, כ"ט – ל').

אזהרת משה עוברת כחוט השני בכל משנה התורה. הסכנה הגדולה ביותר לעם הנוחל את ארץ ישראל, היא ההתבוללות לפני תרבות עם־הארץ וכניעה לאלילי כנען. במקום אחר מתארים מקורות חז"ל את שחיתות־המידות והביזיון שאיפיינו את "מעשי ארץ כנען". והרי כאן אזהרה נוספת שלא ללמוד מהם ולא להיגרר אחריהם.

"כי יכרית ה' אלוקיך". משל למה הדבר דומה? למלך שנטע כרם בתוך שדהו והיו בתוכו ארזים גדולים וקוצים. הלך המלך וקיצץ את הארזים והניח את הקוצים. אמרו לו עבדיו: אדוננו המלך, הקוצים שאוחזים בבגדינו וקורעים אותם הנחת וקיצצת את הארזים? אמר להם: אילו קיצצתי את הקוצים והנחתי את הארזים, במה הייתי גודר את כרמי? אלא יפה עשיתי: יעמוד הכרם על עמדו (יתבסס) ואני מצית בהם את האור (מכלה את הקוצים). כך ישראל הם כרמו של הקב"ה והכניס אותם לארץ ישראל וקיצץ את הארזים, שנאמר "אנוכי השמדתי את האמורי אשר כגובה ארזים גבהו"... (עמוס ב') והשאיר את בניהם, כדי לגדור את ישראל שיקיימו את התורה. וכשיעמוד הכרם במשמרת התורה נאמר "והיו עמים משרפות שיד קוצים כסוחים באש יצתו" (ישעיהו ל"ג, י"ב). (מדרש תנחומא, ראה ט, וילק"ש תתפ"ה).

□

"וירשת אותם וישבת בארצם" (שם).

חיבת אבותינו לארץ ישראל היתה מן המפורסמות. זו היתה אהבה שאינה תלויה בדבר והיו מגנים את היורד אפילו היתה לו סיבה כלכלית טובה לכך. כך אמרו ש"אלימלך, מחלון וכליון [בעלה ובניה של נעמי] גדולי הדור היו ופרנסי הדור ולמה נענשו מפני שיצאו לחו"ל" (בבא בתרא, צ"א), למרות שאז שרר בארץ רעב כבד.

על הכתוב "וירשת אותם וישבת בארצם", מספר המדרש מעשה מופלא: מעשה ברבי יהודה בן בתירא ורבי מתיא בן חרש ורבי חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי יונתן, שהיו יוצאים לחו"ל והגיעו לפלטום [שם מקום] וזכרו את ארץ ישראל. זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו את המקרא "וירשת אותה וישבת בה ושמרתם לעשות". אמרו: ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה.

ושוב מעשה ברבי אלעזר בן שמוע ורבי יוחנן הסנדלר, שהיו הולכים לנציבין אצל רבי יהודה בן בתירא, ללמוד ממנו תורה. כשהגיעו לצידון זכרו את ארץ ישראל, זקפו עיניהם וזלגו דמעותיהם וקרעו בגדיהם וקראו את המקרא הזה "וירשת אותם וישבת בארצם". אמרו: ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. חזרו ובאו להם למקומם". (ספרי דברים, ראה פ', ילק"ש תתפ"ה).

זהו סיפור מופלא, עם מוסר השכל תמוה קמעה. האמנם ישיבת ארץ ישראל שקולה כנגד כל מצוות התורה? והאם הכוונה כפי ש"מבינים" היום רבים האומרים כי עצם הישיבה בא"י "פוטרת" מקיום המצוות? ברור שזו הבנה מעוקמת של משמעות הדברים. אומר על כך רבי זלמן סורוצקין, אב"ד של לוצק, שהיה ראש מועצת גדולי התורה, בפירושו "אזניים לתורה":

"משרבו הפרצות בחומת הדת אפילו בפלטרין של מלך [הכוונה לארץ ישראל, שנחשבת ארמונו של הקב"ה], יש החושבים שהשכינה בגלות, עד כדי כך שהם יוצאים אחריה לחו"ל לעבוד שם את ה'... כיוון שהם מגיעים לעיר הראשונה בחו"ל, אשר צרה את לבם [צידון"...], הם מתאכזבים מרה ורואים שהשכינה לא זזה ממקומה... זוקפים עיניהם שם [בחו"ל], למצוא שם את ה', אבל "הגר בחו"ל דומה כמי שאין לו אלוה" (כתובות ק"י) ואיך ילמדו ואיך יקיימו שם את המצוות בכוונה יותר גדולה מאשר בא"י?

וזלגו דמעותיהם וקראו את הכתוב הזה "וירשת אותם וישבת בארצם" וחזרו ובאו למקומם. אמרו "ישיבת ארץ ישראל [שהדר בה דומה כמי שיש לו אלוה] שקולה כנגד כל המצוות שבתורה". והאמר "וירשת אותם וישבת בארצם" – הרי שתלה ירושת הארץ בישיבה בה מתמדת בה, אבל הירושה תלויה ב"אם בחוקותי תלכו". ממילא הישיבה לשם מצווה בארץ מביאה לקיום כל המצוות ושקולה כנגדן.

כמה פשוטים ומאירים הדברים, כאשר אהבת ישראל, אהבת ה' ואהבת ארץ ישראל כרוכות יחדיו.

□

"אחרי ה' אלוקיכם תלכו ואותו תיראו ואת מצוותיו תשמורו ובקולו תשמעו ואותו תעבודו ובו תדבקון" (דברים י"ג, ה').

האדם מישראל מתבקש ע"י התורה "להדמות" את הבורא, להיות כמוהו, לפעול כדוגמת מעשי ה'. איך עושים זאת? האם זה אפשרי?

"אמר ר' חמא בר חנינא: מהו שכתוב "אחרי ה' אלוקיכם תלכו" וכי אפשר לאדם להלך אחר השכינה, והרי כבר נאמר "כי ה' אלוקיך אש אוכלה הוא"? אלא להלך אחר מידותיו של הקב"ה. מה הוא מלביש ערומים, אף אתה הלבש ערומים. מה הוא מבקר חולים, אף אתה בקר חולים. מה הוא מנחם אבלים, אף אתה נחם אבלים. מה הוא קובר מתים, אף אתה קבור מתים". (סוטה י"ד).

נפתלי קראוס

הפרט הקטן
חנוך ברטוב

פישפוליטיקה

מי שזקוק היה עדיין להוכחה חותכת לכך, שהישגי ממשלת הרוטאציה השאירו אותנו ממש בלי בעיות, יקבל אותה בשבוע הבא. הכנסת תיקרא למושב מיוחד, בעיצומה של פגרת־הקיץ, והנושא שעל סדר־יומה הוא הזכוכה. הפישפשוק בקיבוץ ניר אליהו.

על ההרס הכלכלי והחברתי במושבי הדרום והגליל, התנפצות החלום על „הפיכת הפיראמידה" והעבודה החקלאית העברית העצמית, כבר נתנה הכנסת את דעתה. הפגנת־הענק, שעומדים לערוך ביום ראשון כל ארגוני המושבים מול משרד ראש־הממשלה, כבר הקיצה מתרדמת־הקיץ את הכנסת. גם על החובות האדירים, השוברים את גבם של עשרות קיבוצים, ולסילוקו של איום זה על עצם קיומם, כבר עשתה הכל.

גם השביתה הנואשת של האחיות, העלולה להתממש בשבוע הבא ולהביא אולי לסגירת בתי־החולים, קיבלה כבר טיפול נמרץ בכנסת.

ומרוב דאגה מפני תוצאות הקיצוץ האכזרי הנוסף בתקציבים המצומקים של מוסדות התרבות, הספרות והאמנות במדינה, כבר עשתה הכנסת לילות כימים עד שהעבירה את רוע הגזירה.

גם על השינוי הנמשך בדמותה של ירושלים והפיכתה לעיר חרדית, המבריחה כבר היום מתוכה אלפי צעירים חילוניים, ישבה כבר הכנסת שבעה נקיים.

ולעשרים הח"כים המזועזעים גם אין מה לטעון כלפי פרצופה של השבת בחופי־הרחצה, ברחובות הערים, בדרכי־המלך, מרמת הגולן ועד אילת, במגרשי הספורט, כמעט בכל אתר ואתר. רק הפישפשוק בניר־אליהו הקיץ נרדמים אלה מן החום של שלהי־דקייטא, בין שבועות הקינות לחודש הסליחות. כל היתר – מסודר.

לכן נראים הדברים, שעצם־קיומה של הישיבה המיוחדת הוא ההוכחה הניצחת, שסוף־סוף פתרו נבחרי־העם את כל הבעיות הקיומיות הקשות שלנו ואפשר להקדיש ישיבה אפילו להחלטתו של איזה קיבוץ לפתוח בתחומיו פישפשוק.

אילו ייחסנו לנבחרינו אלה את מידת הרצינות המתחייבת ממעמדם – ומעלתם למשלם־המיסים – אומרים היינו, שדיון זה מעודד יותר מכל מאמציו של שמעון פרס. הן עד לרגע זה איננו יודעים בוודאות אם כל המהומה, שקדמה לשיחות תשעים הדקות בהלסינקי, היא ראשיתו של עידן ביחסינו עם בריה"מ, או אולי רק באלון ענק מלא באוויר חם. עוד נראה מה יעשו מדינות נוספות באפריקה, היילכו בעקבות קאמרון אם לאו. אפילו פרשת טאבה והפיסגה עם מובארך עודן טעונות סיום. נחכה ונראה.

בכנסת שונים פני הדברים. עינינו הרואות – הכל מסודר. נשאר רק הפישפשוק הקיבוצי.

ואם אין להסבר אופטימי זה רגליים, נשאר ההסבר האחר, שאינו מחמיא לח"כים הנכבדים, לא לכבודם ולא לחכמתם. האם סבורים הם, שכולנו עיוורים ואיננו רואים איך נראית השבת מחוץ לגדר של קיבוץ ניר אליהו? האם אין יודעים את האמת מאות־האלפים, שעשו את השבת שעברה, ויעשו בוודאי גם שבת זו, לכל אורך חופה של ישראל? ראו את הכבישים. ראו את תחנות־הדלק. ראו את המרכולים, המסעדות, כל הכלי־השבת למיניהם. ראו את מגרשי הכדורגל. רק כדי שלא לעורר גרם ח"כ נוסף, שיקווה בעונת־מלפפונים זו לעורר כותרת ולעוד מאמר (כפי שאמר הנשיא טרומאן: ואתה היא אם תכתוב בשבחי ובגנותי ובלבד שאת שמי תאיית כהלכתו), אמנע מציון מיקומם של כל אלה, גם לא אנקוב בשמות הקיבוצים, המוכרים זה שנים בשבתות את תוצרתם החקלאית והתעשייתית.

לא שכל זה הוא בחזקת סוד. יודעים אותו הרבבות המבקרים, וקונים, ובדרך־כלל בימי־מנוחה, בשבתות ובחגים, בצאתם לשוט בארץ. יודעים אותו מאות האלפים, הממלאים את כל הכבישים, מרמת הגולן והגליל העליון ועד לנגב הרחוק ואילת. אפשר להיות בעד מצב־הדברים הזה ואפשר לגנותו. אי־אפשר להעמיד פנים כאילו לא זו המציאות הישראלית בעידן המכונית המשפחתית, הכבישים ואורח־החיים החילוני של רוב הציבור.

הישיבה המיוחדת של הכנסת, שעל־סדר יומה הוקעת קיבוץ אחד בישראל על מה שעושים גם בבתיהם וגם בראש־חוצות מאות אלפים, איננו אות שהגענו אל המנוחה ואל הנחלה. אין כאן הוכחה ניצחת, שכבר אין לנו בעיות חברתיות אמיתיות, כי אם עדות מכאיבה נוספת להשתלטותה של הצביעות בישראל.

צר לומר זאת, אבל גם דברי ראש־הממשלה, ממש לפני צאתו למסעו לקאמרון, בגנות אותו קיבוץ, היה בהם הד לצביעות ההולכת ומכסה את חיינו. נכון אמר, שאין להפוך פישפשוק לעקרון, אבל נכון גם ההיפך – שאפילו למען ריצוין של שותף קואליציוני אסור להתנער מכל עקרון, כמו הזכות שממשים מאות אלפים בישראל בכל שבת – וזכותו של כל אחד מאתנו לחיות באמונתו. אינני בטוח, ש„פישפשוק" הוא הדרך להתמודדותו של קיבוץ עם בעיותיו, אבל לאיש מן החיים בישראל של הימים האלה, גם לא למנהיגה של מפלגה לא־ציונית כשר־הפנים יצחק פרץ, אין רשות להעמיד אל עמוד־הקלון את קיבוץ ניר־אליהו דווקא.

וזהו רק אחד הגילויים הקיצוניים של הצביעות כפולת־הפנים, המאפיינת את הפוליטיקה הישראלית על בריתותיה האופורטוניסטיות המזדמנות. לסחור בסחורה פגומה ומשומשת, בתקווה למצוא איזו „מציאה כשרה", ניתן עכשיו הכינוי החדש. ולמרבה הפלא, אין הולם ממנו גם למי שיזם את הכינוס המשונה הזה של הכנסת בשבוע הבא. במה יעסקו שם בערב ראש חודש אלול?

בהעמדת־פנים צבועה, בהתעלמות מן המציאות האמיתית ובקנטרנות, המונעת על־ידי כוונתה של כל אחת מן המפלגות והסיעות והקבוצות הדתיות לזכות באיזו „מציאה כשרה" לקראת אישהן בחירות. סליחה, אבל רק שם אחד יאה למהומת־אפסים זו: פישפוליטיקה.

חרבו של המלך ארתור

בגישה מקרית
יגאל לב

ראקסקליבר, חרבו המיסתורית של המלך ארתור, היתה קבועה על־פי האגדה בסלע האיש, וזולת מהמלך, לא יכול היה לשולפה ממנו. יכולת זו עמדה לו לא רק בגלל אומץ לבו הצבאי, כלומר, אומץ הלב להסתער בקרב, לשלוח אנשים לקרב ואומץ לב אישי לעמוד מול סכנות. משום שאם זה היה הקריטריון ליכולת לשלוף את החרב מהסלע, הרי רבים מ„אבירי השולחן העגול" של המלך ניחנו באומץ לב מסוג זה. כדי לחולל את הפלא הזה של שליפת החרב מהאבן הקשה, צריך היה תכונה נוספת: אומץ לב אזרחי. אותו אומץ לב אפור, שכמעט אין מתייחסים אליו, אבל, הוא קשה יותר להשגה, דורש אומץ לב רב יותר ומתמשך יותר מאשר אומץ לב של אדם המסתער בקרב. וזוהי היכולת להגיד לאנשים את אשר אתה חושב, למרות שאתה מסכן לא מעט ממעמדך ומן הקריירה שלך בעצם עמידתך על אמיתותיך. אומץ לב אזרחי פירושו להיות דבק יום־יום במערכת ערכים ועקרונות, להעמיד בכל יום במיבחן את כל הישגיך וללחום עליהם בלי לחשוש לפגיעה בקריירה, בקידום, או בהישגיות שלך.

השבוע התבטא מפקד המיכללה לפיקוד ומטה של צה"ל, תת־אלוף אביגדור קהלני, בחריפות נגד תופעות של „העדר אומץ לב בקרב מפקדים, החוששים להביע בגלוי את דעתם". הוא דיבר על־כך, שחשוב שקצין בכיר בצה"ל יידע, שבשיקוליו ובהחלטותיו תלויים חיי אדם ושתפקידו של מפקד להעז לחשוב באורח עצמאי גם כשאין הדבר עולה בקנה אחד עם רוח המושגים המקובלים. שמפקד חייב לישול על עצמו סיכונים בבקיעת יוזמה כדי להשיג את המטרה. „ראיתי רבים מבינינו, המעדיפים לשמור את דעתם בתוכם מאשר להציגה ולהיחשף להתמודדות", אמר קהלני.

לאור דברים אלה ההיכרות הממושכת שלי עם הקצונה הבכירה של צה"ל, קשה שלא לשאול האם יכלו רבים מהם לשלוף את חרבו של המלך ארתור מהסלע. אין ספק, כי הקצונה הבכירה של צה"ל ניחנה באומץ לב. את חזם של רבים מהם מעטרים אותות עוז ואותות מופת, עדות לכך, שהצטיינו כלוחמים עזי נפש. השאלה היא אם הקצונה הבכירה של צה"ל מצטיינת גם בתכונה הנוספת – ב„אומץ לב אזרחי".

זה שנים רבות אני עוקב אחר התופעה הזו. היא באה לביטוי בדברים שהם לכאורה פרוזאים, עם סיכומים ברמה של אוגדה, מול סגל המטה הכללי. שנים רבות שרתתי כקצין מילואים באוגדה סדירה. מאחר שהאימונים היו רצופים, בזדמן לי להשתתף בעשרות סיכומים, שבהם לקחו חלק קצינים בכירים ותמיד חזרה על עצמה התופעה המרתה: אותם קצינים, שמתחו ביקורת על התרגיל, שחשפו את המחדלים שלו, שציינו כי הכוחות לא נעו בסדר הנכון ובתיאום הנכון, שציינו כי המיפקדה לא שלטה במערך הלוגיסטי שלה – אותם קצינים נעשו אילמים כדגים בהגיע שלב הסיכומים, או, וזה גרוע יותר, שיבחו בפה מלא את מפקדיהם על ההצלחה היוצאת מן הכלל של התרגיל.

בתופעה זו נתקלתי גם בישיבות במסגרת האוגדה. תמיד התפלאתי על אנשים אמיצי לב אלה, שידעו לפקד על כוחות גדולים, ללכת קדימה, תוך כדי סיכון חיי עצמם: תמיד תמהתי על היותם מגי־לב ברגע שהדברים נגעו לקידום בהיראכיה הצבאית, או לסיכון הקריירה שלהם.

ביניות היו מתבטאים: „בסופו של דבר, מי שקובע את עלייתי בסולם הדרגות זה המפקד הישיר שלי. חוות־הדעת שלו יכולה להרוס את גורלי. אז למה לי להסתבך?"

אנו, קציני המילואים בדרג של מג"ד או מח"ט, היינו לא פעם „הילד הרע": זה שתוקף, שואל את השאלות המביכות, המנסה להצביע על מחדלים. אבל אנו, בסופו של דבר, באנו לשירות קצר ולאחריו פשטנו את המדים וחזרנו הביתה (אגב, קציני הקבע אמרו, שהביקורת האמיצה שמתחנו על הקצונה הבכירה מקורה בעובדה, שהקריירה שלנו אינה תלוייה במפקדים). בלי להיכנס לוויכוח עם ההערה הנבונה הזאת צריך להדגיש, שבסופו של דבר, כדברי תת־אלוף קהלני, „אין נוסחה למפקד היודע לעורר אמון בפקודיו, מלבד במתן דוגמה אישית, אבל לעתים פוגש אני מפקדים, אשר נאה דורשים ואינם נאה מקיימים". מנהיגות צבאית נכונה היא דוגמה אישית לא רק באומץ הלב הצבאי, אלא גם באומץ לב אזרחי, שפירושו: הקצינים הכפופים לך יודעים, שאתה תיאבק על האמת שלך, תתן להם דוגמה אישית ולא תקפל את הזנב בפני כל מפקד בכיר רק כדי להציל את עורך ואת הדרגות שעל כתפיך. בסופו של דבר, קצין בצה"ל מוליך גייסות למלחמה ואינו עורך פסיטות של מסי־הכנסה על הזכבים.

אני מכיר חיל אחד, שבו מנסים לפחות להעמיד את הקצונה הבכירה במיבחן יומיומי ולא לתת לה להסתתר מאחורי הדרגות: חיל האוויר (אגב, תכונה זו קיימת, כמובן, גם ביחידות עילית של צה"ל). בחיל האוויר נהוג, שכל טייס, ולא חשוב מהי דרגתו, צריך להשתתף באימוני טיסה ובקרבות אוויר מדומים. דבר זה גורם לכך, שקצין בדרגת אלוף־מישנה, מתמודד בקרב אוויר עם סגן ולאחר־מכן, בשעת ערב, מול כל הקצונה, מקרינים את סרטי הווידאו שצילמו הטייסים המתעדים כמה פעמים „הפיל" הסגן את מפקדו הבכיר.

בחיל האוויר אומרים, כי מרגע שאתה מתרומם מעל הקרקע שוב אין ערך לדרגות. קצין בדרגת סרן יכול להביל רביעיה של מטוסים, כאשר מספר שתיים ושלוש שלו הם קצינים בדרגת אלוף־מישנה ותת־אלוף, פשוט משום שהוא נבחר כטייס הטוב ביותר למשימה הזאת, בלי כל קשר להדגתו. החשיפה המתמדת הזו של הקצונה הבכירה של חיל האוויר לתחרות עם הקצינים הצעירים, העובדה, שבאוויר אין אתה יכול להסתתר באחורי הדרגות – אלה הן אולי אחד המרכיבים, שהפכו את חיל האוויר שלנו לטוב ביותר בעולם. ואני אומר זאת למרות שאני שייך לא ל„כחולים" אלא ל„ירוקים".

הקצונה הבכירה של צה"ל נחשפת בתקופה האחרונה יותר מאי־פעם לביקורת ולתשובת־לב של הציבור. כל אזרח עובר, בסופו של דבר, את שירות המילואים ופוגש במערך האדיר הזה. לכן, למען בטחון המדינה, וכדי שנוכל לכבד לא רק את אומץ לבם של קציני צה"ל, אלא גם אותו אומץ לב נוסף, שלצערי הרב אין מחלקים עליו אותות ואין נושאים אותו על הזוה. אומץ לב אזרחי יש לחשוף. יש לעודד אותה שיטה שלפיה נבחר מנהיג בחיל האוויר, היינו, את חשיפת הקצונה הבכירה למיבחן יומיומי. לא לתת לה להסתתר מאחורי הדרגות. השיפה זו לא תחליש את צה"ל אלא רק תחזק אותו – חיל האוויר הוא דוגמה מובהקת לכך. אנחנו זקוקים לקצינים, שיהיה בהם הכוח לשלוף את חרבו של המלך ארתור מהסלע. החרב הזאת אני לבים את בטחוננו.

נורמליזציה – עכשיו!

עמוס גלבוע

לאחר שממשלת ישראל אישרה את הסיכום שהושג לגבי שטר הבוררות בעניין טאבה, ולאחר שמנכ"ל משרד ראש הממשלה, אברהם טמיר, ליבן עם הנשיא מובארך את נושא הפיסגה הצפויה עם שמעון פרס, ועוד לפני שהוסכם מי יהיו שלושת הבוררים, ועוד בטרם אישרה מצרים את הסיכום לגבי שטר הבוררות – טרח שמעון פרס להבהיר פעמים מספר, כי הדגש המרכזי בפיסגה הצפויה יהיה על „העתיד". לא עתיד יחסינו עם מצרים, אלא עתידו של „תהליך השלום" ויצירת התנאים לפריצת־דרך עם ירדן והפלשתינים. על רקע זה מתעוררות שלוש שאלות: האם אכן תתקיים הפיסגה במועדה (מדובר על 10־11 בספטמבר)? מה רוצים המצרים להשיג בפיסגה? מה צריכה ישראל להשיג בפיסגה?

את אבני הגבול, כך אני מניח, יגמרו לסמן בימים הקרובים, למרות החום הכבד והזיעה. אבל לפי שעה לא הושגה כל התקדמות לקראת הסכמה ולו גם על בורר אחד, שלא לדבר על שלושה, שיש להסכים עליהם. ולא בכדי. כשם שנודעה חשיבות עצומה לניסוח השאלה שתוצג לבורר – והמצרים התעקשו במשך חודשים על נוסח השאלה שלהם (ובסופו של דבר, הנוסח שלהם הוא זה שהתקבל במידה מרובה) – כך נודעת חשיבות גם לזהות הבוררים, שיצטרכו לפסוק בגורל טאבה. והמצרים מתעקשים גם בסוגיה זאת, ובעצם, למה לא? מבחינתם, הגזרות הבטחון לקבלתה בחזרה של טאבה צריכות להיות אמינות: גם שאלה לטובתם, גם בוררים כרוחם. והם גם הצהירו ורמזו: לא בוער לנו (בסופו של דבר, לוח הזמנים של מובארך אינו חייב להפוף את זה של פרס הרוטציה). המצרים הבהירו: לא נאשר את הסכם לגבי שטר הבוררות לפני שיוסכם על הבוררים, ולא תתקיים הפיסגה לפני שנאשר את ההסכם.

אז מה יהיה? אחת מהשתיים: או שגם ישראל תוסיף להתעקש ולא תיתן את ידה לבוררים, שאינם מקובלים עליה, ואז הפיסגה לא תערך ככל הנראה במועדה, או שלהט הרצון לקיים הפיסגה, ויהי־מה, תיגבר על הממשלה ואזי היא תוותר למצרים בעניין הבוררים (כולם או חלקם). הניחוש שלי – הפיסגה תתקיים במועדה.

האם רוצה מובארך בפיסגה? אינני יודע, כמובן, את צפונות ליבו, אך צריך לזכור, שהיוזמה לכך יצאה מירושלים, ולא מקאהיר. אנחנו כרכנו, ובדין, את פתרונה של סוגיית טאבה עם שיפור היחסים עם מצרים וחימומם: לא רק החזרת השגריר המצרי לתל־אביב, לא רק ביצוע עשרות הסכמי הנורמליזציה הלכה למעשה, אלא גם מיפגש בין ראשי המדינות לאחר נתק של למעלה מ־6 שנים. אני מעריך, שמובארך צריך את הפיסגה כמו חור בראש. אבל, אם כבר אז כבר. אז שהפיסגה תשרת בצורה הטובה ביותר את האינטרס המצרי – לדחוף לעבר שלום כולל, על־פי תפיסתיה של מצרים ובמסגרת הנראית לה:

● אש"ף של ערפאת צריך להכיר, בתחבולה כזו או אחרת, בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338, ואזי תוכר זכותו (בראש ובראשונה על־ידי ארה"ב) להגדרה עצמית במסגרת קונפדרציה עם ירדן.

● יותר על כן – אש"ף יהיה שותף מלא בכל תהליך השלום, בלא שום כרסום במעמדו.

● נסיגה ישראלית מלאה.

● והמסגרת לתהליך: ועידה בינלאומית בהשתתפות כל הצדדים הנוגעים בדבר, כולל סוריה, ועם חברות מועצת הבטחון, כולל בריה"מ (בין אם תחדש ישראל את היחסים עמה ובין אם לאו).

ועכשיו, אם ערפאת יסכים לכך ועל הבסיס הזה יחודש הקשר בינו לבין המלך חוסיין – מה טוב, מבחינת המצרים. אם לא יסכים – וזאת האפשרות הריאלית ביותר עכשיו – כי אז ישראל (וארה"ב) היא זו שתצטרך ללכת קדימה בוויתורים בעניין הפלשתיני והוועידה הבינלאומית. במלים אחרות ופשוטות: עניינה של מצרים בפיסגה הוא לאו דווקא בחימום יחסיה עם ישראל, אלא יותר בחימום יחסיה עם העולם הערבי והבעיה הפלשתינית, ובסחיטת ויתורים מישראל.

מה צריך להיות האינטרס שלנו בפיסגה, אם תתקיים? בראש ובראשונה, כך נראה לי, חימום יחסינו עם מצרים. הנורמליזציה עמה היא שצריכה לתפוס בה את המקום המרכזי והעיקרי, משום שלדעתי היא העומדת כיום בראש סדר העדיפויות של מדיניות החוץ והבטחון שלנו, בצד ההתכוננות והכוננות מול סוריה.

שנית, הקניית תוכן ממשי למערכת יחסינו עם מצרים היא הערובה הטובה ביותר לשמירת השלום, יותר מכל ניסוח כזה או אחר בעניין המדיני הפלשתיני. זהו גם נושא, הנתון בידינו ובידי המצרים, הרבה יותר מ„תהליך השלום", שבו מעורבים גורמים רבים ושונים, הסותרים זה את זה.

נוסף על כך, אחת ולתמיד צריך להעמיד את מובארך במיבחן פומבי וגלוי, בלי התחכמויות, בלי תירוצים. זו הזדמנות, שאסור להחמיצה: שיתן נשיא מצרים קבל כל העם המצרי (ולא רק בשדרים בעל־פה, ב„הבטחות" בחדרי־חדרים), את ברכתו המפורשת למגעים עם ישראל – במסחר, בתיירות, בחקלאות, בתרבות, בתקשורת ובכל אותה ריקמה אנושית שבין שני עמים, המצויים במצב של שלום. אסור להסתפק בסיכומים בדרג של שגריר, מנכ"ל, או אפילו של שר־חוץ. מובארך הוא זה שצריך לאותת לכל פקיד, סוחר, איש עסקים, עיתונאי ואזרח מצרי מן השורה: ברכתי נתונה לקשרים ומגעים עם ישראל.

הוא לא ייהפך בעקבות זאת לציוני; אנחנו לא ניהפך למצרים: האילוצים הפנימיים המצריים לא ייעלמו. אבל משהו, אפילו קטן, אולי יושג, ומבחינת האינטרס שלנו זה עשוי להיות דבר גדול.

„תהליך השלום" צריך לתפוס, מבחינתנו, את המקום המשני בחשיבותו. אין זה אומר, שלא צריך לדון בו, אך הוא אינו צריך לעמוד במרכז ולא בו צריכה להתמקד הוועידה המשותפת.

על מה לדבר? פחות על נוסחאות־פלא לפריצת דרך מדינית עם ירדן והפלשתינים, ויותר על שיתוף־פעולה ישראלי־ירדני (ואולי גם מצרי?) לעשייה משותפת ביהודה, שומרון ועזה בתחום שיפור איכות החיים ובתחום המינהל העצמי. המצרים יתרגזו? המצרים יאיימו עלינו בכשלון הפיסגה? לא נורא! אל־לנו לשכוח עובדת־יסוד: מצרים ויתרה (עד מתי?) על האופציה הצבאית נגדנו, אך מוסיפה להתמודד עמנו בדרכים מדיניות, מתוך מצב של שלום. ישראל חייבת איפוא צלהתמודד עם מצב זה – בשום שכל,בגמישות ובנחישות – על־פי הנסיבות – אך מתוך ידיעה ברורה מה אנו רוצים ומתי יש להעמיד בראש סולם העדיפויות שלנו אינטרס זה או אחר.

ללכת לפיסגה לאחר ש„הלכנו" לקראת המצרים בנושא טאבה, תוך ויתור מראש על חיובו האישי של מובארך לחמם את עתיד היחסים אתנו ועוד עם נכונות להתחייב לנוסחאות של ויתורים בתחום המדיני של תהליך השלום – זאת טעות, אפילו חמורה. האינטרס של הנורמליזציה ביחסינו עם מצרים הוא זה שצריך לעמוד עכשיו בראש סדר העדיפויות שלנו.

אוניברסיטת תל־אביב
בי"ס לחינוך – המרכז להדרכה ולהשתלמות
בשיתוף מכון ון ליר בירושלים

השתלמות מורים

בנושא
יחסי יהודים־ערבים כסוגיה חינוכית

יתקיים בשנה"ל תשמ"ז באוניברסיטת תל־אביב, בימי ב' בשעות 14.00–8.30 בחודשים נובמבר – מרץ (עד פורים).

הקורס מוכר לצורך גמול השתלמות

פרטים והרשמה: במרכז להדרכה ולהשתלמות, אוניברסיטת תל־אביב, בנין שרת חדר 429, טל. 03-420466, 03-410195

לפרטים על קורס מקביל באוניברסיטה העברית בירושלים טל: 02-862036/7.

ספרית מעריב

חיים ואוהבים
מאת תמר אבידר

הופיע חדש

מילגות
יד אבי הישוב

לתכנית להכשרת רבנים־מחנכים תורניים בקהילות בתפוצות

התכנית מיועדת לאברכים צעירים הלומדים בכוללים, המעוניינים להכשיר את עצמם לקראת שרות כרבנים־מחנכים תורניים בקהילות יהודיות בדרום אמריקה, ארצות סקדינביה וצרפת, לתקופה של שלוש שנים לפחות.

מילגות תוענקנה לנבחרים שימשיכו ללמוד בכוללים ובנוסף ישתתפו בשעורים במשך שלוש שנים, בכדי להרחיב את ידיעתם ולשפר את מיומנותם בנושאים שיכללו דרכי התייחסות לבעיות הלכתיות בזמננו, שיטות הוראה, הכנת דרשות ונאומים, ומנהיגות קהילתית. בנוסף יתנו שעורים במילה, שחיטה ושפות זרות במידת הצורך.
הלימודים יתקיימו בירושלים פעמיים בשבוע.

המעוניינים להציג את מועמדותם להיכלל בתכנית, מתבקשים לפנות לקבלת שאלון הרשמה, תוך שבועיים, אל:

יד אבי הישוב
ת.ד. 7912 ירושלים 91078
טל. 02-665107

בקשה מיוחדת מ"ג'ורג' היקר"

יובל אליצור

לכבוד ג'ורג' שולץ,
מזכיר המדינה
וושינגטון.

ג'ורג' היקר,
יסולח לי על העיכוב במתן תשובתי לאיגרתך הלבבית וכה העצות לשיפור מצבו של המשק הישראלי. כפי שקראת אולי בעתונים אני די טרוד בימים אלה. עוד לא הספקתי לנוח מן הארוחות הנפלאות במרוקו וכבר היה עלי "לקפוץ" לקאמרון. ועתה, עם שובי, אני כבר אורז את המזוודה לקראת פגישה עם נשיא מצרים ואז, עוד לפני שתספיק לומר "רונלד רייגן", כבר אהיה אצלכם בוושינגטון.

אך אל נא תסיק מלוח נסיעות צפוף זה, שחדלתי להתעניין בכלכלה הישראלית, או שאנו מתחמקים מטיפול הנושאים שהזכרת במכתבך. ההיפך הוא הנכון. אומנם, צריך להודות, שאת המסים לא נפחית כל כך מהר וגם בנושא שוק ההון יש לנו עוד זמן. אתה יודע מה? היינו אולי כבר עושים משהו בנושאים אלה, משהו שבוודאי לא יזיק לי ביום הבחירות, אך אנחנו מפחדים.

ואתה יודע מה גורם לנו פחד? אתם. כן, בשנה הבאה שוב לא נקבל מכם אפילו דולאר אחד מן הסיוע המיוחד בסך 1.5 מיליארד, שהענקתם לנו בשנתיים האחרונות. וגם חוק גראהאם־ראדמן מעורר אצלנו צמרמורת. אומרים לנו, שבשנים הקרובות יילך הסיוע האמריקני ויצטמק בהדרגה, אז למה לקחת צ'אנס?

אבל מה, ג'ורג' היקר, יש לי רעיון נהדר איך תוכלו לעזור לנו בלי שהדבר יעלה לכם פרוטה. זה יהיה "סיוע מיוחד", שלא יהיה טעון כלל אישור של הקונגרס. כל מה שדרוש הוא חתימה אחת של הנשיא והעניין יהיה מסודר. אתה בוודאי "מת" לדעת מהו הרעיון, אז אומר לך: כל מה שעליכם לעשות הוא להוציא מן המחזור את השטרות בני מאה הדולאר, כן, את "הירוקים" שעליהם מופיעה דמותו של בנג'מין פרנקלין הזכור לטוב.

כיצד עושים זאת? פשוט מאוד. שר־האוצר, זה ששמו דומה כל כך לשמו של הנשיא, כוונתי לדונלד ריגן, יפרסם הודעה האומרת: "ממשלת ארצות־הברית מתכוונת להוציא מן המחזור את כל השטרות בני מאה הדולאר. ב־30 הימים הקרובים רשאי מי שמחזיק בשטר כזה להביאו לבנק ולקבל תמורתו שטרות בני 50 דולאר, או אפילו שטרות בני אלף דולאר. הוא יכול גם לפתוח חשבון־בנק בעזרת ה"בנג'מינים" בני 100 הדולאר.

ושר־האוצר יוסיף: "אם לא יופקדו השטרות בערך של 100 דולאר בבנקים ואם לא יוחזרו אלינו בתוך פרק הזמן שנקבע, הם ייהפכו לפיסות־נייר חסרות ערך. הם פשוט יוצאו מן המחזור".

עלי להודות: איש מיועצי לא עלה על הרעיון הפשוט הזה. קראתי אותו בפליטון, שפירסם בימים אלה ב"ניו־יורק טיימס" בעל־הטור ויליאם סאפייר, שאתה בוודאי מעריך כמוני את מחוייבותו אף כי לא תמיד אנו מסכימים עמו.

סאפייר העלה את ההצעה בידעו, כי סוחרי הסמים, המבריחים והיצרנים נעזרים בשטרות בני מאה דולאר. הוצאתם של שטרות אלה מן המחזור ממש תמוטט את שוק הסמים בארצות־הברית. אין גם להניח, כי הסוחרים, המחזיקים כיום בכמויות אדירות של שטרות בני 100 דולאר, יעזו להתייצב בבנקים ולהחליפם.

אני לא חשבתי על סוחרי הסמים (שאנו מייצאים לכל רחבי העולם) אלא על נגע אחר, שהוא אולי פחות מתועב, אך מבחינתו של המשק הישראלי לא פחות מסוכן: "פת"ם בלטות", כלומר, מאות מיליוני ה"ירוקים" (ואולי יותר), שתושבי ישראל מחזיקים במחבואים בדירותיהם, במשרדיהם ובכל מקום אחר, שאליו אין מגיעים מפקחי מס־הכנסה והממונים על הפיקוח על מטבע־חוץ.

בהכרזה של שר־האוצר שלך בדבר הוצאתם של שטרי 100 הדולאר מן המחזור טמונים לפחות שלושה יתרונות בעלי חשיבות עצומה למשק הישראלי:

ראשית, יש להניח, שרבים מאלה שנתפסו על חם ימצאו, שאין להם ברירה אלא להפקיד בעוד מועד את הדולרים בבנקים הישראליים. צעד זה לא רק יגדיל את יתרות מטבע החוץ שלנו אלא גם את הכנסות האוצר, שכן נוכל לגבות מסים מהכנסות, שעליהן לא הצהירו בעלי הדולארים.

ג'ורג' שולץ
שר־החוץ האמריקני

שנית, ייתכן שרבים יעדיפו לראות את אוצר הדולארים שלהם יורד לטמיון על פני הפקדה בבנקים, שתחשוף אותם לשאלות בלתי־נעימות בדבר מקור הכסף. זוהי דרך בטוחה וקלה לספיגת כוח הקניה במשק ולצמצום הביקושים. היא גם תקטין את חבותו של המשק האמריקני לאזרחי חוץ.

היתרון השלישי של צעד מעין זה הוא, שלא יהיה לו מחיר פוליטי במאבק בין המפלגות בישראל. תמיד נוכל לטעון: "מה אתם רוצים? זהו צעד, שעליו החליטו האמריקנים במסגרת המלחמה שלהם במפיצי הסמים". הכעס יופנה כלפיכם והעונש המירבי יהיה, שהתיירות הישראלית לאמריקה תצטמצם במקצת בשלוש השנים הקרובות...

ויליאם סאפייר בדק ומצא, כי לפי אומדני ה"פדראל רזרב" נמצאים מחוץ לארצות־הברית כשני שלישים מערך שטרי הכסף האמריקניים, שערכם מגיע היום ל־183 מיליארד דולאר. השטרות בני 100 דולאר מהווים כ־40 אחוז מתוך סכום זה. כלומר, כ־50 מיליארד דולר בשטרות של 100 דולאר מוחזקים בידי תושבי חוץ. אפילו נניח, שרק 20 אחוז מהם לא ינצלו את זכותם להפקיד את הדולארים בפרק הזמן הקצוב, גם בכך יהיה די כדי להקטין את החוב החיצוני האמריקני ב־10 מיליארד דולר במכה אחת.

סאפייר מזכיר, כי בעבר נעזר הממשל האמריקני פעמים מספר בשיטות אלה בעת מלחמתו בשוק השחור ביפאן ובקוריאה הדרומית לאחר מלחמת העולם השניה וכן בשנות ה־30, כשהחל בהדפסת שטרות "ירוקים" קטנים יותר.

ג'ורג' יקירי, אם תחליט לייעץ מקצועי בדבר הדרך הנאותה להוצאת ה"ירוקים" מן המחזור, אוכל להביא עמי מומחים, כשאגיע אליך בעוד שבועות מספר. אני תמיד מביא עמי מומחים במטוסי. מה שבטוח — בטוח.

להתראות בקרוב!
שלך
שמעון

אצלנו...

מאת שלום רוזנפלד

צ'רנוביל לעניים

ההתפרצות הוולקנית בצפון־מערב קאמרון היא מעין "צ'רנוביל לעניים".

ולא באה הרעלת־גאזים זאת אלא כתזכורת מטעם הטבע, שאין צורך דווקא בטכנולוגיה גבוהה כדי לגרום אסונות המוניים.

סכין בגב

זמן רב אחרי שיגלידו פצעיהם של שני הצעירים, שנדקרו בעת הטיול בוואדי קלט, הם ישאו אתם את הצלקת שהשאיר בלב החיוך, שחייכו שני המחבלים בטרם דקרו אותם בגבם.

הירואיקה

אלפי צעירים בנו בדמם את האגדה של ההירואיקה הישראלית, ששבתה את לבם של מיליונים בעולם.

רודפי־דמים, בעלי דרכונים ישראליים, הם עתה בין מפיצי המוות הלבן בעולם: ההירואין.

יעקב אחימאיר

מסתבר שבמדינת־ישראל 1986, בטלוויזיה הממלכתית, כדי שיכפר אדם על עוון היותו מוכשר וגם "בן של..." ו"את של..." הוא צריך להיות "חבר של..."

הסבב בצה"ל

מה זה בעצם סבב בתרבות הפוליטית העכשווית של ישראל? זו חזרה גורלית לקראת הרוטציה.

"פישפשוק" עליך

בפולקלור של תל־אביב הקטנטונת זכור־להיזכר הסיפור על חיים־ברוך, המלונאי היהודי הראשון לחוף הים התיכון.

כאשר עשה חיים־ברוך "רמונט" במלונו הקטן והרחיב את קיבולו שאלו ראשוני היהודים ביפו־תל־אביב: מאיפה יקח פשפשים לכל כך הרבה מיטות?

איזו כברת־דרך עברו הציונות ועם ישראל מאז ועד — כינוס החירום של הכנסת בנושא — ה"פישפשוק" של הקיבוץ ניר־אליהו!

כדורגל

הכדורגל הישראלי התדרדר באחרונה למצב, שבו בעלי הרגליים הנבונות צריכים להיות חכמים דיים כדי להכתיב את כללי המשחק וטיפשים דיים כדי להאמין, שקהל־המעריצים שלהם אינו מבין זאת.

מפנקס ההגדרות

אם נתקלת במקרה בגולם על דרכך אין זה בהכרח סימן שמצוי גם איזה מהר"ל בסביבה.

★★★★

מסוכנים מגוליברים מדומים, שסובלים משגעון־גדלות, הם גמדים אמיתיים, שנתקפים לפתע שגעון־קטנות.

★★★★

רק מי שעבר שבעה מדורי גיהנום יודע, שיש רק אחד.

בשם אומרו:

"סטריפטיז" זוהי פעולה, שבעזרתה אשה־ברוטו הופכת לאשה־נטו.

הברירה הרוסית

משה ז"ק

בכל ארצות הגוש הקומוניסטי נתפרסמה ההודעה של טאס"ס, סוכנות הידיעות הסובייטית, האומרת, כי נפסקו הדיונים על שיגור משלחת סקר קונסולארית לישראל. רק במדינה קומוניסטית אחת תורגם, שהתכנית ירדה לפי שעה מן הפרק.

ואכן, נראה, שמבחינת המהות תרגום זה הוא המדוייק ביותר. בריה"מ לא ביטלה את כוונתה לשגר משלחת סקר קונסולארית לישראל, היא רק דחתה את יישומה. הדחיה לא נגרמה בשל הצגת נושא העליה בשיחות הלסינקי, ואף לא בשל התביעה להדדיות בשיגור משלחות בין ישראל לבריה"מ. עובדה, כאשר שאל הנציג הסובייטי את עמיתו הישראלי בפגישת הלסינקי, האם ההיענות לבקשה בדבר משלחת ישראלית למוסקווה היא תנאי למתן אשרות למשלחת הסובייטית לישראל — השיב הישראלי, כי אין זה תנאי, אבל זו הצהרת־כוונות. הסובייטים הודיעו לישראל על רצונם לשגר משלחת ואילו ישראל מודיעה לבריה"מ על כוונתה שלה לשגר משלחת.

נוסחה ישראלית זו יכלה להשביע את רצונה של מוסקווה, אילמלא הרהרה שנית וסברה, כי מוטב לדחות את ההכרעה בשאלה זו עד שיתבהר מיכלול היחסים המזרח־תיכוניים בין בריה"מ לארה"ב, שהרי אף את הצעד הזעיר ביותר כלפי ישראל שוקלים הסובייטים מבחינת יחסיהם עם ארה"ב. בוושינגטון דנים השבוע ולאדימיר פוליאקוב וריצ'ארד מרפי על האיזור במסגרת שיחות־הכנה לקראת פגישת שולץ־שוארדנאדזה.

במקביל לשיחות הדיפלומאטיות בוחנות עתה המעצמות אחת את רעותה בשטח:

★ ארה"ב שיגרה השבוע את נושאת המטוסים "פורסטול" אל מול חופי לוב, אף שידרה אזהרות אל לקוחותיה של בריה"מ, לוב וסוריה, שתתרחקנה ממעורבותן בפעולות טרור. רב הספק אם האיום בפעולות־גמול מרמז על פעולה אמריקנית מיידית. האיום נועד להעמיד במבחן את התמיכה הסובייטית בשתי מדינות אלה, ולאלץ את בריה"מ לכלול את שאלת הטרור בסדרי־היום של דיוני שתי המעצמות.

★ ואילו בריה"מ אותתה לארה"ב במשלוח טילי "סאם 8" לירדן, שהיא לקוחה אמריקנית, וכן בניהול מו"מ מדיני עם מצרים, לקוחה אמריקנית אחרת, בעת שבתחומיה התנהל תמרון ימי משותף אמריקני־מצרי. הזמנתו של שר־החוץ המצרי למוסקווה המחישה לארה"ב, כי הסובייטים מתכוונים להכשיל כל תיווך אמריקני להסדר באיזור, אם בריה"מ לא תשותף בו.

מזווית־ראיה זו של המשחק הבינמעצמתי במזרח־התיכון מסתכלת בריה"מ גם על הנסיון שלה־עצמה למבוא תהליך ליחסים דיפלומאטיים עם ישראל.

ראש־הממשלה, שמעון פרס, הסביר השבוע, כי הדברים שהשמיע בהגיעו מקאמרון, שאין הוא עומד על עקרון ההדדיות כתנאי לבואה של המשלחת הסובייטית — הוצאו מהקשרם. היתה זו נסיגה בעיתה, שהזכירה לרבים את הבדיחה המפורסמת משנות החמישים, כאשר שר־החוץ ג'ון פוסטר דאלס פגש במסדרונות משרד־החוץ בוושינגטון את ראובן שילוח ושאל אותו: ומה היום, מה צוטט היום ראש ממשלתכם שלא כהלכה?

גם אם שמעון פרס נוטה לוותר על עקרון ההדדיות בשיגור המשלחות, הוא ודאי מבין, שהכרזה מפורשת כזו, עוד לפני שהחל דו־השיח עם מוסקווה, מפחיתה מסיכויי פגישתו עם שר־החוץ הסובייטי שווארדנאדזה. אם הסובייטים ישיגו לפני הפגישה את כל מבוקשם, לאיזו תועלת יוכלו לצפות מן הפגישה עצמה.

ודאי, אין להתנות תנאים אולטימטיביים למעצמת־על. אבל העמדת התביעה לעליית היהודים אינה בבחינת אולטימטום. היא לא פגעה בשיחות הלסינקי, חרף ההכרזה של דובר משרד החוץ הסובייטי.

דווקא משום שהממשלה ידעה מראש, שבהלסינקי לא תיפתר שאלת העליה וכי זו תוכרע בשיחות שולץ־שווארדנאדזה, היתה ישראל מחוייבת להציגה על השולחן בהלסינקי. לא כאולטימטום, אלא כסמן לכל מו"מ בין מעצמות־העל. ישראל לא תוכל לתבוע מארה"ב, כי תתנה את הענקת זכויות סחר מועדפות לבריה"מ, במתן רשות יציאה מבריה"מ. אילו רחוקו שיקולי תועלת ישראלית, לגיטימיים ככל שיהיו, את שאלת העליה מסדר־יומה של פגישה ישראלית־סובייטית, היה בכך כדי לומר לארה"ב שאין ישראל מוכנה לסכן אינטרסים שלה למען העליה.

אין מקום לאשליה. פנייתה התקיפה ביותר של ישראל למוסקווה בעניין שחרורם של אסירי־ציון אין בכוחה לשנות את עמדת הסובייטים, אפילו הם ידעו, כי יוכלו בתמורה להשיג היתר למיניבוס בלי מכס בשביל המשלחת הסובייטית לישראל.

לא כן כאשר הפניה באה מהנשיא רייגן. לו יש מה להציע בתמורה לגורבאצ'וב. אך זכותם המוסרית של יהודי העולם לתבוע מרייגן להעמיד נושא זה בראש סדר־היום תושפע במידה רבה מכוונתה של ישראל לראות את העליה כנושא בעל קדימות ראשונה.

בעיצומה של מלחמת יום־הכיפורים נחתו בנמל התעופה בן־גוריון שני סוגי מטוסים, משני קטבים. מטוסי־תובלה ענקיים הובילו אספקה צבאית מארה"ב, ומן העבר השני של השדה הגיעו מטוסים, שהביאו עולים מבריה"מ.

הסובייטים, שהיו אז טרודים ברכבת־אוויר, שהובילה נשק לסוריה ומצרים, לא הפסיקו את יציאת היהודים. שכן חרף המלחמה וחרף האזעקה הגרעינית שבעקבותיה, נמשך ה"דטאנט" הבינמעצמתי ואחד מיסודות ההבנה בין גרומיקו לקיסינג'ר היה ההיתר ליציאת יהודים. אומנם, בשנים 71־77 התנהלו שיחות חשאיות ישראליות־סובייטיות, שבהן השתתפו ראשי הממשלה בישראל, אך איש מהם לא זכה לזקוף את העליה הגדולה, למרות שהשנים ההן היו שנות הגאות ביציאת יהודים מבריה"מ. העליה לא היתה פונקציה של מו"מ ישראלי־סובייטי, אלא של מו"מ אמריקני־סובייטי, שמאחוריו ניצבו ידידי ישראל בארה"ב.

מי שיעיין היום במיסמכים החסויים משנות החמישים של משרד־החוץ בוושינגטון, ישתאה מן המרחק הרב שעברה מאז הדיפלומאטיה האמריקנית. שר־החוץ דאלס דיבר אז עם שגריר ישראל על הצורך להגביל את העליה, כדי להרגיע את הערבים, ואילו שר־החוץ שולץ עומד לדון עם עמיתו הסובייטי על הגברת העליה מבריה"מ.

בין המיסמכים מצוי גם דו"ח מפגישתו של גנראל וולטר בדל סמית, סגן שר־החוץ, עם משלחת של השגרירים הערביים, המבוהלים שמא הגל הגואה של האנטישמיות בגוש הסובייטי, בעקבות קשר הרופאים, יביא עמו גל של עולים יהודיים. גנראל סמית הרגיע את שגרירי ערב והסביר להם, שהוא יודע ממקורותיו כשגריר במוסקווה, שהסובייטים לא יתירו עליה לישראל "עכשיו, או בעתיד הנראה לעין", ואין להם ממה לפחד.

התמורות שהתחוללו ביחסה של ארה"ב לישראל הביאו את בריה"מ לחפש דרך למציאת תחליפים לחידוש הקשרים הדיפלומטיים. היה מי שסבר, שהשתלבותה של ישראל במערך האמריקני ירחיק יותר את הסובייטים מעל ישראל. במציאות אירע ההיפך. ישראל חתמה השנה על הסכמים לאיזור סחר חופשי, להקמת משדרי "קול אמריקה" בערבה, לשיתוף בתוכנית "מלחמת הכוכבים" והפעילה למעשה את התוכנית להבנה אסטרטגית בלא חתימתו של מיסמך בכתב. לאחר שבריה"מ מיתחה וניגחה כל אחד מן ההסכמים היא יוזמת את "מהלך הלסינקי", שאינו אלא כרטיס־ביקור לבחינת תגובותיהם של ארה"ב ושל הערבים.

מוסקווה מכירה בעובדה, שישראל מטביעה את חותמה על עמדת ארה"ב במזרח־התיכון וכי ידידי ישראל הם בעלי השפעה במחלוקת הבינמעצמתית. לכן מעוניינת בריה"מ לרכך את עמדת ישראל; המטרה אינה ישראל — אלא ארה"ב, איתה היא מבקשת להתחלק בהשפעה במזרח־התיכון, ואליה היא מחפשת דרכים להסדר. לשם כך היא מוכנה אף להפיס את דעתה של ישראל, אבל רק במידה שלא תרגיז את הערבים. וכאן בעצם טמון סוד התהיות והתעיות בדיפלומטיה הסובייטית, שהביא לפסקותן בשיחות הלסינקי.

מדינאים ודיפלומטים במערב בטוחים, שלא יחלפו ימים רבים עד שבריה"מ תחדש את יוזמתה לדו־שיח עם ישראל. יוזמה זו, שתבוא אחרי שסגני שר־החוץ, וורונצוב ופטרובסקי, יחזרו למוסקווה, בתום מסעותיהם בבירות ערב. יש יסוד לדעה, כי חידוש השיחות עם ישראל ילווה על־ידי מוסקווה במסע אנטי־ישראלי חריף ביותר בא"ם, במטרה להרגיע את הערבים. ברם, חידושו הקרוב של הדו־שיח עם ישראל לא יהיה מותנה בקיפול דגל העליה מבריה"מ, או בוויתור מראש מצד ישראל על ההדדיות ביחסים, אלא יהיה פועל יוצא של האינטרס הסובייטי בזירה האמריקנית.

בטיפוח ידידותה של ארה"ב לישראל ושיתוף־הפעולה ההדוק עמה, טמון סוד התמורה האפשרית ביחסה של בריה"מ לישראל. בשלב זה הסיכוי הוא לשינוי מוגבל בלבד, שכן בריה"מ משאירה בידה את ההתנגדות לציונות כדגל, שמסביבו היא אמורה ללכד את כל מדינות ערב.

ודאי, אין מקום לעצה שמשיאים "מומחים" לממשלה, כי תעדיף את שידול בריה"מ להגביל את חימושן של ארצות ערב על פני הגדלת זכות היציאה של יהודים מרוסיה.

הברירה אינה בין האינטרס של בטחון ישראל לבין האינטרס ביציאת יהודים. שכן, אפילו יגיע לארץ רק חלק מן היוצאים, תהיה בכך תרומה לבטחונה של ישראל. מה עוד, שעל הגבלת החימוש לא תדון בריה"מ עם ישראל, אלא עם מעצמת־העל האחרת — ארה"ב.

מעריב

ספרות·אמנות·ביקורת

ביוגרפיה בין אויביה

יאירה גנוסר

רונלד היימן / קאפקא / ביוגרפיה / הוצ' שוקן, 1986, 341 ע' / מאנגלית: נעמי כרמל.

ה כותרת „ביוגרפיה בין אויביה" מציגה את ז'אנר הביוגרפיה כנתון מול שתי תפיסות הרסניות: התפיסה העתיקה, שראתה ביוגרפיה כמין חומר להדגים בו אורחות־חיים רצוי, מוסר השכל, „חיי קדושים" או רוממות מלכים. ומאידך – התפיסה היישומית־הרס־נית של הז'ורנאליסטיקה החדשה, ההופכת דמות כקאפקא ל„הגבר המלווה" אשה זו או אחרת.

ברשימה הזאת אזכיר שמות מוכרים, ולו בהבזק: ברל כצנלסון, גבריאל מוקד, הלל ברזל, אברהם שלונסקי, כתבי ז'אן פול סאר־טר בעריכת בירנקר. השמות שונים וקרובים עד מאוד. האנשים אינם בספר חייו של קאפ־קא. אלה הם מייצגי ה„אני" שלי, המבט על קאפקא מתוך כאן ועכשיו מורחבים. אין בש־בילי קאפקא שצמח ישירות מפראג, אלי בתל־אביב, 1986.

מיהו קאפקא עבורי? השיגרה, המסתבכת עד מוות. ארועי יומיום המתגלגלים ומדרד־רים באווירה פאטאלית, (המזכיר את „הזר" לאלבר קאמי) דריקים של אדישות ואימה הכרוכים, כמו להתמיה, זה בזה.

ק פקא סיים את חוק לימודיו באוניבר־סיטה של פראג בתואר ד"ר למשפטים. בהמשך עשה שנה תמימה סטאז' בבית המשפט המחוזי ובבית המשפט הפלילי של פראג. תבניות הנושאים ביצירות „המשפט", „הטירה", סיטואציות אדם מול חוק בסיפורים הקצרים, צמחו על רקע הנסיון התיאורטי והמעשי, שקנה קאפקא בלימודיו ובבתי הדין.

ככל סטודנט מן המניין בחוג למשפטים נרשם לסמסטר אחד במדעי־הרוח. שלא ככל סטודנט מצוי למשפטים, למד „ספרות גרמ־נית" ו„תולדות האמנות" בעניין רב. קאפקא השתתף במשך שנים בחוג, שהתכנס אחת לשבועיים ב„קפה לובר" של פראג: „מצאנו עצמנו", אומר אחד המשתתפים, „בתוך חוג חברים, שנאספו לערבים של ויכוחים אינטנ־סיביים". קאפקא משתתף בפגישות בית־הקפה „לובר" מ־1902 עד 1905. בשנים אלה הוא מתחיל לכתוב, עדיין לא לפרסם. המיפגש של האינטלקטואל הצעיר עם חיי הרוח של פראג הצ'כית־גרמנית הוא המאפשר, אל נכון, את הולדת קאפקא כסופר.

„אישיותו הקרינה כוח מיוחד במינו, שכ־מותו לא מצאתי עוד" – מתאר מקס ברוד את הסטודנט הצעיר ממנו. „הרציפות השל־מה של רעיונותיו לא סבלה שום ארגנתא, ומעולם לא אמר דברים סתמיים ובטלים... כל מלה שיצאה מפיו היתה טבועה בדרך ראייתו – אורך רוח, רצון חיים, סלחנות מלו־וה אירוניה דקה לגבי אותם מעשי איוולת אשר העולם היה משופע בהם... תמיד היה מתקבל הרושם כי קאפקא, כמשקיף, מוצא באלף דרכים קלילות קשר בין דברים... מערכת חדשה בתכלית של דעת".

קפקא – 1906, עם סיום לימודיו בפקולטה למשפטים

ההוקרה הרבה היתה מנת חלקו של קאפ־קא ב„סלון ספרותי", שניהלה ברטה פאנטה, „מאדאם רקמייה של פראג" (כינוי ע"ש צרפ־תיה שהיתה „שם דבר" בשנות השלושים־ארבעים של המאה ה־19 בפאריס, וסמכה על שמה קיימת שם עד היום, ומוזכרת בספרו של שמעון בלס „תורף אחורין").

ב חרתי לשרטט בה את האינפורמציה מתוך התקופה הסטודנטיאלית כנקודת־פתיחה, משום שתקופה זו ממחישה את האיש מאחורי היצירה, הקשר אל עולם רוחני רחב. עבורי מובן מאליו לחפש את הקשר בין מהלך־החיי־ים לבין החברה אליה קשר היוצר, על רקעה התרבותי־חברתי־פוליטי. התמורות וכו' אינם רק „פרי בטן". עולמו מצטייר גם מתוך הספ־ריה שלו (מה קרא, לא מה כתב: פרויד, ניצ־שה, קירקגור, שילר, גיתה וריקנס). התעניי־נותו הישירה בפילוסופיה ובספרות של זמנו מצטיירת גם מתוך הסיפור הקצר הבא:

ב־23 באוקטובר 1903 השמיע מקס ברוד הרצאה בשבחו של שופנהאור, שבמהלכה גי־נה את ניטשה וקרא לו „רמאי ונוכל". פרנץ קאפקא, הסטודנט בן העשרים, התגבר על ביישנותו ולווה את ברוד בדרכו הביתה, כדי לסתור את טיעונו. השיחה, כך מתועד, הת־פשטה לחילוקי דעות נוספים בנושאים ספ־רותיים.

קאפקא נפטר ב־1924. השנים שחלפו מאז, פיצלו בין סיפוריו לבין סיפור חייו, באיצטלא של אגדות. אברים נתלשו מרשו־יות אליגוריות והודבקו לכותב, יומנים ומ־כתבים רבים שימשו פרשנים מוסמכים לתב־ניות ספרותיות. העניין בו התגמד לסיפורי הנשים שהכיר. מיהו קאפקא? זו, כמובן, זה האיש שהתכתב עם מילנה יסנסקה הצ'כית היפה. זה האיש שהתארס פעמיים (!) לפליצה באואר, שכמעט נישא לדורה דיאמנט, ועוד. כל כתבה מעטרת תמונת אשה בשיא תפ־ארתה, וקאפקא, בחליפת חורף, מיוצג כ„הגבר המלווה".

גם בדמות פקיד עלוב היושב למעצבה בחדר משרדים מודרני, קורבן למסדרונות בירוקרטיה, שהוא חלק הימנה, מוצג הסופר. למרבה הדאבה הוא גם חולה שחפת השוכב־רפא (וכך סימפטי לזהות בו את „המשורר הרומנטי" מוקף השחפת והנשים). אבל קודם כל מוכר קאפקא הפופולרי כשרץ מתועב בעיני עצמו, דמות נאיבית פרימיטיבית של הבן רפה הידיים והשכל המתקפל נוכח אביו הבור ועם הארץ.

סטיבנסון כתב ספר פופולארי על דמות מפוצלת, כפולת זהות: „ד"ר ג'ייקיל ומר הייד". „ד"ר ג'ייקיל" היה מוכר לכל. „מר הייד", כשמו, היה סמוי. בתהליך הוולגארי־זציה של קאפקא התחלפו היוצרות. מר רמש מזוהה עם הסופר הנודע, ואילו ד"ר קאפקא – נעלם! (התואר מתפקד, כמובן, כמטאפורה לכיוון החוסר). נעלם הסופר האינטלקטואלי שכתיבתו, לא בכדי, משיקה לפילוסופיה.

הביוגרפיה קיימת בין שני אויביה – בין סקילה לכריבדה – בין המיתוס המקודש של דמות־על (אולי לכן אין לנו ביוגרפיה על ביאליק) לבין הוולגאריזציה נוסח תקשורת המונית.

במקרה של קאפקא – המושג המופשט כל כך פופולארי, עד שהעתונות הקלה מנסה למכור עצמה באמצעות הדמות, ברמת נוש־אים עוברים לסוחר.

בישראל – קאפקא מספיק רחוק מהתודעה הלאומית, כדי שלא יחול עליו חוק המי־תוס המקודש, ומספיק קרוב בענק וביהודי, כדי שייעשה בו שימוש מעוות.

ק טעי פרוזה של קאפקא הופיעו לראשונה בתחילת חודש מארס 1908, בגליונו הראשון של דו־ירחון בשם „היפריון", בגרמנית, בפראג. קטעי הפרוזה נמסרו לעורכים בתיווכו של מקס ברוד ופורסמו תחת השם המשותף: „התבוננות". כמה מן הקוראים תמהו לשם החדש וסברו כי „קאפ־קא" אינו אלא כינוי של סופר שווייצרי. העורך פירסם בגליון הקיץ את ההודעה הב־אה: „קאפקא אינו... אלא גבר צעיר הנקרא בשם זה והיושב בפראג". עבודותיו זכו לת־שומת לב.

„אמריקה", „המשפט", „סיפורים ופרקי התבוננות", „הטירה", „תיאור של מאבק" תר־גמו לעברית, בצד מכתבים ויומנים שלו. בספריה העשירה על כתיבתו נמצא אסכולות פרשניות מרכזיות: סוציולוגיות, דתיות־מיס־טיות, פסיכואנליטיות, סטרוקטוראליות־פור־מאליות ונקודת מבט של דרידה.

הלל ברזל („בין עגנון לקאפקא") מאפיין את „הסיטואציה הקפקאית": ראשית, יסוד הנוכחות הזרה, הלא־קרואה, שצל אימה ומיסתורין מתלווה אליה עד למידה של קט־סטרופה אישית (כסאמסא המביט בצורתו הז־רה של גופו, או תהליכי ענישה המתחוללים במרתפי הבנק). יסוד שני הוא מצב, שמקורו בהשתלשלות שאיננה מנומקת. (על שום מה מתנהג הדוד בחומרה עם רוסמן, על שום מה הפך סאמסא לרמש). לאלה מתלווה יסוד שלישי: הפנטסטי שבתוך הריאלי. (שני כדו־רים מבריקים מלווים את בלומפלד. רק הכדו־רים בלבד הם יוצאי הדופן בעולמו, כל השאר מתנהל כתיקנו). יסוד רביעי: השתיי־כות כפולה לשני עולמות, ממש ההוייה. וקו חמישי, הנובע מקודמיו, הנובעים זה מזה – הקורא לא חש אבוד נוכח המחורות. הקוראים חשים כי ישנה חוקיות מנומקת למסתורין של הסיטואציה הקפקאית.

בדיון נגד האנטישמיות, ב„הרהורים על השאלה היהודית" מעניק סארטר אינטרפר־טאציה „יהודית" למצב האכזיסטנציאלי של באשם־מתגונן: „אפשר שזהו אחד המובנים של „המשפט" שכתב היהודי קאפקא: כגיבור הרומן, מעורב היהודי במשפט ארוך, אין הוא מכיר את שופטיו ולא הרבה יותר מזה את פרקליטיו. אין הוא יודע במה מאשי־מים אותו ואף־על־פי־כן יודע הוא שרואים אותו כאשם. המשפט נדחה שוב ושוב, ממ־שיך סארטר לתאר את יצירת קאפקא כבבו־אה מבריקה של הסיטואציה והאנטישמית. כל אחד ממהלכי־הסנגורים תוחבו עמוק יותר לתוך באשמתו. מצבו החיצוני עשוי להיות מזהיר, אולם משפט בלתי פוסק זה שוחק אותו באין־רואים, וקורה לעתים, כמו ברומן, שאנשים אוחזים בו, ובהעמידם פנים שיצא חייב במשפט, גוררים אותו אתם וטובחים אר־תו בשורה חשוכה". עד כאן, סארטר, על קאפקא היהודי („מבחר כתבים" בעריכת מנ־חם ברינקר).

ה אם קאפקא כותב על יהדותו? מעולם לא היה לו גיבור יהודי! קאפקא חש רגשות שליליים כלפי המקור היהודי הדל שהוגש לו במסגרת המתבוללת בה גדל. סביבתו הי־תה מתבוללת, כחלק מתהליך מקיף של עזי־בת הגיטו. הוא הופתע לגלות את התרבות היידית בלהקה של ששה שחקני תיאטרון יי־די, שראה בקפה „סבוי" בפראג. זו היתה לה־קה עממית, והוא ראה בשחקנים בבואות קריקטוריות של עצמו ושל אביו, אך דרכה הופנתה תשומת לבו למסורת היהודית הע־שירה של מזרח אירופה, של ספרות יידיש. קאפקא התיידד עם ראש הלהקה, יצחק לוי, ונאמר כי התאהב לזמרה באחת השחקניות. הביוגרפיה של היימן מדגישה את הביקורים בהצגותיה של הלהקה היהודית, השיחות עם לוי על יהדות מזרח אירופה, הלימוד היסודי של ספרות יידיש, שבא בעקבותיה.

פועה בן־טובים (מנצ"ל), הארץ־ישראלית שהגיעה לצ'כיה ולימדה את קאפקא קרוא וכתוב עברית, תיארה את העניין במלים משו־כנעות אלה: „הייתי אולי האידיאל האחרון בחייו, אידיאל שהיה קשור עם העליה לאר־ץ־ישראל. קאפקא היה בן 40, הולך למות: מבחינה אמוציונלית הוא היה כאיש טובע, המוכן להיאחז בכל מי שהתקרב אליו ושנק־רה לו בדרכו." (מוסף „הארץ" 27.11.81).

הביוגרפיה של היימן מעוררת הערכה לעבודה שהושקעה בה, והסתייגות. הפרקים הראשונים מעניינים, אך המבנה הכולל מתפתל בקו לא ברור בין שמות נשים, מקו־מות, יצירות וקווי רקע. הספר עמוס פרטים לעייפה. המודל של הספר נע בין תיעוד לאינטרפרטציה פסיכולוגית, המקשרות קש־רים לא ברורים. הספר, כמוצר, עשוי היטב. הנספחים ראויים כמעט לכל שבח. אך משהו מפריע לקריאה. משהו משובש גם בתרגום לעברית. הדייקנות הפורמאלית מעוררת כבוד, אך התרגום מאולץ, לא קולח.

הביוגרפיה הזו דומה בעיני לשעון מלא־כת־מחשבת, שלמרבה הצער, מרבית הזמן – איננו הולך. הוא אינו מראה את הזמן. הוא תקוע.

חיים נגיד

המשחטה האזורית, מסכת חולון

עַכְשָׁו, עַכְשָׁו הַזְּמַן לִפְרִידָה, אֲהוּבָה.
הֵמָּה בְּעַצְמוֹת גֻּלְגָּלְתִּי כְּבָר נִטְמָא
וּבְשַׂר צַוָּארִי כָּשֵׁר לִמְלִיקָה.
הַכֹּל שׁוֹחֲטִים וּשְׁחִיטָתָם כְּשֵׁרָה.
לְעוֹלָם שׁוֹחֲטִים וּבְכֹל שׁוֹחֲטִים.
בִּשְׁתֵּי יָדַיִךְ אֶחֱזִי בִּרְכַּי, אֲהוּבָה.

כְּשֵׁרָה בְּמִלָּה, פְּסוּלָה בְּמַגָּע.
פְּסוּלָה בְּמַגָּע, כְּשֵׁרָה בְּמִלָּה.

עַכְשָׁו, עַכְשָׁו הַזְּמַן לִקְרִיעָה, יְקִירָה.
חֲשׂוּכַת בְּגָדִים בְּמַגָּע וּפְרוּפָה. בִּגְעִיָּה
קִרְבִי לִמְקוֹמִי, עֲדִינָה.
הַכֹּל מְטַמְּאִים וְטֻמְאָתָם בְּקִרְבָּהּ.
לְעוֹלָם מְטַמְּאִים וּבְכֹל מְטַמְּאִים.
בְּאֶצְבְּעוֹתַיִךְ לִפְתֹּחַ אֶת מָתְנַי, יְקִירָה.

טְמֵאָה בְּמִלָּה, אֲסוּרָה בְּמַגָּע.
אֲסוּרָה בְּמַגָּע, טְמֵאָה בְּמִלָּה.

עַכְשָׁו, עַכְשָׁו הַזְּמַן לִירִיקָה, יְקִירָה.

מתוך הספר „שירה מקומית", המופיע בימים אלה ב„עם עובד"

ארץ־ישראל בשמורת־זכרון

את הזיכרון של סופר קובע, באופן האובייקטיווי ביותר, רק הזמן. השבוע – על־פי התאריך העברי – מלאו מאה שנה להולדת דוד שמעוני. בסוף השנה ימלאו 30 שנה למותו.

מי נוצר כיום את מורשת שירתו של שמעוני? את מי היא מרגשת? אילו צרכים יש לה ועם איזו שיכבת־גיל הם נענים? כל השאלות הללו הן ענין לסוציולוגים של הספרות לאיפשרות מאשר למבקרים.

אבל אם לא נביא בחשבון את ההיסטוריה של השירה העברית החד־שה, אזי חייבים אנו, הקוראים שאינם חוקרים, להודות לשירת שמעוני, כמו ליצירתו של כל משורר, בהתאם לקני־מידה אישיים מאוד. קני־המידה הללו מכתיבים פסיקה אינדיווידואלית, לא היסטוריוסופית, ולפיכך אין לכותב השורות האלו ברירה אלא להודות שחלק ניכר משירת שמעוני אינו „מעל־עלי".

חלק ניכר – בפירוש לא הכל. משהו, כמו שמורת־זכרון ישנה ומובנה, משמר בתוכו ניחוחה של ארץ־ישראל קמאית־כביכול. הנופים ההוויים של יהודה ושומרון, ההולכים והשומרים התימנים, הכרמים והפרדסים ומטעי הזיתים, היער בהדרה, כלוני ירושלים הגגות־הרעפים האדומים של המושבות, עלילות הגבורה והפרחת־השממה, הטראגדיה של קרבנות החלוציות וההתנגשויות עם השכנים. בקיצור, מיתוס ההתיישבות העברית, שהמשורר הזה [illegible] אותו בימי העליה השניה – ולו גם לתקופה קצרה – וההוויה הזאת היתה לאבן־השתייה של אמנותו.

האידיליות של דוד שמעוני הן הלוז הפחות־נשחק של שירתו. ההשפעות הבלתי־נמנעות, וביחוד זו של ח.נ.ב, שלא היטיבו אתו, אינן כה בולטות [illegible] את האוירה הטבעית של הארץ המיוחלת, [illegible]. שמעוני, יליד בוברויסק ורעיונותיו של ב"ל כצנלסון (הנזכר במקום אחר במדורנו), הגיע ארצה ב־1909 [illegible], כדי לשוב אחרי מלחמת־העולם הראשונה, אבל השנה הזאת, שבה עבד בפרדסים ובשמירה והתוודע במיוחד עם אהרן גורדון ויוסף ברנר, הטביעה את עקבותיה [illegible] על חייו. [illegible] כלכל אותו כל חייו.

הנה כי כן, „[illegible]", „מצבה", בצד האידיליות הקצרות: [illegible]

[illegible] של מטרי־השימון. ומתוך כל זה עוברת [illegible] הגבורה האי־דיאית, שאף היא חלק בלתי־נפרד מן המסכת השירית, כי עלית ארץ־ישראל איננה [illegible] של חיי־מנהרות, „[illegible] מבהיקות, [illegible] / כל הוד מוזהרו", [illegible] של מבינים מקצועיים, כי אם [illegible] משהו שונה לחלוטין: „דלת אהלה ומד־רה, אבות האמהות עומדים / זקני בלי יומם מראבה לבניהם מחוברי עתידות / אחים ואחיות מתגודדים מאפס מעשה התקוה, / קרקע צחיחה אבורית, [illegible], / דמעות ישראל הדמוי". אולי כדאי לציין אף זאת על רקע „[illegible] השורשים" והאידיאליזציה של העליה הבלתית.

הזוהר, כל יוצר, מן הדין שייזכר על מיטבו, לא על מידעו. גם דוד שמעוני.

מ.ד.

ד"ר שמשון שרשני
המנכ"ל החדש של משרד החינוך והתרבות

„אני בתקופה של קריאת ספרים מקצועיים. "ביצד להצטיין בניהול" של תומס פיטרס ורוברט ווטרמן (הוצאת עמרת), "יאקוקה" של לי איאקוקה, על הצל־חה מוטה אמריקה, [illegible] (בתר). מסתבר, שיש הרבה מה ללמוד בתחום. אין צורך [illegible] להצלחה בניהול. יש ללמוד על תהליכי קבלת החלטות, מזל, כוונות.

„יש דברים מפתיעים בספרים הא־לה, כמו למשל, על ההבדל בין הנסיך לאביר. על־ימנת להצליח, דרוש גם נסיך וגם אביר. האבירים הם אנשים התוהרים סביב רעיון, הם צריכים להי־ות קנאים ומשוגעים לעניין, ואילו הנ־סיכים הם אנשי החזון, החזקים. מי אני? נסיך או אביר? אני מקווה שאני שניהם.

„לא, אינני קורא את זה כדי לדעת לנהל את משרד החינוך, אלא לצורך קורסים שאני מעביר באוניברסיטת תל־אביב. יש לי הקתדרה במינהל הח־ינוך, זה תחום הרצאותי.

„אני קורא הרבה יהודים – מקפיד ביותר לקרוא את „[illegible]" וספרות יפה. אחרי ככלות הכל, את התואר הראשון שלי עשיתי בספרות עברית, רק את השני בחינוך. כסגן עיריית תל־אביב ישבתי בחבר השופטים שהיה מעניק את פרס ביאליק, ולצורך כך היה עלי לקרוא את כל הספרות היפה שהובאה למניין.

„לא מזמן נהניתי מהרומן ההיסטורי של ב"ל כצנלסון שכתב אברהם צבית, אבל הסופרים האהובים עלי ביותר הם א. ב. יהושע [illegible] עוז".

[illegible]

כוחה של סאטירה ומגבלותיה

א.ב. יפה

דוד אלכסנדר: ליצר־החצר והשליט: סאטירה פוליטית בישראל. הוצאת ספרית פועלים, תשמ"ו.

ס פרו של דוד אלכסנדר על הסאטירה הפוליטית בישראל, המבוסס על עבודת המחקר שעשה לשם קבלת תואר דוקטור, הוא מקיף, ממצה את נושאו, זורע אור על היבטים שונים של הסוגיה – ואנו מתרשמים מקריאתו כי המחבר מתייחס יחס רציני ביו־תר לנושאו. אולי אפילו יותר מדי רציני. רבים מטילים ספק בקיומה של סאטירה ראו־יה לשמה בישראל, בדומה לסאטירה של גרמניה הטרום־נאצית (ברכט) או אוסטריה של שנות העשרים השלושים (קארל קראוס) ורואים במוצר המצוי אצלנו, לא יותר מאשר ניצנים של סאטירה, נסיונות־בוסר מבחינה אמנותית. אלכסנדר עצמו תוהה אם אמנם נוצרה כבר בישראל יצירה סאטירית מובה־קת:

„אף אם לא השיגה הסאטירה הישראלית החדשה שום הישג „מוחשי", דרמאטי, רומני שמעלותו העיקרית היא היותה קיימת. קיי־מת כתהליך של איום, כגורם משחרר, וכשי־עור של חסר כ„מנגנון־דחק", היכול להפעיל מחאה ציבורית, גם אם מוגבלת: כדגלו של ציבור שאינו אמון על „קונסנזוס לאומי"; כמחשבה אחרת כיצד ליישם את „החזון הצי־וני" (כיצד לשנות את פניו, דיוקנו ותדמי־תו), וכן כסמן־מהימן לשפיות־דעתה של הד־מוקראטיה הישראלית, אף בהיותה בעיצומו של קרב שאין לו סוף". (עמ' 211).

כאמור, כאותו דוד אלכסנדר ב„יש", בוחן אותו מנקודת־ראות חברתית, מוסרית ופולי־טית, בודק את השפעתה של הסאטירה על הציבור, התגובות שהיא מעוררת, השלכותיה על חיינו, מונה את הישגיה האמנותיים (המוגבלים) ומוציא תרבים כלפי תפשי־מידה הטעם הטוב – וכל זאת הוא עושה במידת איפוק מירבית, באובייקטיוויות, תוך הימנ־עות מהבלטת דיעותיו האישיות והתייחסותו הפרטית אל התופעות הנדונות.

קריטריונים אקדמיים אלה ראויים בלי ספק לשבח, אך לנו נראה שדווקא נושא כזה מצריך גם סטיה מסויימת ממידת האובייקט־יוויות: אילו נקט דוד אלכסנדר עמדות אי־שיות גלויות ומפורשות יותר, אפשר שהקו־רא היה יוצא נשכר מכך. שהרי הנושא טעון מתחים יצריים ודיעוניים רבים והוא מזמין כאילו תגובה אישית ולא רק התבוננות אינטלקטואלית צוננת.

ה מחבר מביא בספרו כמה מן התגובות שעוררו הסאטירות השונות, לחיוב ולשלי־לה. מכאן, דבריו של אפרים סידון, אחד הסאטיריקנים הצעירים המוכשרים, הרואה בסאטירה „תרופה לשפיות הדעת". ומכאן, תגובתו הנזעמת של ישעיהו אברך, הפובלי־ציסט הוותיק של „דבר", שיצא מכליו נוכח תוכנית הרדיו של שנות הששים „שלושה בסירה אחת", שכיום היא נראית לנו כשיא התמימות והריסון־העצמי, לעומת תכניות סאטיריות שנוצרו בשנות השבעים והשמו־נים. אבל בעיני אברך היא נראתה כצירוף מגעיל של ניבול־פה, ציניות, בוז וליגלוג... זמנים אחרים, ומידות אחרות!

בתחום זה חלה התרפה הקצבה מהירה. תוכניות סאטיריות שנכתבו בשנות השבעים המוקדמות „נמנעו מלטפל בנושאים העלו־לים להצית סערות ציבוריות ולעורר מחלו־קת" (עמ' 137) – אך בינתיים נקבעו נור־מות אחרות לסאטירה, אולי בגין התפתחות הכללית בישראל, כאשר בהעדר אישים כריזמאטיים וסמכותיים, ירד כבודה של הפו־ליטיקה בעיני הציבור והיא נחשפה בכל רדי־דותה וקטנוניותה. וכך הותרה גם רצועת הסאטירה ומה שנחשב פעם ל„טאבו" נהפך למטרה לגיטימית לחיציה.

דוד אלכסנדר עוסק בספרו בסאטירה שנוצרה במדינת ישראל בעיקר בעשרים וחמש השנים האחרונות, אך הוא נוגע פה ושם גם באבות־המייסדים של הסאטירה שלנו, ובלי למצות סוגיה זו, הוא מזכיר כמה פרשיות הכרוכות בשמו של אביגדור המאירי שהיה מייסדו ומפעילו של התיאטרון הסאטירי „הקומקום" (1927), כתבי־העת הסאטיריים „לב הרש" (1921־1924) ו„המחר" (1925). „הוא היה לוחם סאטירי אמיתי, שני־הל בגלוי ובחריפות מאבקים אידיאולוגיים, תוך ניצול כל אמצעי וכל סגנון שעמדו לר־שותו. הרשומות מראות שהיה איש קשה ועי־קש. עטו העוקצני, המריר המושחז, הקנה לו אויבים רבים בתחומים שונים". (עמ' 75). המאירי לא הגדיר את עצמו בצורה ברורה מבחינה פוליטית. לפעמים הצליף בימין ול־פעמים בשמאל. וכמובן שעורר זעמם של רבים. מעולם לא הזדהה בצורה מוחלטת עם צד אחד. הרבה שערוריות קמו סביב תיאטרו־נו וכתבי־העת שלו. להיות סאטיריקן ביישוב הקטן, החלש החרד־לקיומו, לא היה דבר פשוט כל עיקר. פגיעה במנהיגות, הסתייגות מן הקו הפוליטי של הנהלת ההסתדרות הצ־יונית – נחשב לחטא לא־יכופר. ההומור היה מותר, והצלפה הסאטירית – רק בגבולות מוסכמים. הסאטיריקן העברי נאלץ להלך על חבל דק, למצוא את האיזון הרצוי בין השע־שועים להצלפה. אוי לו למי שנכשל ועורר כנגדו את זעמו של הציבור הרחב! „הקומ־קום" התפרק כאשר המאירי כתב טקסט שפ־גע במימסד והשחקנים שלו סירבו לבצע או־תו קטע על הבמה ונטשו את התיאטרון.

ב קבוצות לא צמחה סאטירה – כותב דוד אלכסנדר – בשום צורה ובשום אופן, אפשר משום ששם מקומם של אידיא־ליסטים מובהקים, והאידיאליזם קיצוני דוחה מכל וכל סגנונות הומוריסטיים. אמונה להד־סת ואירוניה, דבקות במסורה ופרספקטיבה סקפטית, אינם מתחברים יחדיו". (עמ' 74). ברם, במדינה דמוקראטית מודרנית, ממלאה הסאטירה תפקיד חברתי חשוב: היא נועדה להביע דיעות לא־אורתודוקסיות, השקפות של מס־תופפים בצדי דרכים, עמדות של מיעוט אנ־טי־שלטוני. ואם הדמוקראטיה אינה נבהלת מפני הסאטירה והיא מוכנה להקצות לה מר־חב־מחיה מספק, הרי זה משום שהאמירה – ולו גם הבוטה ביותר – אינה מסכנת לעצם העניין את התלכות השלטונות ואת הגשמ־תם. הסאטיריקן המודע לכך, יהיה מתוסכל. היו גם מקרים כאשר כמה מן הסאטיריקנים שתקפו את המימסד בצורה חריפה ביותר, זכו בפרסים ובאותות־הוקרה שהוענקו להם על ידי אותו מימסד עצמו. האם זה גילוי של מקיאווליזם או שמא סתם קהות־חושים? דן בן־אמוץ אמר בעניין זה:

„הנשק הקטלני ביותר שהדמוקרטיה המ־ציאה להבטחת שלטונה ולחסינות שליטיה מפני הביקורת, הוא חופש הדיבור. במשטר שבו מותר לך להגיד הכל, אין ולא יכול להיות, כל ערך לדיבור". (עמ' 209).

ואכן, המימסד אינו מתרגש ביותר מן החיצים הסאטיריים המכוונים אליו בהצגות ובפירסומים שונים. אמנם, אישי המימסד מעדיפים את ההומור הנדוש, העדתי או הפו־לקלורי, אך אין הם נבהלים גם מפני הלע־גה של להקות סאטיריות שונות. ואפילו לג־בי תוכניות טלוויזיה ורדיו נהוגה כיום סובלנות יתירה, שלא כדוגמת התגובות שעוררו לפני שנים, תוכניות כגון „ניקוי ראש" או „טיפול שורש".

דוד אלכסנדר

הדבר היחיד המעורר תגובות זועמות הוא הנגיעה בנקודות רגישות וכואבות במיוחד, לגבי הפרט המשפחה. כמה מן הסאטיריקנים הישראלים נזקקו למשל המיתולוגי של עק־דת יצחק וטענו כי אבות הקריבו מדעת את בניהם, בשם מסורות לאומיות שונות („מלכת האמבטיה"). בעניין זה מן הראוי להזכיר את תגובתו של א.ב. יהושע:

„האבות לא שלחו את הבנים למות בשם איזו אידיאה שהיא. האבות, ראשית כל, של־חו את עצמם למלחמה, שאת הצדקתה הבינו היטב לעצמם, והבנים הלכו מרצונם החופשי, ולא בשליחות של מישהו, בעקבות האבות... בשום פנים ואופן לא היה כאן אב מאמין ויודע־כל, השולח בן סביל לטבח". (עמ' 147).

בדיקתו של דוד אלכסנדר את פני הסא־טירה הישראלית מתרחבת ואף חורגת מעבר לגבולות המוגדרים של הז'אנר הנדון. באמצ־עות הניתוח המדוקדק של כמה מפריטי הסאטירה הוא יכול להסיק מסקנות מרחי־קות־לכת לגבי טיבו ומשמעותו של התחום היצירתי הזה בכללו. בלי להפריז בערכן של היצירות, ניתן להסיק מניתוחיו של אלכסנ־דר, על חשיבותה החברתית של הסאטירה ועל תפקידיה, המצויים והרצויים, במדינה דמוקראטית.

עורך: משה דור • עריכה: יהודה גוריאה

קורסים דו־שנתיים
ומדריכי אמנות למבוגרים
בשנת הלימודים תשמ"ז 1986/7
לימודי־תעודה
הספר
לימודי בימה
השמ"ו
קורסים לספר

לימודים

רדיו אלקטרוניקה · פקידות · חשבונאות · בי"ס לאכסטרנים · בגרות · · ·

המכון הצרפתי ת"א (ליד שגרירות צרפת בישראל)
רח' הירקון 111 ת"א – טל: 225648, 03-236470

בסניפים:
– גבעתיים, פתח תקוה, הרצליה, כפר סבא, רעננה, קריון, ראשון לציון: טל. 03-918530. – חולון: טל. 03-886840
– רחובות, נס ציונה, יבנה: טל. 03-614951
– רמת השרון: טל. 052-87189. – בת ים: טל. 03-868526
– נתניה, חדרה: טל. 053-34767
– באר שבע, אשקלון, דימונה: טל. 057-77761

החל מה-14 בספטמבר, קורסים לשפה ה-

צרפתית

הרשמה מה-1 עד ה-14 בספטמבר

* קורסים אינטנסיביים של 1/2 2 שעות בימי א' ב' ד' ה' (60 שעות)
* קורסים חצי אינטנסיביים של 1/2 2 שעות בימי א' ד' או ב' ה' מספטמבר עד דצמבר, בוקר, אחה"צ או ערב
* קורסים לילדים ולמבוגרים בכל הרמות * שיטות חדישות למתחילים
* המחשת השפה הצרפתית לילדים בגילאי 7-4, על פי שיטות מעולות.
* קורסים "על פי דרישה" למפעלים, מוסדות או קבוצות.

COURS SUPERIEURS POUR ETUDIANTS AVANCES: (utilisation de la télévision)
COURS DE HAUT NIVEAU: préparant aux diplômes de la Sorbonne (littérature, civilisation, traduction) et de la Chambre de Commerce et d'Industrie de Paris.
COURS SPECIAUX POUR FRANCOPHONES: enfants et adultes (lecture, écriture, ortographe, grammaire)

קורסים של המרכז לתרבות צרפת – באר שבע
באר שבע – אשקלון – דימונה: טל. 057-77761

יחסי ציבור	תעופה	קונגרסים	ירידים	מכירות

מכון מיל"ה - בית-הספר לדילות
פותח במלון דן בתל-אביב קורס ל:

דילות
דילים - דילות

מסיימי הקורס המוכשרים יומלצו לתעסוקה.
פרטים והרשמה (בימים א', ב', ג', ד', ה') בין השעות 00-18: 00 :20 בדוכן ההרשמה במלון.
הלימודים יתקיימו אחת לשבוע במשך 5 חודשים במלון דן, הירקון 99 ת"א.
תעודות גמר תוענקנה למסיימים
מגיות טלפוניות לא תיענה.

הסדנה לאומנויות

פתיחה ספטמבר 86

החלה ההרשמה לקורסים:
★ אריגת שטיחי קיר (TAPESTRY) ★ תחרת סלילים ★ תחרה רומנית ★ ציור ורישום ★ קוילטינג – עבודת טלאים ★ כרים ושמיכות ★ גרפיקה ★ תכשיטנות.

עם מיטב המורים בתחומים אלה

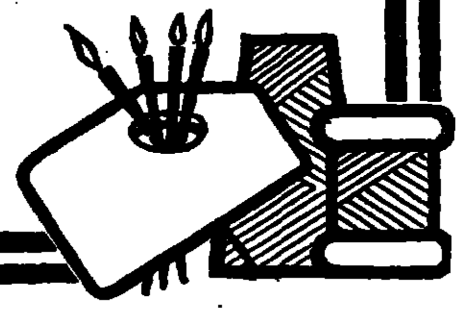

הלימודים יתקיימו ב"מישלב" בשעות הערב וייצמן 53, תל-אביב. פרטים והרשמה: טל. 265861, 03-263186.

משרד החינוך והתרבות
האגף לתרבות ולאמנות
המחלקה לאמנות
מחוזות תל-אביב והמרכז

אגודת ידידי
בית-המדרש למורי אמנות
רחוב בית-גוברין 7
רמת-השרון

קורסים דו-שנתיים למדריכי אמנות למבוגרים
בשנת הלימודים תשמ"ז 1986/7

לימודי-תעודה

הקורסים יתקיימו אחת לשבוע, בימי ג' בד"כ בשעות 21.00–16.00 במדרשה למורי אמנות ברחוב בית-גוברין 7, רמת-השרון.

הקורסים:
1. אריגה
2. גרפיקה ועיצוב ארועים
3. הדפס אמנותי
4. פיסול ופיסול קרמי
5. צילום
6. שילוב אמנויות
7. תיאטרון בובות
8. תיאטרון קהילתי

ההרשמה תתקיים ביולי, אוגוסט עד אמצע ספטמבר ש.ז.

עדיפות למועמדים מעדי שדה, מאזורי מצוקה, לחיילים משוחררים, עובדי חינוך, הדרכה וחברה.

פרטים והרשמה:
מזכירות בית המדרש למורי אמנות –
☎ 03-474391, 03-490880
בימים א'–ה' בשעות: 12.30–8.30.

האוניברסיטה הפתוחה

נפתח מרכז ללימודי המחשב בירושלים

המרכז מיועד להקנות ידע ומיומנויות בתחום המחשבים בכל הרמות ולגילים שונים.

הלימודים במרכז יחלו ב-15.9.86

הקורסים המוצעים
- הכרת המחשב האישי
- PASCAL
- LOGO
- BASIC
- הגליון האלקטרוני LOTUS 1-2-3
- עיבוד תמלילים WORDMILL
- לימוד עצמי להכנת תוכנה

הסמינרים המוצעים:
- שימושי המחשב בחינוך.
- הכרת המחשב ושימושיו למנהלים.

פרטים והרשמה: ניתן לקבל במרכז, בי"ס תיכון עירוני כל"ה ע"ש רנה קסאן, רח' יעקב נסר 1 רמות אשכול, החל מיום ראשון 31.8.86
בימים א' ג' ה' בין השעות 20.00–16.00.
בימים ב' ד' בין השעות 14.00–09.00.

בצלאל
אקדמיה לאמנות ולעיצוב ירושלים
מודיעה על

המשך ההרשמה לשנה"ל תשמ"ז
(בחינות כניסה בראשית אוקטובר 86)

במחלקה לעיצוב קרמי

בוגרי בתי-ספר מקצועיים רשאים להגיש מועמדותם למכלנות לימודים.

פרטים והרשמה בימים א'–ה' בשעות 13.30 – 8.30
במזכירות האקדמית, רחוב בצלאל 1, ירושלים
טלפון 02-222974, 02-247828
ובמזכירות האקדמית שבהר-הצופים בימים א'–ה'
בשעות 16.00 – 8.30 טלפון 02-822161

עירית תל-אביב-יפו
מינהל החינוך
הנוער והתרבות

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

תיכון ערב והכנה לבגרות למבוגרים

נמשכת ההרשמה לשנת הלימודים תשמ"ז

★ כיתות ט', י', י"א וכיתות הכנה לבגרות.
★ צוות מורים מעולה בכיתות קטנות.
★ אחוז הצלחה גבוה בבחינות הבגרות.
★ שעורי תגבור ללא תשלום.
★ שכר-לימוד ותנאי תשלום נוחים.
★ ייעוץ והדרכה אישיים לכל תלמיד.

לייעוץ ולהרשמה נא לפנות לעירית תל-אביב, המחלקה להשכלת מבוגרים, חדרים 1149, 1150, טל' 438270, 438279, בימים א' עד ו', משעה 9.00 עד 13.00.

המכון לשפה
הספרדית
המוביל בלימוד ספרדית בארץ

נפתחות כיתות לשנת הלימודים החדשה.
20 שנות נסיון • מורים בעלי נסיון רב
• 7 רמות • קורס אינטנסיבי
• קורס לשיחה שוטפת • ספריה בספרדית קלה
• קסטות ללימוד
הקורס למתחילים מאפשר לדבר תוך 4 חודשים
שעות קבלת קהל כל יום מ-17.00 עד 19.30
דיזנגוף 184 220223, 03-481539

מחיר מבצע עד 11.9.86

צרפתית
קבוצות קטנות ושעורים פרטיים ע"י דוקטורנטית לספרות צרפתית. מנוסה בהוראה. בכפר-סבא. 052-20424.

A.S.A — א.ס.א
לימודים בארה"ב
יעוץ אישי וטיפול בהרשמה.
ימים א', ב', ד', 19.00–16.00
שד' שאול המלך 35 תל-אביב.
בית אמריקה חדר 1111
טל. 03-472707

המכללה לביטוח
ע"ש יעקב שריר
ליד איגוד חברות הביטוח בישראל

לימודי ביטוח תשמ"ז

נשארו מקומות פנויים בודדים בתל-אביב בלבד

לקורסים הבאים:
★ קורס לסוכני ביטוח חיים למתחילים.
★ קורס לעובדי מחלקות ביטוח חיים בחברות ביטוח.
★ תכנית ללימודי תעודה C.L.U. (ISR.)
– קורס מתקדם בביטוח חיים.
★ מסלול ללימודי שמאות בביטוח אלמנטרי.

מספר המקומות מוגבל!

ההרשמה במשרדי המכללה, שד' רוטשילד 39, תל-אביב, בימים א'–ה' בשעות 09.00–14.00.
☎ 627374, 03-627375.

מועדון מטיילי מעריב
הונגריה
עם "סאות הכבר" ו"מועדון מטיילי מעריב" פרטים: טל. 03-439207.

תיכון ברקת
בפיקוח משרד החינוך
נמשכת ההרשמה לכיתות ט' י' י"א י"ב

בגרות
לימודי מחשבים
שעורים נוספים באנגלית ובמתמטיקה
פעילות חברתית: טיולים, ימי ספורט, סרטים, מסיבות
הרשמה: מיום ראשון עד חמישי 13.00–9.00
אוטובוסים: 9, 11, 22, 23, 29, 40, 42, 50, 51, 54, 59, 60, 63, 68, 69, 71, 73, 74, 75, 86, 89. וכל קווי אגד העוברים בדרך פתח-תקוה. מול הקריה.
תל-אביב, שדרות יהודית 30 (בנין רביעי מהפינה) שכונת מונטיפיורי טלפון 339017

סיליקה
המכללה לאמנות הזכוכית
שער ראשי נמל יפו טל. 813563, 837749
קורסים: • ויטראז'ים • ניפוח זכוכית • התכת זכוכית

2.9 יום פתוח לקהל 21.00-15.00

קורסים לספרדית
למתחילים ★ ממשיכים ★ מתקדמים
בבית ציוני אמריקה, רח' דניאל פריש 1, תל-אביב
הקורסים מתחילים ב-2.9.86
ימי הרשמה במזכירות: 31.8, 1.9
בין השעות 17.00–20.00
לפרטים נוספים נא לפנות לטלפונים: 03-472451, 03-863205, 03-474427, 052-25518, 03-472451

אולפן עקיבא נתניה
מרכז ללימוד השפה העברית תרבות ישראל וידע הארץ

משרד החינוך והתרבות
המחלקה לחינוך מבוגרים

יובל ה-35

כתיב נכון ושיפור הלשון העברית

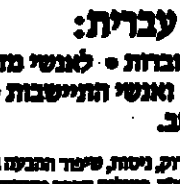

24 יום בתנאי נופש
בפנימית אולפן עקיבא במלון החוף הירוק, נתניה. מגרשי טניס, ספורט, חוף הים.
חווית לימוד משותפת לך, לחבריך, למשפחתך ולילדיך. (מתקבלים ילדים מגיל 12 ומעלה)

קורס מיוחד ליודעי עברית:
• לעובדי מדינה • למנהלי חברות • לאנשי מדע ולרופאים • לחברי קיבוצים ואנשי התיישבות • לוועדי עובדים ולציבור הרחב.

התוכנית: כתיב נכון, קריאת עיתון, דקדוק, ניסוח, שיפור ההבעה בכתב ובעל-פה. עיון בפרקי ספרות עברית והגך, פעילות חברה תרבותית. (המקצועות השונים נלמדים בכיתה אחת או בקבוצות נפרדות. בשעות הבוקר ניתנת עזרה אישית מיוחדת ע"י צוות ההוראה).

מועדי פתיחה קרובים: 8.9.86, 6.10.86 (מחזור החגים), 3.11.86, 1.12.86, 29.12.86, 26.1.87, 23.2.87

• עובדי מדינה יכולים לקבל פרטים ישירות באולפן או אצל הממונים על ההדרכה במשרדים.
• מורים בשנת שבתון יכולים להרשם לתכנית השתלמות מיוחדת. (נא לבקש עלון מיוחד)
• הקורסים באולפן עקיבא מוכרים ע"י משרד החינוך ומזכים בגמול השתלמות.
• תושבי נתניה מתקבלים כתלמידים אקסטרניים. • הנחות לקבוצות במקרים מיוחדים.

אולפן עקיבא נוסד בשנת תשי"א-1951
50 אלף בוגרים מ-122 ארצות

לקבלת פרטים נא להתקשר טלפונית או לשלוח אלינו את התלוש:
לכבוד אולפן עקיבא, ת.ד. 256, נתניה, מיקוד 42102 (טל. 053-52312/3)
נא לשלוח לי (חינם) חוברת מידע.
שמי ________ כתובתי ________

הדסה-נעורים
הכפר הכפרי לחינוך מקצועי
הדסה על-יד העמק

לשנה"ל תשמ"ז
דרושים/ות:

★ **מורה למתמטיקה**
(אפשרות למגורים במקום)

★ **מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה — להוראה**
(אפשרות למגורים במקום)

★ **מורה למכונאות־רכב**

★ **מדריך חברתי בפנימיה**
(חובת מגורים במקום)

★ **עובד/ת סוציאלי/ת**

★ **יועץ/ת חינוכי/ת**

★ **מדריך למתעבים**
(נסיון בהדרכת מחשבי קומודור הכרחי)

נא לפנות למחלקת כוח אדם „הדסה-נעורים", דואר נעורים, מיקוד 40298, טל' 053־96831

• המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד •

MN מידן מחשבים בע"מ
Honeywell
דרוש

מחסנאי טכני

★ בעל נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בתחום האלקטרוניקה/מחשבים
★ נסיון במלאי ממוחשב
★ שליטה באנגלית ובעברית

משרה מלאה, 5 ימי עבודה בשבוע
תנאים טובים למתאים

לקביעת ראיון נא לפנות טל. 03־9229541, או בכתב, לת.ד. 3005 פתח־תקוה 49130

רח' אפעל 3, קרית אריה, פתח־תקוה, טלפון 03־9229541
מקבוצת החברה להשקעות של בנק לאומי בע"מ

עירית קרית גת
מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תש"ם—1979 מכריזה בזה עירית קרית גת על משרות פנויות

למהנדסים אזרחיים
בעלי נסיון בתחום המוניציפלי.

המעוניינים יפנו במכתב הכתוב בכתב יד למזכירות עירית קרית גת ת.ד. 1, תוך פרוט אודות כשוריהם ונסיונם עד ליום ב' 15.9.86.

זאב בוים
ממלא מ"מ ראש העיר

לחברת נסיעות בתל־אביב
דרושה

מפעילת טלקס

* נסיון בהפעלת טלקס באנגלית
* העבודה במשמרות: 7.30 - 13.30, או 13.30 - 18.30

לפנות למחלקת כוח-אדם, טל. 03-650862, שלוחה 51.

לחברה גדולה ליבוא ויצוא
דרושה

מזכירה מנוסה

הכישורים הדרושים:
1. ידיעה מושלמת של השפה האנגלית כולל הדפסה.
2. נסיון קודם של 5 שנים.
3. אחראית ובעלת יכולת עבודה עצמאית.
4. יום עבודה מלא כולל יום שישי.

נא לפנות בכתב לת.ד. 31261 תל-אביב.

לחברה מסחרית גדולה
דרושה

פקידה למחלקת מלאי

לעבודה במשרה מלאה
בוגרת תיכון רצוי נסיון קודם
טלפון: 03-625281

ציקלון
מוצרי תעופה בע"מ
דרוש/ה

מהנדס/ת בכיר/ה

לעבוד שבבי

המועמד המתאים יעבוד במערכת דינמית המתמודדת עם דרישות מקצועיות גבוהות, יהיה בעל אחריות מלאה על צוות מהנדסים וקידום הנושאים שבטפולו.

ידע ונסיון מוכח ב־:
א. בחירת טכנולוגיה ותכנון כלי דפינה.
ב. תכנות וייצור ב־N.C.
ג. ניהול משא ומתן.
ד. שליטה בשפה האנגלית.

מפעלנו מציע תנאי עבודה טובים,
5 ימי עבודה בשבוע
הסעות מחיפה ורחבי הגליל המערבי.

מועמדים יפנו בכתב יד בציון קורות חיים למדור קליטת עובדים, ציקלון בע"מ, ת.ד. 114, כרמיאל.

— סודיות מובטחת —

כשרים
מישרות

עבור
אחת מלקוחותינו
חברת בניה גדולה ומובילה
באזור המרכז

1. **מהנדס ביצוע**
בכיר ראשי

התפקיד: ניהול אתרי החברה
תאום תכנון וארגון הביצוע
מו"מ עם קבלני משנה, ספקים ורשויות

המועמד: ידע והכרת ענף הבניה
ותק של 7 שנים לפחות
אדם דינמי ומנוע, עם נכונות לעבודה קשה

2. **מהנדסי ביצוע**

רקע מקצועי ונסיון בתחום הבניה הפרטית

נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 681 הרצליה 46606.
רק פניות מתאימות יענו.

— סודיות מובטחת —

הסתדרות מדיצינית הדסה

דרושות

★ **מזכירות־כתבניות דו־לשוניות**

★ **מזכירות־כתבניות בשפה האנגלית**

נא לפנות לאגף כח־אדם טל. 446226 או 447136.

דרוש

מנהל חשבונות
סוג ד'

★ בעל נסיון של 5 שנים לפחות
★ בקיאות בהנהלת חשבונות ממוחשבת
★ רצוי ידע במערכת פיננסית קיבוצית
★ בעל רכב

נא לפנות לדוד דיאמנט, קיבוץ ברקאי 78586, 063־79651 בין השעות: 07.30—14.30 בימים א'-ו'.

לחברת יבואני רכב במרכז הארץ
דרוש

מנהל מוסך מרכזי

בתל־אביב

מועמדים בעלי נסיון, הסמכה וכישורים מתאימים — מתבקשים לפנות בשעות הערב טל' 052־27655 לתיאום פגישה.
סודיות מלאה מובטחת.

עליית הנוער
הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעליית ילדים ונוער

לבתי ספר לחינוך ולהכשרה מקצועית
דרושים

מורים מדריכים - מקצועיים
לשנת הלימודים תשמ"ז

1. **למרכז הנוער רחובות:**
לפקידות – שליש משרה.
לנגרות – שליש משרה.
לפנות למנהל המרכז, טל' 08־457969.
2. **למרכז הנוער לוד:**
לחשמל כללי – משרה מלאה.
לנגרות שני מורים – במשרה מלאה.
לפקידות שתי מורות – במשרה מלאה.
לפנות למנהל המרכז טל' 08/227488.
3. **למרכז הנוער הדתי באשקלון:**
לחשמל רכב – במשרה מלאה.
לפנות למנהל המרכז טל' 051/22388.

מועמדים בעלי רשיונות הוראה שימצאו מתאימים יועסקו ע"י משרד החינוך והתרבות.

עליית הנוער
הסוכנות היהודית לארץ ישראל
המחלקה לעליית ילדים ונוער

לבי"ס לחינוך ולהכשרה מקצועית
דרושים

מורה מדריך
לשנת הלימודים תשמ"ז
למרכז הנוער בתל־אביב
מורה/מדריך לחשמל כללי
מעל למשרה

לפנות למנהל מתי וייסברג, טל. במרכז 03/807386, בבית 03/394560.
מועמדים בעלי רשיונות הוראה שימצאו מתאימים יועסקו ע"י משרד החינוך והתרבות.

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל

לקראת שנה"ל תשמ"ז

דרושים/ות **מורים/ות** במקצועות:

פתח־תקוה

בית־ספר עיוני לטכנאים והנדסאים „עמל" ב' ע"ש לידי דיזיוס
רח' אנסקי, שכון סלע פתח־תקוה – 49453, טל' 9223875, 9232548

★ **מתמטיקה** - משרה חלקית
★ **ביסיקה** - משרה מלאה
★ **אלקטרוניקה** - 2 משרות
★ **חשמל** - משרה מלאה
★ **לבורנט/ית לכימיה ופיסיקה** – משרה חלקית
★ **ספרות ולשון**

„עמל" רשת מכללות לטכנאים והנדסאים, בתי־ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי־ספר לתיכים ובתי־ספר תעשייתיים, נתיבים טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

לקרן קיימת לישראל
דרוש

עוזר משפטי
במח' הקרקעות
1/86

תיאור התפקיד: טיפול בתביעות משפטיות בנושאים כלליים, טיפול בעניני מקרקעין, לרבות הסדר זכויות במקרקעין, טיפול בתביעות נזיקין ותביעות אחרות לפי פקודת היערות וחוק המקרקעין, עריכת הסכמים והסמכים, מתן ייעוץ משפטי לפי דרישה.
דרישות המשרה: השכלה משפטית, בעל נסיון בעניני מקרקעין, או עורך דין. רצויה ידיעת השפה הערבית, כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הדרגה: תיקבע בהתאם לכישורים ולנסיון.
מקום העבודה: חיפה והצפון.
מקום המגורים: חיפה והקריות.
מועמדים העונים על דרישות המשרה יגישו מועמדותם בכתב יד, ויפרטו תולדות חיים, שירות בצה"ל, השכלה ונסיון קודם, לאגף כוח־אדם ת"ד 283, ירושלים – 91002, עד ליום 5.9.86.
רק מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון.

למושב עין־יהב
דרושים

1. **מפעילי מלגזות** (קלרקיסטים)
2. **עובדים/ות** לתחנת ריכוז ירקות
3. **עובדים/ות לעבודה חקלאית**
עדיפות לבעלי רקע חקלאי (קיבוצניקים, מושבניקים)

לפנות למזכירות עין־יהב 057־81131.

דב חובל, 5 שנות נסיון, קשרים בדרום אפריקה, שולט בספרדית ואנגלית, בעל דרכון זר מסף מעוניין בתפקיד מתאים במסחר, ייצוג או ניהול בארץ או בחו"ל 04-514350.

בוחן מנוסה
למשרד רואה חשבון
ברמת־גן
התמורות אפשריות
טלפונים 03־7512377, 03־7515501

בטחון אזרחי
CITIZENS SECURITY SERVICES

דרושים **בחורים/בחורות**
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון

תנאי קבלה:
* בוגרי שרות צבאי * 12 שנות לימוד
* דוברי אנגלית ברמה טובה.
(הראיון ייערך באנגלית)־יהרוח לכפה בוססת
* מצב בריאותי תקין * עד גיל 26
* בגורים באזור המרכז־הרובה.

ועדת קבלה תיערך ביום ב' 1.9.86 בשעה 9.30 במתנ"ג. נפגשים בשער מס' 4. נא להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים ו־2 תמונות.

אין העבודה מוצעת למי שאינו יכול להתחייב למשרה מלאה למשך חצי שנה לפחות.

תנאים טובים לעובדים
כולל אפשרות לשכר עבודה

★ אבטחה ★ שמירה ★ שרותים מיוחדים
סניף נתב"ג - 03-9721286

מנהל
לבי"ס שדה חצבה שבערבה

התמצאות טובה בנושאי טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי), נסיון קודם בהדרכה ועבודה חינוכית, ארגון וניהול.

המעונינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים וממליצים למח' כ"א, רח' השפלה 4, ת"א, 66183.

החברה להגנת הטבע

מפעילה/קלדנית
בעלת ידע בהנהח"ש ובעלת נסיון בלבד על IBM·PC
כמו כן לשליחויות ועבודות מזכירות

תנאים טובים ★ 16.00—8.00

לפנות טל. 03־621387, 03־611617

שגרירות אוסטרליה
דרושה לנו

פקידת קבלה
השולטת באנגלית/עברית/ערבית
הדפסה באנגלית – יתרון

נא לפנות בכתב ל: שגרירות אוסטרליה, רח' הירקון 185 ת"א 63405 – לציין על המעטפה: עבור פקידת קבלה – או טלפונית 03־243152.

למוסד צבורי הפועל בתפוצות
דרושה **מזכירה**
השולטת בעברית/אנגלית
על בוריין כולל הדפסה

שעות העבודה:
א'־ה' 8.30—15.00, ו' 8.30—13.00
לטלפן בשעות 10.00—13.00,
03־282901, 03־290211

---

1. מזכירה דינמית
נסיון קודם במשרד דומה
ידע באנגלית כולל הדפסה

2. עוזר/ת למחלקת הפקה
רשיון נהיגה לרכב ו או אופנוע
נסיון קודם בתחום הדפוס
ידע טכני כללי

נא לפנות בכתב ע"י בצרוף קורות חיים לת.ד. 4161 רמת־גן 52 141

המועמדים מתבקשים לפנות לטל. 03-723187

מכון אדם
יועצים לכח-אדם

עבור לקוחתנו חברה תעשייתית גדולה בתחום המתכת באזור חיפה

דרוש

מנהל תפ"י

המועמד: ★ מהנדס תעשיה וניהול ★ נסיון של מספר שנים בתפקיד דומה ★ נסיון בתעשית המתכת ★ יכולת תפעול עצמאית בארגון גדול ★ גיל: מעל 30.

למועמד המתאים מוצע תפקיד מעניין ודב אתגרים

נא לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון בעבודה ומס' טלפון להתקשרות למכון „אדם" שמשון 1 חיפה 34614.
רק מועמדים מתאימים יענו
סודיות מובטחת

המועצה המקומית אריאל
ד"נ אפריים 44 824
טלפון 03־9366077/8

למועצה המקומית אריאל
דרוש

הנדסאי
איכות הסביבה

דרישות המשרה:
בעל תואר הנדסאי איכות הסביבה ובעל נסיון מוכח בעבודה מעשית של 3 שנים לפחות, כושר ניהול ואירגון, כושר הסברה, כושר הבעה בכתב ובע"פ.
בעל הרכב.
דירוג ודרגה:
העובד יועסק בדירוג הנדסאים וטכנאים.
תחולת העבודה: מיידי.

המעוניינים מתבקשים להציג מועמדותם בצירוף פירוט קורות חיים ונסיון, תעודות והמלצות עד 10.9.86.

רון נחמן
ראש המועצה

לצה"ל דרושים
באיזור הצפון
לשירות קבע: —

1. **צלם** אחראי מעבדת צילום
2. **צלם גרפי** התמחות בעבודות קו ורשת
3. **דפס חצי גליון** התמחות בעבודות צבע
4. **שרטט** אחראי חדר שרטוט

המועמים הדרושים:
בוגרי בתי ספר מקצועיים לאחר שירות צבאי ונסיון של שלוש שנים לפחות.

המעונינים ישלחו בכתב יד קורות חיים לדואר צבאי 02090 צה"ל, עבור נ.ב.

לחברת תרופות וציוד רפואי
דרושים:

תעמולנים רפואיים
לעבודה במרכז ודרום הארץ
(שבוע עבודה מלא)
★ בעלי השכלה פרה רפואית/רוקחות.
★ בעלי שליטה מלאה באנגלית.

מזכירה
לעבודה בהרצליה (שבוע מלא)
★ בעלת הכשרה/נסיון במזכירה רפואית.
★ שליטה בהדפסת עברית ואנגלית (מעבד תמלילים).
★ רצוי שפת אם אנגלית.

נא לפנות טלפונית 052־558233, 052־558321
— סודיות מובטחת —

קיבוצניקים בחופשה וחיילים משוחררים

לעבודות איטום בשיטות חדישות
דרושים בחורים נמרצים

בתנאים טובים!

טלפון 03־423352

לך על בטוח לוח מעריב

לתפקיד ממלכתי בחו"ל
הכרוך בניהול צוות עובדים גדול

דרושים

קצינים (במיל.)

בדרגת סרן עד אל"מ

- דוברי אנגלית (או צרפתית או גרמנית) ברמה סבירה.
- בעלי רקע פיקודי ביחידות השדה של צה"ל. נסיון בתפקיד ניהולי — יתרון.
- מצב בריאותי טוב.

מועמדים אשר יסיימו בהצלחה תקופת הכשרה ייצאו בקיץ 1987 עם משפחותיהם לשליחות בת שנתיים־שלוש בחו"ל.

תחילת ההכשרה במרץ 1987.

המעוניינים, בגילים 27 עד 43, הפונים לדרישה זו בכתב לת.ד. 3232 תל־אביב, מיקוד: 61331. נא לציין קורות חיים, כתובת אישיות מלאים (כולל מס' ת.ז.) ומספר טלפון להתקשרות. פונים מתאימים ייענו.

סודיות מובטחת

למוסד כלכלי גדול

דרושים/ות

אנשי מכירות

- גיל 25 — 35
- הופעה נאה
- השכלה תיכונית ומעלה
- אין צורך בנסיון קודם
- המועמדים יוכשרו בקורס מכירות מיוחד
- תנאים טובים למתקבלים

סודיות מובטחת

נא לפנות בכתב־יד בלבד לת.ד. 20050 ת"א, עבור "אנשי מכירות"

התנדב

לתפקיד בטחוני בארץ ובחו"ל

אם אתה

☆ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
☆ גילך בין 21–28 שנה.
☆ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה).

הצטרף אלינו

אנו מציעים

☆ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
☆ תנאי שכר טובים.
☆ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.

ההצעה מתאימה גם לסטודנטים הלומדים בארץ או העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.

— פונים מתאימים ייענו —

82.מ.פ.ל

סוכנות מכוניות לים התיכון בע"מ
יבואני פיאט בישראל

FIAT

דרושים

למוסך פיאט המרכזי בתל־אביב

★ **מנהל עבודה**
בעל תעודת הסמכה ונסיון מוכח

★ **בוחני רכב**

★ **מכונאי רכב**

★ **חשמלאי רכב**

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות עם המסמכים שברשותם למחלקת כח־אדם, רח' יצחק שדה 30, תל־אביב, טל. 03-330971.

— סודיות מובטחת —

לבית דפוס

דרושים

★ מדפיסי אופסט GTO
★ מדפיסי הטצה
★ כורך

לטלפן: 03-337861

דרושים
קבלני שלד
לבניית קוטג'ים באזור המרכז

●

לוי דוד ובניו בע"מ
03-904865,
03-911297

דרושות
בחדרה
עובדות סוציאליות
לעבודה שיקומית

לפנות טלפונית:
063-31394
063-31097

המוסד לביטוח לאומי

דרושה/ה

מדריך/ה מפקח/ת

המקום: סניף ירושלים, יחידת השיקום

הדרגה: דירוג העובדים הסוציאליים

תיאור התפקיד: מנהל ומפקח על עבודתו של צוות שיקום, העוסק בשיקום מקצועי לקראת עבודה ולהחזרתם של נכים ואלמנות (עפ"י חוקי הביטוח הלאומי).
אחראי להדרכה המקצועית של הכפופים לו, לפיקוח ולבקרה על עבודתם, ועוסק בטיפול ישיר לפי הצורך. כפוף למרכז שיקום בכיר ופועל בהנחייתו.

הכישורים הדרושים: תואר בוגר בעבודה סוציאלית, ידע ונסיון של 5 שנים לפחות בהדרכה ובשיקום, ידע ונסיון בהתערבות מקצועית ומומחיות בטיפול שיקומי; היכרות והבנה של שירותי הרווחה והשיקום בקהילה; ידיעת השפה העברית על בוריה ויכולת הבעה בכתב ובע"פ.

הערות: העבודה כרוכה בשעות נוספות ובנסיעות.

המועמדים/ות ייבחנו בכתב.

את הבקשות בצירוף תעודות השכלה כנדרש, יש למסור למוסד לביטוח לאומי, מחלקת כוח אדם, שד' וייצמן 13, ירושלים, על גבי טופס בקשה למשרה פנויה מדף 2115 עד 12 בספטמבר 1986.

מוסד ממלכתי

מציע לך

- עבודה בטחונית ייחודית בארץ ובחו"ל, שיש בה אתגר, ענין ועצמאות.
- התקשרות לטווח ארוך.
- הכשרה, התפתחות וקידום למתאימים.
- השתייכות למסגרת המהווה בית ודרך חיים, הדואגת לרווחת הפרט ומשפחתו.

דורש ממך

- נכונות להשקעה ועבודה מאומצת.
- יכולת שכנוע והבנה ביחסי־אנוש.
- כושר החלטה ותפקוד במצבים משתנים.
- השכלה תיכונית (עדיפות לאקדמאים).

שליטה מלאה בשפה מערב־ארופית ו/או ערבית.

— מועמדים לאחר שרות צבאי, עד גיל 38, במצב בריאותי תקין, העונים לדרישות יפנו: טלפונית — 210075 בין השעות 7.30 — 17.00 או בכתב: ת.ד. 33791 מיקוד: 61337 ת"א, בצרוף קורות־חיים ופרטים אישיים: שם מלא, כתובת וטלפון, תאריך וארץ לידה, ת.ז. ומספר אישי בצה"ל.

רק מועמדים מתאימים ייענו
— סודיות מובטחת —

מכון התקנים הישראלי

דרוש/ה

טכנאי/ת מזון

בדבר פרטים נא לפנות למשרד כח־אדם רח' האוניברסיטה 42 רמת־אביב

סמל המהוגה סמל האיכות

לחברת יבוא
דרוש/ה

פקיד/ת יבוא

נסיון ביבוא, עלויות, קשר עם עמילי מכס, קורספונדנציה.

נא לפנות בכתב יד לת.ד. 1560 תל־אביב.

מרכזים לקהילה והתחדשות שכונות בקרית שמונה בע"מ
לעבודה בעלת אתגר ושליחות
דרושים/ות למרכז הקהילתי בית אידלשטיין

1. רכז נוער עירוני
מדריך מוסמך ונסיון מוכח ורב בפיקוח, הנחיה הדרכה וניהול — משרה אחת.

2. רכז תרבות ואמנות
בעל תעודת בי.איי. בחינוך, בוגר בית ספר לאמנויות ונסיון רב בהנחיה, הדרכה וניהול — משרה אחת.

כישורים נדרשים לשתי המשרות:
א. יכולת לרכז ולהנחות צוות עובדים רחב.
ב. נכונות להדריך אישית באחד או יותר בתחומים האמורים.
ג. נסיון קודם בריכוז וניהול וארגון לפחות 5 שנים בתפקיד דומה בעבר.
ד. נסיון בעבודה במסגרת החינוך הבלתי פורמלי בעיירות פיתוח.
ה. יכולת לקיים משא ומתן עם גורמים שונים וכן כושר ביטוי טוב בכתב ובע"פ.
דרוה מוצעת: דירוג עובדי הוראה ומולים אחרים בהתאם לכישורי המועמדים. תנאי הכרזה: מגורים במקום.
המעוניינים יפנו בכתב תוך ציון קורות חיים עד 15.9.86 לעמי שגב, מנהל המתנ"סים בקרית־שמונה ת.ד. 190 ק"ש טלפון 069-40693-45

להברה מבוססת בשטח הפרסום בעלת פרויקטים בלעדיים בקנה־מידה ארצי
דרושים:

אנשי מכירות / רוכשי מודעות מעולים

בעלי נסיון, זיקה והבנת מדיית הפרסום, חוש מסחרי, יחסי־אנוש טובים, חריצות ונכונות לעבודה קשה.

☆

תנאי שכר הולמים הכוללים:
הכנסה קבועה + עמלות + תמריצים + יחס אישי ועזרה הדדית + אחזקת רכב.
המשרות מיידיות בכל חלקי־הארץ — סודיות מובטחת.

☆

לפרטים, נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים + מס' טלפון לתב' "גרין קארד", רח' ריב"ל 18 תל־אביב (67778).

ל."מכבים" — יישוב קהילתי באזור מודיעים

דרוש איש בטחון

כישורים נדרשים:
בעל רכב ● רשיון לנשק ● יוצא יחידה קרבית

שעות העבודה 08.00 — 16.00
טל' 715763, 715733, 03-715744

פוליתם בע"מ
למפעלנו דרוש/ה

מעצב/ת אופנה

הכישורים ★ בוגר/ת שנקר או מוסד דומה
★ בעל/ת נסיון של שנתיים בתעשיה

תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה

לפנות בכתב לת.ד. 68 חיפה
עבור מיכאל

למשרד עו"ד בחיפה
דרוש/ה

עו"ד/ת

נסיון בנזיקין רצוי

טל. 04-668056/37

שופר־סל

דרושים

מנהלי סניפים

לאזור רחובות ● לאזור מרכז

המועמדים שיתקבלו יעברו תקופת הכשרה של כחודשיים לתפקידם.

מועמדים בעלי נסיון ניהולי־ארגוני מתבקשים לפנות בכתב־יד, אל מח' כח־אדם, שופרסל בע"מ, ת.ד. 84 פתח־תקוה, מיקוד 49100.

— סודיות מובטחת —

לחברה מסחרית גדולה דרוש

מנהל מסגריה

העובד יהיה אחראי לצוות השירות הארצי

הכישורים:
בעל ידע מקצועי מעולה ● יתרון להנדסאי / טכנאי מכונות ● נסיון בניהול צוות עובדים ● רשיון נהיגה

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד אל מנהל כח־אדם, ת.ד. 5255 רמת־גן, מיקוד: 52152. סודיות מובטחת.

לבית הספר הימי מבואות־ים במכמורת
דרושים

מדריכים חברתיים
לנוער בגיל תיכון
(מגורים במקום הכרחיים).

מהנדס או הנדסאי תעשיה וניהול
להוראה

המעוניינים יפנו טלפונית להנהלת המוסד 053-93242.

שופר־סל

דרושים

מחסנאים

לסניפי גוש־דן והמרכז

הכשרה תינתן במקום.

מועמדים מתבקשים לפנות ביום ראשון, 31.8.86, בין השעות 9.00 עד 11.00, למח' כח־אדם, בית שופרסל, רח' השילוח 79, פתח־תקוה.

להברת בניה בתל־אביב
דרוש:

מנהל עבודה מעולה

לעבודות שלד וגמר למבני משרדים ומגורים.

נא לפנות בכתב עם פירוט נסיון ושכר מבוקש וטלפון, לת.ד. 991 ת"א עבור "חברת בניה". סודיות מובטחת

למוסד ציבורי באזור הרצליה
דרושים:

עובדי נקיון

טל. 052-545896
052-525240

דרוש

עוד עפרון
המעוניין לעבוד באווירה ארגונית
על בסיס השותפות בהוצאה או שותפות, או הסדר אחר.

נא לכתוב ת.ד. 36187 תל־אביב, מיקוד 61361

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים וטכנאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרושים

מורים

להוראה עיונית במקצועות:
1. שפת קובל
2. ארגון קבצים ובסיסי נתונים

המועמדים/ות המתאימים/ות מתבקשים לפנות בכתב להנהלת בסמ"ת ת.ד. 4651 חיפה 31046 או טלפונית 04-644057

INTERNATIONAL COMPANY
Requires
FULL-TIME

SECRETARY

1. Perfect English
2. Independent and Experienced
3. First Class Typist

All applications treated in confidence.
To arrange an appointment, phone 052-540580.

דרוש רופא

למרכז לאקסודרמולוגיה
למשרה חלקית
רצוי נסיון בפנימית או כירורגית

לפרטים נא לפנות לטלפן 03-204534

חברה לעיבוד פרדסים מחפשת

מנהל עבודה

לפרדסים באזור המרכז

בפרטים נא לפנות לת.ד. 2012 פתח־תקוה

דרוש ברחובות

בגן בי"ס
חינוך מקצועי
לתפקיד הדרכתי

מעוניין לפנות לטל. 08-461133, 08-465375

רוקח/ת

לבית מרקחת פרטי בראשל"צ
משרה מלאה/חלקית
טל. 03-955594

משאבי אנוש — גיוס והערכת מנהלים בע"מ

אנו מחפשים עבור לקוחתנו

חברה צעירה המפתחת, מייצרת ומשווקת מוצרים חקלאיים עתירי טכנולוגיה שעיקרם לייצוא

מנהל כללי

האתגר: הצמחת החברה לממדים בינלאומיים

התמורה: השתתפות בפירות ההצלחה.

הכישורים: ניסיון מקיף בניהול כללי כולל שיווק לייצוא (יתרון למוצרי צריכה).
השכלה עיסקית מוכחת.
שליטה מלאה באנגלית.

לחברה גיבוי כספי מוצק, מוצרים יחודיים ורוח יזמות.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת-גן 52101. סודיות מובטחת.

למוסד ציבורי כלכלי

דרושים:

1. מתכנן מתכנת

בעל ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL.*

2. מתכנת לצוות SYSTEM

בעל ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL, ועבודה במחשבי VAX/VMS.

3. מנתח מערכות בכיר / מתכנן בכיר

בעל ניסיון של שלש שנים לפחות בתכנון. ניסיון בתכנות בשפת COBOL.*

4. אחראי תוכנה וחומרה

בעל ידע מעמיק במערכות VAX/VMS.
הכרה מקיפה של תכונות ציוד דיגיטל ויכולת התאמתו לצרכי הארגון.
ניסיון של חמש שנים לפחות במערכות VAX/VMS וניסיון כולל של שמונה שנים לפחות.

5. ראש צוות תכנון תכנות

ניסיון של שנתיים לפחות בתפקיד ראש צוות תכנון תכנות.
ניסיון של שנתיים לפחות בשפת COBOL.
* רצויה הכרה של מחשבי VAX/VNS
יש לשלוח קורות חיים בכתב יד ולצרף המלצות עד 15.9.86 לת"ד 2600, מיקוד 94631 ירושלים ולציין עבור יחידת המיכון.
רק מועמדים מתאימים ייענו.

ל.פ.ת.

למוסד חינוכי לתלמידים מחוץ לארץ

דרושים מדריכים/ות

הכישורים:
1. השכלה תיכונית מושלמת (תעודת בגרות).
2. לאחר שרות צבאי או שרות לאומי (מלא) מקביל.
3. שליטה טובה בשפה האנגלית.
4. רקע מסורתי.
5. נסיון בעבודת הדרכה עם נוער.
6. גיל 20–27.

★ על המדריך/ה להיות צמוד לקבוצה בכל פעילויותיה
★ תחילת העבודה – ראשית אוקטובר 1986.

על המעוניינים להתקשר טלפונית: 02-721375 או 02-717421.

דרושים

מרצים לשיווק

להוראת הנושאים הבאים:

* יסודות בשיווק
* צורות שיווק
* פרסום ויחסי צבור
* מחקר שווקים
* שיווק של מוצרים עתירי ידע
* יישומי מחשב בשיווק
* יסודות בניהול הארגון
* יסודות בכלכלה
* שיווק בינלאומי
* התנהגות צרכנים

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון: 03-217092, 03-430252

בחיפה דרוש

עורך־דין מתחיל

רצוי רקע בנזיקין
04-643203, 04-338797

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

בדרגות: סגן, סרן, רב־סרן

אנו מציעים לך –
★ עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות.
★ לימוד השפה הערבית.
★ תנאי שכר טובים ותנאי שרות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
★ עבודה קבועה.
★ מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישורים.

העבודה מתאימה גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.

אם גילך בין 23–31, השכלתך לפחות תיכונית מושלמת ובריאותך תקינה –

פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61231) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים (כולל מס' ת"ז וטלפון).

פונים מתאימים ייענו.

למוסד ממלכתי

דרושים

קציני מילואים

ליחידה מיוחדת העוסקת במשימות בלתי שגרתיות

אנו מציעים:
★ תפקיד דינמי ומעניין.
★ אפשרות לקידום ולמיצוי היכולת האישית.
★ קביעות בעבודה.
★ שכר גבוה, כולל הטבות מיוחדות.
★ תנאי שירות טובים.
★ אפשרויות מגוונות לשינוי בתחום העיסוק, לרבות יציאה לחו"ל או ללימודים אקדמיים לאחר מספר שנות עבודה.
★ אווירת עבודה נעימה, בצוות צעיר ומגובש.

העבודה המוצעת מתאימה גם לקצינים העומדים להשתחרר מצה"ל בחודשים הקרובים.

אם גילך עד 28 שנים ובריאותך תקינה, אנא פנה בכתב לת.ד. 59351 ת"א (מיקוד – 61392), עבור ה', וציין קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת"ז וטלפון.

— פונים מתאימים ייענו —

לאגודת הסטודנטים, אונ' ת"א

דרושה

פקידה

כישורים:
★ ידע בהדפסה בעברית
★ יכולת עבודה עם ציבור

בין השעות 08.00 – 16.00
5 ימים בשבוע
טל. 420591; (03)423004
לבקש את דפנה

דרושות

עובדות סוציאליות

לסניפי אקים באזור הדרום
המשרה מלאה

הכישורים הדרושים:
עובדות סוציאליות עם התמחות ונסיון מוכחים בעבודה קבוצתית ובעבודה קהילתית.

נא לפנות בכתב, עם פרוט קורות חיים, למרכז אקים דרך הרצליה 69 ת"א.

אקים

מתנ"ס תל־מונד
ת.ד. 78 טלפון 052-63515

דרושים **מורים/ות**

להוראת אנגלית ומתמטיקה באמצעות מחשב.

הדרכה במקום, העבודה אחה"צ ובערב. מידי.

חרושת דפנה מוצרים פלסטיים

מחפשת

חימאי מהנדס חימיה –

המתמחה בתחום פלסטיסולים, אורגנוסולים.

דרוש נסיון של שנתיים לפחות.

נא להתקשר לקביעת ראיון לטלפון: 069-45707 משעות: 07.00–12.00.

לאגודת הסטודנטים, אוניברסיטת תל־אביב

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות

סוג 2 למשרה מלאה

לפרטים: (03)423004, לבקש את דפנה.

למפעל כימיקלים בירושלים

דרוש

מנהל־חשבונות עצמאי

נסיון של 5 שנים • ידע באנגלית רצוי

תנאים טובים למתאימים

02-536885, 02-524447

תלמה

למשרדנו בחיפה

דרושים:

1. עובד אחזקה –

למכונות אריזה אוטומטיות

הכשורים הדרושים:
* בוגר בי"ס מקצועי
* נסיון בתעשיה במכונות אריזה אוטומטיות
* ידע באוטומציה ובפנאומטיקה תעשייתית.

2. כימאי/ת

הכשורים הדרושים:
* תואר אקדמאי בכימיה
* נסיון במבשור ובדיקות מעבדה בתעשיה
* ידיעת השפות עברית ואנגלית.

המעונינים מתבקשים לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים לפי הכתובת – תלמה – מח' כוח אדם ת.ד. 707 חיפה 31006.

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה לחקלאות ברחובות

דרוש

בעל תואר Ph.D.

בפיסיולוגיה של בעלי חיים

עם רקע במדעי היסוד הרלוונטיים. רצויה התמחות במדעי בעלי חיים של המשק החקלאי. יועדף מועמד בעל נסיון מחקר פוסטדוקטורלי.

המועמד יידרש ללמד פיסיולוגיה של בעלי חיים לתלמידי התואר הראשון, ובהתאם לצורך – להשתלב בהוראת קורסים נוספים בתחום בעלי החיים. ההוראה כוללת הרצאות פרונטליות, ארגון מעבדות החיים במשק החקלאי, ולנייס את המימון הדרוש לכך.

מועמדים יפנו בכתב, בצירוף קורות החיים ורשימת הפירסומים, אל: פרופ' נחום סנפיר, המחלקה למדעי בעלי החיים, הפקולטה לחקלאות, ת"ד 12 רחובות 76100.

דרושים אנשי מכירות

למחלקת מוספים פירסומיים יהודיים

בעיתון יומי גדול

מועמדים: בעלי ניסיון, חוש מסחרי, יחסי אנוש מעולים, יוכלו להגיע לכ־5000 ש"ח לחודש

טל: זאב ויזל – 333041
333107
עופר גל – 333087
330369

לחברה גדולה להפצת מזון

דרוש

סגן מנהל –

לסניף מכירות מרכזי ובוש דן

הכשורים הדרושים:
★ נסיון מוכח בעבודת מכירות ושיווק, יתרון בהכרת רשתות שיווק צרכניות
★ יכולת ניהול צוות עובדים גדול וכושר ארגוני.
★ נכונות לעבודה רבת אתגרים ומאומצת.
★ השכלה אקדמית בכלכלה, מינהל עסקים.
★ גיל 30–40.

העבודה באזור המרכז

המעוניינים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים לת.ד. 50239 תל־אביב 61500 עבור בשדה 664.

דרושים:

1. עובד/ת נוער וקהילה

לעבודה מיידית במושב עבודה.

כישורים: בעל תעודת מדריך מוסמך.

2. פסיכולוג/ית חינוכי/ת

לעבודה במי המועצה

כישורים: תואר שני בפסיכולוגיה או קרוב לכך.

פרטים נוספים: במחלקת החינוך, מועצה אזורית אשכול. טל. 057-82711.

עבודה מעניינת ואולי עתיד חדש? רווקים/ות

בני משקים בשנת חופש וצעירים/ות עירוניים/ות יוצאי צבא – בואו לעבוד במפעל תעשייתי (בתנאי חברי משק).

בקיבוץ אפיק

בתום השנה תוכלו לקבל תמורה בספית נאה (–.3,750 ש"ח) או אם תרצו – תשארו במועמדים לחברות במשק.

פנו אלינו לטל' 067-64216 בשעות 7.00–14.00

מקור

לחברה תעשייתית גדולה באיזור רחובות

דרוש

מנהל מפעל

מהנדס מכונות / מהנדס יצור בעל נסיון מוכח בניהול מפעלים, רצוי תהליכיים.
הכרת נושאי תפעול והנדסת המפעל – תנאי.

לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפון 03-248212.

– סודיות מובטחת –

מודעותינו מיועדות לנשים וגברים כאחד.

מקור, שרותי מידע ישראליים בע"מ
רחוב מלכי ישראל 19 תל־אביב טל. 228407

25 שנות נסיון בשיבוץ לתפקידי מפתח

מוזיאון תל־אביב

שדרות שאול המלך 27

דרוש/ה

ממונה על הסדנאות

לשער ולתבגרים במשרה מלאה

כישורים:
בוגר/ת בי"ס גבוה לאמנות
עוסק/ת באמנות פלסטית
ובעל/ת נסיון של 5 שנים לפחות בחינוך לאמנות.

דרגה 6 – 8 בדירוג המח"ר
עבודה בשעות בלתי שגרתיות.

פניות בכתב יד בצרוף קורות חיים יש לשלוח למנהל/ת לטיפול ולכספים, ת.ד. 33288 עד ה־12.9.86.

סודיות מובטחת. כל פניה תיענה.

לבית הספר המרכזי למלונאות ע"ש אריה אבישר
"תדמור" – הרצליה

דרוש/ה

מרכז/ת מקצועי/ת למגמה לימודית

בעל/ת נסיון במזון משקאות ומסעדנות למועמד/ת המתאים/ה תנאים טובים.

נא לפנות למח' כוח אדם טלפון 052-78321

סודיות מובטחת

למוסד ציבורי בחדרה

דרושים

עובדים סוציאליים

בעלי תואר ב"א

לעבודה מעניינת

פרטים בטלפון 063-39787, קו פנימי 89 (שושנה הסן) או 053-38061 (דולי).

מכון ויצמן למדע

דרוש/ה

לבורנט/ית

הכישורים הדרושים: נסיון בעבודה ביוכימית – כניקוי חלבונים ונסיון בעבודה עם תרביות תאים.

נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים ונסיון קודם, אל מחלקת כח אדם, מכון ויצמן למדע, רחובות 76100 – בציון מספר המשרה 15/86.